

ARBEJDERMUSEET

The Workers Museum

23. august 2024

Til Kulturministeriet

Høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af Museumsloven

Arbejdermuseet takker for muligheden for at fremsende et høringssvar til den foreslåede lovændring.

Arbejdermuseet ser grundlæggende positivt på det fremlagte lovforslag. Den foreslåede ændring af Museumsloven bidrager til at skabe fokus omkring det statslige engagement i museumssektoren og stimulere til udvikling af borgernes mulighed for at møde museumsoplevelser af høj kvalitet og relevans både nu og i fremtiden. Det særlige fokus på børn og unge er et vigtigt bidrag til at sikre større lighed i møder med kunst, kultur og naturhistorie for alle borgere. Og med både incitament og reel mulighed for nye statsanerkendelser skaber lovforslaget øget dynamik i museumslandskabet.

Arbejdermuseet vil dog pege på et enkelt forhold i lovforslaget, som kan give anledning til bekymring. Lovforslaget forholder sig ikke til det, der virker til at være en grundlæggende præmis i den politiske aftale om en museumsreform, nemlig at både grundtilskud og variable tilskud stiger i trin, der bliver stadig stejlere. Udviklingen i grundtilskud fra 1,5, 2,5, 3,5, 11 og 23 mio. kr. årligt er et tydeligt udtryk for dette.

De forholdsvis stejle stigninger virker hensigtsmæssige i lyset af væsentlige forskelle mellem betydningen af museernes samlinger og også i museernes økonomiske størrelse. Men de kan i løbet af få år blive udfordret af enkelte museers skift i grundtilskudskategori og ved nye statsanerkendelser af museer. Finansieringen af grundtilskuddet skal foregå inden for en ramme på maksimalt 70% af den samlede statslige bevilling til museerne. Derfor kan kategoriskift og nye statsanerkendelser betyde, at museer i kategori 2-5 oplever reduktioner i grundtilskuddet uagtet at betydningen af deres samlinger ikke har ændret sig. Det kan medføre økonomiske

ARBEJDERMUSEET

The Workers Museum

udfordringer for enkelte museer, ikke mindst hvis det grundlæggende princip omkring stadig stejlere spring i tilskudstrin ikke bliver fastholdt.

Arbejdermuseet vil derfor opfordre til, at den stadig stejlere stigning i tilskudstrin bliver en del af lovtæksten, for så vidt at det er intentionen at dette princip også skal fastholdes over tid.

Med venlig hilsen

Søren Bak-Jensen
Direktør, Arbejdermuseet

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K
Sendt pr. email til: kum@kum.dk

Aarhus 20. august 2024

Høring – forslag til lov om ændring af Museumsloven

Vi (ARoS Aarhus Kunstmuseum) har d. 28. juni 2024 modtaget forslag til lov om ændring af museumsloven og er blevet inviteret til at indgive høringssvar.

Vi vil indledningsvis gerne kvittere for en rigtig god proces, hvor det hele startede d. 27. februar 2023 med et stormøde med deltagelse Kulturministeren og en række af landets museer. Vi havde også fornøjelsen at deltage i stormødet.

Den 28. april 2023 nedsatte kulturministeren en arbejdsgruppe om en museumsreform, som skulle komme med anbefalinger til en reform af statsanerkendte museers opgaver og tilskud. Arbejdsgruppen fremlagde sine anbefalinger den 9. november 2023.

Den 16. maj 2024 blev der indgået et politisk forlig med deltagelse af alle folketingets partier. Forliget er en gennemgribende reform af museumsområdet, som både vil omfatte en modernisering af museernes faglige opgaver og en grundlæggende ny måde at fordele statens tilskud til statsanerkendte museer på, som vil understøtte museernes samfundsmæssige rolle, og som vil bidrage til at sikre, at der er museer i hele landet. Forliget betyder samtidig, at området tilføres yderligere 75 mio. kr. årligt.

Tak for en rigtig god proces. Tak for det store engagement mange folketingsmedlemmer har udvist og lyttet til de mange rejste udfordringer, der var i forhold til arbejdsgruppens modeller og anbefalinger. En særlig tak til Kulturministeren for efter mange års tilløb at få landet et bredt politisk forlig, der sikrer transparens og en vis stabilitet omkring de statslige tilskud.

I forhold til det politiske forlig og det fremlagte lovforslag, så er det også vores vurdering, at reformen vil styrke det samlede museumslandskab. Dette både i forhold til opprioriteringen af indsatser for børn og unge, forenklingen fra 5 til 3 søjler, opdelingen af tilskud og fordelingen mellem grundtilskud og variabelt tilskud, krav til opbevaring af samlingen, forøgelse af den beløbsmæssige ramme, det justerede tilsyn mm.

I forhold til lovforslaget så har vi alene mindre justeringer, som vi kunne ønske indarbejdet mere tydeligt:

Indfasning af tilskud

Følgende fremgår af materialet: *"Driftstilskud til museer, der står til at modtage et højere statsligt driftstilskud, vil ligeledes blive indfaset gradvist over fire år, dog vil stigningen det første år (2025) være forholdsmæssigt større end de efterfølgende år, indtil ordningen er fuldt ud indfaset"* Museer, der får et lavere tilskud i 2025 end i 2024 vil få en blød indfasning, så tilskuddet falder langsomt og med det samme beløb hvert år i de fire indfasningsår. Museer, der får et højere tilskud, vil modsat opnå en relativt hurtig virkning heraf".

Det fremgår af § 3, stk. 4, at kulturministeren fastsætter de nærmere regler om beregning og indfasning af driftstilskud. Af hensyn til den strategiske og budgetmæssige planlægning vil det være nødvendigt, at få indfasningsmodellen meldt ud.

Museets ansvarsområde og samlingens betydning

Det fremgår af materialet, at *"kunstsamlingerne vil skulle vurderes ud fra, hvor repræsentativ den enkelte samling er inden for museets ansvarsområde samt samlingens betydning for den samlede kunsthistorie og samlingens betydning i relation til de øvrige kunstsamlinger"*.

Det anbefales, at definitionen af ansvarsområde og samlingens betydning tydeliggøres. Dette kunne eks. være via museernes vedtægter godkendt af ministeriet.

Optælling af besøgende

Det fremgår af materialet: *"at der indsættes en bemyndigelse til, at ministeren kan fastsætte regler om 1) indberetning, herunder frister og opgørelse af oplysninger"*

Vi ser gerne, at der i forbindelse med optælling af besøgende tages højde for forskelligheden i museernes indgangs-/entre system, hvor bl.a. ARoS giver mulighed for at borgerne får en gratis indendørs museumsoplevelse uden at skulle betale entre, have årskort mv. En model med mulighed for gratis museumsoplevelser ses meget gerne bevaret uden at det går ud over det variable tilskud.

Revisionserklæring

Følgende fremgår af materialet: *"Efter den foreslåede § 13 b, stk. 1, 2. pkt., skal indberetningerne være ledsaget af en revisorerklæring. Kravene til opgørelse af de variable tilskudsparametre i § 13 a, stk. 6, forventes at kunne beskrives tilstrækkeligt præcist til, at oplysningerne kan kontrolleres af museets revisor og dermed ledsages af en revisorerklæring. Denne form for kvalitetssikring af data anvendes også på andre*

områder, hvor oplysninger direkte anvendes til tilskudsberegning, f.eks. på højskoleområdet. Der vil blive udformet et erklæringsparadigme af Slots- og Kulturstyrelsen, efter behov med revisorfaglig bistand. Kravet om revisorerklæring kan give museerne en øget udgift til revision, ligesom det nuværende krav om samlingsrevision antages at gøre, men denne vurderes at blive begrænset."

Vi er enige i, at museernes indberetning skal være ledsaget af en revisorerklæring. Vi anbefaler, at det indskræpes, at det skal være en statsautoriseret revisor, da revisor grundlæggende er en ubeskyttet titel. Der er desuden brug for en ret præcis udmelding på hvordan opgørelsen skal foretages – og de tilhørende krav til revisor. Dette skal ideelt set være meldt ud senest 31. december 2024.

Det kommunale tilskud

Følgende fremgår af materialet: *"Det følger videre, at niveauerne for de kommunale tilskud vil indgå i evalueringen for at sikre fortsat stor økonomisk opbakning til museerne i de enkelte kommuner."*

Vi er meget enige i, at denne præmis er en forudsætning for den ønskede museumsudvikling.

Med venlig hilsen

ARoS Aarhus Kunstmuseum

Laura Hay Uggle
Bestyrelsesleder

Rebecca Matthews
Museumsdirektør

Til Kulturministeren

Høringssvar om forslag til Lov om ændring af museumsloven

Det er glædeligt, der nu endelig er kommet et forslag til en ændring af museumsloven. Det har været længe ventet, og vi finder at forslaget indeholder mange gode intentioner og tiltag. Dog giver høringsmaterialet også anledning til en række bekymringspunkter angående udviklingen af, og præmisserne for, det fysiske samlings- og bevaringsarbejde. Som repræsentanter for fagligheden indenfor bevaring, bevaringscentre¹, vil vi hermed gøre opmærksom på følgende:

Det undrer os, at 'bevaring' er reduceret så meget, at 'bevaringsspecialisterne' så som Nordisk Konservatorforbund Danmark, bevaringscentre og Institut for Konservering på Det Kongelige Akademi ikke er inkluderet i høringslisten til lovmaterialet. Det rejser en bekymring for, hvordan kvaliteten af bevaringsarbejdet med samlingerne fremover skal varetages.

Konservatorer og bevaringscentre udgør indiskutabelt en vigtig grundpille i museernes samlingsarbejde. Men siden 2016, hvor de statslige midler øremærket til konservering blev overført fra bevaringscentre til museernes statstilskud, har museerne, jævnfør en opgørelse over bevaringscentrenes arbejde for museerne, reduceret udgiften til konserveringsarbejde med 40 %. Samtidig er bevaringsopgaven vokset og har ændret karakter bl.a. som følge af øget udstillingsaktivitet og klimaændringer. Ydermere anslås 10 % af de knap seks millioner inventarnumre i de statsanerkendte museers samlinger at være behandlingskrævende, mens yderligere 3 % er svært skadede.²

Trods et indlysende behov frygter vi, at 'bevaring og konservering' i museernes prioriteringer fremover forbigås til fordel for de områder af museumsdriften, som med det nye lovforslag vil genere et incitamentsbaseret tilskud, hvor besøgstal og formidling er de vigtigste parametre (§13, stk. 6). Særligt hos museer med reducerede tilskud frygter vi en reduktion i bevaringsindsatsen til fordel for aktiviteter, der skal tiltrække flere besøgende.

Skal de gode intentioner for samlingsvaretagelse og minimumskrav for statsanerkendelse lykkes, mener vi, at nedenstående er helt centralt og tydeligt bør rammesættes i loven:

For at museerne skal have de nødvendige kompetencer til at opfylde vilkårene til at varetage museumsopgaverne indenfor bevaring og samlingsvaretagelse, opfordrer vi til, at det fremadrettet bliver et krav, at et statsanerkendt museum enten har egen konservator ansat eller er tilknyttet et bevaringscenter.

Museernes samlings- og bevaringsindsats bør vurderes på baggrund af statistiske (kvantitative) undersøgelser udført af konserveringsfagligt personale/samarbejdspartnerne, så som bevaringscentre (der hidtil har været udpeget af Slots og Kulturstyrelsen til denne opgave). Redskaberne hertil eksisterer

¹ Bevaringscentre blev i sin tid oprettet af amterne ud fra en erkendelse af, at der ud fra et fagligt og økonomisk synspunkt var behov for at centralisere den meget specialiserede viden, som konservering og bevaring kræver. Man erkendte også, at museerne ikke selv kunne have blik for det bevaringsmæssige aspekt i museumsdriften, på grund af kravet om specifikke faglige kundskaber. På centrene kunne man ansætte konservatorer med flere forskellige fagspecialer og dermed få et langt bedre og bredere fagligt grundlag, end hvis hvert enkelt museum ansatte deres egen konservator.

² Lise Ræder Knudsen og David Holt Olsen (2023) Det er en skrøne, at der ikke er råd til at bevare museernes samlinger. Magasinet Museum, Årgang 36, Vinter 2023.

allerede, det senest udviklede er, f.eks. metoden brugt i det landsdækkende magasinprojekt Bev*Arv. Internt på museerne bør undersøgelsesresultaterne bruges strategisk i udviklingen af bevaringsplaner, både i forhold til magasinering og udstilling. Resultaterne bør ligeledes indgå som et tungt argument i de kommende tilskudsberegninger (§§13-14).

I forhold til udvikling har bevaringscentrene blandt andet været vigtige aktører i etablering af nye magasiner, udvikling og udarbejdelse af værdi- og beredskabsplaner ligesom centrene også har bidraget til museernes forskning med specialiseret udstyr, viden og resultater. Det vil vi gerne vedblive med, men for at sikre en fortsat høj kvalitet i opgaveløsningen og udviklingen er det vigtigt, som loven åbner mulighed for (§17b stk. 1, 2. pkt.), at organisationer, f.eks. konserveringscentre, der understøtter museernes arbejde, kan søge støtte hertil.

Vi bifalder dannelsen af et 'museumsnævn', §§ 19-20. I en museumsorganisation kan genstandene fanges mellem divergerende interesser, eksempelvis kan formidling kolliderer bevaring. I en museumsfaglig sammenhæng er bevaringspersonalets, konservatorernes, stemme ikke særlig tydelig, det gør dog ikke bevaringsområdet mindre vigtig. Vi henstiller derfor til, at der blandt nævnsmedlemmerne altid er en konservator som repræsentant for bevaring, ligesom bevaringsområdet også, som nævnt, bør være stærkere og bredere repræsenteret i Kulturstyrelsen.

Da samlingerne og deres bevaring er fundamentet for, at museerne kan opfylde og udvikle de udadvendte aspekter af deres virke, såsom forskning og formidling, må samlingernes bevaring derfor også være et centralt parameter ift. en kommende tilskudsstruktur. Bevaring har været sat i baggrunden og været underprioritere på det museale område i mange år, hvis situationen skal ændres, kræver det et paradigmeskifte i prioriteringen af de tildelte midler og nogle rammer som fremover sikrer museumslovens intention om at bevare samlinger for eftertiden.

Med venlig hilsen

Hanne Billeschou Juhl
Direktør, Bevaringscenter Nord

Ida Hovmand
Leder, Bevaringscenter Fyn

Dorte V. Sommer
Direktør, Bevaring Sjælland

Tine Louise Slotsgaard
Chefkonservator, Kunstkonserveringen

BORNHOLMS KUNSTMUSEUM

Kulturministeriet

Rønne d. 22/8 -2024

"Høring – forslag til lov om ændring af Museumsloven"

Vi mener, at indplaceringen af Bornholms Kunstmuseum i kategorien: 'Lokale museer' er forkert.

- Museet bør enten kategoriseres som "nationalt" eller som minimum "regionalt".

Bornholm er en regionskommune, og Bornholms Kunstmuseum er det eneste statsanerkendte kunstmuseum i denne.

Samlingen og museets ansvarsområde

Fagligt har Bornholms Kunstmuseum ansvar for at indsamle, udforske og formidle kunstnere og kunstretninger, der er væsentlige i den nationale kunsthistorie. Dette afspejler sig tydeligt i samlingen med en række stærke hovedområder:

Kunstnerkolonien på Bornholm er en af de tre store kunstnerkolonier i Danmark sammen med kolonierne på Fyn og Skagen.

Kunstnerkoloni-idéen blev importeret fra Frankrig, hvor der fandtes flere vigtige kunstnerkolonier i 1800-tallet. Det faglige fællesskab i de danske kunstnerkolonier var udviklende for de enkelte malere, men vigtigst - i et nationalt perspektiv - så var fællesskabet udviklende for nye forståelser af kunst.

Kunstnerne i kolonien på Bornholm udviklede det tidlige modernistiske maleri i årene fra 1911-1922. Det var malere som Edvard Weie, Karl Isakson, Jais Nielsen og Olaf Rude, der alle er rigt repræsenteret i museets samling.

Kristian Zahrtmann, som var bornholmer, bandt gennem sin lærergerning på De Frie Studieskoler i København de tre store kunstnerkolonier sammen. Han underviste sammen med skagensmalerne P.S. Krøyer og Laurits Tuxen og han uddannede på 23 år 194 malere, herunder Fynbomalerne og Bornholmermalerne.

Fordi Zahrtmann blev født og opvoksede på Bornholm, findes en betydelig samling af hans værker på Bornholms Kunstmuseum.

Senere, i 1933-35 fandt endnu et kunstnerisk fællesskab med national betydning sted på Bornholm. Det var de abstrakte surrealistere - Richard Mortensen, Sonja Ferlov, Gustaf Munch-Petersen, Ejler Bille, Hans Øllgaard med flere - der boede og arbejdede sammen i Gudhjem med det fælles mål at revolutionere verden og give hvert eneste menneske verdensbetydning gennem sindets ubevidste ressourcer.

Internationalt anerkendt kunsthåndværk

I international sammenhæng spiller Bornholms kunsthåndværk en vigtig rolle. Øen blev af World Craft Council under UNESCO i 2017 udnævnt som World Craft Region. Titlen er en international anerkendelse af det levende og unikke kunsthåndværkermiljø, man finder på øen, som går århundreder bagud i tid. Kunsthåndværket og kunsthåndværkerne er i høj grad internationale med japanske, koreanske, tyske, hollandske, nordiske og naturligvis danske keramikere, glaspustere, sølv-, tekstil-, møbel- og smykkekunstnere.

Øvrige regionalt betingede forhold

Museet kan pga. sin geografiske placering ikke meningsfuldt indgå i samarbejder om fx fælles magasiner, og dette lægger en betydelig byrde på museet økonomisk.

Museet har en meget stor attraktionskraft og tiltrækker ikke mindst mange lejrskoler fra hele landet. Dermed får den "regionale" formidling national rækkevidde og betydning.

Stigende omkostninger – som særligt ift. byggeri mv. senest har lagt forhindringer i vejen for udvidelsen af museet, betyder at vi har meget svært ved at vedligeholde og udvikle det fine museum bygget i 1993.

Opsummering

Vi mener på dette grundlag, at kategoriseringen/indplaceringen af museet bør genovervejes og som minimum ændres til et "regionalt" museum.

Med venlig hilsen og på vegne af Bornholms Museum og bestyrelsen

Jacob Bjerring-Hansen

Direktør Bornholms Museum og Bornholms Kunstmuseum

Til Kulturministeriet

Høringssvar

Børne- og Kulturchefforeningen takker for muligheden for at afgive høringssvar på forslag til lov om ændring af museumsloven.

Børne- og Kulturchefforeningen ser generelt positivt på forslagetets fokus på at skabe gode museumsoplevelser for børn og unge. Dog ser vi med bekymring på, at børn og unge tæller dobbelt i museernes besøgstal. De statsanerkendte museer ligger spredt ud i alle landets kommuner, der hver især har en meget varieret demografi. Nogle steder – ofte i og omkring de større byer – bor mange børn og unge. Andre steder – ofte uden for de større byer – bor flere ældre. For det første vil museerne derfor have meget forskellige muligheder for at udløse dette dobbelte tilskud. For det andet vil museerne ikke have et ekstra incitament til at adressere andre målgrupper, der i lige så høj grad kan have glæde og gavn af museumstilbuddet. Det kan fx være ældre, der med et rigt og mangfoldigt kulturtilbud kan bevare tilknytning til fællesskaber i livets sidste årtier. Eller mennesker med fysiske eller psykiske udfordringer, der kan opleve mening og livskvalitet i mødet med historie, kunst og kultur.

At det er muligt at stå på tæer og yde en ekstra indsats over for specifikke målgrupper kan være en prisværdig model, men det bør være muligt for museerne at blive belønnet for at række ud til mere end én målgruppe.

Desuden mener vi, at der bør indgå et prioriteringskriterie, der vedrører formidling. Alene at fokusere på besøgstal fortæller ikke noget om kvaliteten eller omfanget af formidling. Derfor bør dette aspekt indtænkes i tildelings- og prioriteringskriterierne.

Med venlig hilsen

Rasmus Byskov-Nielsen

Vicekommunaldirektør, Ikast-Brandø Kommune
Formand for Børne- og Kulturchefforeningen

Sofie Plenge

Direktør for Kultur & Sundhed, Vejle Kommune
Formand for Børne- og Kulturchefforeningens Kultur- og Fritidsnetværk

Kulturministeriet
kum@kum.dk

Høringsvar til forslag til lov om ændring af Museumsloven

Vi takker for invitation til indsendelse af høringssvar til forslag til lov om ændring af museumsloven. De følgende kommentarer og ændringsforslag indsendes af Center for Museologi på Aarhus Universitet. Centret har undervist og forsket i museologi i de sidste 35 år.

Vi synes, at der er en række problemer i forhold til betydningen af museernes samlinger og i de krav til statsanerkendelse, der ligger i forslaget. Vi foreslår derfor ændringer til følgende:

- Udpegning af medlemmer til museumsnævnet
- Regler for museumskategorierne og samlingerne
- Generelle krav til statsanerkendelse

Udpegning af medlemmer til museumsnævnet

Det nye museumsnævnet får en meget central betydning i vurderingen af museernes samlinger og opgavevaretagelse og ikke mindst i placeringen af museerne i de 5 grundtilskudskategorier.

I den nuværende model, hvor kulturministeren udpeger fem ud af syv medlemmer, er der i høj grad tale om en politisk udpegning og ikke et faglig og uafhængigt udvalg. Der bør være fokus på at styrke armslængdeprincippet i udpegningen, men også at sikre at der er faglig kompetence både inden for museologisk forskning og vurdering af de meget forskellige samlingstyper (kunst, kultur og natur).

Konkret foreslår vi, at der i §19 tilføjes, at minimum et medlem med en aktiv museologisk forskningsprofil udpeges af Danske Universiteter.

Regler for museumskategorierne og samlingerne

Etableringen af de fem grundkategorier er på nuværende tidspunkt baseret på en skønsmæssig vurdering. Det er problematisk, at der i loven ikke opstilles klare rammer for indplacering i kategorierne, mens kravene til statsanerkendelse er meget præcist angivet ift. besøgstal, indtægter og forskningspublikationer.

Det nuværende forslag bemyndiger i §13, st. 4 Kulturministeren til at udstede reglerne for indplaceringen, men museumsnævnet til at ændre indplaceringer i fremtiden i §13, stk. 5. Det bør være museumsnævnet som med den faglige indsigt og armslængde opstiller reglerne for indplacering i de fem kategorier.

Generelle krav til statsanerkendelse

De nye krav til statsanerkendelse vil gøre det meget svært for mindre museer rundt omkring i Danmark at eksistere:

Center for Museologi

Vinnie Nørskov
Lektor

Dato: 21. august 2024

Direkte tlf.: +45 6020 2708
E-mail: klavn@cas.au.dk
Web: au.dk/klavn@cas

Afs. CVR-nr.: 31119103

Side 1/2

- ***Krav om mindst 10.000 besøgende om året.***

Det nye krav om mindst 10.000 besøgende om året for alle museer bortset fra museer på mindre øer skaber en uretfærdig konkurrencesituation for museer i dele af landet, som ikke har større byer eller mange turister. Hvis ministeren ønsker et aktivt museumsliv i hele landet, så bør demografiske forhold medtages i vurderingen af besøgstallene. Vi anbefaler, at der indarbejdes en vurdering af forholdet mellem demografi og besøgstal i kravet. Man kunne også overveje at medtænke ikke bare kvantitet men kvalitet i museumsbesøg i form af brugernes oplevelser, som de fremgår af de nationale brugerundersøgelser.

- ***Krav om minimum 1 fagfællebedømt forskningsartikel for hvert 3. år***

Med de økonomiske rammer, som er kravet for museer, bør museet have mindst en ansat på ph.d.-niveau, og vi mener, at et krav om én fagfællebedømt artikel over 3 år er for lavt et krav og dermed en undervurdering af forskningens betydning i museumsopgavevaretagelsen. Desuden bør det tydeligt fremgå, at forskningen skal relateres til museets ansvarsområde.

Kvalitetssikring

Overordnet er den nye museumslov ikke en forbedring men en forringelse af museernes arbejde med kulturarven. Den er et skridt imod en administrativ fokusering på museernes kommercielle virksomhed og ikke en administrativ understøttelse af museernes faglige arbejde med Danmarks kultur- og naturarv. Den understøtter større museer som har økonomiske muskler til at blive endnu større og gør det meget svært for landområder og mindre byer at drive museums virksomhed. Dermed bidrager den nye museumslov til en ubalance i det danske museumslandskab.

Desuden er det et tab, at kvalitetsvurderingerne bliver afskaffet. De ændrede krav vil ikke i sig selv bidrage til at øge kvaliteten i museernes virksomhed, da de udelukkende er baseret på besøgstal og forskningsoutput. De hidtil udarbejdede kvalitetsvurderinger har været et dybdegående værktøj til at vurdere den indholdsmæssige kvalitet i museernes opgaver, og det bortfalder nu til fordel for rene tal. Det er svært for os at se, hvordan man i fremtiden vil vurdere et løft i kvaliteten af museernes arbejde, som er et af målene i den nye lov.

Center for Museologi

Vinnie Nørskov
Ane Hejlskov Larsen
Lise Skytte Jakobsen

Modtager(e) > Kulturministeriet

Høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af museumsloven

Danmarks Frie Forskningsfond | Kultur og Kommunikation (FKK) takker for muligheden for at afgive høringssvar vedrørende "Forslag til Lov om ændring af museumsloven."

FKK har bemærkninger til den del af lovforslaget, der vedrører det variable tilskud som en del af den nye tilskudsmodel.

Der lægges i lovforslaget op til, at statsanerkendte museer med den nye tilskudsmodel kan tildeles et eller flere variable tilskud på baggrund af følgende fire parametre; besøgstal, besøgstal for børn og unge, indtægter og fagfællebedømte forskningspublikationer.

Der lægges op til, at Kulturministeren fastsætter nærmere regler om beregningsmetoden, og at der i bekendtgørelse vil blive fastsat regler om de nævnte parametre og præcise krav til, hvordan museerne vil skulle opgøre besøgstal, indtægter og fagfællebedømte tidsskrifter (under bemærkninger til lovforslagets enkelte dele).

FKK finder det positivt, at vidensudvikling, herunder forskning og fagfællebedømte forskningspublikationer med lovforslaget beskrives som en væsentlig del af museernes opgave.

FKK bemærker, at det er væsentligt for den museale forskning og museernes forskningsrelaterede samarbejdspartnere, at incitamentet til at prioritere forskning opretholdes. FKK finder det således væsentligt, at fagfællebedømte forskningspublikationer tillægges samme vægt som de øvrige tre parametre til beregning af variable tilskud, således at forskningen ikke implicit underprioriteres.

Statsanerkendte museer modtager bevillinger fra FKK. Det skyldes i høj grad den styrkelse af forskning på museerne, som er sket de seneste 10-15 år, herunder museernes forskningsforpligtelse, der er konkretiseret i kvalitetskrav og vejledninger i forbindelse med det museale tilsyn under gældende museumslov. FKK opfordrer til at sikre, at ændringerne i museernes tilskudsmodel, herunder beregningen af eventuelt variable tilskud, ikke får utilsigtede konsekvenser for museal forskning.

Danmarks Frie Forskningsfond |
Kultur og Kommunikation

23. august 2024

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen

Sekretariatet for Danmarks Frie
Forskningsfond

Asylgade 7
5000 Odense C
Tel. 7231 8200

www.ufm.dk

CVR-nr. 3404 2012

Sagsbehandler
Anne Margrethe Eskesen
Tel. 72 31 89 24
ames@ufm.dk

Ref.-nr.
2024 - 46752

**DANMARKS FRIE
FORSKNINGSFOND**
INDEPENDENT RESEARCH
FUND DENMARK

En relativ nedprioritering af forskningen i de variable parametre vil risikere at påvirke såvel den museale forskning som de forskningssamarbejder mellem museer og universiteter, der bl.a. opstår via de forskningsfinansierende fonde. De samarbejder er netop mulige, fordi museernes forskningskompetencer og -kapacitet påvirkes af et grundlæggende incitament. Det er derfor vigtigt, at den nye museumslov ikke får som konsekvens, at incitamentet til at satse på forskning reduceres.

Slutteligt bemærkes det, at begrebet "det almene forskningsbegreb" savner præcisering i lovforslaget, idet det ikke eksisterer uden for rammerne af Kulturministeriet.

Med venlig hilsen

Lone Koefoed Hansen

Formand for Danmarks Frie Forskningsfond | Kultur og Kommunikation

Helsingør, d. 22. august 2024

Høringssvar på forslag til lov om ændring af museumsloven

Danmarks Tekniske Museum takker for muligheden for at kommentere på forslaget til ny museumslov.

Overordnet ser vi positivt på lovforslaget. Vi synes forenklingen af museernes opgaver og det fokus, der ligger på udvikling i ændringen i § 2. stk. 1, dels stemmer overens med praksis på museerne og dels understreger museernes rolle som udviklingsinstitutioner. Desuden mener vi grundlæggende, at fordelingen i grundtilskud, variable tilskud og prioritetstilskud giver en god oversigt over sammensætningen af de enkelte museers tilskud.

Danmarks Tekniske Museum har bidraget aktivt til de høringssvar, der er indsendt af hhv. Dansk Industri og Organisationen Danske Museer, og vi bakker op om begge udmærkede svar.

I dette høringssvar vil vi derfor fokusere på svar, der i højere grad tager udgangspunkt i vores egen specifikke situation og mindre i generelle overvejelser. Vores kommentarer fokuserer på inddelingen i kategorier til grundtilskud og på elementer i de variable tilskud.

1. Fordeling af grundtilskud

a. Museets indplacering inden lovens bekendtgørelse

I forslaget til fordeling af grundtilskud indplaceres de statsanerkendte museer i en kategori fra 1-5 ud fra "en faglig, skønsmæssig vurdering af betydningen af museets samlinger, som afspejler museets kerneopgaver i forhold til samlingsudvikling."

I denne indplacering er Danmarks Tekniske Museum placeret i kategori 3. Vi noterer os, at andre størrelsesmæssigt sammenlignelige museer som Arbejdersmuseet, M/S Museet for Søfart og Designmuseum Danmark er placeret i kategori 4 med begrundelse i deres tematiske områdes betydning for udviklingen i Danmark. Dette synes vi er fortjent, men vi mener, det er helt uforståeligt, at et museum som vores, der varetager den teknologiske og industrielle udvikling i Danmark, ikke vurderes som lige så væsentligt. Der er vel næppe nogen faktor, der har haft så stor betydning for hverdagslivet, ændring i kulturmønstre og det kommercielle liv i Danmark i de seneste 150 år som den teknologiske udvikling. Samtidig ligger teknologi helt centralt i alle de store samfundsudfordringer, vi står overfor i dag – klimakrisen, børn og unges trivsel, sundhed, digitalisering af arbejde og hverdag. I DTMs samlinger har vi både dækket denne udvikling i hverdagslivet og i unikke eksempler på, hvordan Danmark har været en aktiv del af den globale teknologiske udvikling i form af det kompas, HC Ørsted brugte, da han opdagede elektromagnetismen; Soyuz-rumkapslen der bragte Andreas Mogensen til ISS; Danmarks ældste bil, Hammelvognen;

det tidligste produktionsudstyr fra store danske virksomheder som Carlsberg, Nordisk Insulin, LEGO mm.

Derfor mener vi, at DTM bør være indplaceret i kategori 4, da vores samling og genstandsfelt må anses som værende af særlig national betydning og har haft gennemgribende indflydelse på samfundsudviklingen i Danmark op gennem det 19., 20. og 21. århundrede.

b. Uigennemskuelige vurderinger i kategorifordelingen

En central målsætning i forslaget til ny museumslov er at skabe et mere gennemskueligt system. Denne gennemskuelighed bliver i høj grad udfordret i kategorifordelingen til grundtilskuddet, som udgør op til 70% af det samlede tilskud til museerne. På Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside kan man finde en oversigt over argumenter over kategorifordelingen for de enkelte museer. Denne oversigt omfatter en meget kortfattet vurdering af de enkelte museers samlinger, men det er ikke muligt at se, hverken hvem som har foretaget vurderingen eller ud fra hvilket materiale, vurderingen er foretaget. Dette er en stor udfordring, da vurderingerne først kan indklages overfor det nye Museumsnævn efter fire år, og fordi man i øvrigt må forvente, at det vil være vanskeligt at flytte kategori.

Derfor opfordrer vi til, at der skabes større tydelighed omkring, hvilke kriterier og vurderinger, der ligger til grund for indplaceringen i grundtilskuddets fem kategorier.

c. Relation til samlingsbehov

Som nævnt ser vi meget positivt på den nye museumslovs fokus på museernes udviklingsarbejde. Imidlertid bliver størstedelen af midlerne til museerne fordelt i grundtilskuddet. Dette giver god mening, da det giver museerne en grundlæggende vished om de kommende års økonomi. Men samtidig risikerer denne fordeling også at bremse en dynamisk mulighed i, at dele af tilskuddene vil kunne fordeles efter behov. De samlinger, de danske museer forvalter, er af meget forskelligartet karakter og forholdene, de enkelte museer har at drive deres samlingsudvikling igennem – i form af magasin- og konserveringsfaciliteter – er meget forskellige. Derfor står mange museer også med udfordringer i samlingsarbejdet, der vil kunne løses gennem en kortvarig, målrettet støtte. Ved udelukkende at fundere grundtilskuddet i en vurdering af samlingens *betydning* og ikke samlingens *behov*, fralægger staten sig muligheden for at bidrage til at understøtte museernes ofte meget omkostningstunge arbejde med samlingerne gennem periodevis støtteordninger. Når samlingernes behov ikke er en del af tilskudsrammen for den nye museumslov, vil vi opfordre, at der etableres støttepuljer ved Slots- og Kulturstyrelsen, så SLKS aktivt kan bidrage til at udvikle museernes samlingshåndtering, sådan at denne opgave ikke udelukkende er afhængig af velvillighed fra fonde.

2. Variable tilskud

a. *Parametre for variable tilskud*

I motivationen for forslaget til den nye lov ligger et ønske om at understøtte museernes samfundsmæssige rolle. Parametrene for de variable tilskud fokuserer imidlertid kun på meget overordnede kriterier som samlede antal gæster, samlede antal børn og unge blandt de besøgende, egenindtjening og antal forskningspublikationer. Forslaget efterlader således meget lidt plads til, at man fra statens side aktivt kan skabe incitamenter for ønskede udviklingsområder (eks. bæredygtighed, demokratiudvikling mm.). Dette betyder, at staten får svært ved at føre en aktiv kulturpolitik gennem museerne, og det dermed lægges over til fondene at definere, hvad museerne skal fokusere på via deres ansøgningsprogrammer.

b. *Variable tilskud bygger på absolutte tal*

Forslaget til ny museumslov har som et af sine formål at sikre museumsliv af høj kvalitet i hele landet. De variable tilskud bygger på en opgørelse af absolutte tal for antal gæster og egenindtjening. Der er imidlertid meget stor forskel på, hvor god tilgang museerne har til publikum. Geografisk placering, infrastruktur og adgang til kollektiv trafik har stor betydning for, hvor mange gæster det enkelte museum kan tiltrække. Ved at bygge på absolutte tal honorerer de variable tilskud de museer, der i forvejen har enkel adgang til publikum. Derfor vil vi foreslå, at man afdækker andre måder at vurdere museernes publikumsudvikling på – evt. ud fra et 2024-indeks.

c. *Vurdering af "relevant forskning"*

Vi håber at lovforslagets målsætning om forenkling af museernes opgaver og fokus på udviklingsrollen betyder, at man i administrationen af den nye lov vil se med nye øjne på, hvilken forskning man finder relevant på museerne. Under den eksisterende museumslov efterspørger SLKS forskning, der er direkte knyttet til museernes samlinger og deres tematiske områder. Der udføres imidlertid en omfattende forskning på museerne i dag af mere museologisk og formidlingsmæssig karakter (inddragelse af borgere i skabelse af viden om samlinger, nye metoder til udvikling og bevaring af samlinger, museets rolle i offentlig debat, kobling mellem forskning og formidlingsvirksomhed mv.). Dette håber vi vil blive anerkendt som relevant forskning for museerne, da det er afgørende for, at museerne løbende kan udvikle deres samfundsrolle.

Danmarks Tekniske Museum takker for det omfattende arbejde med at udarbejde en ny museumslov.

Med venlig hilsen

Peter Bjerregaard
Museumsdirektør

Til

Kulturministeriet

Nybrogade 2 1203 København K

kum@kum.dk

Høringssvar, afsendt 19. august 2024

Dansk Center for Museumsforskning takker for at blive inviteret til at respondere på forslag til Lov om ændring af museumsloven i form af et høringssvar. Dansk Center for Museumsforskning (DCM) er et center uden mure for danske universiteter og højere læreanstalter. Det består af repræsentanter fra institutter, som bedriver forskning om museer, og har eksisteret siden 2011.

Vi har fire punkter i forhold til udkastet, hvor vi foreslår tilføjelser og præciseringer:

Forskning

§ 2, stk. 1: Vi foreslår, at formuleringen ændres til **“forskningsbaseret udvikling af samling, viden og formidling.”**

§ 14, stk. 1, nr. 4, pkt. c): Vi foreslår, at forskningskravet ændres til **“at museet selv producerer mindst én monografi eller mindst fem mindre fagfællebedømte publikationer, heraf mindst tre forskningsartikler, over de tre forudgående år. Hvis der er tale om samarbejde med eksterne parter om produktion af fagfællebedømte publikationer, er kravet mindst tre mindre fagfællebedømte publikationer, heraf to forskningsartikler”**.

Begrundelse: Ændringerne foreslås for at sikre høj kvalitet i museernes opgaveløsning, hvor forskning anerkendes som en drivende faktor for såvel udvikling som statsanerkendelse, og hvor kravet til fagfællebedømte publikationer både skærpes og udvides, men samtidig belønner samarbejde på tværs af museer og med eksterne parter.

Baggrunden er, at DCM er bekymret for forskningens fremtidige status på danske museer. Det er forskning, der ligger til grund for alle andre faglige aktiviteter. Derfor bør den ikke som i lovforslaget og dets bemærkninger devaluere eller sløres ved et mere favnende begreb om vidensudvikling.

I den nuværende museumslovs § 2 nævnes forskning som en af de fem bærende søjler (indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling). Lovforslaget lægger op til en ændring, hvor søjlerne slås sammen til "samlingsudvikling", "vidensudvikling" og "formidling" i en ny § 2, stk. 1. Dette beskrives som en "modernisering" med fremtidig øget fokus på "udviklingsdimensionen" og samspillet mellem de tre felter. I den nuværende lov beskrives de fem søjler ellers som "forbundne", og det kræver en vis stædighed at nægte, at det danske museumsfelt ikke har udviklet sig de sidste mange år, så "udviklingsdimensionen" er heller ikke ny.

I Lovforslaget nævnes forskning nu kun specifikt som "fagfællebedømte forskningspublikationer" i § 13, stk. 6, nr. 4, og præciseres i § 14, stk. 1, nr. 4, pkt. c) hvor museerne som minimum skal "indgå i samarbejde om produktion af eller selv producere mindst én fagfællebedømt forskningspublikation over tre foregående afsluttede år...".

DCM noterer sig, at i Bemærkninger til lovforslaget påpeges, at dette krav "vil sikre en vis volumen og stabilitet i forskningsproduktionen, som knytter an til det almene forskningsbegreb." (s. 22) Mere generelt nævnes på den efterfølgende side 23, at for at sikre høj kvalitet i opgaveløsningen er det vigtigt, at museerne indgår i relevante faglige miljøer og samarbejder om samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling på tværs af museumssektoren og med relevante eksterne parter, f.eks. universiteter: "Dette med henblik på at udvikle og fastsætte fælles standarder og metoder samt forankre nye indsigter, viden og metodeudvikling i museernes opgaveløsning."

Specifikt er formålet med "vidensudvikling" at signalere, at museernes vidensproduktion består af mere end fagfællebedømte publikationer og anlægge et bredere perspektiv på museernes arbejde med at udvikle og bringe viden i spil med det omgivende samfund. Dette bredere felt dækker "grundforskning, undersøgelser og analyser, som kan have mange formater, og som museerne tilgængeliggør på mange forskellige måder, herunder i udstillinger og publikationer." Udviklingsdimensionen skal sikre, at der hele tiden genereres viden, som kan blive til gavn for forskningen.

Denne uddybning gør ikke DCM mere tryk på forskningens vegne.

På et generelt plan skurrer den underliggende opfattelse af forskning i Bemærkningerne; flere formuleringer omkring forskning og vidensudvikling kan desværre følges tilbage til rapporten *Anbefalinger til en reform af statsanerkendte museers opgaver og tilskud* (2023), f.eks. omkring "grundforskning", som er anderledes end f.eks. OECD's forståelse. Ifølge Udviklings- og Forskningsministeriets retningslinjer om forskningsbegrebet anvendes ellers OECD's definitioner af forskning, udvikling og innovation. Her er "grundforskning" defineret som "eksperimenterende eller teoretisk arbejde foretaget med det primære formål at opnå ny viden om fænomeners underliggende fundament og observerbare kendsgerninger uden nogen bestemt anvendelse i sigte". Begrebet er generisk, og grundforskning er altså en del af "det almene forskningsbegreb" og skal som al forskning opfylde følgende kriterier: være ny, original/kreativ, usikker, systematisk samt overførbar og/eller reproducerbar. Grundforskning skal derfor kunne fagfællebedømmes som al anden forskning, uanset hvilket format, den har, og hvordan den tilgængeliggøres. Der findes derfor ikke et eget forsknings- eller grundforskningsbegreb for hverken museumsfeltet eller andre andre vidensfelter.

Ligeledes må man forvente at diverse undersøgelser og analyser løbende skal kvalitetsvurderes ved fagfællebedømmelse for at sikre høj kvalitet i museernes opgavevaretagelse. Det bør netop være en fordel for både museer og tilhørende relevante fagfelter, at sådanne undersøgelser og analyser publiceres inden for fagfællebedømte rammer, så kvalitet i og udbredelse af vidensproduktionen sikres.

I den politiske stemmeaftale nævnes, at det skal undersøges om ”det på sigt vil være muligt at måle data på vidensudvikling ...”. Der findes national og international forskning, som argumenterer for, at et format som f.eks. udstillinger kan tælle som forskning. Der findes imidlertid ikke et nogenlunde nagelfast begrebssæt og en selvstændig teoretisk ramme, der entydigt indrammer udstillingen som et særligt vidensproducerende felt. Tværtimod stikker ideen om udstillingsarbejde som forskning i mange retninger, og desuden er denne form for vidensproduktion ikke videre udbredt på førende internationale museer, hvor videnskabelige forskningspublikationer sagtens kan forenes med kataloger og andre publiceringskanaler, som rækker ud over de traditionelle akademiske tidsskrifter.

DCM mener derfor, at man i stedet for at søge nye veje på baggrund af uklare begreber om vidensudvikling og forskning, bør anvende velbetrædte stier for fagfællebedømmelse, som kan kvalitetssikre museernes forskning på et højt niveau, udvikle partnerskaber med universiteterne, fordi man deler det almene forskningsbegreb og i øvrigt have et internationalt udsyn.

Bemærkningerne fokuserer desuden på, at det først og fremmest er viden om samlingerne, der på forskellig måde skal sættes i spil, f.eks. som ”viden om kultur- og naturarven”. Viden om, hvordan der sikres høj kvalitet i opgaveløsningen, beskrives mere uklart gennem samarbejde med eksterne parter som f.eks. universiteter og andre med henblik på at udvikle fælles standarder og forankre nye indsigter m.m. i opgaveløsningen. DCM savner en tydeligere forståelse for, at forskning *om* museers praksisser (og altså ikke kun i museernes egne samlinger) ikke kun udføres af universiteterne, men også af museerne selv. Gennem de seneste 20-30 år er der nationalt og internationalt udviklet en museologisk forskning, som i mange tilfælde foregår som et samarbejde mellem museer og universiteter. Det har medført vigtige indsigter i områder som ”visitor studies” og ”audience development”, herunder om ikke-brugere, men også digitalisering af kulturarven, museumsledelse, kuratering, kommunikation, organisering, samlingsvurdering, samtidsindsamling, museernes samspil med omverden og samfundsudvikling. Denne forskning bør i højere grad anerkendes som grundlag for museernes faglige kvalitet, og når den publiceres i fagfællebedømte og anerkendte kanaler, bør den selvfølgelig medtælle i forbindelse med de variable tilskud.

Endelig er der det specifikke mindstekrav til fagfællebedømt forskning. DCM mener, at selv om en museumsansat har opnået en ph.d.-grad og således har demonstreret forskningskompetencer på et højt niveau, bør disse kompetencer løbende vedligeholdes, også for at museerne kan være attraktive samarbejdspartnere for universiteterne. Det sikres ikke med et så beskedent mindstekrav til fagfællebedømt forskning. Med den sidste større ændring af Museumsloven i 2012 kom der et skærpet fokus på forskningskompetencer på museer, som flere private fonde har bidraget til at styrke. Derfor bør museerne kunne præstere mere samt løbende være foranledigede til at udvikle forskningskompetencer. Mange gør det heldigvis i forvejen.

Et statsanerkendt museum skal ikke som mindstekrav kunne nøjes med at producere en fagfællebedømt publikation som medforfatter hvert tredje år. Det nuværende mindstekrav signalerer desværre en opfattelse af, at forskningens betydning for museernes opgavevaretagelse ikke er væsentlig. Denne opfattelse styrkes desuden af måden, kravet defineres på. Der skelnes ikke mellem en artikel, en antologi og en monografi, og det gør ingen forskel, om der er tale om soloforfatterskab eller medforfatterskab. Det siger sig selv, at der er forskel på at skrive en artikel, skrive en monografi eller redigere en antologi, og der er forskel på, om man gør det alene eller sammen med andre. Det skal derfor bemærkes, at fra omkring 2010 til 2022 var universiteterne underlagt den ”Bibliometriske Forskningsindikator” (BFI) med hensyn til fordeling af økonomiske midler mellem universiteterne. BFI havde klare regler for fagfællebedømmelse, autoritetslister med niveaudeling mellem tidsskrifter såvel som forlag samt, væsentligst i denne sammenhæng, en skelnen mellem soloforfatterskab og medforfatterskab og opmærksomhed på forskellige publikationsformer, der gav forskellige point. Der blev skelnet mellem videnskabelige monografier, videnskabelige artikler i tidsskrifter, videnskabelige artikler i antologier, patenter og doktorafhandlinger. Systemet blev justeret en smule i løbet af perioden, men f.eks. en monografi på niveau 1 gav, ligesom en doktorafhandling, 5 point, mens en tidsskriftsartikel gav 1 point. Patenter gav 1 point. Redigering af en antologi gav ikke point. For at belønne samforfatterskabte publikationer blev disse multipliceret med 1.25, før pointtallet blev divideret i forhold til antal forfattere (max. 10) uden for samme institution. DCM argumenterer ikke for, at det danske museumsfelt skal underlægges samme omfattende, til dels ressourcekrævende system. Derimod argumenterer vi for, at der – uden at det skal være for kompliceret – skelnes mellem publikationsformer og former for forfatterskab samt at mindstekravet til forskning øges. DCM foreslår derfor, at fagfællebedømte artikler og monografier såvel som soloforfatterskaber og samforfatterskaber vægtes forskelligt, at redaktion af antologier ikke inkluderes, og at der åbnes for, at analyser og undersøgelser kan inddrages som fagfællebedømte publikationsformer.

Et bæredygtigt museumsvæsen

Vi foreslår en tilføjelse til § 13, stk.1, hvor der pt. i høringsforslaget står: ”med et ansvarsområde, som bidrager til et sammenhængende og mangfoldigt museumsvæsen.”

Vi foreslår, at ordet bæredygtigt tilføjes: ”med et ansvarsområde, som bidrager til et sammenhængende, **bæredygtigt** og mangfoldigt museumsvæsen”.

Begrundelse: DCM er opmærksom på, at ordet ”bæredygtig” anvendes i § 1, stk. 1, men her anvendes det om faglighed og økonomi. I den nye internationale ICOM-definition og for fremtidens museumsdrift anvendes ”bæredygtighed”, jvf. verdensmål m.m., i en anden, mere tidssvarende betydning, som de fleste danske museer i forvejen orienterer sig mod:

”Et museum er en permanent non-profit institution, der tjener samfundet gennem forskning, indsamling, bevaring, formidling og udstilling af materiel og immateriel kulturarv. Museer fremmer diversitet og **bæredygtighed** og er åbne, inkluderende og tilgængelige for offentligheden. Museer arbejder og kommunikerer etisk og professionelt med inddragelse af det øvrige samfund. Museer tilbyder en bred vifte af muligheder for undervisning, fornøjelse, refleksion og vidensdeling.” Museernes bidrag til en kulturel, grøn og social bæredygtig samfundsmæssig udvikling er således internationalt blevet en vigtig dagsorden, og det er oplagt, at den nye museumslov forholder sig hertil.

Betydningen af museets ansvarsområde i grundtilskudsordningen og for fremtidige indplaceringskriterier

Vi har endnu en tilføjelse til § 13, stk. 1, hvor der i høringsforslaget står: ”2. I § 13, stk. 1, ændres »Kulturministeren« til: »Museumsnævnet«, og »med henblik på, at museet kan indgå med et ansvarsområde i det landsdækkende museumssamarbejde, jf. § 2, stk. 2« ændres til: »med et ansvarsområde, som bidrager til et sammenhængende og mangfoldigt museumsvesen.”

Her foreslår vi, at der ekspliciteres: ”**med et ansvarsområde af geografisk, emne- og tidsmæssig karakter...**”.

Begrundelse: Det er ikke kun samlingen, men museets ansvarsområde, der fremgår af de enkelte museers eksisterende vedtægter, som bør danne grundlag for det nye tilskudssystem. Grundlaget for det nye tilskudssystem vil få klarere ”kriterier og transparens” for det kommende museumsnævns fremtidige vurderinger, hvis både samling og ansvarsområde tages i betragtning, og når betydningen af ansvarsområde ekspliciteres i loven.

Ved at inkludere museernes ansvarsområde gives der mulighed for også at tage den immaterielle og digitale kulturarv i betragtning, når grundtilskud indplaceres. Hvad angår den immaterielle kulturarv har Danmark tilsluttet sig ”Bekendtgørelse af konvention af 17. oktober 2003” om beskyttelse af den immaterielle kulturarv, hvilket burde påvirke lovforslaget i højere grad. Den immaterielle kulturarv, som knytter sig til museernes samlinger, udgør en væsentlig del af det daglige museumsarbejde, men nævnes kun i en enkelt bisætning i lovforslaget. Arbejdet med den immaterielle arv er sværere at pege på og at gøre kvantificerbart, idet der pt ikke er etablerede strategier for indsamling, registrering og bevaring af immateriel arv. Men det er ikke desto mindre væsentligt at understrege vigtigheden af den immaterielle arv i loven. Viden om indsamling, bevaring og formidling af immateriel arv er vigtige og nødvendige fokusområder for at kunne leve op til konventionen, samt lovforslagets mål om at modernisere og udviklingsorientere det danske museumsfelt.

Museumsnævn

§ 19, stk. 1, pkt. 3: Vi foreslår, at punktet formuleres som: ”3) Fem medlemmer udpeget af kulturministeren, **herunder to medlemmer med forskningskompetencer på mindst lektorniveau og heraf mindst en med omfattende indsigt i museologisk forskning**”. Alternativt: Stk 1: ”Kulturministeren nedsætter et museumsnævn bestående af **ni medlemmer...**” og så ”3) Syv medlemmer udpeget af kulturministeren, **herunder to medlemmer med forskningskompetencer på mindst lektorniveau, heraf mindst en med omfattende indsigt i museologisk forskning, samt et medlem fra et andet nordisk land**”.

§ 19, stk. 2: Vi foreslår, at det tydeliggøres, hvad ”høj museumsfaglig ekspertise” består af. Det kunne f.eks. være på denne måde: ”Stk. 2. Medlemmerne skal tilsammen **besidde høj ekspertise inden for museernes opgaver, som dækker samlingsudvikling, formidling og**

vidensudvikling, herunder forskning og specifikt museologisk forskning, og inden for naturhistorie, kunsthistorie og kulturhistorie, herunder arkæologi.”

Begrundelse: Ændringerne foreslås for at sikre, at forskning på museerne ikke forsvinder bag et tåget begreb om vidensudvikling, at den ikke taber højde på grund af et beskedent og ligeledes uklart krav om fagfællebedømt publicering, at forskningen har et relevant højt niveau for universiteterne med henblik på sampublicering og partnerskaber, og at forskningen også rummer museologisk forskning på højeste niveau i lyset af internationale tendenser.

I Lovforslaget fremgår det, at der skal dannes et nyt, uafhængigt museumsnævn. Dette nævn vil på flere måder få en vigtig rolle efter lovens implementering. Det skal, jvf. forslag til § 19, stk. 1, bestå af syv medlemmer, hvor kulturministeren udpeger fem medlemmer og KL og ODM hver et medlem. Blandt de fem første skal et medlem komme fra et andet nordisk land. Medlemmerne skal samlet set besidde høj museumsfaglig ekspertise, jvf. stk. 2. Under de specifikke bemærkninger kan man læse, at denne ekspertise består af kompetencer inden for ”samlingsudvikling, formidling og vidensudvikling og inden for naturhistorie, kunsthistorie og kulturhistorie, herunder arkæologi.” Det medfører, at medlemmerne ”således skulle have bred viden om det danske museumslandskab, herunder kendskab til museumsdrift, museumsfaglig opgavevaretagelse og viden om statsanerkendte museer”.

I delvis forlængelse af vores bekymringer om forskningens status, men også uafhængig af disse, har DCM følgende uddybende kommentarer:

Det er vigtigt med tilstedeværelsen af relevante forskningskompetencer i Museumsnævnet. Flere steder nævnes universiteterne som en relevant partner for museerne i forbindelse med sikring af høj museumsfaglig kvalitet, som samarbejdspartner i forbindelse med publicering og som relevant ekstern partner i relevante faglige miljøer. Som en væsentlig samfundsaktør skal museerne også være efterspurgt af universiteterne.

DCM er opmærksom på, at Bemærkningerne placerer forskning under ”vidensudvikling”, men i lyset af ovennævnte kommentar om forskningens betydning, herunder manglende fokus på museologisk forskning, bemærker vi, at i eksempelvis Lov om Kulturens Analyseinstitut præciseres i § 6, stk. 3, at ved udpegning af bestyrelsesmedlemmer vægtlægges ”en særlig indsigt i kulturlivet” og bestyrelsen skal repræsentere kompetencer indenfor ”ledelse, økonomi, dansk og international kulturpolitik og kultur- og kunsthistorie og viden om psykologi, sociologi og lign., forskning og statistik.” Der er således præcedens for at være mere præcis med hensyn til kompetenceprofilen. Den nævnte høje faglige ekspertise i § 19, stk. 1, bør således ekspliciteres, ikke mindst bør forskning nævnes, herunder museologisk forskning, men også andre aspekter kan nævnes.

DCM noterer samtidig, at mens der ikke er et specifikt krav om forskningskompetencer i kompetenceprofilen for Museumsnævnet, er der krav om en nordisk repræsentant. Centeret har intet imod nordiske kollegaer, men noterer, at det i Lovforslagets bemærkninger ikke begrundes, hvorfor nævnet skal have en nordisk repræsentant. Formentlig skyldes det, ligesom i forbindelse med f.eks. ”Lov om Kulturens Analyseinstitut”, en idé om, at en sådan repræsentant kan bidrage med et internationalt perspektiv, måske også en forestilling om, at der er et stærkt samarbejde

mellem nordiske museer og/eller at ”samarbejdet mellem de nordiske lande har en utrolig vigtig plads på det kulturelle område”, jvf. en kommentar under denne lovs førstebehandling i 2023.

DCM bemærker, at museumsvesnerne i de nordiske lande er meget forskellige, så formentlig findes kun få nordiske repræsentanter, der kan bidrage med indblik i ”statsanerkendte museer” eller det danske museumslandskab som sådan. Der er heller ikke væsentlige formaliserede samarbejder mellem nordiske museer, og f.eks. har Norge ingen egentlig museumslov, og forskning er ikke et krav ifølge den korte svenske museumslov fra 2017 (som i øvrigt var den første svenske museumslov nogensinde).

Som nævnt, DCM har intet mod nordiske kollegaer. Pointen med at problematisere denne nordiske repræsentant er først og fremmest, at vi synes det er langt vigtigere at have relevante forskningskompetencer repræsenteret i museumsnævnet, og at et nævnsmedlem med eksempelvis dansk universitetstilknytning på mindst lektorniveau implicit sikrer et internationalt perspektiv qua kvalifikationskrav til lektor- og professoransættelser ved universiteterne; tillige vil vedkommende oftest have bred viden om ”statsanerkendte museer” og det danske museumslandskab som sådan. Man kunne for den sags skyld også udvide antallet af nævnsmedlemmer, hvis en nordisk repræsentant er vigtig, men det er ikke umiddelbart gennemskueligt hvorfor.

På vegne af Dansk Center for Museumsforskning

Professor Hans Dam Christensen
Post.doc. Mia Falch Yates
Lektor Line Vestergaard Knudsen
Professor Ane Hejlskov Larsen

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Den 23. august 2024

Høringssvar til ændring af Museumsloven

Dansk Erhverv fremsender hermed bemærkninger til høring over forslag til lov om ændring af museumsloven.

Med en betydelig række af landets museer i medlemskredsen har Dansk Erhverv fulgt forhandlingerne om en museumsreform tæt, og har undervejs bl.a. bidraget med en repræsentant i den nedsatte arbejdsgruppe.

Helt overordnet mener Dansk Erhverv, at der er landet en fornuftig aftale, der kan bidrage til at modernisere museernes opgaver, skabe ro til området og tilføre stabilitet omkring grundfinansieringen, samt bidrage med relevante, incitamentsbaserede tilskudsmuligheder,

Det er samtidig positivt, at reformaftalen forenkler kravene og har til hensigt at øge dynamikken på området, og at støttemulighederne fremadrettet har fokus på at understøtte en videre udvikling af museerne.

Med etableringen af den tredelte tilskudsmodel mener Dansk Erhverv også, at aftalen bidrager med et fornuftigt og afbalanceret grundlag til museernes videre udvikling af forretningsmulighederne.

Museerne er generelt en stor succes med mange årlige besøgende, og museerne er også et vigtigt aktiv for turismen. Det skal fastholdes. Museerne er dog i stigende konkurrence med tilbud på nærmarkederne, hvor der investeres meget i museumsområdet, bl.a. i Oslo. Derfor havde Dansk Erhverv gerne set, at udenlandske gæster også var blevet et kriterie i de variable tilskudsmuligheder

Tilsvarende pågår der en betydelig udvikling på det digitale område og museerne skal i stigende grad forholde sig til nye digitale formidlingsmuligheder. Dette kunne med fordel også være tænkt ind i de variable tilskudsmuligheder.

Det er dog positivt, at man med aftalen vil slanke det administrative tilsyn og gøre tilsynet mere risikobaseret, så museerne kan fokusere på kerneopgaverne og mindre på administrative krav.

Specifikke bemærkninger

Til det fremsendte lovforslag har Dansk Erhverv følgende specifikke bemærkninger.

Til nr. 1 (§2) Modernisering af opgaver

Dansk Erhverv finder det fornuftigt, at de nuværende kategorier justeres fra fem til tre for at modernisere loven og beskrivelsen af museernes opgaver. Det er desuden positivt, at der i de nye kategorier lægges vægt på en udviklingsdimension, for at understøtte den fortsatte udvikling af museumslandskabet.

Til nr. 2-6 (§13) Regler, tilskudsmodel og indplacering

Dansk Erhverv bakker op om, at der fremmes en ensartet praksis og størst mulig gennemsigtighed for museerne i afgørelsesgrundlaget. Derfor finder Dansk Erhverv det positivt, at der fremadrettet fastsættes nærmere regler om ansøgning om statsanerkendelse og tilbagekaldelse af statsanerkendelse i bekendtgørelsesform.

Dansk Erhverv vurderer også, at man med den tredelte tilskudsmodel, med et grundtilskud og mulighed for et eller flere variable tilskud samt evt. et prioritetstilskud, har landet en fornuftig løsning. Dansk Erhverv havde dog gerne set, at incitamentsandelen havde haft en højere andel, evt. på bekostning af en lavere ramme for grundtilskud.

Tilsvarende burde evnen til at tiltrække udenlandske gæster honoreres med et selvstændigt parameter, ligesom Dansk Erhverv også gerne havde set, at der var et incitamentsparameter der kunne understøtte udviklingen i digital formidling.

Som anført i indfasningsbestemmelserne har Kulturministeriet indplaceret de nuværende statsanerkendte museer i kategorier 1-5. Dansk Erhverv har erfaret, at flere museer ikke finder bedømmelsen tilfredsstillende og henstiller til, at kulturministeriet i den videre behandling tager evt. henvendelser om indplacering i betragtning, så vurderingen kan genbesøges og evt. revideres for det berørte museum inden lovens endelige behandling og ikrafttræden.

Til nr. 8-13 (§14) minimumskrav, høj kvalitet og kompetencer

Som noget nyt stilles der med reformaftalen fremadrettet minimumskrav til museernes gæsteanstal, indtægter og produktion af fagfællebedømt forskningspublikationer.

Dansk Erhverv finder det centralt, at de midler der tildeles landets museer, kommer flest mulige besøgende til gode. Derfor er Dansk Erhverv tilfreds med at der fremadrettet stilles minimumskrav. Niveauet til besøgstallet kunne dog efter Danske Erhvervs mening godt sættes højere end de aftalte 10.000. Det kunne fx være 12.000-15.000 besøgende.

Da udvikling samtidig er et centralt aspekt i museernes opgaver, bør minimumskravet til besøgende løbende justeres, enten årligt eller hvert tredje år, således at minimumskravet til stadighed bidrager til den ønskede dynamik og ikke forbliver en fastlåst i mange år.

En tilsvarende vurdering bør ske for de justerede krav til mindre øer.

Det står også anført, at statsanerkendte museer skal løse opgaverne med høj kvalitet. Dansk Erhverv bakker op om, at høj kvalitet i opgaveløsningen skal bestræbes, men det er vigtigt for museerne, at der er størst mulig klarhed i de krav og rammebetingelser, som der lægges op til fra ministeriets side i bedømmelsen af kvalitet.

Med den enkle formulering fremstår kravet om 'høj kvalitet' uklart, og der bør derfor findes en mere præcis og entydig måde at beskrive niveauet af de kvalitetskrav, som museerne skal leve op til.

Til nr. 14-17 (§17) Udvalg og særlig tilskud

Ingen bemærkninger hertil.

Til nr. 18-20 (§§ 19-20) Nyt museumsnævn og kompetencer

Dansk Erhverv bakker generelt op om, at et nyt museumsnævn fremadrettet skal erstatte Kulturministerens muligheder til at tildele og tilbagekalde statsanerkendelsen for et museum. Nævnet er især vigtigt for at sikre, at der kommer øget dynamik i ordningen.

Forretnings- og kompetenceudvikling ift. ledelse, innovation, turismesamspil mv. vurderes i stigende grad vigtige for museerne. I lighed med indstillingsmuligheden til arbejdsgruppen for museumsreform fra erhvervslivet foreslår Dansk Erhverv derfor, at det også bliver muligt for erhvervsorganisationerne at indstille et medlem til museumsnævnet.

Er der spørgsmål til ovenstående, står Dansk Erhverv naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Michael Folmer Wessman
Fagchef for kultur

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Sendt til kum@kum.dk

Høringssvar fra DI til forslag til lov om ændring af museumsloven (gennemførelse af en museumsreform)

Indledning

DI repræsenterer en lang række statsanerkendte museer inden for både kulturhistorie og kunst, på tværs af landet og på tværs af størrelser, såvel som en række museer, der ikke i dag er statsanerkendte, men som rummer stort potentiale hertil. DI takker derfor for muligheden for at bidrage til indeværende høring. DI ønsker desuden at takke for at kunne indstille en fælles repræsentant med Dansk Erhverv i arbejdsgruppen for museumsreform, som leverede fagligt indspil forud for de politiske forhandlinger om en aftale.

Grundlæggende ser DI positivt på udfaldet af den politiske aftale om en museumsreform, som imødekommer det behov, der i mange år har været for at øge transparensen og fleksibiliteten i museernes tilskud, samtidig med at museernes opgavebeskrivelser bliver forenklet og moderniseret. DI ser det samlet set som en stærk model for tilskud, med både et fast grundtilskud, et udvidet grundtilskud og en række variable tilskud. Disse understøtter museernes udvikling såvel som bidrager til grundlag for museernes arbejde med samlinger, som er uafhængigt af besøgstal. Med hensyn til besøgstal er det opløftende at lovforslaget italesætter, at museerne skal være relevante for både den danske befolkning og udenlandske turister, hvormed museernes centrale rolle i turisme-værdikæden i hele landet anerkendes.

Det er væsentligt, at reformen samtidig bidrager til et mere dynamisk museumslandskab med bedre muligheder for henholdsvis at frakende eller tilkende nye statsanerkendelser. Det er i forbindelse hermed DI's holdning, at nedsættelse af et uafhængigt museumsnavn er et både positivt og nødvendigt tiltag.

Regeringen og aftalepartierne fortjener derfor ros for aftalen, og DI forventer at reformen samlet set vil understøtte og udvikle det samlede museumslandskab i fremtiden. Som led i evalueringen der indgår i den politiske aftale efter en femårig periode, bør der indgå en vurdering af reformens foreløbige succes med at sikre et både balanceret, transparent og dynamisk museumslandskab med høj kvalitet.

Nedenfor er angivet DI's bemærkninger til de konkrete elementer i lovforslaget. DI står naturligvis til rådighed for eventuel behov for uddybning.

Indplacering i kategori for grundtilskud

Ved lovens ikrafttrædelse indplaceres museerne i grundtilskudskategorierne 1-5 i henhold til den politiske stemmeaftale, hvor indplaceringer er sket på baggrund af *"rådgivning om betydning af museets samling foretaget af Slots- og Kulturstyrelsen som ministerbetjening"*. Dermed er grundlaget for museernes indplaceringer undtaget aktindsigt.

Jf. lovforslagets § 13 a, stk. 11, vil kulturministeren kunne fastsætte nærmere regler om kriterier for indplaceringen, hvor det påtænkes at udfolde disse nærmere. Fastsættelse af nærmere kriterier må forventes at tage afsæt i vurderingerne, der ligger til grund for de indplaceringer, der er foretaget i den politiske aftale på baggrund af Slots- og Kulturstyrelsens rådgivning. Alternativt vil nye kriterier for indplacering kunne medføre omrokeringer i museernes indplaceringer, som ellers er fastslået i lovforslaget til at følge den politiske aftale. DI opfordrer til, at grundlaget for museernes indplaceringer i grundtilskudskategorier fremover har større transparens, som det netop følger af den overordnede intention med reformen. Der er eksempelvis brug for klare definitioner af, hvad nationalt ansvar og international betydning omfatter.

Der fremhæves eksempler på situationer hvor et museum kan søge om ændret indplacering, hvis samlingen har udviklet sig, eller samlingen har fået større betydning på grund af samfundsudviklingen. Debatten i kølvandet på den politiske aftale har imidlertid vist, at en række museer er uenige i deres indplacering som følger af aftalen. Der må derfor forventes at komme et antal ansøgninger om ændrede indplaceringer, på grund af en, efter de pågældende museers opfattelse, fejlagtig vurdering af museets samling. I disse tilfælde vil klare kriterier for objektive eller skønsmæssige vurderinger bidrage til øget fremadrettet transparens.

Der er således også plads til at kvalificere, hvad der skal til, før et museum potentielt kan skifte niveau i grundtilskudskategori. Skift må antages primært at ske ved en eventuelt ændret vurdering af den eksisterende samling, eller ændret vurdering ved eksempelvis fusioner. Samlingens karakter er derfor som udgangspunkt fastlåst på den korte bane.

Aftalepartierne er enige om, at der skal igangsættes en undersøgelse af, om det på sigt vil være muligt at måle på vidensudvikling, som ikke er forskning. Det er således relevant i den forbindelse at undersøge, hvordan bredere forskningsformidling inden for museernes formidlingsområder, der ikke nødvendigvis har fokus på selve samlingerne, kan indgå i kriteriet.

Incitaments- og kvalitetsstyring

I den politiske aftale om en ny museumsreform beskrives hensigten med det incitamentsbaserede variable tilskud således: *"Museer bør ansøres til at gøre sig umage"*. DI deler til fulde denne ambition, og ser det derfor grundlæggende som en styrke for museernes fremtidige tilskudsmodel, at der med reformen introduceres et variabelt tilskud der belønner museer der i særlig grad lykkes med at tiltrække flere gæster, og særligt flere børn og unge, og som evner at styrke deres indtægtsgrundlag og løfter en væsentlig

forskningsindsats. Det er herunder positivt, at museerne vurderes særskilt og uafhængigt på de respektive parametre.

I det fremlagte lovforslag (ny §13 a, stk. 7) specificeres det, at det variable tilskud på hvert parameter fordeles til den øverste halvdel af museerne, der samlet set klarer sig bedst, i overensstemmelse med den politiske aftale. I den forbindelse bør der i realisering af reformen, være opmærksomhed på, om denne model bidrager med tilstrækkeligt incitament og mobilitet blandt museerne. Det er DI's bekymring, om museer i den nederste halvdel på hvert parameter har tilstrækkelig tilskyndelse til eksempelvis at arbejde målrettet med at udvide deres besøgstal. Der må forventes at være museer der ligger relativt langt fra den variable grænseværdi for at kunne opnå tilskud på de forskellige parametre, og de vil dermed have et begrænset økonomisk incitament i de variable tilskud.

Det er endvidere et opmærksomhedspunkt, at der med reformen introduceres en ny model for kvalitetsvurderinger, der fremover vil basere sig på et risikobaseret tilsyn. DI bakker op om modellen, og ser det som positivt at museernes administrative byrde hermed bliver lettet. Dog er kvalitetsvurderingerne samtidig i dag et vigtigt redskab i mange museers arbejde, og det er således ikke klart, hvor stor del af grundlaget for det risikobaserede tilsyn, der bliver baseret rent på data relateret til minimumskravene for statsanerkendelse, og i hvilken grad der sideløbende vil være kontrol med museernes varetagelse af opgaverne samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling. De sidstnævnte elementer vil være væsentlige for at sikre kontrol med efterlevelse af museernes kvalitet, og for flere museer kan det fungere som retningsgivende for museernes udviklingsarbejde.

Et væsentligt parameter for museernes kvalitet er arbejdet med forskning, som også understøtter museumsformidling af høj faglig kvalitet. Det indkapsler ikke til fulde museernes kvalitet, som har mange alsidige aspekter, men som målbart kriterie er det væsentligt. Kvalitet i bredere forstand er vanskeligt at måle objektivt og ensartet, men det er derfor også vigtigt, at der også fremadrettet er fokus fra både Slots- og Kulturstyrelsen såvel som hos Museumsnævnet på både at understøtte og sikre et højt kvalitetsniveau hos museerne ud fra kvalitative vurderinger.

Samlet set er det derfor aktuelt at følge, hvordan reformen understøtter kvalitetsudvikling og performance i praksis. Det kan med fordel inkluderes som led i en bredere kommende evaluering af reformen, som kan integreres sammen med den aftalte evaluering af det politiske prioritetstilskud.

Evaluering af det politiske prioritetstilskud

I lovforslagets bemærkninger fremgår det, i henhold til den politiske stemmeaftale, at fordelingen af det politiske prioritetstilskud vil blive evalueret efter en periode på fem år, så der er *"mulighed for at tilpasse fordelingen af prioritetstilskuddene, hvis der sker store ændringer i museernes tilskud i tilskudsmodellen"*. Det forekommer derfor, at et væsentligt kriterie for at opnå prioritetstilskud er at sikre et relativt stabil tilskud for museerne. Det er imidlertid uklart, ud fra hvilke hensyn prioritetstilskuddet i øvrigt fordeles, og der er således en grundlæggende usikkerhed for de museer, der fra 2025 står til at modtage prioritetstilskud som væsentlig forudsætning for deres drift.

Det bør overvejes, om eksempelvis en samlet dansk museumspolitik kunne være en relevant udløber af reformen, og at denne på de brede linjer kunne være retningsgivende for et politisk prioritetstilskud i fremtiden.

Det er blandt andet et vigtigt element for museumsreformens succes, at den også samtidig sikrer et museumslandskab, hvor der er museer af høj kvalitet i hele landet. Det indgår som en klar ambition i den politiske aftale, hvor det fremgår at *"Det er vigtigt for aftalepartierne, at der er statsanerkendte museer i alle dele af landet og ambitionen er, at alle børn og unge skal vokse op i nærheden af et museum"*.

Statsanerkendte museer spiller således i dag en vigtig rolle for dannelse, forankring, demokratiforståelse, diversitet og mere i lokalområder. Det har dermed en demokratisk værdi, at der også i fremtiden er et alsidigt museumstilbud i hele landet, så flest mulige danskere kan få glæde af museer i deres nærområder. Denne refleksion antages at være afspejlet i det politiske prioritetstilskud. Eksempelvis i Region Sjælland, hvor en stor andel af de statsanerkendte museer står til at modtage et prioritetstilskud. Det bør således indgå i en fremtidig evaluering af prioritetstilskuddet, eller eventuelt en samlede museumspolitik, hvordan der sikres stabilitet om et alsidig geografisk museumslandskab. I den forbindelse bør der samtidig være fokus på, hvordan incitamenterne i reformen påvirker eventuelle fusionsdannelser, eller mangel på samme. Idet museerne kun sammenlægger eventuelle prioritetstilskud ved en reform, og ikke grundtilskud, kan der for museer i navnlig kategori 1 være begrænset tilskyndelse til at fusionere, med mindre det medfører en forventet højere indplacering. Det bør derfor indgå i en kommende evaluering, om der har været situationer hvor museer eksempelvis har set sig nødsaget til at lukke frem for at fusionere.

Ekstraordinære forhold ved beregning af variable tilskud

I lovforslagets §13a, stk. 8, gives Museumsnævnet mulighed for at undlade at medtage en periode i de tre-årige beregningsgrundlag for det variable tilskud, såfremt der er tale om *"ekstraordinære forhold på museet"*. I lovens bemærkninger, fremgår det at det eksempelvis kan være længere perioder hvor museet har været lukket for publikum grundet ombygning eller flytning. Dette er særdeles positivt, idet museer der har gennemgået eksempelvis nødvendig renovering til at vedligeholde eller udvikle bygningsstandarden og gæsteoplevelsen, ellers vil blive ramt u hensigtsmæssigt skævt i flere år, ud fra et niveau der ellers ikke vil være retvisende for museets faktiske resultater. Det samme kan potentielt gælde nye museer der måtte blive etableret, som søger statsanerkendelse.

Dog bør muligheden også gælde ved lovens ikrafttrædelse, da der er museer der har været lukket i perioder inden for de senere år. Kulturministeren gives bemyndigelse til i §3, stk. 3 at anvende allerede foretagne indberetninger for perioden 2019-2024 til bestemmelse af det variable tilskud fra den 1. januar 2025. Med stk. 4 bemyndiges kulturministeren til at fastsætte nærmere regler om beregning og indfasning af driftstilskud fra lovens ikrafttrædelse til den 1. januar 2029.

Indberetning af data

Det er overordnet set glædeligt, at hensigten i loven samlet set er at mindske museernes administrative byrder til indberetninger af data mv. Der bør samtidig tilstræbes en balance mellem enkelthed og sammenlignelighed i indberetninger, men også mulighed for fremtidig udvikling af data der kan understøtte relevante parametre.

Data der indberettes digitalt på de variable tilskudsparametre underlægges revisorpåtegning, og det er således en nødvendighed, at der måles ensartet på tværs af museerne. Det er hensigten at besøgstal skal omfatte besøg i udstillingen, såvel som deltagere til faglige arrangementer uden for og på museerne. Heri ligger et klart behov for en klar definition i kommende bekendtgørelse. Der er således en række spørgsmål der bør adresseres i den forbindelse.

Museerne er samfundsaktører der også i stadig højere grad har aktiviteter uden for museets mure, med eksempelvis undervisningsarrangementer, pop-up udstillinger eller byvandring og lignende. Det stiller krav til at kunne opgøre besøgende retmæssigt og ensartet. Inde på museet kan der desuden være forskellige måder at opgøre det relevante besøgstal. Mange museer er desuden værter for eksempelvis møder eller private arrangementer der ikke tæller med i solgte billetter, men hvor gæsten stadig kan møde fagligt indhold som led i deres besøg. Der er desuden museer der ifølge deres vedtægter opererer med gratisdage, hvor museet kan tage imod gæster, som ikke har den store økonomiske formåen. Tilmed en målgruppe, som der er politisk ønske om at udvide formidlingen til. Det er vigtigt, at sådanne målgrupper også bliver omfattet af en opgørelse af besøgstal af alle der indløser billet til udstillingerne.

Med hjemmel i stk. 11, vil det være muligt via bekendtgørelse at justere krav til opgørelse og indberetning af data, med henblik på eksempelvis at forenkle eller videreudvikle parametre i takt med samfundsudviklingen. I den forbindelse, er det oplagt senere at vurdere muligheden for at lade digitale besøgende indgå i besøgsparametre, eller måle på eksempelvis museernes evne til at nå socialt udsatte grupper. Det er da positivt, at den politiske aftale specificerer, at der igangsættes en undersøgelse af muligheden for at inddrage sådanne forhold på sigt.

DI opfordrer til, at eventuelle væsentlige justeringer af grundlaget for parametrene indgår i en politisk drøftelse forud for en tilpasning i bekendtgørelse, da det kan have betydelig konsekvens for museernes incitamenter og adfærd.

Opgørelse af indtægtsparametret i det variable tilskud

Museets indtægter fra deres kernevirkksomhed indgår som et parameter i det variable tilskud jf. § 13, stk. 6, nr. 3. Det er hensigten at museernes indtægt skal kunne sammenlignes ensartet på tværs, men indtægter fra eksempelvis café og butik tælles ikke med. Tilskud fra kommuner indgår samtidig i parameteret. I lovforslaget adresseres det ikke, hvorvidt fondsbevillinger bliver del af indtægtsparametret. Fondsbevillinger er oftest, i sagens natur, relateret til særprojekter og udviklingsopgaver. Det kan være i forbindelse med udstillinger, renoveringsprojekter eller nybyggeri. Der er dermed ikke tale om driftsrettede indtægter, men fondsbevillingerne bidrager til at konsolidere museernes drift og kvalitet.

Kommunale tilskud

Inklusionen af det kommunale tilskud giver en dynamik hvor højere offentlige tilskud fra én hånd (kommunen) udløser endnu højere offentlige tilskud fra anden hånd (staten). Det anerkendes, at det er en vigtig målsætning af fastholde og potentielt udvide kommunernes engagement i de statsanerkendte museer, så et højere statsligt tilskud netop samlet set styrker museumslandskabet, fremfor en potentiel situation, hvor højere statslige tilskud til enkelte museer ville fordrive kommunale tilskud. Der er således også i dag potentiale for at løfte visse kommuners engagement i de lokale museer, hvor eksempelvis Københavns Kommune ikke støtter statsanerkendte museer i hovedstaden.

Kommerciel indtjening

Dog bør det samtidig være en målsætning at understøtte museernes indsats med kommerciel indtjening. Her er gæsteindtjening den vigtigste indtægtskilde, men ved at ekskludere indtægter fra museernes kommercielle indtjening fra café og butik, vil parameteret i mindre grad tilskynde større egenindtjening fra forskellige kilder. Det kan eksempelvis også være private sponsorater og lignende. Denne udvikling har været tilskyndet i årevis, som led i at gøre museerne mindre afhængige af offentlige tilskud. Det kan desuden fremhæves, at muligheden for at spise på museet eller at besøge en butik med artikler relateret til museets formidling, også kan betragtes som en uløselig del af den samlede museumsoplevelse.

Museerne har i forskellig omfang caféer og museumsbutikker, og har tilsvarende organiseret denne del af deres virke på forskellig vis. Fra selv at stå for café og butik til ren bortforpagtning eller placering i selvstændige selskaber. Her er aktuelle skattemæssige problematikker også en potentiel hæmsko for udvikling. Det vanskeliggør sammenligning på tværs, men det bør ikke desto mindre tilstræbes.

Bygningsmæssige rammer

I lovforslaget stilles der krav om at museerne sikrer høj kvalitet i samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling. Herunder fremgår det, at det blandt andet stiller krav til at museerne har de fornødne bygningsmæssige rammer til at kunne arbejde professionelt med samlinger og formidling. Det tidligere krav om rimelig bygningsmæssig standard videreføres dermed indirekte. Dette er et både rimeligt og naturligt krav til museerne.

Ekstraordinært høje udgifter til fredede bygninger mv.

Det bør i den forbindelse bemærkes, at en række statsanerkendte museer, såvel som potentielle statsanerkendte museer, har betragtelige udgifter til vedligehold af fredede bygninger eller genstande. Disse har dermed omfattende forpligtelser, som ikke direkte indgår i den aftalte tilskudsmodel. De fredede bygninger eller genstande er både en udgiftsforpligtelse, hvor eksempelvis usynligt vedligehold kan være vanskeligt at finde fondsfinansiering til, men kan også bidrage til et museums attraktionsværdi. Det er således et væsentligt del af museernes driftsvilkår, hvor disse museer kan bruge op mod 50-60 pct. af udgifter på vedligehold. Der er således museer, for hvem løbende restaurering og ekstraordinær vedligehold pådrager så omfattende løbende driftsudgifter, at de vanskeligt kan omfattes af det mulige driftstilskud. Museerne indberetter andel af budget på bygningsdrift, og der er dermed tilgængelige data til rådighed. Det introducerer derfor en skævhed, at der ikke tages højde for dette parameter i modellen.

Løft af samlingsforhold

En anden gruppe museer har samlingsforhold der nødvendiggør et løft, og hvor der mangler økonomi til at arbejde med vedligehold og bevaring af samlingen. Det kan dog være vanskelige at finansiere denne type arbejde sammenlignet med udstillingsarbejde. Der kan således være museer hvor der kan være behov for eksempelvis et forhøjet grundtilskud eller anden finansiering i en afgrænset periode for at løfte samlingskvaliteten, men dette er ikke adresseret i den fremlagte model. Det bør derfor parallelt overvejes, hvordan denne type opgaver hos museerne kan understøttes.

Lige vilkår for grundskyld

DI mener derudover, at et greb til blandt andet at understøtte museernes udvikling på dette punkt, er at ligestille museernes vilkår for betaling af grundskyld. Det er i dag op til kommunerne, om de ønsker at fritage museer fra at betale grundskyld. Det giver ulige skattemæssige forhold mellem museerne, hvor eksempelvis statsanerkendte museer i hovedstaden både er tynget med omfattende beskatning via grundskyld, og samtidig ikke modtager kommunale tilskud.

Indplacering i intervaller på variabelt tilskud og afgrænsning af forskning

Jf. § 13a, stk. 7, skal museernes indberetninger inddeles i intervaller på de variable tilskud af hver fem pct. af museerne, hvor de højeste intervaller får de højeste tilskud. Det bør i den forbindelse være et opmærksomhedspunkt, om spredningen på forskningspublikationer mellem museerne muliggør en tilstrækkelig opdeling i fem-procentintervaller, idet mindstekravet er fastlagt til et relativt lavt antal publikationer. I modsat tilfælde bør nærmere bekendtgørelse der specificerer kriterier, søge at adressere indplaceringer i tilfælde af mindre spredning.

Det kan i øvrigt bemærkes, at det fleksible kriterie med forskningspublikationer, der både kan omfatte hoved- og medforfattere til publikationer, må forventes at stimulere øget anvendelse af forskningssamarbejde både mellem museerne og med andre aktører. Det er en positiv tilskyndelse i modellen.

Regulering af støtte

Det antages, at der også fortsat vil være en prisregulering af museernes driftstilskud med afsæt i finansministeriets skøn for pris- og lønudviklingen. DI opfordrer til, at denne regulering sker for både de faste og de variable tilskudselementer. Inflationen har således i øjeblikket store konsekvenser for prissætning af varer og ydelser, som mærkes i museernes drift. Det bør så vidt muligt sikres, at denne regulering følger den aktuelle pris- og lønudvikling. Erfaringen er således, at driftstilskuddet over en årrække er sakket bagud sammenlignet med den faktiske udvikling. Det lægger over tid et pris på museernes økonomi.

Udviklingspuljen

I lovforslagets § 17b, stk. 2, gives kulturministeren bemyndigelse til at "fastsætte nærmere regler om ansøgningsberettigede museer", med henvisning til hvilke museer der kan søge tilskud til udvikling. Dette kan således specificeres nærmere i bekendtgørelse.

I den politiske aftale indgår en hensigt om, at udviklingspuljen skal målrettes museer i kategori 1-3. Det står dog ikke klart, hvorfor denne afgrænsning bedst muligt bidrager til udvikling blandt museerne. Typen af projekter der nævnes i den politiske aftale, er eksempelvis indsatser til at nå underrepræsenterede brugergrupper eller udvikling af partnerskaber udenfor museets egne besøgssteder. Denne type projekter kan i lige så høj grad være relevante for museer i kategori 4 eller 5, og inkludering af alle museer som potentielle ansøgere, kan således også motivere til samarbejde på tværs af kategorier og dermed størrelse.

Tilbagekaldelse af statsanerkendelse

Statsanerkendte museer der ikke lever op til kravene for statsanerkendelse, foreslås at få en periode på op til to år til at opfylde vilkårene. Jf. § 20, stk. 1, nr. 2, vil nævnet kunne vurdere, hvorvidt museet vil skulle have en periode til at opfylde vilkårene, eller om der vil skulle ske tilbagekaldelse af statsanerkendelse. I lovens bemærkninger fremgår det således, at *"der vil i særlige tilfælde kunne tænkes behov for at fastsætte en kortere eller ingen frist for at rette op på forhold, som vil medføre, at et museum ikke kan opfylde vilkårene. Særligt vilkår om høj kvalitet og nødvendige rammer til at opbevare samlingen forsvarligt, f.eks. hvis der konstateres risiko for, at genstande i samlingen kan tage uoprettelig skade"*.

Som det derefter fremgår, er det også naturligt at det forventes at museet hurtigst muligt træffer nødvendige foranstaltninger, og at der ikke kan stilles en toårig frist. Et museum der står i en sådan kritisk situation, bør dog også have et rimeligt perspektiv for at rette op på de nødvendige forhold, uden at der dermed sker øjeblikkelig fratagelse af statsanerkendelse. Det bør være muligt for museumsnævnet, idet der gives mulighed for, i ekstraordinære situationer, at undtage en periode ved vurdering af om vilkårene er opfyldt.

21. august 2024

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af Museumsloven (Gennemførelse af en museumsreform)

Den akademiske fagforening DM, der organiserer akademierne på museerne, vil gerne afgive et høringssvar til udkastet til lov om ændring af museumsloven.

For det første, fordi museumsloven spiller en helt central rolle for tusinder af vores medlemmers arbejdsliv.

For det andet, fordi vi fra vores medlemmer og tillidsfolk overalt i det danske museumslandskab har fået talrige input til arbejdet med museumsreformen og ændringerne i museumsloven, der har baggrund i den hverdagspraksis, de har på museerne.

Og for det tredje, fordi vi i DM har fulgt arbejdet med en museumsreform fra arbejdsgruppens rapport "Anbefalinger til en reform af statsanerkendte museers opgaver og tilskud" til den politiske stemmeaftale "Museumsreform: En generationsinvestering i vores fælles fortælling" fra 16. maj 2024.

Overordnede kommentarer:

DM finder det positivt, at samtlige af Folketingets partier står bag aftalen om en museumsreform, og DM vil gerne rose partierne for, at reformen kommer med en markant tilføjelse af økonomiske midler. Dermed kan museerne bygge videre på deres allerede store succes med at tiltrække besøgende til museerne i hele landet.

DM vil gerne kvittere for, at partierne i aftalen tilkendegiver en klar forventning til, at de statsanerkendte museers bestyrelser naturligvis skal sikre, at museumsdriften foregår i respekt for den danske tradition om ordnede forhold for deres ansatte. Den forventning har DM også. Det er gennem ordentlige løn- og arbejdsvilkår, at de ansatte vedvarende kan levere kvalitetsopgaver og oplevelser af høj museumsfaglig karakter til museernes gæster.

DM vil endvidere også bakke op om, at de statsanerkendte museers hovedopgaver som beskrevet i forslaget til ændring af §2, stk. 1, forenkles til at være "samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling". Denne forenkling forudsætter imidlertid, at loven samtidig stiller krav om eksistensen af stærke og fagspecifikke kompetencer på museerne til at kunne

indholdsudfylde den bredere ramme for opgaveløsning, som forenklingen forudsætter. Dette kommenteres der yderligere på nedenfor.

Samtidig er det i forbindelse med forenklingen helt afgørende, at den nye bestemmelse i praksis også bliver forvaltet således, så opgaverne fortsat har en ligeværdig prioritering. Ligesom det er afgørende for det fremtidige høje kvalitetsniveau, at det fortsat er faguddannet personale, der står for opgaverne, uagtet at det nu formuleres som "de nødvendige kompetencer" i lovudkastet. DM deler partiernes ambitioner om, at der skal være gode museumstilbud i hele Danmark, og støtter derfor, at der er en differentiering af kravene for at opnå at få status som statsanerkendt museum på de mindre øer.

Tilsvarende deler DM partiernes ønske om, at det statslige tilskud suppleres af kommunale tilskud, og at en aktiv kommunal opbakning til museerne er "vitale for de lokalsamfund, de ligger i", samt at der fortsat er adgang til spændende museumstilbud i alle dele af landet. Det er derfor vigtigt, at der i den evaluering om 5 år af det særlige prioritetstilskud, som er politisk bestemt, også ser på udviklingen i kommunernes økonomiske opbakning til museer i deres nærmiljø.

DM er tilhænger af armslængdeprincippet, da det betyder en sund arbejdsdeling mellem de politiske beslutningstagere, der udstikker de overordnede rammer, og et bevillingsnævn, der har kompetencerne til fagligt funderede vurderinger.

Konkrete forslag og kommentarer:

Museumsnævnet:

DM støtter lovforslagets afsnit om oprettelse af et museumsnævn, som har de nødvendige museumsfaglige kompetencer, herunder både høj museumsfaglig ekspertise til de tre kerneopgaver og deres indbyrdes forbundethed - samling, viden og formidling - et solidt kendskab til museumsdrift og et kendskab til det samlede museumsvesen.

Imidlertid savner DM, at det i forslaget til lovændring angående nedsættelse af et museumsnævn sikres, at den bredde, der præger fagligheden i det danske museumslandskab, også er repræsenteret i nævnet.

Derfor foreslår DM, at det i forslaget til §19., stk. 2, tilføjes, at "Medlemmerne skal tilsammen besidde høj museumsfaglig ekspertise inden for museernes opgaver, der inkluderer viden om såvel samlingsvaretagelse, forskning og formidling inden for kulturhistorie, kunsthistorie og naturhistorie."

Samtidig vil DM også foreslå, at der i loven indføres mulighed for at appellere museumsnævnets afgørelser til voldgift, forestået af Kulturministeriet.

I lovudkastet får museumsnævnet beslutningskompetence til fremover at indplacere de enkelte statsanerkendte museer på grundtilskudskategori 1 -5 afhængig af *betydningen af museets samling*.

I forbindelse med stemmeaftalen og det lovforberedende arbejde er alle de statsanerkendte museer blevet placeret i kategori 1 - 5 efter kriterier og vurderinger, der ikke er offentlig kendt og dermed ikke gennemsigtige. Disse indplaceringer bliver det først muligt at ansøge museumsnævnet om at ændre fire år efter lovens ikrafttræden. Det er en meget lang indfasningstid, og den kunne med fordel halveres.

Der er endvidere behov for en konkretisering af, hvordan "samlingens betydning for det samlede museumsvesen" i forhold til museernes placering i grundtilskudskategorier kan vurderes. Det er afgørende, at museumsnævnets kriterier og vurderinger offentliggøres, så der fremover vil være fuld gennemsigtighed i begrundelsen for de enkelte museers indplacering i grundtilskudskategorierne.

Gennemsigtighed er i den forbindelse vigtigt, når det kommer til museumsnævnets afgørelser, så museerne ved, om og hvor der kan være potentiale for at flytte sig mellem kategorierne. Dermed kommer grundtilskuddet på linje med de variable tilskud med fire parametre, som både er kendt af museerne og offentligheden.

Kompetencer på museerne

Netop det forhold, at der lægges op til at forenkle beskrivelsen af museernes lovpligtige opgaver og dermed fortolke museumsarbejde mere bredt, gør det samtidig desto mere afgørende, at museerne fremtidigt er forpligtet til at have kompetent, faguddannet personale ansat for at sikre løsningen heraf. Med den tekst, der p.t. fremgår af lovforslaget, vil dette imidlertid ikke blive sikret, idet forslaget specifikt fjerner lovens hidtidige bestemmelse om, at Danmarks kultur- og naturarv skal varetages af faguddannet personale.

Dette kan føre til meget væsentlige skader på kultur- og naturarven og til, at historie, der kan og bør binde det danske samfund sammen med internationale udsyn, går tabt for eftertiden. Dermed vil det danske samfund miste en stor del af den faglige gevinst, der bl.a. er produktet af det danske statstilskud til museerne.

DM vil derfor foreslå, at den hidtidige formulering i lovforslagets §14, stk. 1, 6) ændres til: "Statsanerkendte museer skal have de nødvendige kompetencer **og faguddannet personale** til at opfylde vilkårene i nr. 1-12, til at varetage de museumsfaglige opgaver i § 2, stk. 1, og skal have de nødvendige rammer til at opbevare samlingen forsvarligt".

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Sendt til kum@kum.dk

Høringssvar fra Den Gamle By til forslag til lov om ændring af Museumsloven (gennemførelse af en museumsreform)

Gennem en længere årrække har den danske museumsverden efterlyst en mere gennemskuelig og retfærdig model for fordeling af statens tilskud til museerne, som bedømmer museerne på det, de leverer - fremfor på hvor i landet de ligger og hvilke politiske kontakter, de gennem tiden har haft.

I dag er tilskudssystemet således præget af mange uigennemskuelige forskelle mellem ret sammenlignelige museer, baseret på det enkelte museums tilskudshistorik. Endvidere er tilskudssystemet i dag udynamisk, fordi der hverken er reelle muligheder for statsanerkendelse af nye museer eller for at fratage museer, der ikke løser deres opgave tilfredsstillende, deres statsanerkendelse. Endelig har det længe været tiltrængt med en forenkling og modernisering af museernes opgavebeskrivelser.

Det forslag til ændring af Museumsloven, som nu er i høring, opfylder på lange stræk netop de ønsker. Overordnet set mener Den Gamle By derfor, at forslaget peger fremad og giver de danske museer de rigtige incitamenter til at udføre den meget vigtige rolle de har i samfundet: At bidrage til en forankring og et stærkt fællesskab og give danskerne en bevidsthed om hvem de er, hvor de kommer fra, og hvor de er på vej hen.

Det nye tilskudssystem, som der er lagt op til, lægger således op til at anerkende de museer, der løser den opgave godt. Som er i stand til at tiltrække mange mennesker, som påkalder sig interesse nok i det øvrige samfund til at de vil støtte dem økonomisk, og som er gode til at skabe interesse hos børn og unge, fremtidens museumspublikum.

De tre tilskudsparametre giver museerne en klar retning for, hvor de navnlig skal forbedre og udvikle sig, hvis de ønsker at stige i statstilskud. Og det er helheden og den samlede evne til at løse opgaven, det gælder, ikke enkeltstående parametre. Det er klogt. Et godt museum uden besøgende er ikke noget værd, og et dårligt museum med mange besøgende er heller ikke noget værd.

Samtidig sikrer reformen et mere stabilt økonomisk grundlag for mange museer, hvilket også er til gavn for det samlede danske museumslandskab.

Den Gamle By kan derfor overordnet tilslutte sig indholdet i forslaget til ændring af Museumsloven og vil gerne anerkende den vilje til at prioritere kulturen, som kulturministeren og partierne bag aftalen om museumsreformen her har bevist.

Samtidig håber Den Gamle By, at museumsreformen kan ses som startskuddet til en periode med mere aktiv politisk opmærksomhed omkring museernes vilkår, hvor der hen af vejen på grundlag af den nye model kan arbejdes videre med en række elementer, og den dynamik, som har været en vigtig målsætning med reformen, også vil afspejle sig i, hvordan man vurderer museernes samlinger i den kategorisering, der er taget udgangspunkt i.

På denne overordnede baggrund vil Den Gamle By gerne kommentere enkelte elementer i forslaget til lovændring:

Større transparens og dynamik i indplacering i grundtilskudskategorier

I den nye tilskudsmodel er museerne blevet indplaceret i grundtilskudskategorierne 1-5 baseret på en vurdering af betydningen af deres samling opdelt i henholdsvis lokal betydning, regional betydning, national betydning, særlig national betydning eller international betydning. Der er således grundlæggende tale om model, der anerkender, at vi har museer på forskellige niveauer i Danmark, som udfylder forskellige roller. Vi har internationale fyrtårne, vi har museer af national betydning og vi har museer, som først og fremmest har lokal eller regional relevans. Og de skal alle have klare incitamenter til at udfylde deres rolle i museumslandskabet så godt som muligt.

Det er imidlertid Den Gamle Bys opfattelse, at grundlaget for denne indplacering burde være mere transparent, ikke mindst fordi den repræsenterer en meget afgørende del af baggrunden for det samlede tilskudsbeløb, som det enkelte museum ender med: Indplacering i niveau 1 udløser et grundtilskud på 1,5 mio. kr., niveau 2: 2,5 mio. kr., niveau 3: 3,5 mio. kr., niveau 4: 10,5 mio. kr. og niveau 5: 23 mio. kr.

Det fremgår, at indplaceringen er sket på baggrund af "rådgivning om betydning af museets samling foretaget af Slots- og Kulturstyrelsen som ministerbetjening", hvilket indebærer, at grundlaget for museernes indplaceringer er undtaget aktindsigt. Baggrunden for indplaceringerne kendes derfor ikke.

Den Gamle By deler opfattelsen af, at et museums samling er dets væsentligste eksistensberettigelse og kernen i dets interesse for og tilbud til det omgivende samfund. Imidlertid fremstår vægtningen og vurderingen af samlingernes betydning både uklar og uigennemtænkt.

Man må, altså uden at kende det præcise grundlag for indplaceringen af museerne i de fem kategorier, forstå det sådan, at den vurderer samlingernes geografiske betydning fra lokal til international baseret på, hvor museets genstande kommer fra. Altså ikke samlingens betydning i et geografisk perspektiv, men baseret på, hvor genstandene kommer fra. Men samlingens geografiske oprindelse siger jo reelt ikke noget om dens betydning, hverken nationalt eller internationalt. Derimod kan en samling, som alene er opstået i Danmark, godt have stor international betydning og kan tjene som inspiration i andre kulturer ved udlån af genstande og samarbejder om udstillinger, forskning og projekter. Og denne udveksling og betydning handler om andet end ejerskab.

Den Gamle By er således et af Danmarks absolut mest internationalt kendte og anerkendte museer, og er en del af den tidligste skandinaviske frilandsmuseumstradition, der siden har præget det internationale museumslandskab, og som repræsenterer en banebrydende og involverende interesse for almindelige menneskers liv, som ikke var set tidligere.

Udover større transparens om grundtilskudskriterierne er det væsentligt, at der er mulighed for at få ændret sin kategorisering. Den Gamle By har noteret sig, at det kommende museumsråd vil kunne tage stilling til en ændret kategorisering af museerne, og håber meget, at museumsrådet vil tage denne opgave meget seriøst.

Den Gamle By har ligeledes noteret sig, at det af lovforslagets § 13 a, stk. 11 fremgår, at kulturministeren vil kunne fastsætte nærmere regler om kriterier for indplaceringen, og finder også, at dette ville kunne være en fordel. Det vil kunne etablere et mere objektivt og mindre skønsmæssigt grundlag for tildelingen af grundtilskud, herunder etablere en nærmere afklaring af, hvad nationalt ansvar og international betydning indebærer.

Større klarhed om baggrunden for de politiske prioritetstilskud

Som nævnt ovenfor har en væsentlig del af problemet med det nuværende tilskudssystem været, at det baserer sig på historik, som i dag er ret irrelevant, samt enkeltmuseers evne til at skaffe sig politisk velvilje i bestemte forhandlingsforløb tidligere. Samtidig har de museer, som indtil nu har baseret deres økonomi meget på midlertidige bevillinger, haft en grundlæggende usikkerhed om deres fremtidige økonomi.

Disse problemer er i mindre grad blevet videreført i det nye system i kraft af de politiske prioriteringstilskud, som er fordelt efter grundlæggende uklare kriterier, og som for visse museers vedkommende udgør en ganske betydelig del af det samlede tilskud. Dette undergraver systemets transparens og objektivitet, og det skaber desuden en grundlæggende usikkerhed om disse museers fremtidige økonomi, såfremt fordelingen af de politiske prioritetstilskud ændres i fremtiden.

Den Gamle By har i den forbindelse noteret sig, at fordelingen af det politiske prioritetstilskud vil blive evalueret efter en periode på fem år, og håber, at det ved denne lejlighed vil blive overvejet at fordele en mindre del af samlede tilskudsbeløb som politiske prioritetstilskud.

Brug af museernes kvalitetsvurderinger

Som nævnt mener Den Gamle By, at de tre variable tilskudsparametre besøgstal, økonomi og evne til at tiltrække børn og unge, giver god mening og rummer et væsentligt incitament for museerne til at bidrage aktivt til det omgivende samfund. Hvis Den Gamle By skal pege på en enkelt, supplerende ting, som i fremtiden kunne indtænkes i tilskudssystemet, så ville det være også aktivt at anvende de kvalitetsvurderinger, som alle statsanerkendte museer gennemgår med jævne mellemrum, som et supplerende parameter.

I kvalitetsvurderingerne får museerne en samlet vurdering af hele deres virksomhed, som placerer dem på fire niveauer: Meget tilfredsstillende, tilfredsstillende, ikke helt tilfredsstillende og ikke tilfredsstillende.

Det vil i den forbindelse være oplagt, at de museer, som der skal have det højeste tilskud, også bør vurderes på topniveau i kvalitetsvurderingerne, mens de museer, der får en decideret utilfredsstillende vurdering, grundlæggende ikke bør modtage tilskud fra staten. Den Gamle By finder, at dette bør være et af de temaer, som der kan arbejdes videre med i de kommende år.

Den Gamle By står naturligvis til rådighed for en nærmere uddybning af ovenstående synspunkter, og ser frem til at følge debatten i forbindelse med lovbehandlingen, og herefter at se museumsreformen fungere i praksis.

Med venlig hilsen

Julie Rokkjær Birch
Museumsdirektør

Høringssvar fra Energimuseet vedrørende:

"Høring – forslag til lov om ændring af Museumsloven",

Med deadline den 23. august 2024.

Præmissen, hvorefter Energimuseets høringssvar er formuleret:

3.1.2 side 13:

"Formålet med moderniseringen og forenklingen vil være at styrke udviklingen på ALLE landets museer og sætte fokus på, at museernes opgaver er vigtige, udviklingsorienterede og gensidigt afhængige, men også tilpasset en moderne tid, hvor museerne skal udvikle sig for fortsat at være relevante".

3.3.3.side 17:

"...at der skal være en højere grad af dynamik, BÅDE I FORHOLD TIL MUSEERNES MULIGHED FOR AT PÅVIRKE DERES EGET TILSKUD og i forhold til statsanerkendelse af nye museer"

Tilskudsmuligheder efter den nye reform:

Differentieret grundtilskud – givet pr. 1. januar 2025 på baggrund af en tildeling: Har vi ingen kommentarer til.

Incitamentsbaseret tilskud tildelt særskilt på baggrund af fire parametre: Den eneste mulighed for at påvirke eget tilskud, jf. 3.3.3., med mindre at man som museum anlægger en sag hos Museumsnævnet om flytning til en kategori, der udløser et større tilskud. Grundet incitamentsstrukturen, som den er foreslået i reformen, vil det for mange museer være eneste mulighed for at få et større driftstilskud og således en praksis, vi må forvente at se bragt i anvendelse en hel del gange i de første år. Det er denne model vi kommenterer nedenfor.

Prioritetstilskud – En vurdering af, hvilke museer, der har ekstra hjælp behov for at sikre deres fortsatte eksistens: Har vi ingen kommentarer til.

Kommentarer til de fire elementer i den incitamentsbaserede tilskudsmodel og deres udfordringer

Samlet set er modellens fokus på det absolutte tal i incitamentsmodellen en prioritering af de store museer og af de sammenlagte museer med samlet økonomi. Det synes at kompromittere de ønskede principper i pkt. 3.1.2 og 3.3.3., da det ikke giver mulighed for at påvirke egen situation, når man er et forholdsvis lille museum, der har valgt at være selvstændigt fremfor at fusionere med andre museer. Vi vil komme ind på dette inden for hvert af de fire incitamentsbaserede områder og komme med ideer til, hvordan det kunne løses ved enten at arbejde med relative tal eller forholdstal i stedet for alene med absolutte tal, der altid vil favorisere de store museer og særligt i en procentuel model, hvor den mindste halvdel ikke modtager noget og hvor de store museer modtager mere og mere, blot fordi de er store.

Incitament nr. 1. Antal besøgende (fleste gæster i udstillingen med gyldig billet)

Der ligger en del store museer i store byer, som har den fordel, at deres besøgstal til dels er positivt påvirket af deres beliggenhed. At belønne et museum, der ligger i hjertet af en stor by med mange krydstogtturister, er for eksempel ikke rimeligt i forhold til det museum, der ligger 60 km inde i landet. Det samme gælder, hvis man ikke har et stort sommerhusområde som nærmeste nabo, ikke har en trafikal hovedtrafikåre i nærheden, eller ikke har adgang til kollektiv trafik. Der vil således altid være geografiske fordele til nogle frem for andre, som man bør forsøge ikke at belønne i en museumsreform, der ønsker at belønne museernes handlinger.

Men det bliver det i de tilfælde, hvor der arbejdes med absolutte tal, fordi det ikke handler om initiativ, men om beliggenhed og vækst i f.eks. antal turister på et overordnet niveau. Det bør undgås at gøre dette udslagsgivende for et incitamentsbaseret tilskud.

F.eks. er antallet af turister i Aarhus steget med omkring 12 % i perioden 2019 – 2022. Hvis det er en antagelse, at det forholdstal, der er imellem antal turister og antal turister, der besøger et givent museum, er konstant, betyder dette, at der vil være en positiv udvikling i antal besøgende på det givne museum uden, at de behøver at foretage sig noget for at opnå dette resultat.

Det er naturligvis svært at komme dette parameter til livs i modellen, da det er tale om en eksternalitet, der sagtens kan måles og vejes, men som vil gøre modellen meget kompliceret. Men vi synes alligevel, vi vil tydeliggøre den, så eventuelle regnemodeller kan baseres på sådanne faktorer, hvis man ønsker at præmiere museet i sig selv og ikke det miljø, der omgiver museet.

Et andet forhold, der fastholder modellen i de store museers favør, er naturligvis den markedsføringskapacitet de enkelte museer er i besiddelse af. Store museer har ikke bare større markedsføringsbudgetter, de har også ofte ansatte til at varetager funktioner som PR, markedsføring, SoMe og politisk interessevaretagelse. Det betyder, at de vil have en mere dominant stemme på markedet, når museerne skal markedsføres og at de vil have bedre muligheder for at tiltrække kommunale og regionale udviklingsmidler til kommunikation, fordi de har større organisatorisk kapacitet.

Dette forhold kan naturligvis aldrig elimineres, og det er et markedsvilkår, men hvis man i stedet for at måle på antal gæster ud fra en absolut model i stedet gjorde dette ud fra en relativ model, så ville konkurrencen om incitamentsmidlerne være lige for alle, og der ville højst sandsynligt også være en større kreativitet i arbejdet med at få flere gæster til museerne.

Det er svært at pege på en forholdstalsmodel, der ikke griber ind i en af de andre incitamentsfaktorer, "egenindtægt", og derfor er vi fortalere for anvendelsen af "den gennemsnitlige vækst i antal besøgende over en periode på tre år. Det er vigtigt med en årrække, da nye udstillinger og nye bygninger altid tiltrækker ekstraordinært mange besøgende de første år. Det synes vi i princippet, at museerne skal belønnes for, da det er et udtryk for egenhandling og i modellens ånd, men for at undgå for voldsomme udsving foreslår vi en model, hvor man kigger på væksten i antallet af gæster over en treårigt løbende periode. Det vil skabe mere lighed mellem alle museer, og tvinge alle museer til at tænke på at nå så stor en målgruppe som muligt. Når alt kommer til alt, så handler det at om have et åbent museum og at tiltrække så mange som muligt med henblik på at optimere den samfundsmæssige kulturelle dannelse.

At belønne væksten i antallet af gæster fremfor det absolutte antal af gæster vil ydermere eliminere det meste af den uretfærdighed, der ligger i geografisk placering. De museer, der ligger på Vestkysten og hvis gæster i høj grad er turister, ligger måske i den kategori, hvor de modtager et incitamentsbidrag årligt på grund af antallet af gæster, men at dette jf. tidligere ikke er en retfærdig tilgang til en reform, hvis mål at

være en motivation for alle. Når vi måler på vækst, vil de stadig have fordel af turisterne, men kun væksten, som også kan gå den anden vej.

Incitament nr. 2. Antal børn og unge

Museumsreformen har et ønske om at skabe større tilgængelighed til de danske museer og ikke mindst at få flere børn og unge til at deltage i formidlingsforløb på museer eller sammen med deres familier/venner i højere grad at besøge de danske museer.

Af samme grund er en absolut incitamentsstruktur på denne parameter ikke motivation til at ændre på dette billede. På vores museum er børn og unge en meget højt prioriteret målgruppe, fordi det er vigtigt, at de unge lærer om det fagområde, som vores museum dækker. Af samme grund er vores formidlingsafdeling lidt mere end dobbelt så stor som vores forsknings- og samlingsafdeling. Der findes andre museer, der har lignende prioriteter, men alt efter om man belønner dem absolut eller relativt, vil de blive placeret vidt forskelligt i forhold til at modtage en incitamentsbonus.

I absolutte tal er et museum som vores museum ifølge Danmarks Statistik (opgørelsen for 2023) nr. 46 på listen over evnen til at tiltrække børn og unge (statslige museer inkluderet). Det er tæt på at være uden for listen og under alle omstændigheder på et af de laveste niveauer trods prioriteringen. Relativt set (antal børn og unge i skoleforløb og med familie/venner/alene, divideret med de totale antal besøgende i udstillingen) ligger vi højt på Top-10, og kan på samme liste genkende andre museer, der også arbejder hårdt for at have et spændende og vedvarende tilbud til børn og unge. Der er ingen museer med over 200.000 besøgende blandt de første 20 på listen, når den regnes relativt, hvorimod 17 ud af de 20 første museer, når man måler på absolutte tal, har over 200.000 besøgende årligt. Deres succes med at tiltrække børn og unge er således primært afledt af deres størrelse, og det synes ikke at være et retfærdigt parameter i en incitamentsstruktur.

Incitament nr. 3. Egenindtægt

Det er foreslået, at billetindtægterne skal tælle med i museets egenindtjening, hvilket er nyt i forhold til gældende regler. Vi synes også, at billetindtægten skal tælle med, men den bør være renset, så den ikke indeholder forlystelseslignende tiltag, der allerede er stigende i omfang. Man skal via sin årlige revision kunne regne ud, hvad den reelle billetpris har været. Hvis man kan købe en "rappelling ned af et fyrtårn", en mystery hunt i udstillingen, eller noget helt tredje ind over billetten, kan man f.eks. også købe en frokostpakke ind over billetten, som så figurerer som billetsalg frem for reelt cafésalg. Det bliver et kreativt kapløb, der bør reguleres ved, at det kun er billetprisen for regulær entré, der tæller med.

Denne kategori er efter vores indsigt vanskelig at gøre relativ, idet mange museer modtager et kommunalt tilskud af en sådan størrelse, at de altid også vil modtage en del af incitamentsbonussen i denne kategori. Vi forstår det politiske incitament til at lade kommunale tilskud tælle med i modellen. Men det er vigtigt at også driftstilskud fra private virksomheder, brancheorganisationer og filantroper tæller med i denne pulje. Der bør ikke skelnes mellem momsede bidrag og ikke-momsede bidrag. Billetindtægter og kommunale tilskud er uden moms, hvorimod tilskud fra virksomheder og brancher ofte vil være momsede, da det giver afsenderen en skattefordel.

Vi synes således, at virksomheder, private personer og brancheorganisationer skal nævnes i lovteksten som bidragsydere til museernes egenindtægter.

Incitament nr. 4. Antal forskningsrelaterede artikler

Denne model lægger op til, at museerne skal producere mindst én fagfællebedømt artikel, enten alene eller i samarbejde med andre, hvert tredje år, hvilket isoleret set er et acceptabelt mål. Hvis man skal være blandt den halvdel, der skal have udbytte af den incitamentsbaserede tilskudsmodel, er det dog tydeligt, at jo flere forskere der er ansat på museet, jo flere artikler vil de alt andet lige producere, og jo større er sandsynligheden for at få belønning gennem modellen.

Vi synes modellen er god i forhold til bevarelsen af statsanerkendelsen, som vi også mener bør indeholde et krav om forskning, men i forhold til den incitamentsbaserede tilskudsmodel mener vi, at der bør være tale om et relativt tal i stedet for et absolut. Vi foreslår derfor, at der skal uddeles midler efter hvor mange fagfællebedømte forskningsartikler, der er skrevet pr. årsværk forsker fremfor pr. museum. På den måde bliver det mere attraktivt at forske som forholdsvis mindre museum, og på den måde sikres kvaliteten af alle de danske museer. Vi mener, modellen med at man skal kunne være flere om at få glæde af samme artikel, hvis den er lavet i samarbejde med andre museer, men fagfællebedømt i fællesskab, er en rigtig god katalysator for tættere samarbejde mellem museerne. Der kan naturligvis blive spekuleret i dette forhold, da man kan aftale at være med på hinandens artikler, hvis man har et godt samarbejde, men et systematisk tegn på omgåelse af reglerne vil nok være tydeligt på et tidspunkt, og hvis Museumsnævnet gives mulighed for at sanktionere herfor, i form af fratagelse af incitamentsbonus eller lignende, vil dette nok stabilisere sig selv på et acceptabelt niveau.

Øvrige kommentarer til ændringen af Museumsloven.

Til nr. 9 side 49 afsnit, der starter med "Museet vil efter stk. 1, nr.4 litra b skulle have mindst 4,0 mio. kr. i årlige beregnede indtægter..."

Langt de fleste museer er støttede af kommunale midler, der dermed for mange museer vil udgøre langt den overvejende del af kravet om 4 millioner indtægt eksklusive statslige midler af enhver art.

Men nogle museer er støttet af virksomheder og brancher og atter andre af diverse filantroper. Det er vigtigt, at også disse midler er en del af den egenindtægt, der kan opretholde statsanerkendelsen.

Til gengæld bør midler bevilget af fonde med almennyttige formål ikke tælle med i opgørelsen, med mindre disse specifikt er givet til museets drift, hvilket meget let kan vurderes i forbindelse med en revision.

Til nr. 9 side 50 afsnit der starter med "Høj kvalitet i samlingsudvikling".

I dette afsnit nævner reformteksten for første gang, at de differentierede og aktuelle museumstilbud, som museerne udvikler som følge af samfundsudviklingen, skal være relevante for den danske befolkning og UDENLANDSKE TURISTER.

Vi mener ikke at gruppen "udenlandske turister" hører hjemme i en dansk museumsreform, der har tydelig fokus på høj faglighed og udvikling af museernes, som et vigtigt kulturdannende element i det danske samfund. Det er både økonomisk og kulturelt glædeligt, hvis mange turister vil besøge danske museer og finde fornøjelse herved, men at påpege at museerne bør indtænke udenlandske turister i deres udviklingsarbejde bør efter vores overbevisning ikke være en del af den nye lovtekst/reformtekst. Det bør i

alle tilfælde være helt op til det enkelte museum, hvor meget man ønsker at tilpasse sig udenlandske turister og i hvilken form i forhold til oversættelser og forklaringer. Vi vil endda gøre opmærksom på, at der muligvis kan ligge en slagside i incitamentsparametrene, hvis man for at tiltrække gæster og øge sin indtjening laver særlige indsatsområder for turister med henblik på klassiske attraktionsparametre frem for de museumsparametre, som reformen ønsker at modernisere og forbedre.

Til nr. 10

Det foreslås, at §14, stk. 1, nr. 10 ophæves

Hvis dette betyder, at de statsanerkendte museer selv kan bestemme, hvornår de holder åbent for offentligheden, blot de naturligvis overholder reglerne om minimum 10.000 besøgende m.m., synes vi, at dette skal præciseres i reformteksten. Det vil give museer en stor fleksibilitet i forhold til delvise lukninger skabt på grund af omstrukturering, driftsomlægninger samt hele eller delvise ombygninger, og skabe mulighed for en større selvbestemmelse i forhold til at planlægge disse forhold. Alle regler for opretholdelse af statsanerkendelsen, jf. den nye museumslov, skal naturligvis overholdes i forbindelse med dette.

Energimuseet, den 16.08.2024

Teo Juel Geer

Direktør

Høringssvar vedrørende forslag til lov om ændring af museumsloven

Kære Kulturminister og Kulturministeriet

Som direktør for ENIGMA - museum for post, tele og kommunikation, ønsker jeg at udtrykke vores støtte til den foreslåede reform af museumsloven, som søger at modernisere tilskudssystemet og museernes faglige opgaver. Vi anerkender og bifalder den nye tilskudsmodel, som åbner op for, at flere nye museer på sigt kan blive statsanerkendt.

Vi ønsker at fremhæve vigtigheden af, at børn og unge vægtes særligt højt i vurderingen og belønningen af nuværende og fremtidige statsanerkendte museer. Det er afgørende, at statsanerkendte museer formår at engagere denne målgruppe for at sikre fremtidens kulturbrugere og oplyste medborgere. Vi ser det som en nødvendighed, at tilskudssystemet i endnu højere grad prioriterer museer, der kan dokumentere betydelig interaktion og succes med børn og unge, både gennem besøgstal og målrettede formidlingsinitiativer.

Ydermere vil vi gerne understrege betydningen af, at museerne kontinuerligt forbliver relevante og tilpasser sig samfundsudviklingen. Det er vigtigt, at statsanerkendelsen også belønner museer, der lykkes med at være dynamiske og nutidige i deres formidlingspraksis, hvilket ikke kun styrker museets samfundsrolle men også sikrer, at museerne er i øjenhøjde med deres gæster samt bidrager til en generel udvikling af museums- og formidlingspraksis. Vi anbefaler derfor at det bliver endnu tydeligere, at tilskudssystemet særligt belønner museer, der formår at være aktuelle, nyskabende og inddragende i deres formidling.

Som en sidste pointe vil vi bifalde intentionen om at understøtte et mere dynamisk museumsfelt. Etableringen af en model, som reelt giver mulighed for at tildele og fratage museer statsanerkendelse vil på sigt understøtte et samlet museumsudbud i Danmark, som er mere relevant, engagerende og ambitiøst.

Vi ser frem til, at den nye lovgivning understøtter disse prioriteter og takker for muligheden for at bidrage til høringen.

Med venlig hilsen,

Magnus Restofte
Direktør
ENIGMA - museum for post, tele og kommunikation

Telefon: 31701010
Mail: mr@enigma.dk

ENIGMA'S HISTORIE – 400års kulturarv

ENIGMA's dna er bygget op omkring postvæsenets 400årige historie, som med tiden også inkluderede teleindustriens udvikling. I dag omfatter dna'et også DR's tekniske samling og dermed mediehistorien for et lille land med stolte public service-traditioner. Museet har op til 400 år gamle historiske museumsgenstande i sin samling – helt tilbage til Christian IV's originale forordningsdokument udstedt i 1624.

Kommunikationens udvikling i Danmark har altid drevet nye idéer og skelsættende opfindelser med sig. På ENIGMA hylder vi disse og fortæller historierne om dem, det tænkte ud af boksen og turde satse på deres opfindelser. Disse inspirerende historier vil altid være vigtige for ENIGMA at formidle, og gøre tilgængelig for så mange som muligt.

Museet drives af Post/Tele Museumsfond, der er stiftet i 1996 af TDC Group og PostNord.

Museet hed tidligere Post & Tele Museum og lå på Købmagergade i indre by i København.

Museet har skiftet navn til ENIGMA, som kommer af det græske ord *enigma*, hvilket betyder gåde. For kommunikationen mellem mennesker er og bliver en gåde, som vi alle skal forsøge at afkode.

Museet åbnede oprindeligt i 1913 i Tietgensgade som Dansk Postmuseum. I 1927 blev postvæsenet slået sammen med telegrafvæsenet, og det blev besluttet at udvide museet med en samling af deres ting. I 1931 blev museet omdøbt til Dansk Post- og Telegrafmuseum. Museet har flyttet flere gange og åbnede i Købmagergade i 1998 og flyttede i 2015 til den nuværende placering på Østerbro, hvor det nye museum åbnede helt op for offentligheden i restaurerede lokaler og med helt nye udstillinger i 2023.

ENIGMA i dag

På ENIGMA kan du udforske to forskellige udstillingsområder, der samlet skildrer den danske kommunikations- og mediehistorie fra postvæsenets oprettelse i 1624, over massekommunikation i lyde og billeder og til vor tids digitale virkeligheder.

Oplev kommunikationshistoriens gode ideer, der blev til de utrolige opfindelser, der har bragt mennesker sammen og på en gang gjort verden til et både større og mindre sted. Bliv klogere på aflytning, overvågning og falske sandheder og lær hvordan kommunikationsteknologier både truer og udvikler os som samfund og individer – både før og nu.

ENIGMA vil være noget specielt for børn, for dem som har børn og for dem, der stadig føler sig som børn. Der er derfor masser af oplevelser til dem, der helst gerne vil røre ved tingene for at forstå dem. Du kan læse, lytte, lege, lære, prøve og forstå. Og du vil helt sikkert have lært noget nyt, når du går hjem igen. Fortid, nutid og fremtid under samme tag.

Udvalgte aktuelle udstillinger:

- Hej Menneske – stoler du på mig (en udstilling om Kunstig Intelligens).
- Kommunikation i Krise (en udstilling om hvad der sker når vores kommunikation bliver udfordret af fx krig eller pandemier. Falske nyheder, Aflytninger, kodning af kommunikation, kritisk infrastruktur).

MUSEUMSLOV HØRINGSSVAR FRA 3 KUNSTMUSEER

d. 22. august 2024

På vegne af HEART - Herning Museum of Contemporary Art, Holstebro Kunstmuseum og Esbjerg Kunstmuseum fremsendes hermed et høringssvar til forslaget til lov om ændring af museumsloven.

Overordnet set vil vi fremhæve, at der er en iøjnefaldende diskrepans mellem intention og udmøntning. I bemærkningerne til loven anføres det bl.a. som "et centralt mål for staten at understøtte alle statsanerkendte museers høje kvalitet i opgavevaretagelsen" (p. 50). Men grundtilskuddet fordeles udelukkende ud fra en skønsmæssig vurdering af samlingernes betydning og ikke af den samlede opgavevaretagelse, ligesom incitamentstilskuddene ikke fordeles på baggrund af kvaliteten af museernes performance, men alene ud fra forskellige kvantitative parametre.

Dette vil blive uddybet i det følgende, hvor især den nye tilskudsmodel vil blive behandlet.

Ny tilskudsmodel

1. Differentieret grundtilskud

Kategorisering: samlingernes betydning

Forenklingen af opgavevaretagelserne i tre områder, samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling synes – ligesom vægtningen af sammenhængen mellem dem – at være en relevant forbedring i et moderne museumslandskab. Som der står i udkastet, understøtter forenklingen udviklingen i museernes rolle og vil i højere grad "afspejle den måde, museerne arbejder på i dag" (p. 13). Så meget desto mere forkert virker det, at man udelukkende baserer placeringen af museerne i kategorierne 1-5 på en tilsyneladende ugenomsigtig vurdering af en samlings betydning, og ikke forholder sig til hele museets betydning for borgerne og for samfundet. Museer ER jo netop ikke deres samlinger. De er betydelig meget mere end netop deres samlinger, hvilket også klart understreges flere gange i udkastet til bemærkninger til museumsloven, hvor den grundlæggende nye måde at fordele statens tilskud på skal "understøtte museernes samfundsmæssige rolle" (p. 9). Der er altså en klar modsætning mellem det, man intenderer, og det, man gør.

Løsningsforslag

Alle museer er siden 00'erne blevet grundigt kvalitetsvurderet et par gange for vores opgavevaretagelser af Slots- og Kulturstyrelsen. Så grundigt, at det hver gang varede to år, inden den endelige kvalitetsvurdering forelå. Disse konklusioner ville være enkle at anvende. Når man i stedet vil fordele 70% af statstilskuddet udelukkende ud fra en

skønsmæssig vurdering af samlingernes betydning, har man derfor valgt et meget snævert og usikkert grundlag at basere fordelingen af grundtilskuddet på. Arbejdsgruppen fremlagde ellers to modeller, der begge tog afsæt i opgavevaretagelserne. Med udgangspunkt i kvalitetsvurderingerne og den fra museernes og ODM's side foretrukne byggeklodsmode ville man ret enkelt kunne foretage kvalitative vurderinger, der seeder museerne på en mere tidssvarende og relevant måde i forhold til deres opgavevaretagelse og betydning.

2. Variabelt incitamentstilskud

Kvantitet / kvalitet

Incitamentstilskud kan – som noget ekstra – gives inden for fire områder, besøgende, børn og unge, indtægter, fagfællebedømte forskningspublikationer. Ingen af dem bedømmes kvalitativt. Tværtimod er de alle kvantitative, hvilket for os at se vil øge uligheden mellem museerne. For det er kun de museer, der performer kvantitativt godt blandt den øverste halvdel af museerne inden for hvert parameter, der kan komme i betragtning til disse tilskud. Museerne tvinges således til at konkurrere indbyrdes, både for at ligge i den øverste halvdel og for at opnå så højt et variabelt tilskud som muligt.

Det forventes, at museerne som hidtil vil samarbejde om de faglige opgaver (p. 14), men det er svært at forestille sig et frugtbart samarbejde med disse konkurrenceparametre som vilkår for yderligere tilskud og fordeling af de resterende midler. Også her er der således en stor diskrepans mellem intention og udmøntning. For det er et udtalt ønske i udkastet at sikre en "høj kvalitet i opgaveløsningen" (p. 23) ved "at museerne fortsat indgår i relevante faglige miljøer", bl.a. "på tværs af museumssektoren", og at museerne "samarbejder om samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling" (p. 50). Men ved udelukkende at lade kvantitative parametre ligge til grund for tildelingen af incitamentstilskuddene fremmer man populismen og får museerne til at gå efter de lavest hængende frugter. Det kan få den utilsigtede og uheldige konsekvens, at museernes relevans udhules og museumslandskabet skævvrides på en uretfærdig måde – en skævvridning, der kun forstærkes af, at man ikke tildeler de variable tilskud blandt de bedst performende museer inden for hver kategori, men samlet set, på tværs af kategorierne. Mindre museer vil nemlig således have mere begrænsede muligheder for at få del i tilskuddene. Som det er lige nu, viser en beregningsmodel foretaget af Sorø Kunstmuseum, hvordan et museum i fx kategori 2 i gennemsnit får 1,1 mio. kr. i incitaments-tilskud, mens et museum i kategori 1 får 280.000 kr. (se vedlagte regneark).

Besøgstal:

Når det gælder betydningen af museernes besøgstal, er det tydeligt, at dette parameter opfattes som objektiveret, hvilket det jo slet ikke er. For museernes betingelser er vidt forskellige. Der er stor forskel på den geografiske beliggenhed, på de demografiske forhold, på konkurrencen fra oplevelsesindustrien og på museernes fysiske rammer. De

kan være bygget sammen med andre kulturinstitutioner, og de kan have parker eller haver på deres matrikler, hvor besøgende regnes med i den årlige opgørelse. Således er det et faktum, dels at museerne på baggrund af deres meget forskellige vilkår opgør deres besøgstal vidt forskelligt, dels at de pga demografien ikke har lige mulighed for at opnå store besøgstal.

Når museer sprænger de fysiske rammer og rækker direkte ud til borgerne, bør det tælle med – når de laver udstillinger i byens rum og i parker, på torve og i bygninger, der ikke ligger på museets matrikel – når de opsøger publikum der, hvor de er, og laver formidlingstiltag i daginstitutioner og klasselokaler. På den måde inddrager museer dem, der opholder sig dér eller færdes i byrummet på en engagerende måde og får dem til at se deres omgivelser med et nyt blik. For i sådanne tilfælde spiller museerne en stor og markant rolle uden for sine mure. Da det kræver lige så meget både kvalitativt og ressourcemæssigt at agere uden for museets matrikel som inden for, bør besøgstallet nuanceres som parameter og outreach-aktiviteter betragtes som ligeværdige med andre museale tiltag i et demokratisk velfærdssamfund. I materialet er dette kun sporadisk nævnt i en svært forståelig passus (p. 39). Det bør være et fokusområde.

Løsningsforslag

For at undgå at øge uligheden mellem museerne bør incitamentstilskuddene tildeles de 50% bedst performende museer inden for hver enkelt kategori. Man kunne oven i købet udligne skævvridningen yderligere med en differentieret procentvis fordeling, således at museerne i kategori 1 får en procentfordeling, der er betydelig større end i kategori 5, spændende fra fx 70% i kategori 1 til 40% i kategori 5.

Kvantitative parametre som besøgstal (herunder andel af børn og unge), indtægter og forskningspublikationer er væsentlige, men bør relativiseres. Inden for andre områder end museumsverdenen kompenseres der for ulige demografiske betingelser. Det gælder bl.a. tilskud pr. elev i gymnasieskolen, såvel som kommunale udligningsordninger. Brugbare modeller foreligger således allerede og bør også anvendes i opgørelser af besøgstal. Men i nærværende udkast er det udelukkende ø-samfunds særlige vilkår, der kompenseres for (bl.a. p. 52).

Mht andelen af børn og unge i besøgsstatistikken giver dette kvantitative parameter kun mening, hvis man samtidig vægter kvaliteten af det, museerne laver for og med børn og unge. Et lignende kvalitativt parameter bør lægges til grund for forskningen. Ud over fagfællebedømmelsen skal der som minimum skelnes mellem en forskningsartikel, en hovedartikel og en monografi.

Øvrige bemærkninger

1. Faglighed

Med det intenderede høje ambitionsniveau i museumsreformen er det risikabelt at ændre "faguddannet personale, der modsvarer museets hovedansvarsområde", til

”nødvendige kompetencer”, som er en meget bredere betegnelse, der ikke behøver at inkludere et fagligt grundlag.

Museerne bygger hele deres identitet og opgavevaretagelse op på et substantielt, fagligt grundlag. Uden en solid, faglig viden om det, man erhverver, kan man ikke lægge en klar linje for samlingen, og uden en solid, faglig viden om det, man vil formidle, bliver formidlingen overfladisk. Dette fremgår også klart af den nye opgavefordeling. Så hvis man vil styrke museet som institution, skal der være overensstemmelse mellem det, der vides, og det, der vises – mellem det, der samles og det, der vides om det. For os at se er dette en nødvendig forudsætning for at kunne generere den udvikling og dynamik inden for såvel det enkelte museum som hele museumslandskabet, der netop er en af de erklærede intentioner bag reformen (bl.a. p. 13 og 15).

2. Transparens og retfærdighed

Formålet med reformen var at lave en ”transparent” og ”retfærdig” fordeling af statstilskuddene (p. 9, 17). Det er desværre svært at se nogen af de to begreber reflekteret i selve udmøntningen, der stik imod alle de gode hensigter synes at etablere en ny form for tilfældighed i fordelingen af statslige midler til museerne i stedet for den, reformen skulle gøre op med. Samtidig har modellen for fordelingen af midlerne en ganske vist uintenderet, men indbygget ulighed, der vil skabe et A-hold og et B-hold blandt museerne og puste til modsætningen mellem land og by.

Vi anbefaler derfor, at man gennemarbejder selve fordelingsgrundlaget og får intention og udmøntning til at stemme overens. Kun på den måde kan den tilsigtede udvikling af museumslandskabet og en nogenlunde retfærdig fordeling af midlerne opnås.

Pva HEART: dir. Holger Reenberg, Holstebro Kunstmuseum: dir. Anders Gaardboe Jensen og Esbjerg Kunstmuseum

Venlig hilsen,

Inge Merete Kjeldgaard
Direktør
Esbjerg Kunstmuseum
imk@eskum.dk

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Att.: Chefkonsulent Anna Sofie Gissel
Pr. e-mail: kum@kum.dk

23. august 2024

Høring – forslag til lov om ændring af museumsloven

Tak for muligheden for at kommentere ovennævnte høring. Vi har følgende bemærkninger:

Af § 13 b fremgår det, at indberetningerne skal være ledsaget af en revisorerklæring, og det fremgår, at der vil blive udformet et revisorparadigme af Slots- og Kulturstyrelsen, efter behov med revisorfaglig bistand.

Det kunne overvejes, om det skulle fremgå direkte af museumsloven:

- Om indberetninger i alle tilfælde skal ledsages af en revisorerklæring ud fra størrelse af data
- Om der skal indsættes grænser for, hvornår revisor skal udarbejde en erklæring med ingen grad af sikkerhed, begrænset sikkerhed eller høj grad af sikkerhed.

Det kunne overvejes, om den mest relevante revisorerklæring er aftalte arbejdshandlinger.

Det fremgår, at: kravet om revisorerklæring kan give en øget udgift til revision, ligesom det nuværende krav om samlingsrevision antages at gøre, men denne vurderes at blive begrænset.

Hvis revisor ikke skal udføre revision, bør revision udgå og erstattes med det arbejde, som revisor skal udføre.

Vi står naturligvis gerne til rådighed, hvis vores bemærkninger giver anledning til spørgsmål eller uddybning.

Med venlig hilsen

Kasper Frølich Kristensen
Fagchef for revision og regnskab, statsaut. revisor

FSR – danske revisorer
Slotsholmsgade 1, 4. sal
DK - 1216 København K

Telefon +45 7225 5703
fsr@fsr.dk
www.fsr.dk

CVR. 55 09 72 16
Danske Bank
Reg. 9541
Konto nr. 2500102295

Kulturminister Jakob Engel-Schmidt

Høringssvar til forslag til lov om ændring af Museumsloven

Tak til Kulturminister Jakob Engel-Schmidt for at lande en bred aftale om en museumsreform.

En museumsreform, som vi i Furesø har set frem til og som rummer gode takter. Herunder indgår ikke mindst et tilskudssystem, der introducerer en ny måde at fordele det statslige driftstilskud til de statsanerkendte museer på, fremmer incitament, sætter retning og bidrager til at sikre en højere grad af gennemsigtighed i forhold til fordeling af de statslige midler.

I Furesø Kommune er det selvejende museum Furesø Museer, en hoved-aktør på kulturområdet. Museet står stærkt forankret på sine to ben – lokalmuseet med sit lokale sigte og sit faglige udgangspunkt i vores lokale historie, og Immigrantmuseet med sit naturlige nationale sigte og sit faglige udgangspunkt i den danske migrationshistorie. Tilsammen supplerer de to museer hinanden og væver deres respektive emner og sigte naturligt sammen. Begge museer oplever stigende besøgstal og understøtter, med sin involvering af civilsamfundet, stærke fællesskaber på tværs. Furesø Kommune og Furesø Museer har et stærkt og tæt samarbejde om drift og udvikling, en styrke der også er blevet fremhævet i Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af Furesø Museer.

Immigrantmuseet har de senere år taget initiativ til og gennemført væsentlige og omfattende samtidsindsamlinger, der har sikret vigtig dokumentation af skelsættende begivenheder for eftertiden. Herunder har museet blandt andet foretaget indsamling og dokumentation af de evakuerede afghanere og de fordrevne ukrainere – begge indsamlinger med et nationalt sigte. Senest har museet taget initiativ til at indsamle og dokumentere 1960'ernes og 1970'ernes gæstearbejders historie. Museet har dermed sikret og bevaret et væsentligt bidrag til Danmarks historie, før det blev for sent. I museets samlinger findes nu gæstearbejdernes personlige fortællinger, genstande, private brevsamlinger og familiealbums. Dette er en kæmpe indsats og et fokusområde, som ingen andre museer har påtaget sig. En indsats, der, ligesom så mange af museets andre initiativer, sætter menneskene i fokus og giver dem en stemme og en plads i vores fælles nationale historie.

21. august 2024

Furesø Kommune
Stiager 2
3500 Værløse
Tlf.: 7235 4000

Kontakt:
mail@fureseo.dk

Åbningstider:
Mandag-fredag kl. 10-14
Torsdag dog kl. 10-17

furesoe.dk

Vi oplever, at museets særlige fokus på dansk indvandring – et aktuelt og relevant samfundsemne – og dets insisteren på vidensdeling, inddragelse og samskabelse i formidlingen betyder, at museet også tiltrækker målgrupper, som sjældent besøger museer. I kølvandet på museets anmeldeste udstilling om de danske gæstearbejdere oplever museet en stærk stigning af besøgende med indvandrerbaggrund. Mange har bidraget til museet, og flere har involveret sig som frivillige. Skoletjenesten udmærker sig ved, at børn og unge, fra børnehaver til universitetshold, deltager i forløb og undervisning. Dialoger med museets udstillingsværter – mange med migrationsbaggrund – er efterspurgt af de besøgende. Vi oplever, at museet tilbyder de besøgende høj kvalificeret viden og oplevelser, baseret på museets indsamlings- og dokumentationsarbejde, nationale og internationale samarbejder, pulje- og fondsstøttede projekter samt fagfællebedømte forskning. Immigrantmuseet fungerer dermed som et vigtigt mødested og rum for demokratisk samtale.

Vi undrer os over, at Immigrantmuseets væsentlige og relevante arbejde med sit tydelige nationale sigte tilsyneladende *ikke* indgår i det skøn, som er foretaget af Furesø Museers betydning og samling. Ifølge skønnet anses Furesø Museers indsats for at være af lokal betydning, hvilket placerer museet i kategori 1, sammen med Danmarks øvrige lokale museer. Dermed anerkendes en markant del af Furesø Museers arbejde ikke, som det burde.

Konsekvensen af at være placeret i kategori 1 er, at Furesø Museer tildeles det laveste statslige grundtilskud. Det er vi uforstående overfor. Furesø Kommune har som hovedtilskudsyder stor indsigt i museets vigtige arbejde og yder et betydeligt økonomisk bidrag til museets drift. Vi havde set frem til en reform, i forventning om at kommunens bidrag ville blive fulgt op af et passende bidrag fra staten.

Furesø Museer står på to ben. Vores lokale museum binder sammen og understøtter den vigtige lokale forankring og sammenhængskraft. Immigrantmuseet gør og er på vej til at kunne spille den samme rolle – bare på landsplan.

Vi kan ikke vente fire år på et revideret skøn, således som forslag til lov om ændring af Museumsloven lægger op til.

Med ønsket om dialog,

Ole Bondo Christensen

Borgmester i Furesø Kommune

Signe Thomsen

Bestyrelsesformand
for Furesø Museer

Kulturministeriet

kum@kum.dk

Høringssvar – forslag til lov om ændring af museumsloven

22.8. 2024

Faaborg Museum har med stor interesse fulgt arbejdet med revision af museumsloven gennem alle årene og synes, at arbejdet er nået meget langt og er lykkedes på en række parametre. Det glæder os, at udgangspunktet er, at arbejdsopgaverne, om end samlet anderledes, er fastholdt, så museerne kan beholde den indholdsmæssige kontinuitet, og at fagligheden qua forskningen foreslås bibeholdt for alle statsanerkendte museer, hvilket muliggør et fortsat fintmasket, landsdækkende og professionelt samarbejdende museumsvesen.

Vi glæder vi os desuden over, at hovedparten af den statslige museumsøkonomi ligger i grundtilskuddene; det sikrer kontinuitet og bedre planlægnings-muligheder i museumsarbejdet - også ift. supplerende fundraising til aktiviteter - samtidig med, at de to andre puljer sikrer den ønskede dynamik.

Derimod ser vi med bekymring på, at indplaceringerne i de 5 grundtilskuds-kategorier er sket rent administrativt og forud for lovforslagets offentliggørelse. Vi oplever, at de tilgængelige begrundelser er fejlbehæftede, meget summariske og desuden synes at lægge vægt på forskellige forhold, selv hvor der er tale om sammenlignelige museer/museumstyper. Den tilgængelige viden om indplaceringen af såvel vores som sammenlignelige museer er sparsom, og processen, der har ført til den nuværende indplacering, forekommer os derfor at savne transparens i sit beslutningsgrundlag.

På Faaborg Museum bekymrer vi os desuden for, at det måske kan blive svært at skifte grundtilskudskategori, når man først er blevet indplaceret. Dertil kommer for os at se det problematiske i, at en henvendelse om skifte af kategori skal rettes til et nyt museumsnævn, der ikke har været involveret i den oprindelige indplacering. Desuden lægger lovforslaget op til, at museerne først kan påklage den administrative indplacering efter 2-4 år, afhængig af den udmøntede statslige mer- eller mindreøkonomi for det enkelte museum; det forekommer at være en lang ventetid for alle ift. evt. revurdering af den oprindelige, rent administrativt foretagne indplacering.

Det er derfor Faaborg Museums håb, at indplaceringen i grundtilskudskategorier enten kan ændres i tilknytning til det pågående lovarbejde, eller at ventetiden på indsigelse efter lovens indtræden kan forkortes, og at museerne forud herfor kan opnå fuld tilgængelighed til de bagvedliggende og givetvis mere fyldige begrundelser.

Skulle ovennævnte give anledning til spørgsmål, bedes undertegnede kontaktet på ahp@faaborgmuseum.dk

Med venlig hilsen

Jens Thodberg Bertelsen
Forperson, Faaborg Museums bestyrelse

Anne Højer Petersen
Museumsdirektør

Til: kum@kum.dk
Fra: Marius Hansteen (QP0Y@kk.dk)
Titel: Høring – forslag til lov om ændring af Museumsloven
Sendt: 16-08-2024 13:43

Til Kulturministeriet

Københavns Kommunes to statsanerkendte museer, Københavns Museum og Thorvaldsens Museum (samlet under Kunst & Historie), finder helt overordnet, at det med museumsreformen er lykkedes at indfri ambitionerne om en mere objektiv tilskudsmodel. Det er ligeledes positivt, at reformen lægger op til en dynamisk model, så tilskuddene vil kunne flytte sig over årene, idet der løbende tages udgangspunkt i de seneste tre års resultater vedrørende de elementer, der indgår i reformen.

Københavns Kommune har således ikke kommentarer til lovforslaget, men ønsker at kommentere begrundelserne for indplacering i de fem grundtilskudskategorier på Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside (<https://slks.dk/omraader/kulturinstitutioner/museer/politisk-aftale-om-en-museumsreform/det-nye-tilskudssystem/indplacering-i-grundtilskud>), og vil - med henblik på en mere retvisende beskrivelse - foreslå en justering af teksten side 7 under 'Argument for samlet placering' for Kunst & Historie (Københavns Museum og Thorvaldsens Museum), så ordlyden ændres fra:

Museets kunstsamling er indsamlet nationalt. Den kulturhistoriske samling er indsamlet i to kommuner. Den kulturhistoriske samling repræsenterer hovedstadens historie fra anden halvdel af 1500-tallet. Kunstsamlingen har national betydning pga. et væsentligt antal genstande af Thorvaldsen. Han var en af Europas mest kendte kunstnere i 1800-tallet, og en af de mest kendte og indflydelsesrige kunstnere i Danmark. Thorvaldsen har haft afgørende betydning for udviklingen af dansk kunsthistorie. Samlingen har ligeledes høj kunstnerisk kvalitet og stor forskningsmæssig betydning for forskning i Thorvaldsen. Samlingen vurderes samlet set at være kategori 3.

til:

Museets kunstsamling er indsamlet nationalt og internationalt. Den kulturhistoriske samling er indsamlet i to kommuner. Den kulturhistoriske samling repræsenterer hovedstadens historie fra forhistorisk tid og op til i dag. Byens rolle som landets hovedstad fra 1400-tallet og frem belyses gennem en mangfoldig samling af både lokale og importerede genstande. Den kulturhistoriske samling indeholder ligeledes internationalt anerkendte delsamlinger som samlingen af genstande der beskriver og har tilhørt Søren Kirkegaard samt en af verdens største samlinger af arkæologisk fundne sko fra før 1800-tallet. Kunstsamlingen har både national og international betydning pga. et væsentligt antal kunstværker af Thorvaldsen og hans maleri- og antiksamling. Thorvaldsen var en af Europas mest kendte kunstnere i 1800-tallet, og en af de mest kendte og indflydelsesrige kunstnere i Europa. Thorvaldsen har haft afgørende betydning for udviklingen af dansk kunsthistorie. Samlingen under Kunst & Historie har ligeledes høj kunstnerisk og historisk kvalitet og stor forskningsmæssig betydning for forskning i Thorvaldsen og Københavns historie og udvikling.

I den nuværende ordlyd er Københavns Museum og Thorvaldsens Museum (samlet under Kunst & Historie) vurderet til at være kategori 3, men med ovenstående præciseringer bør det genovervejes at ændre indplaceringen til kategori 4.

Med venlig hilsen

Marius Hansteen
Museumsdirektør,
Chef for Kunst & Historie

KØBENHAVNS KOMMUNE
Kultur- og Fritidsforvaltningen

Stormgade 20
1555 København V

Mobil 2117 1578
E-mail marius.hansteen@kk.dk

Til Kulturministeriet – kum@kum.dk

Høring - forslag til lov om ændring af Museumsloven

I forbindelse med høring om forslag til lov om ændring af museumsloven ønsker Indvandrerhistorisk Selskab at gøre opmærksom på følgende omkring Immigrantmuseet, en del af Furesø Museerne:

Vi sætter stor pris på lovforslaget med dets gennemgribende reform af Museumsloven og den grundige beskrivelse af kriterierne for tildeling af støtte. Men vi undrer os overordentligt meget over placeringen af Immigrantmuseet (Furesø Museerne) i kategori 1, idet denne placering tilsyneladende hviler på en fejlagtig og mangelfuld viden om Immigrantmuseet, som den bærende enhed i Furesø Museerne.

”Samlingen er indsamlet i Furesø Kommune med fokus på kommunens udbygning som forstad samt indvandringens kulturhistorie. Samlingen består af kulturhistoriske genstande og vurderes at være kategori 1.” (Ref.: Bedømmelsesgrundlag, Argumenter for indplacering i grundtilskud).

Immigrantmuseet er, så vidt Indvandrerhistorisk Selskab ved, det eneste museum i Danmark, der udelukkende beskæftiger sig med indvandringen til Danmark i alle dens perspektiver, både historisk gennem 500 år og aktuelt, samt følger den fortsatte indvandring i kulturhistorisk lys og som en del af den danske kulturarv (arbejdskraftindvandrere, asylsøgere og flygtninge, pårørende og studerende samt efterkommere mv.). Samlingen er helt tydeligt indsamlet nationalt, den berører alle væsentlige aspekter af tilværelsen som indvandrer (og efterkommer) og mødet med det danske samfund. Den bygger på en omfattende viden og et bredt kildenetværk, og det ses tydeligt, at den opdateres jævnligt med dokumentation og forskning om nyere indvandring til Danmark.

Indvandrehistorisk Selskab har igennem et tæt og dynamisk samarbejde lært Immigrantmuseet at kende som en solid samarbejdspartner, der er inde i en rivende udvikling, både hvad angår samtidsindsamling, vidensudvikling og formidling samt inddragelse af nye målgrupper, hvor samlingerne bringes i spil sammen med de besøgende.

Gennem målrettede projekter, dialog- og debatomøder, arrangementer, bogudgivelser, brug af sociale medier og inddragelse af de etniske minoriteter (personer med indvandrer- eller flygtningebaggrund) og andre, udvikler Immigrantmuseet metoder, der i samspil med udstilling af en mangfoldighed af genstande og andre effekter udgør rygraden i en moderne museal formidling.

Det personbårne kulturmøde indgår således som en aktiv del af udstillingerne, bl.a. med frivillige museumsværter med etnisk minoritetsbaggrund, der kan supplere udstillingerne med personlige beretninger og skabe dialog og aktiviteter, både med de besøgende og med forskning og foreningsliv. Herved er Immigrantmuseet også i stand til at tiltrække frivillige samt målgrupper, som normalt er museumsfjerne, f.eks. personer med etnisk minoritetsbaggrund.

Immigrantmuseet sætter dermed efter Indvandrerhistorisk Selskabs opfattelse et aktuelt nationalt emne i historisk perspektiv og har mennesker og deres personlige beretninger i centrum.

Vi skal derfor opfordre til en indplacering på linje med andre museer, der beskæftiger sig med identitetshistorie og den danske kulturarv (f.eks. Arbejdermuseet, Dansk Jødisk Museum, KØN Museum for kønnenes kulturhistorie, Varde Museum m.fl.).

På Indvandrerhistorisk Selskabs vegne

Ole Hammer, Kjeld Rothenberg, Fakhra Shaheen, Jakob Erle og Leif Lønsmann.

August 2024

Indvandrerhistorisk Selskab blev dannet i 2019 med det formål er at øge kendskabet til og skabe interesse for dansk indvandringshistorie gennem frivillig indsats. Selskabet består af personer med et bredt netværk og særlig indsigt i kulturmøde og indvandringens historie samt i formidling.

Se også <https://immigrantmuseet.dk/om-museet/>

Høringssvar vedr. Forslag til Lov om ændring af museumsloven (Gennemførelse af en museumsreform)

KL takker for muligheden af at afgive høringssvar i forbindelse med Forslag til Lov om ændring af museumsloven.

KL noterer sig, at lovforslaget og processen frem mod forslaget generelt afspejler de ønsker, vi har haft til en museumsreform. Vi noterer os samtidig, samt at en væsentlig del af lovforslaget bygger på anbefalinger fra arbejdsgruppen, som blev nedsat af Kulturministeriet, hvor KL også var repræsenteret.

Museernes opgaver

KL bakker op om at beskrivelsen af museernes opgaver ændres, så de fremover består af samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling (§ 2), da vi også mener, at det er vigtigt, at museerne udvikler sig i takt med samfundet og har aktualitet og relevans.

Tilskudsmodellens transparens

KL har ønsket transparens ift. støttestrukturen og finder, at den nye tilskudsmodel i overvejende grad er baseret på klare kriterier mht. hvad der udløser tilskud (jf. §13a).

På samme vis kvitterer vi for, at det bliver tydeligere, hvilke minimumskrav, der ligger til grund for statsanerkendelsen (§ 14).

Vi afventer dog fortsat at se, hvordan Kulturministeriet vil skabe transparens ift. den endelige beregning af de enkelte museers tilskud, eftersom beregningen i den nye støttestruktur forekommer kompliceret – særligt hvad angår det variable tilskud på baggrund af de tilskudsudløsende parametre.

KL afventer ligeledes at se hvilke nærmere regler, kulturministeren fastsætter vedr. kriterier for de variable tilskud, kriterier for indplacering i grundtilskudskategorierne 1-5, samt ansøgning om ændret indplacering i kategorierne (jf. Udkast til Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser s. 38)

Fysiske rammer for samlinger og udstillinger

KL noterer sig, at lovforslaget skærper beskrivelsen af det nuværende krav om at museerne skal have en rimelig bygningsmæssig standard, så det fremstedet fremfår at museerne skal have "de nødvendige rammer til at opbevare samlingen forsvarligt" (§ 14a stk 6)

Det fremgår, at dette omfatter såvel magasiner som museernes udstillingslokaler, samt udstillinger af genstande i det offentlige rum mv. (jf. bl.a. Udkast til Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser s. 51)

Dato: 7. august 2024

Sags ID: SAG-2024-02952
Dok. ID: 3480320

E-mail: TIKR@kl.dk
Direkte: 3370 3634

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 3

Eftersom en række museer har til huse i kommunale lokaler, vil dette kunne medføre et økonomisk pres på kommunerne for at optimere rammerne, da museet i værste fald vil miste statsanerkendelsen, såfremt rammerne ikke godkendes. KL ønsker derfor en nærmere dialog med Kulturministeriet om, hvordan dette krav i praksis skal fortolkes og implementeres.

Museumsnævn

KL bakker op om nedsættelsen af et nyt uvildigt nævn (museumsnævnet), som tildeles kompetence til at træffe afgørelser om statsanerkendelser og tilbagekaldelser af statsanerkendelser, indplacering i grundtilskudskategori samt håndtering ved fusion/spaltning. Vi kvitterer desuden for, at vi kan indstille et medlem til nævnet, da det er oplagt, at kommunerne som væsentlig bidragsyder til de statsanerkendte museer har en repræsentant i dette nævn (§§ 19-20).

Museumsspaltninger og variable tilskud

KL noterer sig, at procedurer vedr. museumsfusioner og -spaltninger er overvejet i lovforslaget. Vi ønsker dog en ændring vedr. fortolkningen af bestemmelsen vedr. de variable tilskud og museet. Det fremgår pt. at "et museum, der spalter sig ikke vil kunne få variabelt tilskud i tre år efter spaltningen, fordi der ikke vil kunne beregnes et gennemsnit over de tre seneste afsluttede kalenderår som statsanerkendt museum" (jf. Udkast til Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, s. 42). Dette kan medføre en væsentlig tilskudsnedgang og vi mener derfor, at der i sådanne tilfælde bør kunne skønnes et variabelt tilskud, som udspaltede museumsenheder kan bibeholde, indtil der kan beregnes et variabelt tilskud.

Indfasningsperiode

KL kvitterer for at der indføres en indfasningsperiode på fire år, så museer, der berøres væsentligt af den nye museumsreform, får mulighed for at omstille sig. Det fremgår af lovforslaget, at "Museer, der modtager et lavere driftstilskud end hidtil, vil kunne ansøge museumsnævnet om en ny indplacering efter et år". Hvorimod "Museer, der står til at modtage et højere statsligt driftstilskud vil kunne ansøge museumsnævnet om en ny indplacering efter den fireårige indfasningsperiode". (Jf. Udkast til Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, s. 26)

KL ønsker, at det skal være muligt for alle museer at ansøge om en anden indplacering efter et år, da museer, der har modtaget et højere driftstilskud bør kunne ansøge om at blive indplaceret i en anden grundtilskudskategori.

Økonomiske konsekvenser for kommunerne

KL ønsker at nuancere vurderingen af, at lovforslaget ikke har nogle økonomiske konsekvenser for kommunerne (jf. "Udkast til Bemærkninger til lovforslaget. Almindelige bemærkninger" s. 28).

Det kan forudses, at nogle museer modtager et mindre statsligt tilskud end tidligere, og at dette derfor påvirker den samlede økonomiske situation for museet. Dette kan medføre, at de kommunale bidragsydere til disse museer

Dato: 7. august 2024

Sags ID: SAG-2024-02952
Dok. ID: 3480320

E-mail: TIKR@kl.dk
Direkte: 3370 3634

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 3

skal tage beslutning om at øge det kommunale bidrag til museet, såfremt museumsdriften skal fortsætte på samme niveau som tidligere.

Sammenhængen mellem kommunale og statslige tilskud

KL er opmærksom på, at kulturministeren har udsendt et hyrdebrev til kommuner, der bidrager til museer, som fremover vil modtage et højere statstilskud end i dag. Her understreges det, at kommuner, der overvejer at reducere deres tilskud til museerne, kan opleve at museerne vil få en tilsvarende reduktion i det statslige tilskud.

Vi noterer os, at der med museumsreformen er etableret en sammenhæng mellem museets indtægter og det statslige tilskud i beregningen af det variable tilskud og prioriteringsbidraget.

KL finder det dog vigtigt at understrege, at en tæt kobling mellem kommunale og statslige tilskud, som beskrevet i hyrdebrevet, kan være u hensigtsmæssig. Vi ønsker at påpege betydningen af at opretholde kommunernes frihed og fleksibilitet til at træffe lokalpolitiske beslutninger, herunder prioritering af deres budgetter. Det er afgørende, at kommunerne fortsat har mulighed for at prioritere, og at staten ikke indirekte forpligter kommunerne til at opretholde et bestemt tilskudsniveau.

Dette høringssvar er afgivet med forbehold for politisk godkendelse.

Med venlig hilsen

Stine Johansen
Direktør

Dato: 7. august 2024

Sags ID: SAG-2024-02952
Dok. ID: 3480320

E-mail: TIKR@kl.dk
Direkte: 3370 3634

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 3

Den 23. august 2024

Høringssvar fra Konserveringscenter Vejle vedr. ændring af Museumsloven 28. juni 2024

Konserveringscenter Vejle har fast samarbejdsaftale med 29 statslige og statsanerkendte museer og vi har derfor omfattende erfaringer med samlingsvaretagelse, bevaring og konservering indenfor den nuværende Museumslov.

Vi er generelt meget glade for forslaget til ny museumslov, fordi det vil forbedre samlingsvaretagelsen på museerne, men der er nogle områder, hvor forslaget kan forbedres:

- Der er en modsætning imellem lovforslagets ønske om, at de forskellige fagligheder på museerne skal samarbejde og det, at en stor del af museernes bevaringsarbejde foregår på konserveringscentre, som blev privatiserede ved sidste ændring af Museumsloven. Vi ligger uden for lovens rammer, hvilket betyder at samarbejdet vanskeliggøres unødigt.
- Lovforslaget tager ikke stilling til, hvad der skal ske med samlinger tilhørende museer, som får frataget deres statsanerkendelse.
- Der er i lovforslaget en tendens til fokus på nutidens krav og behov. En Museumslov bør også indtænke fremtidige generationers behov.
- Lovforslaget kræver høj kvalitet i museernes varetagelse af de tre museumsfaglige opgaver. Det er glædeligt, men måling af kvaliteten af samlingsudvikling er afhængig af, at der er en fælles målestok for hvad der er god kvalitet. Vi vil gerne give nogle idéer til hvordan det kan gribes an.

Nedenfor gennemgås forslagets tekst med kommentarer.

Side og tekst i oplægget	Kommentarer til punktet
S. 14: Ændringen af museernes opgavebeskrivelse tilsigter også at fremme en faglig udvikling blandt alle landets museer, som samtidig vil afspejle bredden i museernes arbejde og vil understrege, at museerne kontinuerligt vil skulle udvikle sig, herunder deres samlinger, så museerne følger samfundsudviklingen og er relevante.	<p>I meningen med formuleringen <i>at museerne kontinuerligt skal udvikle sig herunder deres samlinger</i> ligger i denne tid også at kassere genstande og værker fra samlingerne, der ikke synes relevante i dag. Dette bør ændres, så det stadig er muligt at kassere genstande, men mere restriktivt, så det ikke alene er nutidens ("relevante i dag"), men også fremtidens behov, der skal tages hensyn til.</p> <p>Betydningsvurdering af samlingerne skifter med tiden, og man skal være forsigtig med at tillade, at det der blev indsamlet af forrige generation af</p>

	<p>museumsansatte nu synes irrelevant og derfor kan kasseres af en ny generation af museumsansatte. Fordi holdninger og fokus skifter og fordi vi med nye naturvidenskabelige metoder, kan få nye epokegørende resultater, hvis vi har de rigtige, oprindelige genstande, værker og præparater at undersøge.</p> <p>Hvis vi ikke er opmærksomme på dette, så forsvinder en del af museernes berettigelse, hvor kontinuitet og en fast kerne i samlingerne, og et perspektiv, der rækker udover nutiden, må være en væsentlig del.</p> <p>Vi har set, at en del museer er opsatte på at spare midler til konservering og ordentlig opbevaring af samlingerne og jeg er bekymret for om kassationsprocessen af denne grund til tider er for hurtig og overfladisk, så der i fremtiden kommer berettiget kritik og fortrydelse over kassation af genstande og værker i vores tid.</p>
<p>S. 14: Af den politiske stemmeaftale fremgår, at museerne som hidtil skal samarbejde om de faglige opgaver, herunder samlingsvaretagelse, opbevaringsforhold, forskning og formidlingsformater for derigennem at bidrage til en positiv udvikling af det danske museumslandskab. Målet om et sammenhængende museumslandskab understøttes af forpligtelsen i den gældende lovs § 2, stk. 2, om at museerne skal samarbejde om opgaverne i § 2, stk. 1.</p>	<p>Loven angiver allerede nu at museerne skal samarbejde om de faglige opgaver. Men tilværelsen som samarbejdsinstitution som Konserveringscenter Vejle, hvor vi er fælles konserveringsafdeling og fællesmagasin for 29 statslige og statsanerkendte museer er på nogle måder ikke så nem, for vi anerkendes ikke som en del af museerne i Museumsloven, men anses som privat aktør. Og dermed gives samarbejdet ikke så gode rammer, som det med få ændringer kunne blive:</p> <p>Vi får ikke information fra SLKS til de statsanerkendte museer. Her er det f.eks. vigtigt for os at vide, hvilke museer, der bliver udvalgt til at blive kvalitetsvurderet, da vi skal afsætte tid på det relevante tidspunkt til at lave konservatorudtalelser. Men der er mange andre oplysninger, som vi gerne vil have og som kan forbedre vores samarbejde med museerne.</p> <p>Vi kan bl.a. ikke søge SLKS's udviklingsmidler direkte, men vi kan gøre det med et museum som "stråmand". Det betyder at vi i ansøgningsprocessen ikke kan komme på ansøgningsportalen og det er problematisk for at kunne forberede og aflevere den gode ansøgning. Når ansøgningen så er kommet igennem, betyder det, at regninger, afrapportering, afslutning og revision skal ske fra</p>

	<p> museet og ikke fra de mennesker, som reelt står for ansøgningen, og vi har oplevet at det giver rigtig meget dobbeltarbejde, og at vi på den måde ender med at pålægge et af vores samarbejdsmuseer en masse uforudset arbejde. </p> <p> Vi prioriterer samarbejde om forskning med museerne højt (link). Vi har oplevet at det giver virkelig mange positive samarbejdsrelationer imellem museerne og vores konserveringscenter, og at det højner vores samlingsvaretagelse, at vi initierer og deltager i forskningsprojekter. Men vores forskningspublikationer tæller ikke i museernes kvalitetsvurderinger, selvom museerne finansierer vores arbejde ligesom de ville gøre, hvis de havde egne ansatte konservatorer. Det vil give incitamenter til tværfaglige forskningsprojekter, hvis dette var muligt. </p> <p> Når der skal vælges deltagere til f.eks. råd og nævn, er det alene museumsansatte, der kan vælges. Det betyder at man går glip af vores omfattende erfaringer og viden på tværs af arbejdet for en lang række museer i en del udviklingsarbejde, fordi vi ikke er et museum. </p> <p> Vi har oplevet at blive afvist på Organisationen Danske Museers efteruddannelse, fordi vi ikke er ansat på et statsanerkendt museum. Jeg ville gerne lære at bruge SARA – det fælles registreringssystem for museernes samlinger, men selvom vi opbevarer og har ansvar for 100.000-vis af museums-genstande i vores fællesmagasin, så blev jeg afvist, fordi SLKS' midler til ODM's efteruddannelse ikke må bruges på personer, som ikke er ansat på et statsligt- eller statsanerkendt museum. </p> <p> Det er vigtigt at opprioritere relationen mellem de statsanerkendte museer og de tilknyttede konserveringscentre, fordi det samarbejde som allerede finder sted er helt centralt om samlingsvaretagelsen – og dermed også udviklingen af museernes samlinger. Der bør gives lovhjemmel til, at de benspænd vi jf. ovenstående oplever fra SLKS kan bringes til ophør (Men det er jo fuldt forståeligt at SLKS ikke har mulighed for at inddrage os direkte med den nuværende formulering af loven). Vi stiller gerne op til et møde, hvor alle museer og </p>
--	---

	<p>samarbejdsinstitutioner er inviteret, for at afdække de uhensigtsmæssige forhold. Jeg er overbevist om de er ret nemt håndterbare, hvis der bare er fokus på det.</p> <p>Forslag til tilføjelse til Museumsloven: <i>Ministeren (eller Museumsnævnet) kan efter indstilling fra et statsanerkendt museum give tilladelse til at museers samarbejdsinstitutioner får udvidede samarbejdsmuligheder og information svarende til de statsanerkendte museer:</i></p> <p>Det kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adgang til information sendt til museerne (at vi kommer på SLKS' og KUM's sendeliste til de statsanerkendte museer) • Adgang til at sende ansøgninger til SLKS' puljer og varetage administration heraf • At en relevant del af samarbejdsinstitutionernes forskning anerkendes som en del af museernes forskningsforpligtigelse • Samarbejdsinstitutionernes ansatte kan komme i betragtning til tillidshverv administreret af SLKS/KUM. • Samarbejdsinstitutionernes ansatte får mulighed for at deltage i ODM's efteruddannelseskurser på lige fod med museumsansatte.
<p>S. 16: De foreslåede ændringer vil medføre, at et statsanerkendt museum kan tilbagekaldes af museumsnævnet, hvis museet ikke længere opfylder en række minimumskrav eller øvrige vilkår for at opnå og bevare statsanerkendelsen, jf. de foreslåede ændringer af § 14, stk. 1 og 2, herunder ikke varetager opgaverne med høj kvalitet, jf. den foreslåede § 14 stk. 1, nr. 5.</p>	<p>Det er meget vigtigt at Museumsloven tager stilling til, hvad der skal ske med et museums samling, hvis museet mister statsanerkendelsen.</p> <p>Hvis man forestiller sig, at samlingen forbliver på museet som mister statsanerkendelsen, skal man se forskellige scenarier:</p> <p>Samlingen indeholder genstande, værker, præparater, som er givet til museet under forudsætning af, at de var beskyttet af Museumsloven og af det offentlige, og dermed er kulturarv, som skulle bevares for eftertiden. Det kan afføde protester fra oprindelige givere, deres familier og andre.</p> <p>Samlingen kan gennem årene have fået betydelige tilskud til konservering, samlingsgennemgang og digitalisering fra det offentlige og dele kan være indkøbt med betydelige tilskud fra både private fonde og</p>

	<p>offentlige midler. Når samlingen så ikke er statsanerkendt mere, så kan ejeren sælge samlingen måske med betydelig gevinst. Det kan ligeledes afføde protester og manglende lyst fremadrettet til fondsfinansiering af genstande og værker, som tilbydes museerne.</p> <p>Man kan forestille sig, at der ved fretagelse af statsanerkendelse skal tages stilling til om andre museer evt. kan overtage dele af samlingen. Det vil forudsætte en fornyet betydningsvurdering samt fysisk opdeling og flytning af samlingen. Udgifterne hertil bør indtænkes på nuværende tidspunkt – da der næppe vil være noget naturligt incitament til at få et museum med frataget statsanerkendelse til at stå for denne øvelse. Med andre ord – hvem skal betale for opdeling, vurdering, transport og fornyet magasinering af en sådan museumssamling? Det er derfor utroligt vigtigt at denne del af lovkomplekset gennemtænkes og at der afsættes de nødvendige midler til processen.</p>
<p>S.18: Museumsnævnets indplacering vil skulle ske på baggrund af en faglig, skønsmæssig vurdering af betydningen af museets samlinger, som afspejler museernes kerneopgaver i forhold til samlingsudvikling.</p>	<p>Sætningen er svær at forstå og synes ikke helt konsistent. Museernes kerneopgaver i fh.t. samlingsudvikling er:</p> <p>Præventiv bevaring, konservering, magasinering, indsamling, kassation, registrering og sikring – men hvordan kan disse opgaver afspejle en faglig skønsmæssig vurdering af betydningen af museernes samling?</p> <p>På Konserveringscenter Vejle er vi helt nede i maskinrummet på rigtig mange museer, og vi har set museer med samlinger, som ikke synes at have den helt store betydning, men som bliver varetaget på bedste vis, og vi har set enestående, spændende samlinger, hvor samlingsvaretagelsen er ussel. Man kan derfor ikke alene bruge museets opgaveløsning, som baggrund for at vurdere samlingens værdi. Her har samlingen i sig selv en iboende værdi, som må vurderes som det første.</p>
<p>S. 22: Det fremgår af den politiske stemmeaftale, at statsanerkendte museer, der ikke lever op til minimumskravene, skal kunne fratages deres statsanerkendelse. Aftalepartierne er således enige om, at de museer, som ikke lever op til minimumskravene, vil få op til to år til at rette op på forholdene.</p>	<p>Her mangler bemærkning om, hvad der skal ske med samlingen, hvis statsanerkendelsen fjernes.</p>

<p>S. 23: Forslaget vil indebære en justering og sammenskrivning af gældende vilkår om rimelig museumsfaglig og bygningsmæssig standard samt om personalets uddannelse. Den foreslåede ændring vil indebære krav om høj kvalitet i museernes varetagelse af de tre museumsfaglige opgaver; samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling, jf. lovforslagets § 1, nr. 1. Den foreslåede ændring fra en rimelig museumsfaglig og bygningsmæssig standard til høj kvalitet i samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling vil bl.a. understrege, at det er et centralt mål for staten at understøtte alle statsanerkendte museers høje kvalitet i opgavevaretagelsen.</p>	<p>Den endelige formulering af dette punkt er meget vigtigt. På Konserveringscenter Vejle har vi mange erfaringer med at skrive konservatorudtalelser, som bruges af SLKS ved kvalitetsvurdering af museernes bevaringsindsats/samlingsudvikling. Derfor har vi viden om, hvordan den nuværende praksis virker - og noget virker godt, andet virker ikke så godt. Derfor gælder det om at få alle erfaringer med, så vi får en bedre og mere konsistent vurderingsmetode tværs over landet. Samtidig er det vigtigt, at metoderne til den risikobaserede kvalitetsvurdering er enkle og fleksible afhængigt af udfordringerne på det enkelte museum. Det tror jeg godt kan lade sig gøre. Det helt afgørende her er at definere en fælles "målestok" for den høje kvalitet i opgavevaretagelse. Her er <i>Anbefalinger til museernes forebyggende bevaringsindsatser</i> et virkeligt godt udgangspunkt. Det anbefales at henvise til til dette arbejde i administrativ praksis. Se: https://konsvejle.dk/vejledninger/anbefalinger-til-museernes-forebyggende-bevaringsindsatser/</p>
<p>S. 23: Gennem de nye minimumskrav og den nye tilskudsmodel har lovforslaget også til formål at understøtte et højt kvalitetsniveau inden for alle de tre opgaver; samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling. For at sikre høj kvalitet i opgaveløsningen vil det være vigtigt, at museerne fortsat indgår i relevante faglige miljøer og samarbejder om samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling på tværs af museumssektoren og med relevante eksterne parter f.eks. universiteter og uddannelsesinstitutioner. Dette med henblik på at udvikle og fastsætte fælles standarder og metoder samt forankre nye indsigter, viden og metodeudvikling i museernes opgaveløsning.</p>	<p>Nogle museer har egne konservatorer, men for langt den største part af de statsanerkendte museer har man ikke ansat bevaringsfaglig kompetence på selve museerne. I stedet samarbejder de fleste museer – som det er anbefalet i Museumsloven (25) – om dette arbejde med fælles bevarings-/konserveringscentre. Konserveringscentre blev privatiserede med ændring af Museumsloven i 2012, og selvom vi de facto er museernes bevaringsafdelinger, så anses vi administrativt af SLKS som en ekstern part. For at få konserveringsfagligheden med i arbejdet med at sikre den høje kvalitet i opgaveløsningen vil jeg derfor foreslå denne tilføjelse: For at sikre høj kvalitet i opgaveløsningen vil det være vigtigt, at museerne fortsat indgår i relevante faglige miljøer og samarbejder om samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling på tværs af museumssektoren og med relevante eksterne parter f.eks. universiteter, uddannelsesinstitutioner og bevaringscentre.</p>

s. 24: Hvis et museum ikke opfylder vilkårene for statsanerkendelse, vil museet kunne få op til to år til at opfylde kravene til statsanerkendelse.	Her mangler måske en bemærkning om, hvad der sker med samlingen, hvis statsanerkendelsen fratages.
S. 24: Der kan imidlertid blive tale om at fastsætte en kortere eller ingen frist, hvis museet f.eks. ikke lever op til krav om høj kvalitet og nødvendige rammer til at opbevare samlingen forsvarligt , f.eks. hvis der konstateres risiko for, at genstande i samlingen kan tage uoprettelig skade.	Dette er en meget vigtigt og væsentlig pointe. Men formuleringen forudsætter, at man med kort frist kan fjerne samlingen fra museet og opbevare den under kontrollerede forhold indtil der er taget stilling til dens videre skæbne. Hvordan gør man det? Og hvem skal betale for det?
S. 40: Flere museer vil kunne samarbejde om forskningspublikationer. Det er hensigten, at det vil være forskningspublikationer, som museer er hoved- eller medforfattere til, der vil kunne tælles med. Med hoved- og medforfattere menes forfattere, som lønnes af det pågældende museums midler.	For at inddrage samarbejdsinstitutioner, som bevaringscentre og sørge for at det rent praktisk er muligt at samarbejde om forskning indenfor samlingsudvikling og den eksisterende økonomi, så kan formuleringen ændres til: Med hoved- og medforfattere menes forfattere, som lønnes af det pågældende museums midler eller forfattere på samarbejdsinstitutioner, med fast samarbejdsaftale med museet.
S. 46: Der påregnes også at blive behov for lejlighedsvis at indhente andre former for oplysninger til brug for Kulturministeriets tilsyn med, at de statsanerkendte museer lever op til vilkårene i museumsloven, og at museerne løfter deres opgaver på et tilstrækkeligt højt niveau.	Vi har hidtil på Konserveringscenter Vejle lavet konservatorudtalelser i forbindelse med SLKS' kvalitetsvurdering af museer. Vi hilser et risikobaseret overvågningssystem velkommen og vil meget gerne deltage i at tilrettelægge et system til kvalitativ bedømmelse af museernes samlingsudvikling. Der forligger allerede meget viden og jeg forestiller mig, at det er muligt at fremstille en digital afrapportering i et format, som kan opdateres løbende i et interval som er afhængigt af risikovurderingen af museets opgavevaretagelse.
S. 50: Det foreslås med § 14, stk. 1, nr. 5, at statsanerkendte museer skal løse opgaverne, som er nævnt i § 2, stk. 1, med høj kvalitet. Ændringen vil betyde, at museet vil skulle have høj kvalitet i sin varetagelse af de tre museumsfaglige opgaver, som fastsættes i § 2, stk. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 1. En ændring fra det tidligere vilkår om en rimelig museumsfaglig og bygningsmæssig standard til høj kvalitet i samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling understreger, at det er et centralt mål for staten at understøtte alle statsanerkendte museers høje	Det er utroligt glædeligt at staten vil understøtte alle statsanerkendte museers høje kvalitet i opgavevaretagelsen! For os som bevaringsfaglige, er vi MEGET glade for at opgaven med høj kvalitet i samlingsudvikling også skal tages seriøst. Det har i en lang årrække været muligt at udsætte samlingsarbejde til næste år hvert år, fordi andre opgaver havde højere prioritet. Det er forståeligt, fordi der har været begrænsede midler, og museumslederne derfor lejlighedsvis har valgt at nedprioritere bevaring til fordel for formidling.

<p>kvalitet i opgavevaretagelsen. Gennem de nye minimumskrav og den nye tilskudsmodel tilsigter lovforslaget at understøtte museerne i at løfte kvalitetsniveauet indenfor alle de tre opgaver, herunder særligt på de mindre museer.</p> <p>Høj kvalitet i samlingsudvikling vil indebære, at museerne arbejder med at sikre såvel materiel som immateriel kultur- og naturarv og arbejder med vidensbaseret og koordineret indsamling, dokumentation og udskillelse. Museerne vil ligeledes skulle arbejde kontinuerligt med at sikre udvikling og mangfoldighed i samlingen samt kvalificere og opdatere registreringer og indberetninger til de centrale registre på baggrund af ny viden og efter fælles standarder, ligesom museerne skal optimere bevaringsforhold og konservere deres samlinger efter nyeste standarder og metoder. Høj kvalitet i vidensudvikling vil indebære, at en væsentlig del af den viden, som museerne skaber, er funderet i forskning, og at museernes forskning lever op til det almene forskningsbegreb gennem fagfællebedømmelse og løbende tilgængeliggøres gennem publikation i relevante medier.</p>	<p>Det er meget glædeligt at politikerne og staten tager ansvar for samlingerne på fremtidige generationers vegne.</p> <p>Vedr. at museerne vil skulle arbejde kontinuerligt med at sikre udvikling og mangfoldighed i samlingen, så er det meget vigtigt at man på statsligt niveau bider mærke i, at betydningsvurdering af samlingerne ændrer sig over tid. Det betyder at man skal være meget bevidst om, at de dele af en samling, som kan synes ligegyldige i dag – og derfor kasseres, kan være af betydning senere. En række værker af kvindelige kunstnere, som i dag kommer frem og danner grundlag for forskning og udstillinger, kunne for en årrække siden meget nemt være kasseret som ligegyldige. Det er også vigtigt, at man ikke er alt for grundig med "soignering af samlingerne" – i øvrigt nysprog for at kassere i det, forrige generationer har indsamlet. Man skal ikke være for grundige, fordi det ofte er i museernes samlinger, at nye- og overraskende "fund" bliver gjort.</p> <p>Vedr. at museerne skal optimere bevaringsforhold og konservere deres samlinger efter nyeste standarder og metoder, så vil det være helt fantastisk, hvis der kunne blive puljemidler til at vi på konserveringscentre kan søge midler til forskningsprojekter.</p>
---	---

Tak for muligheden for at sende høringsvar.

Med venlig hilsen

Lise Ræder Knudsen
Direktør, konservator ph.d.

Konserveringscenter Vejle
Maribovej 10
DK-7100 Vejle

www.konsvejle.dk
+45 2346 4240

Til: kum@kum.dk
Cc: kbn@hum.ku.dk (Kirsten Busch Nielsen), dgert@hum.ku.dk (Dorthe Gert Simonsen)
Fra: Mathias Hegelund Breum (mhb@hum.ku.dk)
Titel: Høring – forslag til lov om ændring af Museumsloven
Sendt: 22-08-2024 15:02
Bilag: image001.png;

Til Kulturministeriet,

På vegne af Dekan Kirsten Busch Nielsen, Det Humanistiske Fakultet, Københavns Universitet takker vi for muligheden for at afgive et høringssvar til forslag til lov om ændring af Museumsloven.

Det Humanistiske Fakultet, Københavns Universitet har ingen bemærkninger til forslag til lov om ændring af Museumsloven.

Med venlig hilsen

Mathias Hegelund Breum
Fuldmægtig

Københavns Universitet
Det Humanistiske Fakultet
Ledelsessekretariatet
Karen Blixens Plads 8
2300 København S

DIR +45 2875 4282
mhb@hum.ku.dk

KØBENHAVNS
UNIVERSITET

Kulturministeriet
E-mail: kum@kum.dk

Højbjerg den 22. august 2024

Høring – forslag til lov om ændring af Museumsloven

Moesgaard Museum ser grundlæggende positivt på den foreslåede ændring af museumsloven. Det er vores vurdering, at den udgør en forbedring af rammerne for det danske museumslandskab og skaber større klarhed omkring tilskudsstrukturen.

Den grundlæggende tilskudsstruktur med et tilskud sammensat af differentieret grundtilskud, variable performance-betingede tilskud og prioritetstilskud, forbedrer gennemsigtbarheden i tilskudstildeling, og tager som noget nyt højde for det meget differentierede museumslandskab.

Det er også vores vurdering, at den foreslåede procentfordeling mellem tilskudsdelene rammer en god balance mellem incitament og forudsigelighed/basisforpligtigelser.

Vi ser to væsentlige opmærksomhedspunkter, der begge vedrører den langsigtede stabilitet:

- 1) Sikringen af museernes høje faglige niveau
- 2) Tilskudsstrukturens holdbarhed over tid

Opmærksomhedspunkt omkring Sikring af museernes høje faglige niveau

Vi vurderer, at loven i sin nuværende form har for svage redskaber til at sikre, at museerne fastholder et højt fagligt niveau.

Ophævelsen af kvalitetsvurderingerne fjerner den hidtidige primære mekanisme til sikring af museernes faglige kvalitet. Af de tre nye hovedområder er vidensudviklingen (forskningen) generelt vægtet meget lavt. Det er vores opfattelse at minimumskravene til forskning ligger

væsentligt under, hvad der skal til for at man kan tale om et aktivt forskningsniveau, der kan danne en forskningsbaseret basis for museumsaktiviteten.

Tilsvarende er forskningen i de variable tilskud vægtet meget lavt med kun 10% i forhold til de øvrige primære økonomisk/kommercielle parametre på 30%. Der fremgår ikke andre klare mekanismer til sikring eller honorering af det faglige niveau.

Samlet set ser vi en fare for, at loven over tid ikke vil kunne fastholde et konsekvent højt fagligt niveau på alle museer, og at det lave incitament udgør en fare for en nedprioritering af vidensudviklingen på enkeltmuseer og potentielt generelt.

Det er vores opfordring at der tilføjes en reference til faglig kvalitet i forhold til indplacering i det differentierede grundtilskud, så det inden for lovens rammer vil være muligt at fastsætte kriterier for dette i forhold til niveauindplacering. Derudover er det vores opfattelse, at det vil være hensigtsmæssigt at hæve minimumskravene til forskningen og øge vægten af forskningsproduktionen i de variable tilskud.

Opmærksomhedspunkt omkring stabilitet i strukturen over tid

I forhold til tilskudsstrukturens langtidsholdbarhed er det vores vurdering, at der er en ubalance mellem mulighed for oprykning og nedrykning i tilskudsniveauer.

Loven anviser en forholdsvis klar vej til oprykning i tilskudsniveau, men i væsentlig mindre omfang til nedrykning. Indplacering på basistilskudsniveau bygger pt. i lovformuleringen udelukkende på samlingsvurdering, og samlingerne er grundlæggende kumulative, så det er vanskeligt at se hvilke kriterier, der skulle kunne lægges til grund for en nedrykning. Det medfører en tilskudsstruktur, hvor der vil være en nettobevægelse mod de øvre niveauer, og da den samlede økonomiske ramme som udgangspunkt ligger fast, vil det medføre en nivellering af tilskuddene. Hastigheden af denne bevægelse vil afhænge af den praksis for ændret indplacering som Museumsnævnet lægger sig fast på.

Med venlig hilsen

Mads Kähler Holst
Direktør, Moesgaard Museum

Høringssvar om ændring af Museumsloven

Roskilde, 23. august 2024

Til Kulturministeriet,

Museumsreformen rummer flere relevante og interessante moderniseringer af lovgivningen, som vi på Museet for Samtidskunst i Roskilde på mange måder imødekommer og ser frem imod at arbejde med. Vores høringssvar omhandler definitionen af besøgstal, som i den nye reform har fået en mere omfattende betydning for museernes økonomi i form af det variable incitamentsbaserede tilskud, samt gennem minimumskravet på 10.000 besøgende om året, i kravet om at opnå statsanerkendelse.

Museet for Samtidskunst flyttede i 2021 ud af Det Gule Palæ og er i dag Danmarks eneste kunstmuseum uden en fast udstillingsbygning. Kulturministeriet/SLKS og Roskilde kommune var begge dybt involverede i processen op til beslutningen og støttede op om denne nye museumspraksis som et velkomment nyt tiltag i museumslandskabet med argumenterne, at vi fremover bl.a. kunne bruge flere penge på kunst og nå ud til både flere og nye publikummer, i kraft af at museets aktiviteter bevæger sig ud blandt grupper af borgere der ikke nødvendigvis har fast gang på museerne.

Selve modellen omkring et variabelt incitamentsbaseret tilskud vil vi ikke kommentere som sådan i dette høringssvar, men derimod spørge ind til, hvordan besøgstallene, der bestemmer udfaldet af tilskuddet, defineres. Bygger de på de eksisterende kategorier og definitioner fra Museer i tal? Og i forlængelse, om dette er tilfældet, kan man så garantere, at alle museer har nogenlunde samme forudsætninger, når det gælder at skabe retvisende besøgstal?

I forlængelse af dette vil vi gøre opmærksom på at måden hvormed besøgende tælles med den nye museumsreform potentielt kan stille museet i en vanskelig situation, både mht. statsanerkendelse og størrelsen af det tilskud museet fremover kan opnå.

Da museets bestyrelse inden udflytningen tog nøje stilling til mulighederne og riciscene ved en eventuel udflytning fra institutionens faste bygning, skete det i en forudgående dialog med kommunen (om sikringen af et fortsat højt kommunalt driftstilskud) og med SLKS (om sikringen af en fortsat statsanerkendelse og -tilskud) – begge dele for at sikre museets fortsatte eksistens i det danske museumslandskab. I den forbindelse fik bestyrelsen forsikringer om, at både statsanerkendelse og tilskud ikke var i fare. Disse dialoger og forsikringer var centrale for bestyrelsens beslutning om at give grønt lys til en nytækning af måden museets aktiviteter realiseres på.

De seneste to år (som nomadisk museum) har vi været i forhandlinger med SLKS (og Danmarks Statistik) om, hvad der kan falde ind under brugere/besøgende på vores besøgsadresse, og hvad som i stedet skal under arrangementer eller andre steder i indberetningen. Det har på mange måder været en positiv dialog, fordi SLKS har vist forståelse for, at vi i vores nye form ikke passer ind i alle de kategorier, som den eksisterende indberetning bygger på, og på den baggrund har imødekommet nogle af de forslag og nye fortolkninger, som vi har lagt frem. Og samtidig også skabt forventning om mere fleksible og nye kategorier i fremtiden. Vi har været transparente med vores metoder og lagt op

til yderligere dialog om udfordringerne (det sidste dog uden held). Men det har også været frustrerende, fordi store dele af vores brugere er havnet under fx arrangementer eller hjemmesidebesøg, selvom det har været udstillingsprojekter med museet som tydelige afsendere. Tallene har i vores øjne altså ikke været helt retvisende.

I den nye museumsreform indtager besøgshallene en helt anden betydning end tidligere, og derfor vælger vi at gøre opmærksom på udfordringerne og kompleksiteten i netop de nøgletal. De kan i værste fald betyde at vi, tvært imod reformens intentioner, kan ende med at blive straffet for at gentænke og modernisere måden at drive museum på, herunder at inddrage nye brugergrupper.

Vi tilbyder gerne vores hjælp og indgår gerne i dialog for at sikre, at museernes fortsatte udvikling også afspejles i de parametre, vi måles på. Der er to områder, hvor vi oplever at det nuværende indberetningssystem ikke følger udviklingen – og det er aktiviteter udenfor museet (faste besøgsadresse) og digitale formater (særligt kunstneriske). For os er det ikke retvisende, at en virtuel skulptur eller et digitalt lydværk kan blive optalt som et besøg på vores hjemmeside. Vi har både midlertidige og permanente digitale kunstværker, hvoraf flere også er en del af vores samling, og det er derfor vigtigt for os, at et besøg af disse udstillinger tæller som besøgende på museet, på lige fod med andre besøgende. Særligt når der ikke findes andre måder at opleve dem på.

Vi tror på, at der netop gennem dialog, og ved at trække på de seneste års erfaringer, findes en god løsning på ovennævnte udfordringer. Og vi håber på jeres lydhørhed og opmærksomhed omkring de kritiske spørgsmål, vi har løftet omkring besøgshallenes centrale rolle i den nye museumsreform, da de er helt centrale for vores særlige museums fortsatte muligheder for at udvikle og nytænke museet i en tidssvarende form.

På vegne af Museet for Samtidskunst,

Christian Skovbjerg Jensen,
Museumsdirektør

Til Kulturministeriet

Høring – forslag til lov om ændring af Museumsloven

Museum Horsens ønsker at indgive høringssvar til den nye museumsreform.

I udkast til Forslag til Lov om ændring af museumsloven og i aftaledokumentet af 16. maj 2024 fremgår det, at man fra forligspartiernes side ønsker at skabe en mere retfærdig og gennemsigtig fordeling af museumstilskuddene, og at man vil styrke kulturlivet i hele landet. Et meget væsentligt parameter i reformen er det differentierede grundtilskud. Som det fremgår af førnævnte dokumenter, er grundtilskuddet differentieret i fem kategorier baseret på betydningen af museernes samlinger. Det fremgår videre, at der tilstræbes klare kriterier og transparens. Det er imidlertid Museum Horsens' påstand, at dette absolut ikke er udkommet af det foreliggende udkast til lov.

"Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at kulturministeren ved lovens ikrafttræden vil indplacere de museer, der inden lovens ikrafttræden var statsanerkendt i en grundtilskudskategori fra 1 til 5. Der vil være tale om indplacering i overensstemmelse med den politiske stemmeaftale. Indplaceringen vil være baseret på rådgivning om betydningen af museets samling foretaget af Slots- og Kulturstyrelsen om ministerbetjening, jf. den politiske aftale om en museumsreform af 16. maj 2024." (Citeret efter udkast til Forslag til Lov om ændring af museumsloven, s. 37).

Denne rådgivning er ifølge aftaleteksten baseret på et fagligt skøn. I Museum Horsens' tilfælde lyder argumentationen for indplacering i laveste grundtilskudskategori: "Den kulturhistoriske samling er indsamlet lokalt. Kunstsamlingen er indsamlet nationalt. Kunstsamlingen er udviklet omkring mange værker af få kunstnere, herunder med særligt fokus på værker fra 1980'ernes nye malergeneration. Samlingen vurderes at være kategori 1." (Citeret efter Kulturministeriets argumenter for indplacering i grundtilskud)

Museum Horsens er et museum, der består af Horsens Kunstmuseum, Fængselsmuseet og Horsens Museum. Hertil kommer, at museet driver et byarkiv og har arkæologisk ansvar for udgravninger i Horsens Kommune.

Find os

Børn, Unge og Kultur
Museum Horsens
Fussingsvej 8
8700 Horsens

Kontakt os

Telefon:
76 29 29 29
Hjemmeside:
www.museumshorsens.dk

Følg os på

Facebook
LinkedIn

Til den specifikke indplacering med tilhørende begrundelse vil Museum Horsens rejse to centrale problemer i forbindelse med aftalen.

1. Lav tilskyndelse til sammenlægning af museer

Horsens Museum og Horsens Kunstmuseum har i en årrække været statsligt underfinansieret sammenlignet med andre sammenlignelige statsanerkendte museer. Derfor valgte Horsens Byråd i 2012 at sammenlægge de to museer med henblik på at spare på den administrative drift. Før dette var de to museer to særskilte statsanerkendte museer med to særskilte tilskud. En forudsætning for sammenlægningen var, at det nye samlede museum fastholdt, hvad der svarede til to separate tilskud. Det fik Horsens Kommune en lovning på fra Slots- og Kulturstyrelsen (se bilag 1): *"Med hensyn til økonomi har vi drøftet sagen med vort økonomisekretariat, og herfra er meldingen entydigt, at sammenlægningen af jeres to museer ikke vil få negativ økonomisk effekt på beregningen af statstilskud. Vi ønsker jo ikke at "straffe" museer, der lægger sig sammen – fusioner skal derimod gerne opmuntres."*

Museum Horsens finder det urimeligt, at vi skal straffes for at have foretaget en sammenlægning og for at drive vores statsanerkendte museer effektivt. For at vise, hvordan Horsens bliver ramt, kan man sammenligne de fem større provinsbyer i Midtjylland uden for Aarhus. Hvis man ser på fællesnævneren, så har alle fem byer som minimum et kunst- og et kulturhistorisk museum. Forskellen er som følger:

- **Herning** – et kulturhistorisk museum (kategori 2) og et kunstmuseum (kategori 1)
- **Viborg** – et kulturhistorisk museum (kategori 1) og et kunstmuseum (kategori 1)
- **Randers** – et kulturhistorisk museum (kategori 2) og et kunstmuseum (kategori 2)
- **Silkeborg** – et kulturhistorisk museum (kategori 1) og et kunstmuseum (kategori 2)
- **Horsens** – et fusioneret kulturhistorisk museum og et kunstmuseum, der til forskel fra de øvrige nævnte byer tilsammen kun får et kategori 1 grundtilskud.

Vi mener således, at sammenlagte museer, hvor de enkelte museumsgrene selvstændigt lever op til minimumskraverne for statsanerkendelse, skal indplaceres i kategori 2. Helt på linje med at museer, der har arkæologisk ansvar for to kommuner, pr. automatik ifølge den nye aftale bliver indplaceret i kategori 2 i grundtilskuddet. I modsat fald vil man ikke tilskynde til, at to kategori 1 museer fusionerer – tværtimod. Og de der allerede er fusioneret, bliver straffet på bagkant. Det er ikke rimeligt.

2. Fejlagtig placering i grundtilskud af Museum Horsens

For så vidt angår den kunsthistoriske samling, så er den indsamlet nationalt. Horsens Kunstmuseum har den mest fyldestgørende samling af centrale strømninger i

samtidskunsten i Danmark, og samlingen må derfor anses for at have væsentlig betydning for den samlede kunsthistorie.

For så vidt angår den kulturhistoriske samling, arkæologi, så er det aktuelle ansvarsområde Horsens Kommune. Samlingen er imidlertid ikke blot indsamlet lokalt. Der er derimod tale om en regionalt indsamlet samling, idet Horsens Museum indtil 2016 også havde det arkæologiske ansvar for Hedensted Kommune og før Kommunalreformen i 2007 også for Nørre Snede Kommune (i dag Ikast-Brande Kommune) og Juelsminde Kommune (i dag Hedensted Kommune). Alle fund fra disse kommuner, fra perioden med gravningsansvar, er stadig en del af Museum Horsens' samling.

For så vidt angår den kulturhistoriske samling, Fængselsmuseet, så er samlingen indsamlet nationalt. Størstedelen af samlingen hidrører fra den samling fra Statsfængslet i Horsens, som blev overdraget fra Direktoratet for Kriminalforsorgen til Horsens Museum i 2010. Derudover har museet overtaget samlingerne fra Nr. Snede Fængsel (Hedensted Kommune) og Kærshovedgaard Fængsel (Ikast Kommune) foruden genstande fra arresterne i blandt andre Viborg og Aabenraa Kommuner. Samlingen er desuden løbende blevet suppleret med genstande fra private, der hidrører fra fængsler i hele Danmark. Dette er sket efter støtte og tilskyndelse fra Slots- og Kulturstyrelsen i forhold til at forberede Fængselsmuseet på at opfylde kriterier for at få "Straf" som nationalt ansvarsområde.

Som eksempler på to helt centrale fortællinger, der har væsentlig national betydning for Danmarkshistorien, og som med genstande fortælles i Fængselsmuseet, kan for det første nævnes retsopgøret efter 2. Verdenskrig. De livstids- og dødsdømte landssvigere sad sammen med repræsentanter for den tyske værnemagt i Horsens Statsfængsel. Og for det andet den sidste henrettelse i Danmark med økse. Hvis dette ikke har betydning, så har vi som fagfolk svært ved at se, hvilke fortællinger med tilhørende genstande der har. Og så er dette endda blot to ud af mange centrale fortællinger, der har betydning for Danmarkshistorien, og endda har internationalt sigte. Betydningen af Fængselsmuseets samling rækker langt ud over den nationale grænse. Der er således tale om en af verdens største samlinger – hvis ikke den største – og genstande fra Fængselsmuseet bliver således tilbagevendende udlånt til udenlandske museer.

Vi mener ikke, at der er sket en faglig vurdering af samlingen med sigte på at vurdere betydningen af samlingen. Der er alene tale om et skøn baseret snævert på en mangelfuld læsning af vedtægterne. Vi anser det for dybt problematisk, at vi og andre museer i årevis bliver fastholdt på en indplacering, der er foretaget på et i bedste fald mangelfuldt grundlag, uden mulighed for at klage vores sag før i 2029. Med en variabel – og mellem museerne relationel – incitamentspulje, har Museum Horsens de facto ikke mulighed for fra 2026 at budgettere med et større årligt tilskud fra staten end grundtilskuddet på 1,5 mio. Dette vil betyde en halvering i forhold til det nuværende tilskud. Dermed bliver et af landets største og mest velbesøgte provinsmuseer svækket markant frem for at blive styrket, som reformen ellers har lagt op til.

Disse uhensigtsmæssigheder i lovforslaget er på ingen måde medvirkende til at styrke kulturlivet. Tværtimod vil Museum Horsens være nødsaget til at skrue betragteligt ned for aktivitetsniveauet i et museum, der ellers har en stor, velregistreret og velkonserveret samling. Og som med fængselssamlingen fortæller en stor og central del af Danmarks historie. Skal der gøres op med tilsandede strukturer, skal der ikke skabes nye. Museum Horsens vil således på det kraftigste opfordre til, at forligspartierne revurderer grundlaget for indplacering i grundtilskud og sikrer, at der foretages en gennemgang af museernes samling – ikke blot ud fra vedtægter, men ud fra en vurdering af deres reelle værdi og betydning.

Museum Horsens

Merete Bøge Pedersen
Museumschef

Fra: Hanne Damgård
Sendt: 3. januar 2012 09:27
Til: Kate Skovborg Hansen
Emne: VS: Sammenlægning af museer i Horsens
Vedhæftede filer: Museum Salling.pdf

- Til captisering på museumssagen.
- Hannea

Fra: Eske Wohlfahrt [<mailto:eskewo@kulturarv.dk>]
Sendt: 4. november 2011 10:02
Til: Hanne Damgård
Emne: Sammenlægning af museer i Horsens

Horsens Kommune
Att. Kulturdirektør Hanne Damgaard

Kære Hanne Damgaard

I forlængelse af vor gode telefonsamtale sender jeg her til inspiration vedtægter (vedhæftet) for Museum Samling.

Samtidig er her et link til Museum Sønderjyllands vedtægter: <http://www.museum-sonderjylland.dk/siderne/information/09-vedtaegter.html>

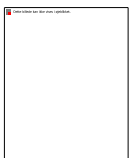
Begge museer er eksempler på fusionsmuseer, der har indoptaget både kulturhistoriske og kunsthistoriske museer.

Med hensyn til økonomi har jeg drøftet sagen med vort økonomisekretariat, og herfra er meldingen entydigt, at sammenlægningen af jeres to museer ikke vil få negativ økonomisk effekt på beregningen af statstilskud. Vi ønsker jo ikke at "straffe" museer der lægger sig sammen – fusioner skal derimod gerne opmuntres.

Håber dette i første omgang besvarer dine spørgsmål. Send som sagt gerne udkast til vedtægter til uformel kommentering når I kommer så langt.

Med venlig hilsen

Eske Wohlfahrt

Eske Wohlfahrt
Specialkonsulent, mag.art.

Kulturarvsstyrelsen
"Museer"

H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V.
www.kulturarv.dk

Tlf. direkte 33 74 51 72
eskewo@kulturarv.dk

"Høring – forslag til lov om ændring af Museumsloven"

Til Kulturministeriet

Mange tak for muligheden for at bidrage med høringssvar til museumsreformen. Den vil Museum Lolland-Falster gerne benytte sig af.

Kort om Museum Lolland-Falster og reform:

Museum Lolland-Falster er blevet indplaceret i gruppe 2 med 2,5 mio. kroner i basistilskud. Dertil kommer en andel af incitamentspuljerne på 0,8 mio. kroner. Endelig er det blevet politisk besluttet, at Museum Lolland-Falster skal tildeles et beløb på 4,2 mio. kroner fra prioritetspuljen. Museet ender derfor på et kommende statstilskud på 7,4 mio. kroner, hvilket svarer til det beløb, museet får nu. Det er vi meget glade for.

Det nuværende beløb består af statstilskud fra tre fusionerede museer, tidligere amtsstilskud for de samme museer, et mindre kompensationsbeløb for gratis adgang for børn under 18 år samt et anseligt tilskud, som det tidligere Storstrøms Amt tildelte det amtslige konserveringscenter. Tilskuddet blev senere uddelt til museet, som loyalt har sendt det tilbage til konserveringscentret gennem en årrække.

Museum Lolland-Falster har sammen med lokalt bagland skabt den økonomi og herunder det statstilskud, vi har haft indtil nu. Gennem to fusioner har vi samlet de tre statsanerkendte kulturhistoriske museer på Lolland-Falster for blandt andet at kunne gennemføre en af danmarkshistoriens største arkæologiske udgravninger. Nu står vi overfor at skulle bygge magasin for egne, lokale og statslige midler samt lån; vi skal åbne ny afdeling i Nakskov for lokale midler og forhåbentlig via nationale fondsmidler bygge et nyt og samlende kulturhistorisk museum i Nykøbing Falster. Reformen rejser dog en række spørgsmål om museets fremtidige økonomi.

Vi har valgt at koncentrere vores kommentarer om 7 hovedpunkter:

1. Vi undrer os over, at de tilskud, museet selv har skabt ved at gennemføre netop de fusioner, som tidligere kulturministre har foreslået, nu er nulstillet. Det ser ikke ud til, at der tages højde for, at Museum Lolland-Falster tidligere havde tre statstilskud og tidligere amtsstilskud. Vi antager, at det politisk tildelte prioriteringstilskud er givet ud fra dette. Men vi ved ikke, hvor det tilskud er om 5 år. I Østdanmark har museerne i høj grad fusioneret, og dette arbejde kan museerne ikke se, at der sker en anerkendelse af.
2. Det er uklart, hvad der sker på længere sigt med prioriteringstilskuddet. Hvordan evalueres det? Kan de museer, der modtager det, regne med det på længere sigt. Helt konkret stiller Museum Lolland-Falsters pengeinstitut nu spørgsmålet, om vi kan afdrage et 30-årigt lån til museets nye magasin om fire år, når vi ikke ved, hvordan det i fremtiden forholder sig med mere end halvdelen af museets statstilskud.
3. Indplacering i grupper er en ny metode at opdele landets statsanerkendte museer på. Vi finder at indplaceringerne er svære at gennemskue, og det har store konsekvenser for museerne.
4. De arkæologiske museer i Danmark gik tidligere på året sammen om en fælles henvendelse til Folketingets Kulturudvalg og til kulturministeren. I skrivelsen redegjorde museerne for, hvorfor de arkæologiske museer bør have et særligt tilskud for at kunne opretholde det arkæologiske beredskab i hele Danmark. Den nye reform tager overhovedet ikke højde for det arkæologiske myndighedsarbejde og de seneste

15.000 år af landets historie. Et godt arkæologisk beredskab i hele landet bør udløse et ekstra tilskud til de arkæologiske museer. Vi er af den opfattelse, at forskning er en helt essentiel opgave for de arkæologiske museer og har prioriteret dette bl.a. gennem ansættelsen af en særlig arkæologisk forskningskoordinator. I det nye lovforslag er de nuværende krav til arkæologisk forskning fuldstændig faldet ud.

5. Incitamentstilskuddene skal sikre, at alle museer prioriterer børn- og ungegruppen i deres arbejde. Det er godt. Denne gruppe er fremtiden, og landets museer kan virkelig bidrage med gode tilbud og på den måde være med til at danne de kommende generationer. Men ikke alle museer har mange børn og unge i deres ansvarsområde. Vi mener derfor, at antallet af børn og unge på museet skal ses i forhold til antallet af børn og unge i det pågældende museums ansvarsområde eller på det procentvise antal af børn og unge, der besøger museet. På den måde har alle landets museer en reel chance for at få del i det eftertragtede incitamentstilskud på dette område uanset størrelse og lokal demografi. Målet må være, at alle børn og unge i Danmark har adgang til et godt museumstilbud, og museerne skal belønnes derefter, hvis de lægger sig i selen for at få børn og unge til at søge museernes tilbud. Derfor bør aktiviteter uden for museet også tælle med. I mange områder af Danmark kan skolerne ikke betale for busture til museerne, men museerne kan godt tage ud. Ligesom medborgere på plejehjem eller f.eks. i fængsler også har ret til besøg af deres lokale museum. Uden en sådan vægtning bliver resultatet den sædvanlige skævvridning mellem store, ressourcestærke befolkningscentre og det øvrige land på sidstnævntes bekostning.
6. Vi læser til vores store bekymring, at de rutinemæssige kvalitetsvurderinger nu udgår. Museum Lolland-Falster har to gange været kvalitetsvurderet, og var i gang med at forberede sig til den tredje. Kvalitetsvurderingerne har ført til gode dialoger om museets retning, visioner og mangler. Det har vi hver gang handlet på. Vi mener, at det fortsat bør være en del af statsanerkendelsen, fordi det er et godt redskab til at få en dybere indsigt i, hvordan museerne lever op til deres forpligtelse.
7. Endelig bifalder Museum Lolland-Falster, at der nu er åbnet for nye statsanerkendelser igen. Vi vil dog ikke undlade at gøre opmærksom på, at beskrivelsen af, hvad der skal til for at blive statsanerkendt, er meget vag. De kommende statsanerkendte museer vil formodentlig være at finde i kategorien specialmuseer og ikke lokalmuseer. Vi kan se af inddelingen i de 5 grupper, at specialmuseerne ender i den høje ende. Vi kan derfor frygte, at der inden for de næste år vil komme mange nye statsanerkendelser i de højere kategorier. Tilskuddet til de nye statsanerkendte museer vil gå fra den samme økonomiske ramme, som de nuværende statsanerkendte museer skal dele, og betyde, at de eksisterende museers økonomi bliver endog meget svær at beregne.

Museum Lolland-Falster er for nuværende i en udvikling mod ny museumsbygning i Nykøbing Falster, nyt oplevelsescenter i Nakskov og nyt magasin i Maribo. Dialogen med fonde og pengeinstitutter viser, at de er meget optaget af museets fremtidige økonomiske tilskud fra staten. De ønsker stabilitet. Det finder vi meget svært at give et klart svar på, om vi har. Vi håber ikke, at museumsreformen betyder, at udviklingen for Museum Lolland-Falster går i stå.

Med venlig hilsen

Michael Fagerlund, bestyrelsesformand og Ulla Schaltz, direktør

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

23. august 2024
Side 1 af 3

Høringssvar vedrørende forslag til lov om ændring af Museumsloven

Museum Nordsjælland vil gerne starte med at anerkende det store arbejde, der er lagt i udformningen af den nye museumsreform. Vi anerkender, at der er gjort en betydelig indsats for at styrke museumssektoren, og vi værdsætter, at der er afsat flere midler til museerne. Dette er et vigtigt skridt i retning af at sikre, at museerne kan fortsætte deres arbejde med at bevare og formidle vores fælles kulturarv.

Dog vil vi gerne påpege, at hvis ambitionen om en gennemskuelig og rimelig museumsreform skal indfris, vil det være nødvendigt at overveje en anderledes fordeling af midlerne. Museerne bør anerkendes som komplekse institutioner, der omfatter både samling, registrering, bevaring, forskning og formidling, som nu redefineres som vidensudvikling, samlingsudvikling og forskning. Hvis man samtidig reducerer museernes rolle til primært at være formidlingsaktører, vil det forringe vores samlede bidrag til samfundet, da formidlingen altid bør hvile på forskning. En bæredygtig museumssektor kræver, at alle disse opgaver integreres og understøttes økonomisk og organisatorisk. Støtte bør især gives til de områder, vi ikke selv kan finde finansiering til – det er opgaver, vi løser for staten. Fonde og kommuner vil som oftest bidrage til formidling, udstillinger mm, mens samlinger, magasiner og forskning, er vanskelige at hente ekstern finansiering til.

Vi er desuden bekymrede for, at man ophæver Museumslovens Kap 8, §14 stk. 6: *"Museet skal have faguddannet personale, der modsvarer museets hovedansvarsområde"*, og ændrer teksten til: *"Statsanerkendte museer skal have de nødvendige kompetencer til at opfylde vilkårene i nr. 1-12, til at varetage de museumsfaglige opgaver i § 2, stk. 1"*. Hermed bliver faguddannet personale ikke længere et lovmæssigt krav til museerne, men en mulighed. Netop det faguddannede personale er grundlaget for, at museerne i dag står som stærke videnscentre, der kan gå imod strømme af fake news, der præger vores hverdag. Det vil derfor være en forringelse af museernes virke, hvis man ophæver kravet om faguddannet personale.

Det er afgørende, at alle museernes opgaver, ikke kun formidlingen, bliver økonomisk og organisatorisk bæredygtige i en tilfredsstillende kvalitet og standard – eller det i modsat fald bliver tydeligt, hvis der er opgaver, vi ikke skal varetage fremadrettet.

Derudover anbefaler vi, at det kommende museumsnævn suppleres med fagudvalg bestående af repræsentanter fra museerne, der kan understøtte nævnets arbejde med fagspecifik indsigt og erfaring. Vi afventer den endelige sammensætning af udvalget med spænding og håber på en solid, bred museal repræsentation.

Vi har desuden en række kommentarer til specifikke nedslag:

1. Samlingsansvar

- **Bevarelse af kulturarv:** Det er essentielt, at museernes rolle i bevaring og vedligeholdelse af samlinger fastholdes. Samlingsansvaret er grundlæggende for vores institution og kulturarv. Samtidig er det vanskeligt at finde ekstern finansiering til at udvikle magasiner, der både lever op til bevaringskravene og imødekommer den grønne omstilling. Dog anerkendes behovet for at være mere strategisk i, hvad der indsamles og bevares.
- **Langsigtet perspektiv:** Fokus på besøgsantal og formidling må ikke overskygge behovet for langsigtede investeringer i samlingspleje og konservering.

2. Arkæologisk ansvar

- **Arkæologiske forpligtelser:** De danske museer med arkæologisk ansvarsområde har en vigtig forpligtelse til at bl.a. at gennemføre arkæologiske udgravninger, varetage forskning og Danefæbehandling. Det er afgørende, at dette ansvar fortsat understøttes økonomisk og organisatorisk, således at de arkæologiske resultater fortsat kan være en vigtig og implementeret del af museernes virke.
- **Professionalisering:** På det arkæologiske område er der sket en tiltrængt professionalisering gennem de sidste 10 år på landsplan, som bl.a. bunder i fornuftige kvalitetskrav fra Slots- og Kulturstyrelsen. Museet anbefaler, at kvalitetskravene videreføres og honoreres med den nye reform, så den store indsats ikke har været forgæves.
- **Danefæ:** At modtage og registrere Danefæ er en stor opgave for mange museer, som udføres på vegne af staten, og som er vokset eksplosivt de seneste 10 år. Dette bør honoreres af reformen, f.eks. gennem kvantitative tilskud, målt på genstande.

3. Forskning

- **Viden:** Forskning er en hjørnesteen i museumsarbejde og bidrager til at skabe dybere forståelse og viden, som igen beriger samfundet gennem formidling. Det er dog vigtigt at forskning er fagfællebedømt, med mindre, vi taler monografier. Hermed bevares museernes troværdighed i forhold til at levere forskning af høj kvalitet.
- **Uklart hvad forskellen er mellem forskning og vidensudvikling:** Dette kan føre til devaluering af forskningen på danske statsanerkendte museer, og dermed kan museerne blive sekundære i sammenligning med de statslige museer og universiteterne, i forhold til forskning. De lave krav virker ligeledes devaluerende. Én publicering hver 3. år er meget lavt., hvis man samtidig opfatter museerne som forskningsinstitutioner.
- **Balanceret tilskud:** Tilskudssystemet bør sikre, at museer kan fortsætte med at investere i forskning, uden at dette bliver sekundært til formidlingsopgaver. Fx kunne forskningsbaseret formidling honoreres?

4. Ensretning af besøgstal

- **Standardisering:** Der bør indføres klare og ensartede retningslinjer for, hvordan besøgstal opgøres, for at sikre retfærdige og sammenlignelige data på tværs af museerne. Samtidig bør det

være muligt at finde metoder, så det ikke kun er solgte billetter fra museets egne kanaler, der tæller. Fx samarbejde med andre aktører, som biblioteker, lokale foreninger og lign. Dertil kommer, at besøgende på udendørs kulturhistoriske udstillinger, åbne udgravninger og andre arrangementer uden for murene, som museerne har haft stor fokus på i de senere år, naturligvis bør medregnes som en del af museernes besøgstal.

- **Hvem tæller med:** At børn tæller dobbelt i besøgstallene, er et eksempel på et politisk ønske om at tilgodese denne gruppe i vores samfund, men hvad med de ældre, syge eller psykisk sårbare? Nyere forskning viser, at kultur kan have en positiv betydning for sundhed og velvære. Kunne man ikke i højere grad tilgodese flere grupper i samfundet?

5. Administrative opgaver

- **Kapitel 8:** Der er stor forskel på hvor mange byggesager, henvendelser, plansager og lign., som museerne skal besvare, men opgaven vokser, jo flere kommuner man har ansvaret for. Der bør opstilles en transparent fordelingsnøgle, der kunne hvile på antal byggesager, som museerne modtager. Med den nuværende fordelingsnøgle synes der ikke at være forskel på, om man har det museale ansvar i 2 eller 15 kommuner, selvom sidstnævnte kræver langt flere administrative ressourcer. Det ville desuden være konstruktivt, hvis reformen kunne gøre op med det faktum, at en del kommuner ikke betaler til lokalmuseernes kapitel 8 arbejde.

Vi håber, at vores input vil blive taget i betragtning og står til rådighed for yderligere dialog om museumsreformen.

Venlig hilsen

Julie Bouchet
Direktør, Museum Nordsjælland

Høring – forslag til lov om ændring af Museumsloven

Museum Odense afgiver herunder høringssvar jf. brev fra Kulturministeriet af 28. juni 2024 om mulighed for afgivelse af høringssvar ifbm. forslag til lov om ændring af Museumsloven.

Det bemærkes indledningsvis, at Museum Odense i brev af 29. maj 2024 har gjort indsigelse med indplaceringen af Museum Odense i kategori 3, som forekommer uforståelig og svagt funderet i lyset af de kriterier, der lægges til grund, nemlig samlingernes betydning.

Høringssvaret vil kort forholde sig til dele af det fyldige materiale, hvor Museum Odense ønsker at udtrykke positiv tilkendegivelse til nye elementer og tilsvarende, hvor museet mener, der er grund til at genvurdere principper og formuleringer.

Side 6, stk. 3

Det bemærkes, at de år, der vil blive lagt til grund for første tildeling af nyt tilskud, kan baseres på årene 2019-2024. Årene 2020, 2021 og til dels 2022 var alle påvirket af Corona-epidemien, og mange museer var lukket i lange perioder. Derudover kan enkelte museer have været lukkede grundet ombygning eller lignende. Disse forhold bør tages i betragtning ved overvejelse om tilskud.

Side 9, 1. Indledning

Der nævnes en "mere retfærdig og gennemsigtig fordeling af museumstilskuddene". Dette forudsætter naturligvis, at indplaceringen af museerne er fagligt valid, hvilket flere steder synes ikke at være tilfældet. Endelig kan det såkaldte prioritetstilskud næppe vurderes "retfærdigt", og en senere passus om, at tilskuddet "fordeles til udvalgte museer" viser, at der ingen faglige begrundelser behøver at være. En væsentlig del af det samlede tilskud er derfor fortsat baseret på ugenomsigtige principper, hvilket er kritisabelt.

Side 9, fjerde tekstblok

Her nævnes, at grundtilskuddets størrelse vil være baseret på betydningen af museernes samlinger. Om det skyldes en mangelfuld faglig indsigt eller forhold, der har andre årsager, er ikke muligt at vurdere, men flere indplaceringer baserer sig ikke på en lødig vurdering af samlingernes betydning. Det gælder i særlig grad for Museum Odense og et mindre antal museer.

Det er dybt overraskende, at Museum Odense er placeret i kategori 3 som nationalt museum, når ansvarsområder og samlinger er nogle af de allermest internationale blandt alle landets museer og med meget store og ressourcekrævende opgaver at løfte for museet. Det er en fejl, som må være sket på grund af ukendskab eller en forkert forståelse af museets opgaver og rækkevidden af samlingerne. Den Fynske Landsby er en særligt krævende national opgave, museets arkæologiske samlinger er af international rækkevidde, Carl Nielsen er som den mest kendte danske komponist så international som nogen. Den omfattende samling af Anne Marie Carl-Nielsen værker, som Museum Odense råder over og varetager, har international rækkevidde, en rækkevidde i de seneste år har været som er stærkt stigende. Samlingens internationale karakter påkalder sig interesse fra flere lande, bl.a. Frankrig. Slots- og Kulturstyrelsen har tidligere tildelt midler til konservering ud fra en vurdering af Enestående National Betydning.

H.C. Andersen er uomtvisteligt både materiel og immateriel dansk kulturarv og verdensarv:

- H.C. Andersen-området formidles bl.a. via et nybygget museum til over 400 mio. kr., som søges af 200.000 gæster årligt med en markant international gæsteprofil
- H.C. Andersen læses over alt i verden, og museets internationale bibliotek med Andersen-oversættelser suppleres løbende via donationer fra ministre, ambassadører og forfattere fra hele verden, der gæster museet.
- Danske ministre og erhvervsfolk anvender Andersen som indgang til dialoger verden over i mødet med kolleger og samarbejdspartnere. Museet er formentlig det danske museum med den bredeste internationale kontaktflade, der tæller ambassadører fra utallige lande, politikere og endog kongelige, seneste den thailandske prinsesse, som ønskede at se originalgenstande, som hun opfatter som verdensarv og dermed også hendes arv.
- H.C. Andersen-genstande beskyttes mod salg til udlandet, fordi de er vigtige for dansk identitet og omverdenens billede af Danmark. Museets H.C. Andersen-genstande er naturligvis anerkendt som værende af enestående national betydning. Museet har netop erhvervet et originalmanuskript til et Andersen-eventyr i USA og et ungdomsportræt, som Kulturværdiudvalget nedlagde forbud mod eksport af. Det er en stor og vigtig opgave at holde kulturarven levende og at sikre, at genstande knyttet til H.C. Andersen erhverves, bevares og formidles for eftertiden.
- Museets H.C. Andersen-forskning er udpræget international og sker i et tæt samarbejde med SDU og forskere over hele verden.
- H.C. Andersen er en faktor i dansk identitet, økonomi og turisme, og museet medvirker til at fastholde Andersens status som den mest kendte dansker nogensinde, med en vidtrækkende international betydning.

Alene H.C. Andersen-området og -samlingerne må indlysende være tilstrækkelig til at løfte museet op i kategori. Det er skadeligt for museets omdømme og for Danmark, at H.C. Andersen ender placeret i en kategori 3 i et stort, veldrevet dansk museum, der løfter denne opgave på højt internationalt niveau.

I det hele taget ser det ud som om, at det i den påtænkte lovændring er mere fordelagtigt eller "finere" at være et museum med én lokalitet og ét fokusområde, mens fusionsmuseer (på nær enkelte der "prioriteres"), som i sagens natur vil have en større variation, straffes. Hvis H.C. Andersens Hus havde haft status som selvstændigt museum ville vurderingen næppe have kunnet være andet en kategori 5. Det er en åbenlys svaghed ved den måde reformen agtes udmøntet på og stærkt kritisabelt.

Side 12, 4. og 5. afsnit vedr. museernes forskning

Det er ubetinget positivt, at forskning fortsat indgår som parameter, og at forskningen skal leve op til det almene forskningsbegreb. Det er uheldigt, at både styrelsens og en række aktørers, bl.a. ODM og flere museers, årelangt arbejde for at styrke og øge forskningen på museerne ikke fører til en stærkere vægtning af forskningen, end tilfældet er.

Side 14, øverste afsnit

Bredere vidensudvikling er vigtig for museerne, men meget vanskelig at vurdere. Derfor er det vigtigt, at forskningen fastholder en eksplicit betydning og indgår i fastlæggelsen af tilskuddet. I modsat fald vil de stærke forskningsmiljøer, der er etableret på flere museer, lide skade og motivationen for at prioritere ressourcer til netop dette område vil blive svækket.

Side 15, 23.2.2

Det er positivt, at der etableres et uafhængigt museumsnavn, og at nævnet tildeles den beskrevne rolle og mandat.

Side 18-19 vedr. fordeling af tilskud

Ordningen beskrives som dynamisk. Det er usikkert, hvor dynamisk fordelingen af tilskud i praksis vil blive. Museum Odense anbefaler Kulturministeriet nøje at overveje, hvor labilt og svingende tilskudstildelingen til museerne bliver. En lang række museer arbejder med en anstrengt økonomi, hvor budgetsikkerhed er en forudsætning for udvikling og investeringer i forbedring af museets aktiviteter og tilbud.

Side 38 vedr. omtalen af museernes samlinger

Uanset måden, man vurderer Museum Odense samlinger på, har de høj international betydning. Begrebet er dog i den nye reform anvendt noget svingende og er heller ikke den bedst egnede måde at vurdere museerne på. Museernes samlinger indgår naturligvis som et vigtigt element, men det er nærmere ansvarsområdets *betydning*, der burde lægges til grund, fordi det i højere grad siger noget om hvor vidtrækkende museets arbejde er, og hvor ressourcetungt og personalekrævende ansvarsområdet er. Ved indplaceringen i kategorier er det tydeligt, at der flere steder sker en glidning fra samlinger til betydning, men denne glidning kommer ikke alle til gode, og forskelsbehandlingen i måden at indplacere på er kritisabel. Der arbejdes med andre fagligt kritisable aspekter af geografi, som bør genovervejes i udmøntningen af reformen. Ethvert arkæologisk fund er i sagens natur lokalt, men rækkevidden af fundet er stærkt varierende. Derfor giver brugen af geografi på den her beskrevne måde ikke mening og bør genovervejes.

Afslutningsvis vil Museum Odense pege på

- at det arkæologiske ansvarsområde forekommer mærkeligt overset og meget diskret behandlet i reformen på trods af områdets betydning for en række af landets museer. Arkæologien burde have været mere tydeligt indtænkt i reformen.
- At muligheden for at påklage fejlagtige vurderinger og indplaceringer skydes så langt ud i fremtiden, selv hvor der er begået helt åbenlyse fejlsvurderinger og decideret fagligt kritisable valg. Museum Odense vil kraftigt opfordre til at genoverveje dette område og i det mindste at få rettet op på de mest åbenlyse ubalancer.

Med venlig hilsen

Simon Møberg Torp
Bestyrelsesformand

Henrik Harnow
Direktør

(+45) 51 30 32 98
hharn@odense.dk

Kulturministeriet

Nybrogade 2

1203 København K

Høringssvar vedr. *Et variabelt incitamentsbaseret tilskudselement* ifm. forslag til lov om ændring af Museumsloven

Museum Overtaci Aarhus imødeser en museumsreform, der, som udkastet viser, blandt andet søger en mere ligelig fordeling af det statslige tilskud og ikke mindst skaber en åbning, så nye museer kan ansøge om statsanerkendelse.

Hensigten at tage initiativ til reformering og styrkelse af museumsområdet ser vi derfor positivt på.

Dog har vi bemærkninger i forhold til det nye tiltag om *Et variabelt incitamentsbaseret tilskudselement*:

”Et variabelt incitamentsbaseret tilskudselement, der tildeles på baggrund af, hvor mange besøgende, museet tiltrækker: hvor mange børn og unge, museet tiltrækker; hvor mange indtægter, museet genererer; og hvor meget forskning, museet producerer.”

Der har de seneste årtier været gentagende ansatser til fornyelse af den eksisterende museumslov, årtier hvor behov, fokus og værdier i samfundet og i verden har forandret sig. Hvorfor ikke tænke disse forandringer ind i reformen i en fornyelse af de parametre hvorpå museerne bliver målt og efterfølgende honoreret?

Nuværende parametre:

- Indtægt
- Antal besøgende – herunder vægtes børn og unge særligt
- Mængden af forskning

Bortset fra det særlige fokus på børn og unge er der ikke tænkt nyt, dvs. måden hvorpå man måler museernes indsatser og resultater/ succes er det samme som tidligere. Hvorfor ikke følge med tiden her?

Social og grøn bæredygtighed som parameter

Museerne har virkelig gode forudsætninger for at arbejde med inklusion, kultur som sundhedsfremme, fællesskaber, netværk, aktuelle og vedkommende emner – kort sagt, at løfte et stort socialt ansvar hvor alle grupper af mennesker føler sig set og velkomne. For mange museer er det allerede en del af deres tilbud til borgerne, fordi der er et kæmpe behov for det i samfundet. Mistrivsel blandt unge, stressramte mennesker, mennesker med psykisk sygdom, minoritetsgrupper – museer har muligheder og forudsætninger for at imødekomme og gøre en forskel her, og det gør vi gerne.

Tilsvarende tager museerne i høj grad budskabet til sig om klima, miljø og bæredygtighed. Den ene del er de klimamæssige tiltag i form af miljøbevidste valg – den anden er fortællingen om disse tiltag til de over 15 millioner gæster der besøger museerne om året.

Det foreslås derfor herfra, at en vurdering af museernes indsatser på det sociale område såvel som det klimamæssige burde indgå i baggrunden for tildelingen af incitamentsbaseret tilskud.

Museum Ovartaci i tal:

Museum Ovartaci er en selvejende institution med 24 fastansatte medarbejdere, herunder flere ansatte i fleksjob og skånejobs, samt 30 faste frivillige. Som en del af et europæisk partnernetværk udlånes årligt værker fra samlingen til solo- og gruppeudstillinger i ind- og udland. Mere end 30.000 gæster årligt museet, +5.000 følger med på sociale medier og +35.000 besøger ovartaci.dk.

På Museum Ovartaci kan man opleve:

... en permanent udstilling om kunstneren Ovartaci og psykiatrihistorie i Danmark siden 1852 (377 m²)

... 2 - 3 særudstillinger årligt med anerkendte samtidskunstnere fra ind- og udland (147 m²)

... en museumshave; en lille grøn oase med plads til refleksion, som vi inddrager i udstillinger og særlige aktiviteter (197 m²)

... en hyggelig museumsshop

Museum Ovartacis DNA er social ansvarlighed. Derfor har vi:

... det kreative værksted *Frirummet*, der er åbent hver dag kl. 10 - 14 for en psykisk sårbar målgruppe

... børne- og ungeatelier for skoleklasser og ferieaktiviteter for børn og unge

... en rummelig organisation med socialt ansvarlige ansættelsesformater

... et højt niveau af brugerinddragelse, bl.a. i projekterne "Ung i dag" og "Open Forum"

... flere partnerskaber med lokale aktører i Aarhus N for at bidrage til en positiv byudvikling af området

#Samtidskunst

#ArtBrut

#Psykisksårbarhed

#Medborgerskab

#Medskabelse

#Frivillighed

#Brugerinddragelse

#Kultur

#Socialansvarlighed

#Autenticitet

#ByudviklingAarhusN

#EuropæiskNetværk

#MuseumsForPeople

#Vi taler om det - der kan være svært

Portræt af Museum Overtaci

Museum Overtaci er bygget op omkring det psykiatriske hospital i Risskov, hvor museet har formidlet psykiatrihistorie og kunst siden 1970'erne. Siden flytningen til den tidligere medie-og journalisthøjskole i Aarhus N i 2023 har Museum Overtaci præsenteret en ny permanent udstilling med fokus på psykisk sårbarhed, køn, identitet og de store spørgsmål i livet.

Museets kunst er i genren Art Brut, med kunstneren Overtaci som kerne. Overtaci var indlagt på hospitalet i Risskov fra 1929 til sin død i 1985. Der levede og arbejdede han med sin kunst i 56 år. Netop i forlængelse af Overtacis arbejde og som hoveddelen af museets sociale ansvar og bæredygtighed har museet udviklet det kreative værksted Frirummet for psykiatribrugere og udsatte personer - et tilbud, som på sigt vil være åbent for alle borgere.

Museet har gennem en årrække understreget sin position som et af de væsentligste museer i Europa for kunst skabt af kunstnere med en baggrund i psykiatrien. Gennem de seneste 15 år har museet haft en række forskellige internationale samarbejder og fik sit helt store

internationale gennembrud i 2022, hvor 26 værker af Ovartaci var inviteret med på verdens mest prestigefulde kunstbegivenhed Venedig Biennalen.

Museet samarbejder lokalt og regionalt med både Aarhus Kommune og Region Midtjylland samt en lang række private virksomheder og uddannelsesinstitutioner. Derudover er museet løbende i dialog med de største danske kulturfonde, Statens Kunstfond samt med udvalgte museer og kulturinstitutioner på nationalt og internationalt plan.

Høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af museumsloven

23. august 2024

Museum Salling anerkender det store arbejde regeringen, aftalepartierne og embedsværket har gjort for at lande et forslag til en ændring af museumsloven med bred politisk opbakning. Vi finder det glædeligt, at der er foreslået en enkel og gennemskuelig model, at der er tilført nye midler til museumsområdet, og at der er særligt fokus på børn og unge.

Vi takker samtidig for muligheden for at deltage i denne høring. Uagtet de nævnte og andre positive elementer i lovforslaget, ønsker Museum Salling således at rette opmærksomhed på følgende:

1. Vurderingen, og den deraf følgende placering i kategorierne 1 til 5 for henholdsvis kunst-, natur-, og kulturhistoriske museer, sker ikke på samme præmis. En vurdering der ligger til grund for en fælles kategorisering bør ske på samme grundlag.
2. Vi finder det meget problematisk, at vi som et museum med tre museale ansvarsområder - kunst-, natur-, og kulturhistorie inkl. arkæologisk ansvarsområde, får et grundtilskud ud fra en kategorisering på 1. Derved står vi til at modtage det samme tilskud til fire forskellige samlinger – og dermed også fire gange så mange samlingsgenstande – som et museum i kategori 1 med ét musealt ansvarsområde.
3. Vurderingen af Museum Sallings samlinger som værende kategoriseret som kategori 1 samlinger er også uforståelig. Museets naturhistoriske samling og ansvarsområde er i skrivende stund central i nomineringen af Fur/Mors til Unesco Verdensarv – med støtte fra Slots- og Kulturstyrelsen. Museets kunsthistoriske samling består af værker fra hele Danmark og fra kunstnere fra hele Danmark – og har som det eneste kunstmuseum nyrealisme og det ekspressive landskabsmaleri som ansvarsområde. Museets tre retrospektive kunstsamlinger relaterer sig til kunstnere, som har haft deres barndom/ungdom på Skive-egnen – men ikke deres voksenliv og kunstneriske oeuvre.

Vi håber vores betragtninger kan indgå i den forstående beslutningsproces.

Venlig hilsen

Per Lunde Lauridsen
Museumschef

T: 9915 6870

M: 2254 5188

E: pela@museumsalling.dk

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K
Kum@kum.dk

HOVEDGÅRDEN
Hovedgårdsvej 7
8600 Silkeborg
Tlf. 86 82 14 99

www.museumsilkeborg.dk
info@museumsilkeborg.dk

Silkeborg d. 20.08.2024

Høringssvar vedr. Museumsreformen 2024.

Hermed Museum Silkeborgs høringssvar vedr. forslaget om ny museumslov. Overordnet kan Museum Silkeborgs kommentarer deles op i 3 generelle hovedpunkter samt en opsummering, der viser hvorledes Museum Silkeborg rammes uheldigt af flere af reformens effekter.

1.

*Man har ryddet op i gamle vilkårlige tildelinger af tilskud, blot for at etablere en ny form for vilkårlighed. Størstedelen af statstilskuddet tildeles nu på baggrund af et skøn, og Museum Silkeborg mener, at der er begået fejl i museets indplaceringen som lokalmuseum. På gådefuld vis er museumsreformen endt med at cementere en ny form for vilkårlighed i stedet for den gamle, man ville til livs. Objektive og gennemskuelige kriterier skulle afgøre, hvordan statstilskuddet skulle fordeles. Desværre er det ikke blevet resultatet. Hele 2/3 af statstilskuddet gives på baggrund af et skøn, der placerer museerne i 5 kategorier, angiveligt efter samlingens betydning, med stor vægt på hvor samlingen geografisk kommer fra. Vi har dog ikke kunnet få nogen forklaring på, hvorfor det enkelte museum lige er havnet i den kategori det er, og det har heller ikke været muligt at få aktindsigt i grunden til indplaceringen. Følgende 20 ord er argumentet for Museum Silkeborgs indplacering i kategori 1: *Samlingen er indsamlet i Silkeborg Kommune. Samlingen består af kulturhistoriske genstande med Tollundmanden, som har høj betydning for dansk kulturarv.**

For det første er det rystende, at disse 20 ord bliver bestemmende for tilskudsindplaceringen, rangordningen og dermed udviklingspotentialet for Museum Silkeborg. Det er oplagt, at den, der har skrevet ordene hverken beskriver museet, dets samling eller dets arbejdsfelter i det hele taget. Dernæst er det uforståeligt, at man i sætningen efter at have karakteriseret Tollundmanden, som havende *høj betydning for dansk kulturarv*, kan komme frem til at museet skal placeres i kategori 1 og dermed kun menes at være af lokal betydning. I aftaleteksten står ellers at *"Der er også taget stilling til, om samlingen overordnet set har flere genstande af særlig værdi, kvalitet eller betydning, som kan placere samlingens betydning i en højere kategori end det geografisk afgrænsede indsamlingsområde"*. Men Tollundmanden, der er verdens mest berømte og ikoniske moselig, og

Ellingkvinden, som vi også udstiller og formidler, vurderes tilsyneladende ikke til at rumme denne *særlige værdi, kvalitet eller betydning*.

Det er oplagt, at der må være tale om en fejl og det er vigtigt hurtigst at få rettet den, hvis ikke det skal være ødelæggende for det arbejde, vi har lavet med at formidle moseligene, deres kulturhistoriske betydning og deres historie på museet i årevis.

Sidst men ikke mindst er hele princippet om, at det er museets samling og dens herkomst, der er afgørende for indplaceringen i kategorier, problematisk. Museer HAR samlinger, men de ER ikke deres samling. Samlingens værdi er heller ikke betinget af hvor den stammer fra, men hvilken betydning – hvilken impact - den har på samfundet. Pyramiderne er f.eks. også lokale, men hvem vil sige, at de kun har lokal betydning? Endelig er det ikke selve samlingen, men hvordan museet arbejder med samlingen og ikke-materielle dele af kulturarven, der gør museet relevant for sin omverden.

2.

Den fjerdedel af statstilskuddet der gives som en variabelt incitamentsbaseret tilskud er en direkte omvendt Robin Hood, der giver ekstra til de i forvejen bedst stillede, bedste besøgte og – i forhold til demografi og turiststrømme - bedst beliggende museer. Desuden er måden man vælger at tælle brugere på forældet.

I museumsreformen træder man sandelig nye veje. Museerne skal ikke alene konkurrere med Netflix, sommerlande, zoo'er, biografer, festivaler, teatre og hvad der ellers kæmper om vores opmærksomhed og tid. Museerne skal nu også konkurrere indbyrdes. I den forbindelse synes man, at det er en fair kamp at lade de fattigste og mindst privilegerede museer kæmpe mod de allerstørste, statsstøttede museer om ca. ¼ af statens samlede tilskud til museer.

Faktum er, at når der tælles i absolutte besøgstal mv., så der er nogle museer, der har langt større muligheder for at vinde disse incitamentsmidler end andre. Der er ikke tale om en reel eller fair konkurrence. Et museum i Aarhus, København, Odense eller Aalborg har eksempelvis langt flere skolebørn at trække på fra skolerne i deres kommuner, end vi har i den tyndere befolkede Silkeborg Kommune, hvor ikke alene antallet af børn er mindre, men hvor også den trafikale infrastruktur, er mindre udviklet. Nogle museer har bare bedre vilkår end andre, idet de ligger i eller ved de større byer, er heldigt placeret i forhold til turiststrømmene eller har en trafikal infrastruktur, der gør det lettere at komme frem. Det giver dem mulighed for høje besøgstal og store entréindtægter. Vi synes godt, man kan spørge sig om det i virkeligheden ikke burde være fortjeneste nok, at de har disse indtjeningsmuligheder? Er det rimeligt, at staten oven i købet giver dem en bonus for at være heldige og privilegerede?

Det er også svært at forstå, at man i en reform, der burde pege fremad, vælger et forældet brugerbegreb, der stammer fra 1800- og 1900tallet. Digitale brugere tælles ikke med i besøgstallet. Vi har hørt argumenter, der siger, at det kan man ikke måle, men det er forkert. Streamingplatforme og podcastapps har tællere, der kan vise hvor mange der lytter eller ser med. Besøgssteder i landskabet kan ligeledes forsynes med tællere – det har Museum Silkeborgs besøgsstationer. Vi mener derfor, at det er tid at gøre op med det gammeldags brugerbegreb og også i tilskudsstrukturen anerkende, at der i 2024 og fremover er flere måder at have publikum/brugere på.

Endelig har man besluttet, at den dårligst performende halvdel af museerne slet ikke kan være med i konkurrencen. Ingen arme, ingen kager, som man siger. På den måde sikrer man, at den bedste halvdel af museerne kan distancere sig endnu mere til deres

mindre heldige kolleger. I forvejen er de mindre museer bagud på point i forhold til at tiltrække publikum og eksterne midler, og nu sætter reformen turbo på den effekt, og det peger ikke i retning af gode museer med udviklingsmuligheder i hele landet. Hvis man overførte den model til den kommunale udligningsordning ville det betyde at kommuner som Gentofte og Frederiksberg vil være dem, der høstede den største del af bloktilskuddet, mens eksempelvis Guldborgsund og Hjørring måtte afgive.

Vores forslag skal være, at man, når det drejer sig om besøgende og børn og unge, i stedet for absolutte tal, bliver bedømt på hvor stor en andel af de turister, indbyggere og børn, der er i området, man får fat i. Det vil stille museerne i provinsen lidt bedre og være en mere retfærdig model. Endelig synes vi, at man bør skrotte princippet om, at den dårligste performende halvdel af museerne ikke kan få incitamentsmidler for den indsats, de yder. Det vil være de museer, der har mest brug for støtte. Hvorfor ikke lade disse midler være en pulje, der kan hjælpe de museer der har de dårligste vilkår, så de også – trods mere ugunstige forhold – kan udvikle sig? En gæst er dog en gæst og bør tælle lige meget om man har 30.000 eller 300.000 af dem.

3.

Arkæologien er som klinisk fjernet fra museumsloven. Ikke alene gives der ikke et tilskud til det arkæologiske beredskab. Omsætningen må heller ikke tælle med under indtægterne. Det er uforståeligt og uforklaret hvorfor.

Det man i reformen kalder en generationsinvestering i vores fælles fortælling gælder tilsyneladende ikke de første 15.000 år af vores historie. På trods af, at alle arkæologiske museer i landet, i en fælles skrivelse, klart har gjort ministeren opmærksom på, at det er nødvendigt med et statsligt tilskud til det arkæologiske beredskab, som museerne selv skal betale, så er det ikke sket. Tværtimod er arkæologien som klinisk fjernet i reformudspillet. Selv omsætningen fra den bygherrefinansierede arkæologi er fjernet som en del af museernes indtægt og kan dermed ikke tælle med i de variable incitamentsparametre, på trods af at arkæologiens omsætning altid har været en del af museernes samlede økonomi og på trods af, at omsætningen er skabt ved løsningen af en museal kerneopgave. Hvorfor man har valgt det, er uforståeligt og uforklaret. Til sammenligning må fondsmidler gerne tælle med, hvilket er skævvridende og underligt.

Opsummering af hvorledes Museum Silkeborg rammes af reformen:

Museum Silkeborg er i udpræget grad blevet Sorteper i reformen idet flere faktorer rammer uhensigtsmæssigt.

Museum Silkeborg bliver ramt uheldigt af reformen på flere måder. Det mest graverende er, at vi fejlagtigt indplaceres som lokalt museum på trods af, at vi forsker i og formidler verdens mest fantastiske moselig Tollundmanden – et fund som fascinerer og interesserer hele verden. Både forskning og formidling foregår på højt niveau og i samarbejde med internationale samarbejdspartnere. Også på andre områder – f.eks. arbejdet med Dansk papirhistorie og Steen Steensen Blicher rækker vi ud over den lokale sfære. Vi belønnes ikke for de 35.000 - 37.000 gæster der finder vej til vore afdelinger i Silkeborg, da vi her ikke hører til blandt de 50% bedst besøgte museer. Vi belønnes heller ikke for igennem en årrække at have arbejdet med kulturhistorisk formidling igennem formidlingsstationer ude i landskabet og igennem podcasts. Både digitale besøg og besøg på formidlingsstationerne kan vi tælle, og de udgør over 60.000 årligt, og så har vi

endda ikke talt seerne til de mange dokumentarer med, der i vidt omfang laves i samarbejde med udenlandske tv-selskaber og også sendes internationalt. De digitale brugere og motionisterne, der får en kulturhistorisk oplevelse ude i landskabet, honoreres vi ikke for i den nye museumslov. Ydermere må vi se os frataget arkæologiens omsætning i beregningen af vore indtægter. Arkæologien udgør mellem 1/3 og 1/4 af vores omsætning, og uden den reduceres vi, også på indtægtssiden, til en lilleput, så vi heller ikke her kommer i bedste halvdel.

Vi rammes også af behovet for at gøre op med den gamle tilskudsstruktur, der ofte var tilfældig. Der var dog nogle tilskud, der var begrundet i konkrete aftaler. Det gælder de statstilskud, der blev lagt sammen i forbindelse med den fusionsbølge, der ramte museerne ved kommunalreformen i 2007. Her indgik det i forhandlingerne, at to sammenlagte museer kunne beholde begge museers tilskud, hvis de fusionerede til et. Nu sidder vi i en situation, hvor vi stadig har begge de museer, der indgik i fusionen, men kun får ét tilskud på laveste niveau. Vi skal imidlertid stadig skal drive og vedligeholde samme mængde museum.

Endelig rammes vi af, at den ikke ubetydelige udgift der er, ved at opretholde et arkæologisk beredskab, behandle danefæ mv., ikke kompenseres fra statslig side.

Vi mener således at Museum Silkeborg ender i et ufortjent limbo, som Sorteper i reformudspillet. Som minimum mener vi, at museets indplaceringen bør genovervejes, da det må være resultat af en regulær fejl. Den politisk betingede støtte, (som kun udgør 300.000) bør også kraftig forhøjes med baggrund i, at vi, af ovennævnte grunde, rammes i særlig grad.

Med venlig hilsen

Martin Jakobsen, formand

Ole Nielsen, direktør

Kulturministeriet
kum@kumdk

20.08.2024 AJ

Høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af museumsloven

Museum Sønderjylland MSJ har modtaget udkastet til en ændring af museumsloven og ønsker i den anledning at afgive følgende høringssvar:

a) §2: Museernes opgaver moderniseres, så de fremover består af samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling.

Hertil bemærkes:

Museum Sønderjylland bifalder denne forenkling. Reduktionen af samlingsområdets tre søjler til én er en logisk konsekvens af de senere års udvikling og modsvares fint af den prioritering af samlingerne, der er udtrykt i begrundelsen for grundtilskuddet.

b) §13 a: En ny tilskudsmodel, der består af et differentieret grundtilskud i fem kategorier (1-5), et variabelt tilskud på baggrund af museernes indplacering på fire tilskudsudløsende parametre samt evt. et prioritetstilskud.

Hertil bemærkes:

Museum Sønderjylland bifalder, at Staten med den foreslåede tilskudsmodel vedkender sig sit ansvar for Danmarks kulturarv. Inddelingen af museerne i fem kategorier er et godt greb. MSJ foreslår, at der foretages en præcisering af de fem tilskudsniveauer, således at de bliver mindre åbne over for fortolkning i administrationen af ordningen.

Museum Sønderjylland bifalder også grundlæggende indførelsen af fire parametre i det variable tilskud, herunder den stærke prioritering af børn og unge.

Specifikt i forhold til *børn og unge* bemærkes:

I den politiske aftale hedder det, at museerne skal belønnes for at nå ud til børn og unge og være en central del af deres skoleundervisning.

Museum Sønderjylland mener, at denne intention taler for en skarpere afgrænsning end en simpel optælling af børn under 18 år.

Hvis museerne skal tilskyndes til opgaven med at tage et dybt ansvar for de unges demokratiske dannelse, således som det stærkt fremhæves i præamblen i den politiske aftale, og hvis museerne skal belønnes for at trække skolerne ind på museerne og museerne ind på skolerne, bør de også måles på denne evne.

Museum Sønderjylland foreslår derfor, at museernes performance i parameteren *børn og unge* måles med en formel, der samvægter følgende to tal:

1) *Antallet af børn og unge, der besøger museet*

og

2) *Antallet af deltagere i forløb, der er rekvireret af skoler og uddannelsesinstitutioner.*

Forslaget indebærer, at 18 års-grænsen i kategori 2 bortfalder, således at 19 og 20-årige på ungdomsuddannelserne og unge på de videregående uddannelser tælles med. Museernes indsats for at være relevante for uddannelserne bør være uafhængig af 18-års-grænsen.

I det foreslåede §13, stk. 6 nr. 1 omtales den type af besøgende, som medtages i parameteren *besøgstal*, som "besøg i udstillingen". MSJ er enig i hensigten om at undgå den uhensigtsmæssige adfærd, som kan opstå, hvis alt for mange uformelle besøg tælles med, men vi foreslår alligevel, at der findes en formulering, der også omfatter gæster på frilandsmuseer og museer og besøgssteder, der primært formidler landskaber.

I det foreslåede §13, stk. 6 nr. 3 er typen af indtægter, som medtages i parameteren, ikke helt klart. MSJ foreslår, at det begrænses til: entréindtægter, tilskud fra kommuner, EU-tilskud samt salg af museumsfaglige af konsulent- og tjenesteydelser. Sidstnævnte kategori er vigtig, fordi den styrker museernes incitament for at deltage i kommunale kulturarvsprojekter, forskning udført for virksomheder og organisationer og konserveringsopgaver bestilt af eksterne.

Forskning er defineret som fagfællebedømte forskningspublikationer. MSJ bifalder denne afgrænsning, men foreslår, at det tydeliggøres, at forskning som hidtil defineres med udgangspunkt i det almene forskningsbegreb med afsæt i OECD's begreber om forskning og udvikling.

Nogle museer, herunder Museum Sønderjylland, har staten som hovedtilskudsyder. Det er uklart, om dette medfører en tættere opfølgning ud over det risikobaserede tilsyn, f.eks. på virksomhedsmøder. MSJ anbefaler, at de årlige virksomhedsmøder mellem SLKS og museer med højt statstilskud fastholdes.

c) §14: Nye minimumskrav for statsanerkendelse. Herunder lempede krav for museer beliggende på mindre øer.

Hertil bemærkes:

Museum Sønderjylland bifalder de nævnte minimumskrav, men bemærker, at minimumskravet for forskning (én publikation hvert tredje år) er for lavt til at opretholde en rimelig rutine og en sund kultur omkring forskningen på museerne.

I øvrigt foreslår Museum Sønderjylland, at der i §14 vedr. kravene til statsanerkendelse pointeres, at også naturhistoriske museer skal indberette genstande til centrale registre, også selvom disse ikke føres af Kulturministeren.

d) §17 b: Ny udviklingspulje. Ansøgningsberettigede museer, vilkår m.v. fastsættes ved bekendtgørelse.

Hertil bemærkes:

I den politiske aftale foreslås det, at puljen skal være forbeholdt museer på trin 1-3. Hvis dette bliver til virkelighed, vil det afskære museerne på trin 4 og 5 ikke bare fra at søge puljerne, men også fra at deltage i samarbejdsprojekter med støtte den statslige udviklingspulje. Forslaget modarbejder altså lovens § 14, stk. 1, nr. 7 vedrørende museernes forpligtelse til at indgå i samarbejde med andre statsanerkendte museer.

MSJ mener i øvrigt, at forslaget er uhensigtsmæssigt, fordi de store museer ofte har specialiserede kompetencer og volumen, der kan styrke samarbejdsprojekterne og dermed det samlede museumsvesen.

e) §§19-20: Et nyt uvildigt nævn (museumsnævnet), der tildeles kompetence til at træffe afgørelser om statsanerkendelser og tilbagekaldelser af statsanerkendelser, indplacering i grundtilskudskategori samt håndtering ved fusion/spaltning.

Hertil bemærkes:

Eftersom museerne indplaceres på fem trin ud fra samlingens betydning, er det afgørende, at museumsnævnet har de kompetencer, der kan fastholde dette fokus. Museumsnævnet bør i overvejende grad være

besat med personer med kompetencer inden for samlingsudvikling og forvaltning af kultur- og naturarv. Det vil ikke være tilstrækkeligt, at medlemmerne kommer fra universiteter eller turisme verdenen, hvor samlinger spiller en underordnet rolle.

Museum Sønderjylland anbefaler, at museumsnævnet, før det træder i kraft, udstyres med en mere detaljeret beskrivelse af kriterierne for de fem trin.

Museum Sønderjylland mener desuden, at museumsnævnet skal have adgang til kvalitative data vedr. museernes samlinger. Derfor foreslår Museum Sønderjylland, at Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger bibeholdes. De statistiske indberetninger alene vil ikke være tilstrækkeligt grundlag for at vurdere samlingernes betydning.

AXEL JOHNSEN
DIREKTØR, PH. D.
D +45 65 37 08 10 | M +45 30 80 26 95
ADJO@MSJ.DK

MUSEUM SØNDERJYLLAND
AASTRUPVEJ 48 A | DK-6200 - HADERSLEV
T +45 65 37 07 00

23. august 2024

Til Kulturministeriet

Høringssvar "Forslag til lov om ændring af museumsloven"

Hermed Museum Vestsjællands høringssvar til museumsreformen.

Indledningsvist skal det pointeres, at vi finder det godt, at der er landet en museumsreform og meget positivt, at der tilføres flere midler til området. Der har været talt om museumsreform gennem snart flere år, så det er også godt, at der nu er kommet en afklaring og dermed ro om en væsentlig del af museernes basisdriftsmidler. Vi ser dog nogle udfordringer i de modeller, der er valgt til beregning af statstilskud fremover.

Museum Vestsjælland i forhold til museumsreformen:

I forhold til museets statstilskud i den nye reform, er Museum Vestsjælland indplaceret på grundtrin 2 svarende til 2,5 mio. kr. i basistilskud. Dertil kommer incitamentstilskuddet, der af Slots og kulturstyrelsen er beregnet til 1 mio. kr. (for 2025). Oven i dette tildeles museet et politisk prioritetstilskud på 6.5 mio. kr. Derved ender museets samlede statstilskud på 10 mio. kr., hvilket svarer til niveauet for det nuværende statstilskud.

Beregningsgrundlaget for museets nuværende statstilskud stammer tilbage fra 31.12.2012, hvor 5 statsanerkendte museer fusionerede. De enkelte museers eksisterende statstilskud blev alle, efter aftale med Slots- og Kulturstyrelsen (den daværende Kulturarvsstyrelse), overført til Museum Vestsjælland. Dertil kom et tilskud fra det tidligere Vestsjællands Amt til Odsherreds Kunstmuseum, som i en årrække blev udbetalt til museet via Odsherreds Kommune. I de seneste år, er også dette driftstilskud udbetalt direkte fra staten som en del af det samlede statstilskud.

Høringssvar i forhold til lovforslaget:

1. Modellerne for beregning af statstilskud tager ikke højde for de tværkommunale museer.

Museum Vestsjælland er et resultat af en af landets største museumsfusioner. Museet dækker 6 kommuner og knap 40% af Sjælland. Bag fusionen lå bl.a. et

Administration

Museum Vestsjælland
Odsherreds Museum
Malergården
Odsherreds Kunstmuseum
Bakkekammen 45
Holbæk Museum
Kalundborg Museum
Sorø Museum
Slagelse Museum
Ringsted Museum & Arkiv
Flakkebjerg Skolemuseum
Skælskør Bymuseum
Fællesmagasinet Ugerløse

SEKRETARIAT
Forten 10
4300 Holbæk, Danmark
T +45 5943 2353
kontor@vestmuseum.dk
CVR: 32 68 97 60

politisk ønske fra skiftende kulturministre om større og mere robuste og fagligt bedre funderede museer. Udmeldingen både fra politikere og embedsværk var, at statstilskuddene fra de fusionerede museer skulle overtages af det "nye" museum. Modellerne for grundtilskud i lovforslaget tager ikke højde for dette. Hvis museerne ikke var fusioneret, ville de 5 "gamle" museer således samlet set få 7,5 millioner i grundtilskud forudsat at de alle blev indplaceret på trin 1. Vi er derfor taknemmelige for det politisk prioriterede tilskud, som vi antager er tildelt som kompensation for ovennævnte "mangler" i modellen. Men vi er usikre på fremtiden for prioritetstilskuddet.

2. Usikkerhed om prioritetstilskuddet

Prioritetstilskuddet udgør i modellerne 65% af Museum Vestsjællands statstilskud. Ifølge lovforslaget skal prioritetstilskuddet evalueres efter 5 år, men det fremgår ikke hvordan eller efter hvilke kriterier. Således er der for museet en usikkerhed om fremtiden for en meget stor del af museets statstilskudsmidler.

3. Indplaceringen i forhold til grundtilskud

Rangordningen af museerne på forskellige grundtrin efter samlingernes betydning er en ny måde at opdele de statsanerkendte museer. Museerne har fået adgang til oversigten over indplaceringerne og de medfølgende noget kortfattede argumenter herfor. Vi finder både kriterierne og argumenterne for indplaceringerne svære at gennemskue – herunder indplaceringen af Museum Vestsjælland på trin 2.

4. Arkæologien mangler

Samtlige arkæologiske museer i Danmark gik tidligere på året sammen om en fælles henvendelse til Folketingets Kulturudvalg og til kulturministeren. I skrivelsen redegjorde museerne for, hvorfor de arkæologiske museer bør havde et særligt tilskud for at kunne opretholde det arkæologiske beredskab i hele Danmark. Den nye reform tager ikke højde for det arkæologiske myndighedsarbejde og arbejdet med de første godt 15.000 år af landets historie. Varetagelsen af det arkæologiske ansvar - herunder opretholdelsen af et arkæologisk basisberedskab og danefæbehandling- udgør en ikke ubetydelig del af museets driftsomkostninger. Det er omkostninger, der ikke dækkes af overheadet på de bygherrebetalte udgravninger, men denne opgavevaretagelse afspejles ikke i modellerne for beregningen af statstilskud i museumsreformen. Samtidig kan vi konstatere at indtægterne for arkæologien ikke må tælle med i beregningen af den incitamentsbaserede del af statstilskuddet.

5. Incitamentstilskuddet – ulige rammevilkår

Museerne har ikke ens rammevilkår eller muligheder som følge af geografi, demografi og turismemønstre. Museum Vestsjælland driver museer i 6 kommuner. Det er med til at sikre borgernære kulturtilbud i vores del af Danmark, men det er dyrt at drive mange små museer i en spredt geografi. Samtidig har vi ikke de samme muligheder for store entreindtægter og meget

høje besøgstal, som museerne i de store byer og turistområder.

Vi mener derfor, at både museets samlede besøgstal og antallet af børn og unge på museet skal ses i forhold til demografien og eventuelt også antallet af turister i det pågældende museums ansvarsområde. På den måde har alle landets museer en reel mulighed for at få del i incitamentstilskuddet uanset den geografiske placering og den lokale demografi. Målet må være, at alle borgere herunder børn og unge i Danmark har adgang til et godt museumstilbud. Museerne bør belønnes, hvis de i forhold til de demografiske rammer og muligheder formår at tiltrække en stor procentdel børn og unge og andre borgere. Hvis man ikke tager ovennævnte hensyn, vil det resultere i en yderligere skævvridning mellem de større byer og provinsen, hvor sidstnævnte endnu en gang bliver forfordelt.

6. Samlet betragtning af tilskudsstrukturen

Som vi indledningsvist bemærker, er det meget positivt, at der tilføres flere midler til området. Vi kan dog også konstatere at modellerne for tildeling af tilskud betyder, at Region Sjælland tilsyneladende bliver forfordelt i forhold til de nye midler. Region Sjælland er i forvejen den region, der modtager mindst i den samlede statslige kulturstøtte per borger (330 kr. i 2019). Modellerne for statstilskud betyder, at Region Sjælland samlet set får 4% af de nye midler til statstilskud, hvilket er langt mindre end de øvrige regioner. Modellen forstærker således skævvridningen af den statslige kulturstøtte på landsplan.

7. Udhuling af statstilskuddet fremover?

Museum Vestsjælland finder det positivt, at det fremover bliver muligt for flere museer at opnå statsanerkendelse, ligesom vi også finder det rimeligt, at museer kan fratages statsanerkendelsen, hvis de ikke lever op til kravene. Museumsreformens beskrivelse af hvad der skal til for at opnå statsanerkendelse, er dog noget uklar. Vi er bekendt med at flere gode kollegaer står på spring for at ansøge om statsanerkendelse. Hovedparten af kommende statsanerkendte museer vil formodentlig være at finde i kategorien specialmuseer og ikke lokalmuseer. Af grundtrinsmodellen kan vi se, at specialmuseerne ender på de højere trin (3 eller højere). Eftersom der i lovforslaget ikke er lagt op til en dynamisk ramme for statstilskud, vil tilskuddet til nye statsanerkendte museer skulle finansieres inden for den samme økonomiske ramme, som de nuværende statsanerkendte museer skal dele. Da grundtilskuddet som minimum skal ligge på 1,5 millioner, vil det betyde en gradvis udhuling af statstilskuddet og stor usikkerhed omkring det samlede statstilskud for museer, der ligger på grundtilskud 2 eller højere.

Med venlig hilsen

Steen Kyed, Bestyrelsesformand og Eskil Vagn Olsen, Museumsdirektør

Til: kum@kum.dk
Cc: DIREKTIONEN@natmus.dk (Direktionen)
Fra: Palle M. Jepsen (Palle.M.Jepsen@natmus.dk)
Titel: Høring – forslag til lov om ændring af Museumsloven
Sendt: 21-08-2024 10:57

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.

Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede dokumenter, som ikke er sikre, medmindre du stoler på afsenderen.

Til Kulturministeriets departement

Med henvisning til høringsbrev af 28. juni 2024 'Høring over forslag til lov om ændring af museumsloven', skal Nationalmuseet hermed afgive høringssvar som følger:

Nationalmuseet har ikke umiddelbart kommentarer til lovforslaget, der synes at være gennemarbejdet og i overensstemmelse med den politisk aftalte museumsreform, herunder reformen af tilskudssystemet.

I forhold til lovens § 2 hilser museet også en modernisering af museernes opgaver velkomment.

Med venlig hilsen / Best regards

Palle Maurice Jepsen
Vicedirektør / Director of Finance and Operations

Direktionssekretariatet / Finance and Operations
Telefon / Phone +45 41206505

Læs om Nationalmuseets behandling af [personoplysninger](#).

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

+45 86 12 97 77
nm@nathist.dk
naturhistoriskmuseum.dk

Wilhelm Meyers Allé 10
8000 Aarhus C

20. august 2024

Høringssvar vedr. indplacering af Naturhistorisk Museum Aarhus grundtilskud ifm. forslag til lov om ændring af Museumsloven

Naturhistorisk Museum Aarhus hilser en museumsreform velkommen.

Hensigten at tage initiativ til reformering og styrkelse af museumsområdet ser vi positivt på.

Vi har dog indvendinger til placeringen af Naturhistorisk Museum Aarhus i grundtilskudskategori 3.

Indplaceringen harmonerer ikke med museets museumsfaglige speciale, samfundsbetydning, og samlingernes internationale betydning og anvendelse.

I Slots-og Kulturstyrelsens faglige indplacering af museet argumenteres således: *"Samlingen er indsamlet nationalt. Samlingen vurderes at være kategori 3 bl.a. pga. naturhistoriske præparater, som stammer fra danske dyrearter, som ikke længere lever i Danmark."*

Det er korrekt, at Naturhistorisk Museum Aarhus registrerer, bevarer, forsker og formidler naturhistoriske præparater, som stammer fra danske dyrearter, som ikke længere lever i Danmark, men **beskrivelsen er langt fra dækkende** for landets største naturhistoriske museum under Kulturministeriet, næst efter Statens Naturhistoriske Museum under Københavns Universitet.

Som det eneste statsanerkendte museum i Danmark varetager Naturhistorisk Museum Aarhus det museumsfaglige speciale 'Danmarks natur'.

Landets øvrige statsanerkendte naturhistoriske museer arbejder enten med samlinger af specifik faglighed, som f.eks. palæontologi, eller med fokus på regionale eller lokale indsamlinger.

Naturhistorisk Museum Aarhus indsamler og forsker i biologisk materiale fra alle landsdele af Danmark. Museets museumsfaglige speciale er centralt for forståelsen af Danmarks udvikling og fælles fortællinger som folk, mennesker og naturen som grundlag for vores eksistens.

Samlingerne dokumenterer ændringer i vores naturhistorie, og naturen er selve fundamentet for vores identitet og kultur – navnlig via det fiskeri og landbrug, vi som folk og nation er opstået og præget så dybt af. Kultur- og naturforståelse er derfor uadskillelige begreber af afgørende national betydning – navnlig i en fremtid, der stiller øgede krav til sameksistens mellem mennesker og natur.

Naturhistorisk Museum Aarhus er derfor en central kulturinstitution i det danske museumslandskab og bærer et afgørende nationalt ansvar for samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling af dansk natur.

Museumsfagligt speciale og samlingernes samfundsbetydning

Samlingerne og forskningen på Naturhistorisk Museum Aarhus dokumenterer og analyserer, hvordan dansk natur er forandret de sidste 150 år. En afgørende periode, hvor vi er gået fra at være et relativt ekstensivt landbrugsland over et industrisamfund til et højteknologisk videnssamfund. Museets samlinger sætter den danske naturs udvikling i europæisk og globalt perspektiv. Dette er essentielt for at forudse, hvordan biodiversiteten vil udvikle sig i fremtiden i takt med de stigende menneskelige påvirkninger. Museets samlinger er således af afgørende betydning for viden om dansk naturarv og af stor forskningsmæssig værdi som både historisk og nutidig reference.

Museets ansvarsområde og museumsfaglige speciale er 'Danmarks natur'. Naturen har været under forandring siden sidste istid, men specielt siden starten af den industrielle revolution har forandringerne været eskalerende. Samlingerne, forskningen og formidlingen på Naturhistorisk Museum Aarhus belyser disse ændringer, deres samfundsmæssigt konsekvenser, og betydning for mennesker og samfund. Ved at bruge samlingerne sammen med de nyeste analytiske og tekniske metoder bidrager museet afgørende til ikke blot at belyse fortidens og nutidens ændringer, men også at forudse mulige fremtidige scenarier. Behovet for denne viden er stærkt stigende, bl.a. hos rådgivere til beslutningstagere for nationale, bæredygtige samfundsforandringer.

Geografisk ansvarsområde for indsamling

Samlingerne er indsamlet med hovedvægten (ca. 75%) fra Danmark. Den øvrige del er indsamlet i resten af Europa og den øvrige verden. Specielt for Danmarks terrestriske og ferskvandsbiologiske fauna har museet en unik geografisk og tidsmæssig dækning af høj international værdi og unik forskningsmæssig betydning.

Nøgletal for samlingerne

Naturhistorisk Museum Aarhus har i samlingerne estimeret minimum **2 mio. museums-genstande**, omtrent samme antal som i samlingerne hos Nationalmuseet. Heraf er ca. 450.000 digitalt registreret i det internationale samlings- og registreringssystem Specify. Disse data er offentligt tilgængeligt via Global Biodiversity Information Facility (GBIF). Herfra blev museets **data downloadet 14.000 gange** alene i 2023. Naturhistorisk Museum Aarhus har som strategisk fokusområde prioriteret registrering og tilgængeliggørelse af samlingerne og deltager i det danske samarbejde Danish System of Scientific Collections (DaSSCo), der er en gren af det paneuropæiske Distributed System of Scientific Collections (DiSSCo). Sidstnævnte er finansieret af EU og har til formål at digitalisere samlingerne på europæiske naturhistoriske museer som Verdensarv. Derudover har museet pt aktive projekter finansieret af eksterne fonde, der involverer frivillige borgere i registrering af samlingerne. Museet har årligt indrapporteret antallet af digitalt registrerede præparater til Kulturstyrelsens "Danske museer i tal", da vi primært oplever efterspørgsel efter data i digitalt format. Fra samlingerne bliver der **udlånt over 900 museums-genstande i gennemsnit om året**, hovedsageligt til forskning, men også til formidling.

Forskningsmæssig anvendelse af samlingerne

Samlingerne anvendes både af museets egne og eksterne forskere i nationale og internationale forskningsprojekter, og møder således kontinuerlig interesse fra internationale forskningsteams. Samlingerne benyttes løbende af gæsteforskere, ph.d.-, speciale, og bachelorstuderende fra andre danske og internationale museer og universiteter. På denne baggrund dannede museets samlingsdata alene i 2023 grundlag for **44 publikationer i internationale peer-reviewed tidsskrifter**, herunder det højt ansete **Science**. Derudover dannede data i 2023 grundlag for 21 naturhistoriske forskningspublikationer med samlingsanvendelse i ikke-peer-reviewed tidsskrifter og bogudgivelser.

Sammenfatning og anbefaling

Kategori 4 defineres af Kulturministeriet som: *"For museer i kategori 4 gælder, at deres samling opfylder kriterierne i kategori 3, og derudover vurderes at have et særligt museumsfagligt speciale med væsentlig betydning for forståelsen af centrale områder i samfundsudviklingen og vores fælles danmarkshistorie."*

Med ovenstående beskrivelse af det særlige museumsfaglige speciale for Naturhistorisk Museum Aarhus (Danmarks natur i et historisk, nutidigt og fremtidigt perspektiv) er dette kriterium uden tvivl imødekommet.

Endvidere opfylder museet flere af kriterierne beskrevet for Kategori 5 *"... og derudover har samlingen international betydning, herunder kontinuerlig international interesse. Det vil sige, at samlingen er genstand for international forskning og/eller udlån til udenlandske udstillinger og er delvist indsamlet internationalt."*

Da museets samlinger er delvist internationale og gentagne danner baggrund for internationale forskningsprojekter, der i flere tilfælde foregår i direkte samarbejde med museets forskere og som hvert år resulterer i et højt antal publicerede peer-reviewed artikler, imødekommes også disse kriterier.

Vi mener derfor, at Slots- og Kulturstyrelsens faglige, skønsmæssige vurdering af Naturhistorisk Museum Aarhus ikke i tilstrækkelig grad belyser og anerkender museets samlingers nationale- og internationale betydning samt museets museumsfaglige speciale.

Vi har, som Kulturministeren nævner; *"- mere end nogensinde før brug for viden og information, vi kan stole på, i en tid med fake news og filtre og en generationsinvestering i vores fælles fortælling og fremtid"*.

Naturhistorisk Museum Aarhus bør på baggrund af ovenstående faglige redegørelse indplaceres i grundtilskuds-kategori 4, så den danske naturs betydning også anerkendes og prioriteres i museumsreformens generationsinvestering i vores fælles fortælling og fremtid.

Med venlig hilsen

Bo Skaarup
Museumsdirektør for Naturhistorisk Museum

* Naturhistorisk Museum Aarhus er et selvejende statsanerkendt naturhistorisk museum og referer til museumsloven under Kulturministeren. Museet er landets næststørste naturhistoriske museum efter Statens Naturhistoriske Museum, der hører under Københavns Universitet og således refererer til Universitetsloven under Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling.

Att.:
 Kulturministeriet
 Nybrogade 2
 1203 København K

Nordisk Konservator-
 forbund – Danmark er en
 selvstændig dansk forening
 af konservatorer, der
 sammen med tilsvarende
 foreninger i de øvrige
 nordiske lande er samlet i
 organisationen Nordisk
 Konservatorforbund.
 NKF-DK er medlem af
 E.C.C.O. (European
 Confederation of
 Conservator-Restorers'
 Organizations).

www.nkf-dk.dk

23. august 2024

Høringssvar om forslag til Lov om ændring af museumsloven (Gennemførelse af en museumsreform)

Nordisk Konservatorforbund Danmark (NKF-dk) repræsenterer konservatorer, der på tværs af landet arbejder med bevaring af kunst-, kultur- og naturarv. Vi glædes over at forslaget til 'Lov om ændring af museumsloven' er formuleret og udsendt til høring. Det er et afgørende skridt i forhold til at facilitere udvikling af de danske museer og deres forvaltning. Forslaget indeholder flere gode tiltag, men som repræsentant for specialister i bevaring undrer det os, at vi, sammen med Institut for Konservering på Det Kongelige Akademi og landets bevaringscentre, ikke er inkluderet i høringslisten. Lovforslaget vil få betydelige konsekvenser for vores medlemmer og kollegaers arbejde på og i samarbejde med de danske museer og derved bevaringen af kultur- og naturarven i Danmark.

Som rapporten fra arbejdsgruppen om museumsreformen formulerede i 2023, er et museum grundlæggende defineret af at varetage en samling¹. Denne definition pointerer regeringen og aftaleparterne i aftaleteksten fra maj 2024. I den politiske aftale understreger parterne dertil, at det statslige engagement i museerne er for at sikre, at vi passer på de unikke samlinger, som fortæller vores historie² og for at opnå dette, er viden om samlingernes nedbrydning og udviklingen af bevaringstiltag et bærende element. Dette må betyde, at parterne er bevidste om Danmarks ratificering af UNESCOs verdensarvskonvention af 1972, og dermed den statslige forpligtelse til at bevare vores kulturarv - i høj grad praktisk udført via museerne. Disse præmisser har imidlertid ikke fået konkrete rammer i hverken aftaleteksten eller det udsendte lovforslag – og det bekymrer os.

Vi anerkender lovforslagets mål om at gøre tildelingen af statstilskuddet gennemsigtigt for de statsanerkendte museer og støtter, at der sættes klare rammer for tildeling og fratagelse af statsanerkendelse. Ud fra et bevaringsfagligt synspunkt har vi imidlertid en række bekymringspunkter, som bør adresseres for at sikre vores fælles kunst-, kultur- og naturarv for fremtiden:

- **Museumslovens fem søjler reduceres til tre museale kerneopgaver, hvor de tre søjler 'indsamling, registrering og bevaring' sammenlægges til kerneopgaven 'samlingsudvikling' (§2 stk. 1).**

¹ Anbefalinger til en reform af statsanerkendte museers opgaver og tilskud | Arbejdsgruppe om museumsreform 2023, s. 16 linje 1

² Museumsreform: En generationsinvestering i vores fælles fortælling | Politisk aftale om museumsreform 2024, s. 2 afsnit 5

Ved at fjerne ordet 'bevaring' fra lovteksten, risikeres det at bevaringsindsatsen på nogle museer svækkes, idet samlebetegnelsen 'samlingsudvikling' ikke tydeligt defineres i lovteksten og derved lægger op til fortolkning. Den danske oversættelse af International Council of Museums (ICOM) museumsdefinition definerer et museum som "... en permanent non-profit institution, der tjener samfundet gennem forskning, indsamling, bevaring, formidling og udstilling af materiel og immateriel kulturarv." Denne internationalt anerkendte museumsdefinition tydeliggør at bevaring og konservering er en essentiel opgave for et museum, hvilket også afspejles i den for nuværende gældende museumslov

Løsningsforslag: Der tilføjes, i ændring af museumsloven, en paragraf eller et stykke med definitionsbestemmelser til kerneopgaverne 'samlingsudvikling', 'vidensudvikling' og 'formidling'. Definitionen af 'samlingsudvikling' indeholder, som minimum, elementerne 'indsamling' og 'bevaring' fra ICOMs museumsdefinition.

- **Statens driftstilskud til de statsanerkendte museer kommer med den nye museumslov til at bestå af et grundtilskud, hvor der i tillæg kan udløses et variabelt tilskud og et politisk prioriteret tilskud. Grundtilskuddet til de statsanerkendte museer tildeles på trinskalaen 1-5 efter en vurdering af betydning af det enkelte museums samling i henhold til regler bestemt af Kulturministeren (§13a).**

Parterne i den politiske aftale angiver, at museerne skal sikre, at samlingerne er i den bedst mulige bevaringstilstand og forsvarligt opbevaret³, samt at grundtilskuddet afspejler museets kerneopgaver i forhold til samlingsudvikling⁴. Dertil står der i den politiske aftale, at det er en statslig opgave at sikre, at statsanerkendte museer passer på deres samlinger⁵.

Et museums samling er kompleks og omkostningerne forbundet med samlingens bevaring tilsvarende kompleks. Faktorer som samlingens størrelse, antal inventarumre og samlingens volumen samt materialerne som genstandene, værkerne eller præparaterne består af, har indflydelse på omfanget af bevaringsudfordringen museet står overfor.

Når dette tages i betragtning, vurderer vi, at en ren geografisk baseret betydningsvurdering af et museums samling er et snævert grundlag for tildeling af et grundtilskud, som har til hensigt at bidrage til at sikre museernes samlinger for eftertiden. Dertil vil en ren betydningsvurdering,

³ Museumsreform: En generationsinvestering i vores fælles fortælling | Politisk aftale om museumsreform 2024, s. 2 linje 31-32

⁴ Museumsreform: En generationsinvestering i vores fælles fortælling | Politisk aftale om museumsreform 2024, s. 3 linje 5-3 nedefra

⁵ Museumsreform: En generationsinvestering i vores fælles fortælling | Politisk aftale om museumsreform 2024, s. 4 linje 8-9

som ikke er foretaget på baggrund af en tilstrækkelig faglig funderet metode, give anledning til en polarisering af de statsanerkendte museers vigtighed og rolle i samfundet.

Et museum, hvis samling er vurderet til at have lokal eller regional betydning, kan desuden både have de samme, færre eller flere bevaringsmæssige udfordringer, som et museum med en samling vurderet til at have national eller international betydning. Derudover vil et museums udgifter til bevaring af samlingen uundgåeligt øges i takt med at samlingen udvikles og vokser. Et driftstilskud, givet med det formål at sikre de danske museers samlinger for eftertiden, må derfor tildeles på et stærkt fagligt funderet grundlag og på baggrund af flere parametre end de overfladiske skøn, som den aktuelle inddeling bærer præg af.

Løsningsforslag: En faglig kvalificeret inddeling af de statsanerkendte museers samlinger i kategorier kan, sammen med en kulturhistorisk, kunsthistorisk og naturhistorisk faglig betydningsvurdering, ske på baggrund af følgende parametre:

- *Volumen pr. inventarnummer*
 Større samlinger kræver mere magasinplads, men derudover er der betydelig forskel på udgifterne forbundet med at bevare 50 hestevogne frem for 50 flintepilespidser. En beregning af samlingens gennemsnitlige volumen pr. inventarnummer kan give et tal på omfanget af den bevaringsopgave museet kan stå overfor.
 Ulempe: Ikke alle museer har registreret hele deres samling.
- *Samlingens bevaringstilstand*
 De statsanerkendte museer har hidtil årligt indberettet andelen af deres samling, som henholdsvis er i formidlingsejnet, stabiliseret, behandlingskrævende og svært skadet tilstand. Disse tal kan sammen med ovenstående parameter anvendes til at vurdere en museumssamlings bevaringsmæssige udfordringer.
 Ulempe: Indberetningen er historisk set for mange museer baseret på et skøn, som ikke nødvendigvis er underbygget af bevaringsfaglige vurderinger. Skal disse tal kvalitetssikres må indberetningen for fremtiden verificeres af en konservator.

- **Minimumskrav for statsanerkendelse og tildeling af grundtilskud (§14).**

De nye minimumskrav for statsanerkendelse beror sig på parametre, som dertil kan udløse det variable tilskud. Som tidligere nævnt indeholder den politiske aftale præmissen, at grundtilskuddet afspejler museets kerneopgaver i forhold til samlingsudvikling og herunder, at museerne sikrer, at samlingerne er i den bedst mulige bevaringstilstand og forsvarligt opbevaret. Kravet i stk. 1 punkt 6 om at statsanerkendte museer skal have de nødvendige kompetencer for at opfylde vilkårene til at varetage de museumsfaglige opgaver, er i vores optik ikke tilstrækkelig specifik. For at sikre at museerne efterstræber bedst mulig bevaring mener

vi, at der udover krav om antal besøgende, indtægter og fagfællebedømte forskningspublikationer, stilles mere direkte bevaringsfaglige krav.

Løsningsforslag I: Ved at stille krav om, at et museum som minimum skal have en konservator ansat eller, at museet har en fast aftale med et bevaringscenter, kan den nye museumslov sikre landets kunst-, kultur- og naturarv på de statsanerkendte museer. Der kan med fordel skeles til §3 stk. 1 punkt 5 i Lov om statstilskud for zoologiske anlæg, hvor der stilles minimumskrav på en fuldtidsansat zoolog for at sikre, at anlægget har den nødvendige faglige viden til at kunne have dyr i fangenskab (anlæggets samling).

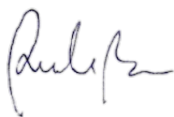
Løsningsforslag II: For at sikre museernes samlinger for eftertiden kan der stilles krav til kvaliteten af bevaringsindsatsen i museets udstillinger og magasiner. En metode til at måle dette for magasiner er udviklet af BEV*ARV-projektet⁶ og metoden kan videreudvikles til ligeledes at favne udstillingsarealer.

- **Der nedsættes et museumsnævn, som fremover skal agere armslængdeorgan og varetage tildeling og fratagelsen af statsanerkendelse samt indplacering af museer i de af Kulturministeren fastsatte tilskudskategorier (§§19-20).**

Vi henstiller til, at museumsnævnet til alle tider vil indeholde mindst én person med bevaringsfaglige kompetencer til at sikre museernes fremtidige bevaringsindsats.

I lyset af ovenstående bekymringer, argumenter og forslag opfordrer vi til, at lovforslaget revideres med henblik på at fastlægge bestemmelser, som sikrer at den politiske aftales præmisser om bevaring af museernes samlinger opfyldes.

På vegne af bestyrelsen og vores medlemmer

Pernille Holm Mogensen

Forperson, NKF-dk

⁶ BEV*ARV – Status på opbevaringsforholdene i de statslige og statsanerkendte museers magasiner, og en vej mod en national bevarings- og handlingsplan for kultur- og naturarven i Danmark, https://slks.dk/fileadmin/user_upload/SLKS/Omraader/Kulturinstitutioner/Museer/Tilskud_til_museer/BEV.AR.V-rapport_Webudgave.pdf

Til
kum@kum.dk

Høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af Museumsloven

Organisationen Danske Museer (ODM) takker for muligheden for høringssvar vedr. ovennævnte lovforslag.

A

ODM konstaterer, at lovændringen i overvejende grad handler om en gennemgribende ændring af den økonomiske tilskudstildeling i Museumsloven for nuværende og for kommende statsanerkendte museer. En lovændring der, over tid, vil have store konsekvenser for den faglige udvikling af museumslandskab. Høringssvaret er præget her af, i det vi bemærker, at mange museumstekniske / faglige problemstillinger i lovarbejdet stadig udestår.

B

Lovforslaget udstikker rammerne for en ny tilskudsordning, som siden skal udfyldes. Dels gennem uddybende retningslinjer i form af bekendtgørelser, som ministeren får bemyndigelse til at udstede, dels, i en senere fase, af det nye Museumsnævn. Derfor er der en række vigtige spørgsmål, som man ikke umiddelbart finder svar på i lovforslaget.

Der er således behov for en bred faglig og inddragende dialog omkring de bekendtgørelser, som endnu ikke er udarbejdet.

C

ODM konstaterer, at forslaget udviser en vis fleksibilitet, som gør det muligt løbende at justere tilskudssystemet ud fra de erfaringer som indhøstes – og derfor finder vi, at den politiske aftale har god balance mellem at søge at skabe en række objektive kriterier og kvalitative vurderinger, baseret på et kommende museumsnævns faglige skøn og med mulighed for et vist politisk indslag gennem prioriteringstilskuddene.

D

Generelt er det mest påtrængende i lovforslaget uklarheden vedr. inddelingen af museerne i fem grundtilskuds-kategorier. Det noteres, at grundtilskuddene kan udgøre 70% af de samlede tilskud til de

Association of Danish Museums
Vartov, Farvergade 27D
1463 København K, Denmark
T + 45 4914 3966
F + 45 4914 3967
info@dkmuseer.dk
www.dkmuseer.dk

Nils M. Jensen
Direktør/Director
M +45 25489328
nmj@dkmuseer.dk

statsanerkendte museer, og at den 1. fordeling/vurdering alene foretages af ministeren/embedsværket. Samtidig kan det konstateres, at det ikke fremgår klart, hvilke kriterier der er anvendt – og hvilke kriterier der i fremtiden skal anvendes. Der er i lovforslaget kort beskrevet, hvilke kriterier Museumsnævnet skal anvende, når Museumsnævnet skal behandle ansøgninger fra museerne om forhøjet grundtilskud, nemlig at det skal ske på baggrund af betydningen af museets samling, hvilket i meget kortfattet form er uddybet i bemærkningerne. Om ministeren/embedsværket har anvendt/skal anvende samme vurdering, fremgår ikke eksplicit. Vi anfører derfor, at lovforslagets politiske baggrund: et klart formuleret ønske om klarhed og transparens i støttetildelingen, på ingen måde kan genfindes i de meget kortfattede kriteriekrav, som museerne allerede er vurderet ud fra.

E

Usikkerheden i ovenstående forstærkes af det faktum, at klager over indplacering, efter lovforslagets præmisser, foreslås først at kunne finde sted efter en 4-årig periode, hvilket ikke fremmer hverken transparens og gennemsækelighed.

F

ODM værdsættes, at børn i fremtiden kvantitativt tæller dobbelt i incitament-strukturen. Det er dog alene en mindre del af de samlede tilskud, der fordeles efter disse parametre, og der kan være en risiko for, at de variable tilskud bliver uforholdsmæssigt bureaukratiske at administrere. Der udestår en række spørgsmål om de variable tilskudsparametre, som først afklares med endnu ikke kendte bekendtgørelser. Det er endvidere usikkert om de baggrunde, der ligger til grund for om de valgte kvantitative parametre, er de rigtige som incitamenter til at sikre en hensigtsmæssig museumsudvikling i hele landet. Museumsmiljøet har således undervejs i lovprocessen peget på, at rent kvantitative parametre kan spænde ben for det udtalte politiske ønske, at museerne skal arbejde for at nå flere (og talmæssigt mindre) målgrupper i samfundet. De kvantitative tilskudsparametre værdsætter ikke en sådan indsats. Vi anbefaler, at det indføres i den politiske aftale, at det skal undersøges hvordan også andre kriterier, der understøtter museernes samfundsengagement, kan indgå i incitament strukturen.

G

Der tilføres med reformen ekstra midler til de statsanerkendte museer, hvilket værdsættes af et museumsmiljø, der i en årrække har fået udhulet de statslige tilskud. Der hviler dog en bekymring om denne fremskrivning kan blive efterfulgt af tilsvarende kommunale nedskæringer. Det vides således, at flere kommuner allerede har genåbnet statsanerkendte museers budgetter, i forbindelse med overvejelser om tilsvarende at sætte det kommunale tilskud ned. Vi anbefaler, at der politisk arbejdes for at sikre, at det ikke sker. Det vil ikke være i lovændringens ånd, hvor der tales om en ”generationsinvestering” i de statsanerkendte museer.

H

Sluttelig, forud for gennemgangen af lovforslaget, kan det konstateres, at vedr. Museumslovens Kap. 8 – hvor det arkæologiske arbejdsfelt er uddelegeret til 27 statsanerkendte museer og hvor arbejdet med Kap. 8 - nyere tid, varetages af ca. det dobbelte antal kulturhistoriske museer, på vegne af Slots- og Kulturstyrelsen, ikke nævnes som en økonomisk tilskuds-indikator i det fremlagte lovforslag. Kap. 8 arbejdet har længe været stærkt underfinansieret. Vi opfordrer til, at dette forhold inddrages i de afsluttende forhandlinger om museumsreformen. Ikke mindst fordi der i bemærkningerne til lovudkastet, i Kulturministeriets bemærkninger formuleres (afsnit 9): ' For at sikre høj kvalitet i opgaveløsningen skal museer med arkæologisk ansvar efter lovens kapitel 8 have de nødvendige kulturhistoriske og arkæologiske kompetencer samt adgang til tidssvarende udgravnings-, opmålings-, it-udstyr og faciliteter egnet til håndtering af arkæologiske fund og prøvemateriale (værksteder m.v.)."

På ODM's vegne

Claus Kjeld Jensen
Forperson

ODM's kommentarer til: Forslag til Lov om ændring af museumsloven (Gennemførelse af en museumsreform)

Forslag til lovtekst:

§1

1.

I § 2, stk. 1, ændres »indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling« til: »samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling«.

Kommentar: *Vedr. §2, stk 1, kunne teksten affattes således: »samlingsudvikling, vidensudvikling og formidlingsudvikling« således at de tre hovedopgaver er ligestillede og kræver indsats og fokus på udvikling.

6.

Lovtekst:

”§ 13 a, stk. 3-7 ophæves, og i stedet indsættes:

Stk. 4. Kulturministeren bemyndiges i forbindelse med lovens ikrafttræden til at udstede regler, der indplacerer statsanerkendte museer, der er statsanerkendt før den 1. januar 2025, i en grundtilskudskategori 1-5, der bestemmer størrelsen af museets grundtilskud.

Kommentar. *§13a stk. 4. I det det anerkendes, at der er behov for en indkøringsperiode, hvor der ikke kan ændres på indplaceringen i grundtilskudskategorierne – ikke mindst for at sikre budgetsikkerhed, må det samtidig betones, at der er stort behov for meget hurtigt at udfærdige en tydelig beskrivelse af grundlaget for indplacering på grundtrinene. Det sidste både af hensyn til det kommende museumsnævns arbejde med at vurdere nye ansøgere og til sin tid revurdere indplaceringen for dem, der måtte finde sig fejlplaceret, og af hensyn til de enkelte museer, for at de kan forstå deres indplacering eller vurdere behovet for at indklage placeringen.

Stk. 6. Statsanerkendte museer kan tildeles et eller flere variable tilskud på baggrund af følgende parametre:

- 1) Besøgstal
- 2) Besøgstal for børn og unge
- 3) Indtægter
- 4) Fagfællebedømte forskningspublikationer.

Kommentar. *§13a stk 6. Det bør i bemærkningerne til loven understreges, at der indenfor en kort periode skal findes målemetoder, således at digitale brugere er del af besøgstals-opgørelsen

7.

Lovtekst:

”Efter § 13 a indsættes:

»§ 13 b. Statsanerkendte museer skal årligt indberette de nødvendige oplysninger digitalt til Kulturministeriet til brug for fastsættelse af variabelt tilskud i henhold til § 13 a, stk. 6 og 7, og til kontrol af opfyldelse af vilkårene i § 14, stk. 1 og 2. Indberetningerne skal være ledsaget af en revisorerklæring.

Stk. 2. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om:

- 1) indberetning, herunder frister, og opgørelse af oplysninger efter *stk. 1*,
- 2) dokumentation og kontrol af oplysninger, som er indberettet efter *stk. 1*, og
- 3) indberetning af øvrige oplysninger til brug for Kulturministeriets tilsyn med de statsanerkendte museer og til statistiske formål.«”

Kommentar:

*§13b. Ansøgere til statsanerkendelse må forventes at skulle opgive lignende tal som de statsanerkendte. Det er ikke givet, at disse tal findes i samme omfang som hos de statsanerkendte museer. Hvordan vil man sikre, at disse tal er aktuelt sammenlignelige med de statsanerkendte museer (der opgives på tro og love til Danmarks Statistik)?

*§13b stk. 2. I forbindelse med dokumentation og kontrol af oplysninger bør der foreligge et enkelt revisionsregime, så museerne ikke pålægges yderligere bureaukrati - og stigende administrative omkostninger. Det foreslås derfor, at der i lighed med det indgåede forlig om mediestøtte, alene aflægges regnskab på en tro- og loveerklæring.

9.

Lovtekst:

” § 14, stk. 1, nr. 4-6, ophæves og i stedet indsættes:

»4) Statsanerkendte museer skal som minimum have

a) 10.000 besøgende årligt,

b) 4,0 mio. kr. i årlige indtægter, idet beløbet reguleres årligt og afrundes til millioner kroner med én decimal, og

c) indgå i samarbejde om produktion af eller selv producere mindst én fagfællebedømt forskningspublikation over tre forudgående afsluttede år, jf. dog stk. 2.

5) Statsanerkendte museer skal løse opgaverne, som er nævnt i § 2, stk. 1, med høj kvalitet.

6) Statsanerkendte museer skal have de nødvendige kompetencer til at opfylde vilkårene i nr. 1-12, til at varetage de museumsfaglige opgaver i § 2, stk. 1, og skal have de nødvendige rammer til at opbevare samlingen forsvarligt.

I § 14 indsættes efter *stk. 1* som nye stykker:

»*Stk. 2.* For museer, som alene har udstillingssteder på øer med færre end 10.000 indbyggere, er vilkåret i stk. 1, nr. 4:

a) 8.000 besøgende

b) 3,0 mio. kr. i årlige indtægter idet beløbet reguleres årligt og afrundes til millioner kroner med én decimal, og

c) at museet indgår i samarbejde om produktion af eller selv producerer mindst én fagfællebedømt forskningspublikation over tre forudgående afsluttede år.

Kommentar *§14 stk.2. I relation til fokus på ø-samfund, med andre demografiske forudsætninger, kunne det overvejes, at modellen overføres til kommuner i Danmark med få borgere

15.

Lovtekst:

”I § 17 b, stk. 1, 1. pkt., udgår », herunder tilskud til museernes erhvervelser af værker og genstande«.”

Kommentar. *§17b, stk 1, 1. pkt.: Denne passus bør bibeholdeset. Netop tilskud til erhvervelser og genstande er af stor faglig væsentlighed – ikke mindst for kunstmuseerne.

19.

Lovtekst:

»§ 19. Kulturministeren nedsætter et museumsnævn bestående af syv medlemmer, som beskikkes således:

1) Et medlem efter indstilling fra KL.

2) Et medlem efter indstilling fra Organisationen Danske Museer.

3) Fem medlemmer udpeget af kulturministeren, heraf et medlem fra et andet nordisk land.

Stk. 2. Medlemmerne skal tilsammen besidde høj museumsfaglig ekspertise inden for museernes opgaver, jf. § 2, stk. 1.

Kommentar:

*§19 stk. 2. Det er væsentligt at tilføje, at medlemmerne ikke blot skal besidde høj museumsfaglig ekspertise indenfor museernes opgaver, samlingsudvikling, vidensudvikling og formidlingsudvikling, men også at de repræsenterer de tre museumsfaglige museumskategorier, kultur-, kunst- og naturhistorie og museer af forskellig størrelse.

20.

Lovtekst:

»§ 20. Museumsnævnet varetager følgende opgaver:

- 1) Træffer afgørelse om statsanerkendelse af museer, jf. § 13, stk. 1.
- 2) Træffer afgørelse om tilbagekaldelse af statsanerkendelse, jf. § 13, stk. 3.
- 3) Træffer efter ansøgning afgørelse om indplacering af museerne i grundtilskudskategori, jf. § 13 a, stk. 5.
- 4) Godkender statsanerkendte museers ansvarsområder og ændringer heri, jf. § 14, stk. 1, nr. 2, dog ikke opgaver i henhold til lovens kapitel 8.

Stk. 2. Museumsnævnet sekretariatsbetjenes af Kulturministeriet.

Stk. 3. Museumsnævnets afgørelser efter denne lov kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.«”

Kommentar. *§20: Det bør tydeligt i lovens bemærkninger fremgå, om paragraffen skal forstås således, at det alene er Museumsnævnet der forestår statsanerkendelser/ kategoriflytninger (og dermed reelt disponerer over ca. 70% af den samlede ramme til de statsanerkendte museer?)

§ 2

Lovtekst:

Stk. 6. Museer, der ikke er statsanerkendt ved lovens ikrafttræden, kan tidligst statsanerkendes to år efter lovens ikrafttræden. Statsanerkendte museer, der ved lovens ikrafttræden ikke lever op til vilkårene i § 14, stk. 1 og 2, får en periode på op til to år til at rette op, jf. § 14, stk. 4.”

Kommentar. Kap. 2. stk 6. Det kan undre, at der er lavet så lang en indfasning af loven for ansøgere om statstilskud. Samtidig hermed vil man, jfr. Kap.2. stk 9 først kunne modtage variabelt tilskud fra 2030 – hvilket forekommer uhensigtsmæssigt.

Vedr.: Bemærkninger til lovforslaget. Almindelige bemærkninger

3.1.2. Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

ODM. Generel kommentar

*3.1.2. Lovudkastet fokuserer på samlingernes værdi i et lokalt – regionalt – internationalt perspektiv i forhold til støttetildeling. Det betyder, at en

række opgaver som museerne varetager, bl.a. de kulturhistoriske museers Kap. 8 arbejde, ikke indgår som et selvstændigt parameter i vurderingen i forhold til tildeling af statslige midler. Særligt på det arkæologiske område findes der en række specifikke regler og krav stillet af Kulturministeriet til de arkæologisk udgravende museer: der skal være fagspecialister ansat, leveres forskning til et nøje angivet niveau, der er udgifter til særlig revision m.m. Museernes arkæologiske beredskab (også på det marinarkæologiske område) er således en væsentlig omkostning for museerne, som man påtager sig – og med bemyndigelse fra Slots- og Kulturstyrelsen. Det må stærkt beklages, at lovrevisionen på ingen måde adresserer – eller forholder sig til ovenstående.

Kulturministeriets overvejelser

Afsnit 8: Af den politiske stemmeaftale fremgår, at museerne som hidtil skal samarbejde om de faglige opgaver, herunder samlingsvaretagelse, *opbevaringsforhold*, forskning og formidlingsformater for derigennem at bidrage til en positiv udvikling af det danske museumslandskab. Målet om et sammenhængende museumslandskab understøttes af forpligtelsen i den gældende lovs § 2, stk. 2, om at museerne skal samarbejde om opgaverne i § 2, stk. 1.

Kommentar. * §3.1.2 afsnit 7 – 3. linje: det hedder ikke opbevaringsforhold, men bevaringsforhold. Der er stor forskel på disse to faglige termer.

3.3.3 Kulturministeriets overvejelser

Afsnit 3. Det differentierede grundtilskud vil i overensstemmelse med den politiske stemmeaftale være baseret på en indplacering i en kategori fra 1-5. Kulturministeren vil i overensstemmelse med den politiske stemmeaftale foretage en indplacering af museer, der er statsanerkendt inden lovens ikrafttræden, ved bekendtgørelse.

Kommentar *3.3.3 afsnit 3. Indplacering i grundtilskud skal ske ved bekendtgørelse. Det er væsentligt, før vedtagelse, at bekendtgørelsen sendes i en faglig høring. Ikke mindst da begrebet i 3.3.3 afsnit 6 er vanskeligt at definere: 'Museumsnævnets indplacering vil skulle ske på baggrund af en faglig, skønsmæssig vurdering af betydningen af museets samlinger, som afspejler museernes kerneopgaver i forhold til samlingsudvikling'.

Kulturministeriets overvejelser

Afsnit 6. Museumsnævnets indplacering vil skulle ske på baggrund af en faglig, skønsmæssig vurdering af betydningen af museets samlinger, som afspejler museernes kerneopgaver i forhold til samlingsudvikling.

Kommentar. *3.3.2 Afsnit 6. Der mangler viden om, hvad den 'faglige, skønsmæssige vurdering' skal tage udgangspunkt i. Den faglige vurdering bør udgå fra et kendt paradigme, der hviler på faglig grund. Det bemærkes, at den faglige vurdering, der lå til grund for den 1. vurdering – udarbejdet i Kulturministeriel regi, ikke kendes.

Kulturministeriets overvejelser

Afsnit 8. Systemet vil være dynamisk, således at der kan komme nye statsanerkendte museer ind i modellen, ligesom museer kan fratages deres statsanerkendelse. Ved nye statsanerkendelser eller omplacering af eksisterende museer til en højere grundtilskudskategori, f.eks. hvis et museum, der tidligere var indplaceret i kategori 1 indplaceres i kategori 2 og dermed vil være berettiget til et højere grundtilskud, opnår museet det nye eller højere grundtilskud fra den samlede økonomiske ramme på bevillingen, indtil der fordeles 70 pct. af rammen til grundtilskud. Ved dette punkt vil nye eller højere grundtilskud til et givent museum medføre, at grundtilskudsniveauerne vil kunne blive reduceret for alle kategorier – med undtagelse af grundtilskuddets laveste niveau på 1,5 mio. kr. Tilsvarende vil færre statsanerkendte museer kunne have en effekt på grundtilskuddets størrelse. Et loft på 70 pct. skal sikre, at tilskudsmodellen altid vil give museerne et incitament via et variabelt tilskud til at tiltrække besøgende, børn og unge, generere indtægter og bedrive forskning, jf. nedenfor.

Kommentar. *3.3.3 afsnit 8. Nye eller højere grundtilskud til enkelte museer, og nye statsanerkendelser, kan medføre reduktioner i tilskud for andre museer. Derfor bør der være klare retningslinjer for hvordan grundtilskud reduceres - og hvorvidt hensynet til det samlede museumslandskabs grundtilskud skal have indflydelse på beslutning om kategoriskift eller nye statsanerkendelser.

Kulturministeriets overvejelser

Afsnit 9. Aftalepartierne er enige om, at det variable tilskud vil blive tildelt særskilt på baggrund af hver af de fire parametre enkeltvis: 1) besøgende, 2) børn og unge, 3) indtægter, og 4) fagfællebedømte forskningspublikationer. Den foreslåede tilskudsmodel vil således indeholde et variabelt tilskud, som vil blive fastsat på baggrund af parametre om antal besøgende, antal besøgende børn og unge, indtægter og antal fagfællebedømte forskningspublikationer. Det fremgår af den politiske stemmeaftale, at museerne vil kunne opnå et eller flere tilskud afhængigt af deres præstation i hvert parameter. Med den foreslåede tilskudsmodel vil der for hvert parameter gives variabelt tilskud til halvdelen af museerne, henholdsvis den halvdel der har flest besøgende, flest indtægter m.v., og museerne får et højere tilskud, jo højere de er placeret i forhold til de enkelte parametre.

Kommentar. *3.3.3 afsnit 9. Det er væsentligt at sikre, at opgørelse af besøgene er ensartet og gennemskuelig. Der bør fastsættes ikke bureaukratiske regler herfor i samarbejde med museerne

Kulturministeriets overvejelser

Afsnit 13. Fordelingen af prioritetstilskud vil ifølge den politiske stemmeaftale blive evalueret efter en periode på 5 år. På den måde er der mulighed for at tilpasse fordelingen af prioritetstilskuddene, hvis der sker store ændringer i museernes tilskud i tilskudsmodellen. Det følger videre, at niveauerne for de kommunale tilskud vil indgå i evalueringen for at sikre fortsat stor økonomisk opbakning til museerne i de enkelte kommuner. Den

foreslåede tilskudsmodel vil således også indeholde et prioritetstilskud til udvalgte museer.

Kommentar. *3.3.3 afsnit 13. Fordelingen af prioritetstilskud vil blive evalueret efter en periode på 5 år. Det fremgår dog ikke hvilke kriterier - eller hvordan denne evaluering skal finde sted. Hvem skal evaluere – og ud fra hvilke (politiske?) ønsker evalueringen skal ske. Videre i teksten hedder det: 'Det følger videre, at niveauerne for de kommunale tilskud vil indgå i evalueringen for at sikre fortsat stor økonomisk opbakning til museerne i de enkelte kommuner. Den foreslåede tilskudsmodel vil således også indeholde et prioritetstilskud til udvalgte museer' Det bør indskræpes i lovens bemærkninger, for at sikre kommunernes fortsatte økonomiske engagement i museumsdrift, at evalueringen til sin tid kan fremvise styrket kommunalt økonomisk engagement.

Kulturministeriets overvejelser

Afsnit 15. Den foreslåede ordning vil indebære, at statsanerkendte museer vil blive forpligtet til at indberette forskellige oplysninger til Kulturministeriet til brug for beregning af variabelt tilskud og til brug for Kulturministeriets tilsyn med museerne, herunder til forberedelse af museumsnævnets afgørelser om, hvorvidt museerne opfylder minimumskrav for statsanerkendelse....

Kommentar. *3.3.2 afsnit 15. Det anføres, at 'statsanerkendte museer vil blive forpligtet til at indberette forskellige oplysninger til Kulturministeriet til brug for beregning af variabelt tilskud og til brug for Kulturministeriets tilsyn med museerne...' Det er vigtigt at sikre at reglerne ikke bliver unødigt bureaukratiske. Der bør således udarbejdes et simpelt paradigme, der før ikrafttræden sendes i høring blandt museerne.

3.4.2 Kulturministeriets overvejelser

Afsnit 3. Kulturministeriet vurderer, at der fortsat vil være behov for at muliggøre løbende udvikling i museernes ansvarsområder, således at de er aktuelle og afspejler samfundsudviklingen. Med henblik på at give museumsnævnet det samlede overordnede ansvar for fordelingen og sammenhængen mellem statsanerkendte museers ansvarsområder vil kompetencen til at godkende ændringer af ansvarsområder derfor blive tillagt museumsnævnet. Det gælder f.eks. ændringer, som indebærer udvidelser af et ansvarsområde, enten geografisk, emnemæssigt eller periodemæssigt. Sådanne ændringer vil kunne få betydning for det samlede museumsvæsen....

Kommentar. *3.4.2 afsnit 3 – hvor i anføres, at: 'Med henblik på at give museumsnævnet det samlede overordnede ansvar for fordelingen og sammenhængen mellem statsanerkendte museers ansvarsområder vil kompetencen til at godkende ændringer af ansvarsområder derfor blive tillagt museumsnævnet' Her bør indføres, at museumsnævnet, som hovedregel, bør sende en afgørelse om sådanne ændringer, der kan have betydning for andre museers arbejdsfelt, i høring i den fagrelevante museumskreds.

Kulturministeriets overvejelser

Afsnit 11. Gennem de nye minimumskrav og den nye tilskudsmodel har lovforslaget også til formål at understøtte et højt kvalitetsniveau inden for alle de tre opgaver; samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling. For at sikre høj kvalitet i opgaveløsningen vil det være vigtigt, at museerne fortsat indgår i relevante faglige miljøer og samarbejder om samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling på tværs af museumssektoren og med relevante eksterne parter f.eks. universiteter og uddannelsesinstitutioner. Dette med henblik på at udvikle og fastsætte fælles standarder og metoder samt forankre nye indsigter, viden og metodeudvikling i museernes opgaveløsning.

Kommentar. *3.4.2 afsnit 11. Det anføres, at ...'de nye minimumskrav og den nye tilskudsmodel har lovforslaget også til formål at understøtte et højt kvalitetsniveau inden for alle de tre opgaver; samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling. For at sikre høj kvalitet i opgaveløsningen vil det være vigtigt, at museerne fortsat indgår i relevante faglige miljøer og samarbejder om samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling på tværs af museumssektoren og med relevante eksterne parter f.eks. universiteter og uddannelsesinstitutioner....'. Det kan konstateres, at der ikke er placeret noget ansvar for at ovenstående kvalitetsudvikling reelt finder sted.

Kulturministeriets overvejelser

Afsnit 12. 'Det nuværende vilkår om faguddannet personale, der modsvarer museets hovedansvarsområde, foreslås med lovforslaget ændret til et vilkår om, at museet vil skulle have de nødvendige kompetencer til at løfte de museumsfaglige opgaver. Ændringen vil understrege museernes selvbestemmelse i organiseringen af deres faglige opgavevaretagelse'

Kommentar. *3.4.3 afsnit 14. Det er klart en svækkelse af fokus på musernes faglighed. Det taler ikke for faglig kompetent udvikling af museumsområdet, at man ikke kræver at der er ansatte der, pr. definition, har faglig indsigt i de museumsfaglige områder. Passus bør fastholdes.

3.5.2 Et uafhængigt museumsnævn

3.5.2 Kulturministeriets overvejelser

Afsnit 1. Det følger af den politiske stemmeaftale, at der skal placeres en række kompetencer hos et nyt uafhængigt og upartisk nævn, museumsnævnet.

Afsnit 2. Formålet med museumsnævnet vil være at sikre uafhængige afgørelser om tildeling og tilbagekaldelse af museers statsanerkendelser og om museers indplacering i grundtilskudskategorier"

Kommentar. *3.5.2 afsnit 1 og 2. For at dette kan ske, bør der være en fagligt valideret bekendtgørelse, der opridser, hvordan museernes samlingers betydning kan vurderes objektiv. Uden en sådan faglig ramme er det svært at se, hvordan transparens og gennemsækelighed opnås

Kulturministeriets overvejelser

Afsnit 7. Museumsnævnet vil bestå af syv medlemmer, herunder en nævnsleder, som alle vil blive beskikket af kulturministeren for en fireårig periode. KL og Organisationen Danske Museer vil skulle indstille et medlem hver. Kulturministeren vil skulle udpege fem medlemmer, hvoraf et medlem vil skulle komme fra et andet nordisk land. Umiddelbar genbeskikkelse vil kunne finde sted én gang. For at sikre en indbygget kontinuitet i nævnets sammensætning, foreslås det, at nævnets medlemmer vil blive beskikket forskudt, således at halvdelen, dvs. henholdsvis tre og fire af medlemmerne vil blive beskikket hvert andet år.

Afsnit 8. Det foreslås, at medlemmerne samlet set vil skulle have bred viden om det danske museumslandskab, herunder kendskab til museumsdrift, museumsfaglig opgavevaretagelse og viden om de statsanerkendte museer.

Kommentar. *3.5.2 afsnit 7-8. Som anført i lovforslagets §19 stk. 2 er det væsentligt at tilføje, at medlemmerne ikke blot besidder høj museumsfaglig ekspertise indenfor museernes opgaver, samlingsudvikling, vidensudvikling og formidlingsudvikling, men også at de repræsenterer de tre museumsfaglige kategorier, kultur-, kunst- og naturhistorie og store og små museer.

3.6. Indfasning og overgang

Kulturministeriets overvejelser

Afsnit 4. Museer, der var statsanerkendt inden lovens ikrafttræden, vil blive indplaceret af kulturministeren i overensstemmelse med den politiske stemmeaftale i en grundtilskudskategori ved lovens ikrafttræden. Museer, der står til at modtage et lavere driftstilskud end hidtil, vil kunne ansøge museumsnævnet om en ny indplacering efter et år. Museer, der står til at modtage et højere statsligt driftstilskud, vil kunne ansøge museumsnævnet om en ny indplacering efter den fireårige indfasningsperiode.

Kommentar. 3.6 – afsnit 4. Der er akut behov for udarbejdelse af retningslinjer til museumsnævnet for vurdering af museernes indplacering på grundtilskudsniveau.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Kulturministeriets bemærkninger til § 1

Kulturministeriets bemærkninger til nr. 3

Den foreslåede ændring vil betyde, at det fremadrettet vil være museumsnævnet, som vil have kompetence til at kunne tilbagekalde et museums statsanerkendelse. Det vil også betyde, at det *fremadrettet* vil være et uafhængigt nævn, der træffer afgørelse om tilbagekaldelse af statsanerkendelser....

Kommentar *Nr. 3. 3. afsnit. Ordet ”fremadrettet” bør erstattes af ”fremover”

Kulturministeriets bemærkninger til nr. 6

Afsnit 1. ”Museumslovens § 13 a, stk. 3-7, fastsætter nærmere regler for, hvad der indgår i de statslige driftstilskud, jf. stk. 1, og hvordan det beregnes. Efter § 13 a, stk. 3, forudsætter tilskud efter stk. 1, at ikke-statslige tilskud til museet udgør mindst det samme som det minimumsbeløb, der årligt fastsættes på finansloven. Af § 13 a, stk. 4, fremgår det, at huslejeudgifter, prioritetsrenter og afdrag fradrages i de ikke statslige tilskud, som indgår i grundlaget for fastsættelse af det statslige tilskud efter stk. 1. I § 13 a, stk. 5, fremgår det, at Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om fastlæggelsen og udbetaling af tilskud til statsanerkendte museer. ...

Kommentar. *Til nr. 6. Afsnit 1. Det bemærkes, at ” huslejeudgifter, prioritetsrenter og afdrag” skal fradrages indtægterne. Det forekommer besynderligt, at man således ”straffes” for at have husleje til f.eks. en magasinfacilitet, som finansieres ud af generelle driftsmidler.

Afsnit 14. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om kriterier for indplaceringen, jf. lovforslagets § 13 a, stk. 11. Det påtænkes bl.a. at udfolde kriterier for indplacering på baggrund af ovenstående, herunder regler for ansøgning om ændret indplacering.

Kommentar. *Til afsnit 6. afsnit 14. *Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om kriterier for indplaceringen, jf. lovforslagets § 13 a, stk. 11. Det påtænkes bl.a. at udfolde kriterier for indplacering på baggrund af ovenstående, herunder regler for ansøgning om ændret indplacering’ – vi må forde, at ’Kulturministeren skal fastsætte nærmere regler...’, da der netop er stor usikkerhed om kriterieinddelingen.

Afsnit 18. Hensigten med § 13 a, stk. 6, nr. 1, er, at »besøgende« både vil inkludere betalende og ikke-betalende brugere og besøg i undervisningssammenhæng eller lign. Det er samtidig hensigten, at det vil være besøg i udstillingen, der vil kunne tælles med, herunder faglige arrangementer uden for og på museerne.

Kommentar. *Til nr. 6. afsnit 18. ’Hensigten med § 13 a, stk. 6, nr. 1, er, at »besøgende« både vil inkludere betalende og ikke-betalende brugere og besøg i undervisningssammenhæng eller lign. Det er samtidig hensigten, at det vil være besøg i udstillingen, der vil kunne tælles med, herunder faglige arrangementer uden for og på museerne’ Her bør også opsøgende museumsarbejde på skoler (hvor f.eks. afstand eller børnenes fysik betyder,

at museet er udgående og til stede i lokalsamfundet på skoler/institutioner tælle med)

Afsnit 20. Ifølge det foreslåede § 13, stk. 6, nr. 3, indgår »Indtægter« som et parameter. Indtægter vil som udgangspunkt omfatte de samlede indtægter fra museernes kernevirkksomhed. Det er således hensigten, at det alene vil være dele af museets indtægt, som vil kunne sammenlignes på tværs af museums-kategorier, der vil skulle tælle med, herunder f.eks. entréindtægter, tilskud fra kommuner, støtte fra EU m.v., og ikke f.eks. indtægter fra café og butik.

Kommentar. *Til nr. 6. Afsnit 20. Argumentet om at der kun medregnes indtægter fra såkaldt kernevirkksomhed er uklart og forekommer ude af trit med et moderne museumsbegreb, publikumsoplevelse og politisk tilskyndelse til kommerialisering gennem mange år. Hvorfor kan indtægter fra café og butik ikke sammenlignes på tværs af museums-kategorier? Derudover kan det konstateres, at der intet står om bevillinger fra fonde, som er en væsentlig post for mange museer.

Afsnit 21 Med »Fagfællebedømte forskningspublikationer« i § 13, stk. 6, nr. 4, vil det være intentionen at understøtte museernes forskningsproduktion af fagfællebedømte forskningspublikationer så som monografier, antologier, internationale fagfællebedømte artikler m.v. Der vil som udgangspunkt ikke blive skelnet mellem typerne eller størrelsen af forskningspublikationen. Flere museer vil kunne samarbejde om forskningspublikationer. Det er hensigten, at det vil være forskningspublikationer, som museer er hoved- eller medforfattere til, der vil kunne tælles med. Med hoved- og medforfattere menes forfattere, som lønnes af det pågældende museums midler.

Kommentar. *Til nr. 6. afsnit 21. Vedr. forskningskrav. Det skal bemærkes, at hvis der ved opgørelse af forskningsartikler ikke skelnes mellem publikationstyper, vil man aldrig tælle antologier men altid artikler, og der vil ikke være incitament til at skrive monografier – fordi tre korte artikler af en eller flere forfattere tæller tre gange så meget som en tyk bog af en forfatter. Er det intentionen at artikelformatet foretrækkes? ”Flere museer vil kunne samarbejde om forskningspublikationer” Betyder denne sætning, at med et udstillingskatalog med fx 3 fagfællebedømte artikler, der laves i et samarbejde mellem 3 museer, i incitament regnskabet vil tælle som 9 artikler – altså 3 artikler til hvert museum, så længe finansieringen af kataloget sker i et samarbejde mellem de 3 museer? ”Med hoved- og medforfattere menes forfattere, som lønnes af det pågældende museums midler” bør skrives klarere. Hvad er museets midler i denne sammenhæng: statslige tilskud eller er det hvilke som helst midler?

Kulturministeriets bemærkninger til nr. 7

Afsnit 8. Efter den foreslåede § 13 b, stk. 1, 2. pkt., skal indberetningerne være ledsaget af en revisorerklæring. Kravene til opgørelse af de variable tilskudsparametre i § 13 a, stk. 6, forventes at kunne beskrives tilstrækkeligt præcist til, at oplysningerne kan kontrolleres af museets revisor og dermed

ledsages af en revisorerklæring. Denne form for kvalitetssikring af data anvendes også på andre områder, hvor oplysninger direkte anvendes til tilskudsberegning, f.eks. på højskoleområdet. Der vil blive udformet et erklæringsparadigme af Slots- og Kulturstyrelsen, efter behov med revisorfaglig bistand. Kravet om revisorerklæring kan give museerne en øget udgift til revision, ligesom det nuværende krav om samlingsrevision antages at gøre, men denne vurderes at blive begrænset.

Kommentar. *Til nr. 7, Afsnit 8. Det beskrives, at: 'Efter den foreslåede § 13 b, stk. 1, 2. pkt., skal indberetningerne være ledsaget af en revisorerklæring. Kravene til opgørelse af de variable tilskudsparametre i § 13 a, stk. 6, forventes at kunne beskrives tilstrækkeligt præcist til, at oplysningerne kan kontrolleres af museets revisor og dermed ledsages af en revisorerklæring' Det bemærkes efterfølgende, at 'Kravet om revisorerklæring kan give museerne en øget udgift til revision, ligesom det nuværende krav om samlingsrevision antages at gøre, men denne vurderes at blive begrænset' Denne antagelse om at ekstern revisionsudgift er begrænset bør følges af et skarpt fokus på ikke at sætte museerne i ekstra administrative udgifter. Det skal derfor foreslås, at paradigmet for revisionen sker i tæt samarbejde med museerne – og foregår på tro og love.

Kulturministeriets bemærkninger til nr. 8

Afsnit 1 "Det fremgår af lovens § 14, stk. 1, nr. 2, at museets ansvarsområder og ændringer heri skal godkendes af kulturministeren. Kompetencen er ved bekendtgørelse nr. 1442 af 12. december 2010 delegeret til Slots- og Kulturstyrelsen. Ved ansøgninger fra museer om statsanerkendelse bygger Slots- og Kulturstyrelsens vurdering af ansvarsområdets væsentlighed på en museumsfaglig vurdering, der udarbejdes af et eksternt fagkyndigt bedømmelsesudvalg, som nedsættes til opgaven og foretages i forhold til eksisterende statslige og statsanerkendte museers ansvarsområder.

Kommentar. *Til nr. 8 afsnit 1. Der skal ved vurdering af ansøgninger om fremtidige statsanerkendelser nedsættes et 'eksternt fagkyndigt bedømmelsesudvalg', En sådan vurdering af de allerede statsanerkendte museers samlinger og deres betydning er alene sket ud fra en 'faglig, skønsmæssig vurdering' af embedsværket. Det er vigtigt at holde sig for øje, at der er en vis risiko for, at nye statsanerkendelser vil blive givet på baggrund af en mere grundig og uvildig vurdering, hvilket understreger behovet for, at der formuleres transparente og gennemskuelige kriterier.

Kulturministeriets bemærkninger til nr. 9

Afsnit 4 Med lovforslaget foreslås det, at vilkårene i lovens § 14, stk. 1, nr. 4-6, ophæves, og at der indsættes nye nr. 4-6. Kravene i § 14, stk. 1, nr. 1, 3, 7-9 og 11-13 vil være uændret.

Afsnit 19. Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at det nuværende krav om faguddannet personale, der modsvarer museets hovedansvarsområde, vil blive ophævet.

Kommentar. ODM er, som tidligere bemærket, at bekymret for, at ophævelsen af fokus på kernefaglighed ikke vil føre til stærkere og bedre museer. Hvorfor den nuværende lovtekst foreslås fastholdt.

Kulturministeriets bemærkninger til nr. 11

Afsnit 16. Den konkrete udformning af ministeriets tilsynskoncept vil kunne variere over tid. Hensigten er, at Kulturministeriet vil skulle føre et risikobaseret og reduceret tilsyn med de statsanerkendte museer i forhold til i dag. ...

Kommentar. For at sikre at museernes behandles ens er det oplagt at tilføje, at 'Det fagligt udpegede Museumsnævn medvirker ved udarbejdelse af retningslinjerne for tilsynskonceptet'

***Kulturministeriets bemærkninger til nr. 15**

Afsnit 2. Det foreslås, at i § 17 b, stk. 1, 1. pkt., udgår », herunder tilskud til museernes erhvervelser af værker og genstande«.

Kommentar. *Afsnit 2. Som tidligere anført er det en dårlig ide at skrive denne § ud af loven. Ikke mindst kunstmuseerne har glæde af, at netop værker og genstande er nævnt specifikt. Så § bør bibeholdes.

Kulturministeriets bemærkninger til nr. 18 og 19

Afsnit 4. Det foreslås i § 19, stk. 1, at Kulturministeren nedsætter et museumsnævn bestående af syv medlemmer, som beskikkes således, at et medlem udpeges efter indstilling fra KL, et medlem efter indstilling fra Organisationen Danske Museer og fem medlemmer udpeges af kulturministeren, heraf et medlem fra et andet nordisk land.

Kommentar. *Afsnit 4. Det bemærkes, at ODM tidligere i høringssvaret har uddybet, at det er væsentligt, at der er fagpersoner fra forskellige størrelser museer med både kunst- kultur og naturfaglig indsigt i museumsnævnet

Kulturministeriets bemærkninger til nr. 20

Afsnit 6 Med den foreslåede bestemmelse får museumsnævnet kompetence til at træffe afgørelse om de enkelte statsanerkendte museers indplacering i grundtilskudskategorier efter vurdering af betydningen af museets samling, jf. § 13 a, stk. 4. Museumsnævnet vil i særlige tilfælde kunne tage sager om ændret indplacering op af egen drift. Med særlige tilfælde menes f.eks., hvis museumsnævnet vurderer, at et museum er placeret i en for høj grundtilskudskategori, f.eks. hvis der er sket ændringer i museets samling eller vurderingen af betydningen af museets samling, men hvor museet ikke selv har incitament til at ansøge om en ændring og dermed et lavere grundtilskud.

Kommentar. *Afsnit 6. ODM foreslår, at der udarbejdes en klar procesbeskrivelse, der anfører, at et museum, der er i fare for at blive omplaceret, bliver hørt inden der træffes afgørelse om omplacering.

Til: kum@kum.dk
Fra: 19kontor@rigsrevisionen.dk (19kontor@rigsrevisionen.dk)
Titel: Høring - forslag til lov om ændring af museumsloven (frist 23. august 2024)
Sendt: 08-08-2024 07:36
Bilag: image001.png;

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.

Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede dokumenter, som ikke er sikre, medmindre du stoler på afsenderen.

Kulturministeriet har den 28. juni 2024 sendt forslag til lov om ændring af museumsloven i høring.

Ministeriernes forpligtelse til at høre Rigsrevisionen er fastlagt af rigsrevisorloven, §§ 7 og 10 (Lovbekendtgørelse nr. 101 af 19/01/2012) og angår revisions- og/eller regnskabsforhold, der kan have betydning for Rigsrevisionens opgaver.

Vi har gennemgået lovforslaget og kan konstatere, at det/den ikke omhandler revisions- eller regnskabsforhold i staten eller andre offentlige virksomheder, der revideres af Rigsrevisionen.

Vi har derfor ikke behandlet henvendelsen yderligere.

Med venlig hilsen

Mette E. Matthiasen
Specialkonsulent

**FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN**

Landgreven 4
DK-1301 København K

Tlf. +45 33 92 84 00
Dir.+45 33 92 85 73
mem@rigsrevisionen.dk

www.rigsrevisionen.dk

Læs om Rigsrevisionens behandling af personoplysninger [her](#)

Fra: Carina Høgsted <ch@rigsrevisionen.dk>

Sendt: 1. juli 2024 11:27

Til: Lisbeth Hansen <lih@rigsrevisionen.dk>; Kristoffer Blegvad <kb@rigsrevisionen.dk>

Emne: VS: Høring af forslag til lov om ændring af museumsloven (frist 23. august 2024)

TO - I hr måske også fået den?

Med venlig hilsen

Carina Høgsted
Kontorchef

**FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN**

Landgreven 4
DK-1301 København K

Tlf. +45 33 92 84 00
Dir.+45 33 92 86 97
ch@rigsrevisionen.dk

www.rigsrevisionen.dk

Læs om Rigsrevisionens behandling af personoplysninger [her](#)

Bekræft venligst, at denne e-mail er modtaget.
Please confirm receipt of this e-mail.

Fra: Anna Sofie Gissel <asgi@kum.dk>

Sendt: 28. juni 2024 16:38

Emne: Høring af forslag til lov om ændring af museumsloven (frist 23. august 2024)

Se venligst vedhæftede høring.

Bemærk, at evt. høringssvar bedes sendt til kum@kum.dk med emneangivelsen "Høring – forslag til lov om ændring af Museumsloven", senest **fredag den 23. august 2024**.

Med venlig hilsen

Anna Sofie Gissel
Chefkonsulent

Kulturministeriet | Nybrogade 2 | 1203 København K
+45 29657784 | asgi@kum.dk | www.kum.dk

21.08.2024

Til Kulturministeriet

Høringssvar fra Ringkøbing Fjord Museer angående Forslag til lov om ændring af museumsloven

Ringkøbing Fjord Museer anerkender det store arbejde med udvikling af ny struktur for den statslige støtte til museerne. Vi betragter den nye model med grundtilskud og incitamentstilskud efter fire klart definerede parametre som dynamisk og med tydelige budskaber om de statsanerkendte museers relevans for samfundet. Vi vil gerne takke aftalepartierne for, at museerne fremover belønnes for at tiltrække gæster, herunder især børn og unge, for at generere indtægter og for at forske.

Vi har imidlertid en række opmærksomhedspunkter, som vi gerne vil fremføre i dette høringssvar.

Samlingen som eneste parameter for grundtilskud

Vi anerkender, at samlingen er essentiel for statsanerkendelsen. I reformteksten står der om tildelingen af tilskud at "Der er også taget stilling til, om samlingen overordnet set har flere genstande af særlig værdi, kvalitet eller betydning, som kan placere samlingens betydning i en højere kategori end det geografisk afgrænsede indsamlingsområde." Men hvordan vurderer man samlingens betydning? Som det er begrundet nu, er sønderjysk historie langt mere væsentlig end vestjysk historie, da Museum Sønderjyllands samling bringer museet i kategori 5, mens museerne på hele vestkysten ligger i kategori 1-3. Det er uigennemskueligt, hvorfor Arbejdermuseets bevaring af arbejderboliger og arbejdernes historie i de københavnske brokvarterer er vurderet til kategori 4, mens boliger, genstande og personhistorier, der viser livet på Holsmland Klit eller i Skjern Enge, hvor Ringkøbing Fjord Museer arbejder, er vurderet til kategori 1.

I reformteksten anføres det at "I anerkendelse af, at et arkæologisk ansvar er en vigtig opgave, har museets geografiske indsamlingsområde derfor ligeledes betydning for museets indplacering." Det virker imidlertid som om det eneste parameter for at vurdere det geografiske indsamlingsområdes omfang er hvorvidt det dækker over én eller flere kommuner. Der er derimod ikke taget højde for, at det geografiske område for Ringkøbing Fjord Museers vedkommende udgøres af Danmarks geografisk største kommune. Ringkøbing Fjord Museer er på trods af det store ansvarsområde, placeret i kategori 1.

Ringkøbing Fjord Museer

Administration: Bundsbækvej 25 | 6900 Skjern | +45 97362343 | CVR: 51 22 76 11
info@ringkobingfjordmuseer.dk | ringkobingfjordmuseer.dk

Kommunen, der i øvrigt er genstand for stor anlægsvirksomhed i form af industrianlæg, landbrugsanlæg og energianlæg, herunder ledningsnet til energisektoren, straffes derved indirekte for at have taget kommunalreformen alvorligt og skabt en stor kommune frem for flere små. Vi appellerer til, at man ved en revurdering af tilskudsmodellerne tager højde for, at et arkæologisk ansvarsområde kan omfatte en stor geografi, også selvom den kun omfatter én kommune.

Ringkøbing Fjord Museer varetager i øvrigt det arkæologiske ansvar sammen med Vardemuseerne for både Ringkøbing-Skjern og Varde Kommuner i samarbejdet Arkæologi Vestjylland. Vardemuseerne er vurderet til kategori 2 - mon det kan være en fejl, at det arkæologiske ansvar for to kommuner ikke også tæller med hos Ringkøbing Fjord Museer?

Reformteksten lægger vægt på, at museerne skal tilskyndes til at udvikle deres samlinger, og netop ordet "udvikling" er som noget ny koblet på ordet samling. Det bifalder vi, og ser også at netop denne forandring kan skabe bedre sammenhæng mellem museumslovens formål og museernes virke, hvis blot intentionen var ført med ind i tilskudsmodellen. Vi ser dog, at det netop ikke er sket.

Hvorvidt man er god til at udvikle sin samling, hænger ofte sammen med, om man er god til at gøre sin samling relevant og dermed tiltrække gæster til udstillingerne. Vi ser dog med de nuværende faglige begrundelser for samlingens betydning ingen argumenter, der tager højde for samlingens udvikling, relevans eller hvordan den anvendes til at formidle og forske. Tværtimod er tildelingen af grundtilskud blevet baseret på et statisk, skønnet øjebliksbillede af samlingens betydning, hvilket jo netop ikke giver mulighed for at udvikle sin samling eller dens relevans nationalt, for lokalsamfundet og gæsterne. Ingen museer er statiske enheder, og deres samling af samme årsag heller ikke, hvorfor vi mener, den måde at betragte samlingen på er i modstrid med reformens og museumslovens intention. Museumsloven understreger jo netop i § 2 at museerne skal aktualisere viden om kultur- og naturarv og gøre denne tilgængelig og vedkommende, samt udvikle anvendelse og betydning af kultur- og naturarv for borgere og samfund. Dette er ikke muligt, hvis grundtilskuddet er baseret på en antagelse af, at samlingen sjældent udvikler sig. Vi mener derfor, at intentionen i reformen kun delvist er efterkommet, og at begrundelserne for at basere grundtilskuddet samlingen er i modstrid med lovens intention - eller imod reformens intention, hvis Museumsnævnet for at efterleve loven skal tage stilling til grundtilskuddet jævnlige i takt med at museerne udvikler sig.

Ser man på listen over museernes besøgstal i Danmarks Statistik, er der blandt de 30 museer med flest besøgende i udstillingen (2023) kun tre museer, der placerer sig i kategori 1. Ringkøbing Fjord Museer, der placerer sig som nummer 15 på listen, er det største af disse tre. Dette selvom museet sammen med Vardemuseerne (der er kategori 2), udgør ryggraden i kulturturismen i Danmarks næststørste turistdestination efter København, Destination Vesterhavet. Flere gæster besøger Ringkøbing Fjord Museer end Prinsens Palæ, og tilsammen udgør museernes gæster i Destination Vesterhavet 550.000 gæster, eller lige så mange som i Den Gamle By - men tilskudsmæssigt får de to museer tilsammen 10 mio. mindre i statstilskud end Den Gamle By.

I museumsreformen understreges det, at museer er vigtige i hele landet. Men udmøntningen i de statslige tilskud efterlader nærmere et indtryk af, at de i særdeleshed ikke er vigtige i Vestjylland. Museumsreformen understreger ønsket om at skabe transparens i tilskudstrukturen. Vi takker for, at dette delvist er tilfældet i fordeling af incitamentstilskud og dermed for knap 24 % af det samlede statstilskud, men vi kan ikke se, at modellen for grundtilskuddet skaber transparens. Det samme gælder i endnu højere grad for prioritetstilskuddene. Vi gør derfor opmærksom på, at intentionerne i museumsreformen omkring transparens ikke er efterkommet for 76 % af udmøntningen.

I det allerførste afsnit af Museumsreformteksten understreges, at vi har "museer i international særklasse, som løfter museumslandskabet og tiltrækker turister til landet [som] skaber opmærksomhed – nationalt og internationalt – til gavn for både danskere og dansk erhvervsliv. Museerne er med til at tiltrække turister fra hele verden til landet, de skaber jobs i vores lokalsamfund over hele landet, de får dansk kultur på verdenskortet, og de udbreder kendskabet til dansk kultur – til gavn for vores kunstnere, vores samfundsøkonomi og vores fælles samtaler." Som et af de 15 museer i Danmark, der er allerbedst til at gøre netop dette - skabe internationale museer til gavn for turismeerhvervet i Danmarks næstsstørste turistdestination - ser vi disse intentioner underkendt i udmøntningen af reformen, når Ringkøbing Fjord Museer kan placeres i kategori 1 med et grundtilskud på kun 1,5 mio, og uden prioritetstilskud. Det mener vi ikke, fremmer intentionen i reformen. Vi henstiller derfor til, at flere parametre end en skønsmæssig vurdering af "samlingens betydning" vil indgå i tildeling af grundtilskud fremover.

Ringkøbing Fjord Museer lå i 2023 som nummer 15 på besøgstal af alle museer (besøgende i udstillingen). Museet har ligget stabilt i den øverste top målt på besøgstal gennem en lang årrække, og vi har dermed vist, at lokalmuseer kan gøre sig relevante som kultur- og turismetilbud i stor skala. Museet er imidlertid sammen med Frederiksbergmuseerne de eneste museer i kategori 1, når man ser på de 25 bedst besøgte statsanerkendte museer i Danmark, og er sammen

med Museum Østjylland det eneste museum i top 15 der får mindre end 5,5 mio. kr. i samlet statstilskud fra 2025. At museernes grundtilskud alene fastsættes efter en vurdering af samlingerne helt uden skelen til andre parametre, opfatter vi som udtryk for et meget gammeldags museumsbegreb, der ikke alene er ude af trit med museernes virkelighed og gæsternes anbefalinger, men også med reformarbejdets ånd og intention.

Vi håber, at det kan blive taget op til revision, hvordan samlingen kan indgå som et parameter, der giver plads til samlingsudvikling, samt at grundtilskuddet kan tildeles på flere parametre end et statisk blik på samlingen, blandt andet en i stedet en vurdering af, i hvor høj grad museerne forstår at gøre deres samlinger relevante, som museumsloven bør sikre.

Står den isolerede vurdering af samlingen som fundament for museets grundtilskud fast, ønsker Ringkøbing Fjord Museer snarest en genvurdering af betydningen af vores samling.

Vi har modtaget følgende kortfattede og nærmest "generiske" vurdering, der kunne laves for ethvert museum, man ikke har et særligt kendskab til: "Samlingen er indsamlet i Ringkøbing Skjern Kommune med fokus på forhistorie, middelalder, renæssance og nyere tid. Samlingen består af kulturhistoriske genstande og vurderes at være kategori 1." Vi formoder ikke at denne beskrivelse baserer sig på en reel vurdering af vores samling, der blandt andet udmærker sig inden for arkæologiske emner, både i den ældste og nyeste del af samlingen. Arkæologi Vestjylland har det seneste årti været førende i Danmark inden for metodeudvikling til at styrke de arkæologiske museers indsamlingsvirksomhed, hvilket ikke er nævnt. Vi mener, at vores samling både i volumen, kvalitet og relevans samt indenfor formidlingsudvikling og vidensudvikling har en betydning, der placerer den i den øverste halvdel blandt de danske museer - altså mindst i kategori 2.

Vi kan ikke genkende, at vi tilskudsmæssigt er placeret i den mindste halvdel af landets museer.

Optælling af besøgende

Det er uklart, hvordan tilskud tildeles på baggrund af antal besøgende. Danmarks Statistik skelner mellem besøgende i "udstillingen" og besøgende på "besøgsstedet". Da Ringkøbing Fjord Museer som økomuseum ikke er et klassisk montremuseum, hvor museumsbesøg kun finder sted i "udstillinger", men også gennem de sidste 40-50 år har fundet sted i mødet med museets formidlere udenfor museets vægge og på besøgssteder, der er bevarede huse eller rekonstruerede miljøer, er det vigtigt, at også disse besøgssteder tæller med

i det besøgstal, der ligger til grund for museets samlede besøgstal. Dette såvel fremadrettet (hvor de ville kunne opgøres som en del af museets arrangementer), men også i perioden fra 2019-2023, der ligger til grund for incitamentstilskuddet i de første tre år.

Ringkøbing Fjord Museer driver flere besøgssteder som en del af museets samlede virksomhed, der enten har eget CVR-nummer, egen bestyrelse eller et andet ejerskab end museet. For samtlige aftaler gælder det, at museets bestyrelse har medtaget stederne i udviklingsplaner og driftsopfølgninger, og at driften af dem kan aflæses af museets budget og regnskab. Dette gælder Kaj Munks Præstegård, der ejes af Kulturministeriet, men har været drevet af museet siden stedets åbning for offentligheden i 2012. Det gælder også Naturkraft, som siden 1. februar 2022 har været drevet på en entydig aftale af Ringkøbing Fjord Museer, og hvor museets direktør er indsat som direktør også for Naturkraft. Det gælder også Fiskeriets Hus, der siden 1. januar 2022 er drevet på en samarbejdsaftale med det sigte at nedlægge Fonden Fiskeriets Hus, hvilket pt. er under behandling i Civilstyrelsen. Samarbejds- og driftsaftalerne, der alle reelt er driftsaftaler, fremgår af museets vedtægter.

Vi mener, at museets bestyrelse har handlet i overensstemmelse med museets vedtægter, der er godkendt af hovedtilskudsyder og nikket til i Slots- og Kulturstyrelsen, og at museet har drevet besøgsstederne efter museumsloven. Vi vil derfor anmode om, at disse tre besøgssteder og vores udstillinger her tæller med i det samlede besøgssted fra driftstidspunktet, også i de bagudrettede opgørelser af besøgstal fra 2019-2023, selvfølgelig kun i den periode, hvor de har været drevet på aftale med museet.

I museumsloven fremgår det at "Der ydes ikke støtte til samlinger i privateje eller til foreninger, selskaber mv., der har et kommercielt sigte. Bestemmelsen fastslår endvidere, at kulturministeren kan kræve, at museet administrativt og økonomisk er adskilt fra andre institutioner mv., så det kan sikres, at statstilskuddet ikke anvendes til formål, der er museumsvirksomheden uvedkommende."

Vi håber, at det i udmøntningen af loven og med tildeling af opgaver til Museumsrådet vil blive understreget, at det er museernes bestyrelser, der afgør, hvorvidt besøgssteder skal tilføjes til eller udtages af driften, og at det er museernes bestyrelser, der er ansvarlige for at besøgssteder drevet på aftaler kan drives efter museumsloven og museets vedtægter, så længe aftalen ikke har et kommercielt sigte.

Hvis et museum ikke kan åbne eller lukke nye besøgssteder uden statens godkendelse, herunder at påtage sig driften gennem driftsaftaler, vil man bremse museernes mulighed for at udvikle sig efter museumslovens krav om at museerne skal være økonomisk bæredygtige og have relevans for samfundet.

Hvis det er nødvendigt at stille krav til udformningen af driftsaftalerne, for at der ikke skal herske tvivl om hvordan besøgstal, tilskud og entreindtægter kan medtælles, bør disse retningslinjer udformes, så de kan implementeres i gældende aftaler inden januar 2025.

Skjern, 21.08.2024

Mette Bjerrum Jensen, direktør

Lisbeth Valther, forperson

Til Kulturministeriet

Sagsbehandler
Henrik Dahl
Direkte telefon
29 83 85 80
E-post
henrik.dahl@rksk.dk
Dato
22. august 2024
Sagsnummer
24-009036

Høring – forslag til lov om ændring af Museumsloven

Jeg hilser den nye struktur for tildeling af statsstøtte til museerne velkommen. Jeg glæder mig over, at en forældet og uigennemskuelig tilskudsstruktur nu erstattes af mere klare principper og en god balance mellem grundtilskud og incitamentsordning.

I kulturminister Jacob Engel-Schmidts brev til borgmestrene læser jeg, at reformen skal sikre *“gode og veldrevne museer i hele landet. Ikke mindst i de små lokalsamfund, hvor relevante lokale museer spiller en stor rolle som fælles mødested for demokratisk dannelse, for familiesamvær og som arbejdsplads.”* Denne formulering flugter med Ringkøbing-Skjern Kommunes ambition for vores lokale, statsanerkendte museum, der ved siden af at udfylde rollen som et samlingspunkt for kommunens befolkning også er et omdrejningspunkt i turismen i Destination Vesterhavet.

Ringkøbing Fjord Museer driver en række museer, der hver for sig og tilsammen kvalificerer den oplevelse, Vestkystens mange gæster får med sig hjem. Veldrevne, ambitiøse museer understøtter turismens kommercielle aktører og skaber arbejdspladser og økonomi.

Når jeg ser den rolle Ringkøbing Fjord Museer spiller i vores lokalsamfund og i vores turisme, undrer det mig, at vores museum placeres på laveste trin af fem, når det fra ministeriets side indplaceres i en rangliste med alle landets museer.

Jeg forstår, at denne placering baseres udelukkende på en vurdering af museernes samlinger. Jeg undrer mig over dette fokus. Alle kan enes om, at museernes samlinger er et vigtigt fundament for formidling, kulturaktiviteter og turisme, men for mig at se, var det mere relevant at fokusere på den betydning, museerne har, og den værdi, de skaber - og dermed, at man i højere grad fulgte intentionen, der kan læses i reformteksten om, at museerne skal anerkendes for at understøtte turismen og være relevante for vores borgere og turister.

Med det ensidige fokus på samlingen kommer Ringkøbing Fjord Museer til at optræde i den laveste kategori "Lokal betydning". Denne klassifikation er urimelig. Ringkøbing Fjord Museer er en drivende kraft i et turismeerhverv, der tiltrækker tusindvis af mennesker fra nær og fjern. Vores museum har formået at udvikle oplevelsesindhold og udstillinger, så det føjer kvalitet og indsigt til mange familiers sommerferie i Danmark. Vestkystturismen er en international succes.

Når museernes grundtilskud tildeles alene efter samlingernes betydning, skaber man urimelige vilkår for museer, der engang var små. Ringkøbing Fjord Museers samlinger har rod i mindre initiativer i to små provinsbyer i tyndtbefolkede områder. Men Ringkøbing Fjord Museers potentiale i nutid og fremtid er stort, og museet forløser dette potentiale. Andre steder i landet kan det forholde sig omvendt. Museer med rod i større gamle museer med større samlinger vil blive belønnet, selvom nogle af dem måske leverer langt mindre værdi og langt smallere kulturtilbud.

Med et årligt besøgstal på mere end 200.000 er Ringkøbing Fjord Museer i top 15 blandt de danske museer. Dette tal omfatter imidlertid ikke de 100.000 gæster, som museet også driver museum for i kraft af aftaler med to af kommunens store kultursatsninger, Naturkraft og Fiskeriets Hus, som museet har haft ansvaret for driften af siden starten af 2022. Med en forventet samlet statsstøtte på ca. 5,3 millioner (inklusiv incitamentsudløste elementer) modtager Ringkøbing Fjord Museer imidlertid det næstlaveste beløb blandt samtlige museer i top 20. Dette er ikke rimelige konkurrencevilkår for kultur og turisme i Udkantsdanmark. Jeg kan ligeledes ikke se af beregningerne, at de øvrige 100.000 gæster, der er omfattet af museets drift siden 2022, indgår i beregningerne. Det er min forventning, at det endelige beregningsgrundlag vil omfatte hele museets drift - også den nye del, der pga. administrative processer i Erhvervs- og Civilstyrelsen er midt i en langvarig overgangsfase til at blive en fuldgældig del af museets regnskaber.

Jeg forstår, at det først om tre år vil blive muligt at gøre indsigelser mod den samlingsbaserede rangorden og mod museernes placering i kategorierne. Derfor håber jeg, man til gengæld vil have forståelse for en anden kanal, ad hvilken Ringkøbing Fjord Museers statstilskud lader sig normalisere i forhold til sammenlignelige institutioner.

De to museums-lignende attraktioner Fiskeriets Hus og Naturkraft er begge i gang med fusion med Ringkøbing Fjord Museer. Den nye samlede museumsorganisation træder i kraft i 2025. Begge attraktioner har siden 2022 været drevet i tæt samarbejde med museet - på Fiskeriets Hus har museet varetaget markedsføring og hjulpet med formidling og udstillinger, mens Naturkraft har været drevet af museet således, at museets ledelse har været direktion på begge institutioner de seneste to et halvt år, mens medarbejdere på begge institutioner har varetaget opgaver på tværs. Fiskeriets Hus og Naturkraft har til sammen ca. 100.000 gæster hvert år.

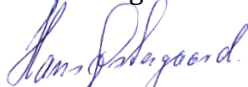
Det er efter min mening vigtigt, at museumsreformen ikke forhindrer museer i at udvikle deres soliditet gennem at udvide med nye besøgssteder, men at man derimod kan finde smidige løsninger i overgangsperioder, hvor disse steder er under opførelse eller i en overdragelsesproces.

Hvis disse gæster, som allerede i de forgangne år har været tæt knyttet til Ringkøbing Fjord Museer, og som i de kommende år kommer til at indgå i museets besøgstal, tælles med i de udregninger, der ligger til grund for det incitamentsbaserede tilskud til Ringkøbing Fjord Museer, vil museets statsstøtte efter hurtig hovedregning stige med op mod to millioner. En sådan forøgelse vil bringe støtten til vores museum nogenlunde på linje med andre museer af tilsvarende betydning for kultur og turisme.

Jeg vil gerne henlede opmærksomheden på, at den nye samlede museumsinstitution fra 2025 mister en årlig statsstøtte på fire millioner kroner fra Undervisningsministeriet til Naturkraft. Et tilskud, der netop er givet for at støtte kulturinstitutioners mulighed for at formidle stærkt til børn og unge. Jeg er overbevist om, at museet kan fortsætte denne vigtige opgave, hvis der findes midler til det i den kommende museumsreform.

I håb om forståelse - Vestjylland har ikke brug for særbehandling, men vi kan ikke klare os på vilkår, der er ringere end dem, der bydes i de store byer.

Med venlig hilsen

Hans Østergaard

Borgmester

ROMU

Sankt Ols Stræde 3
4000 Roskilde
Tlf. 46 31 65 00
romu@romu.dk

22. AUGUST 2024

Kulturministeriet
kum@kum.dk

HØRINGSSVAR VEDR. FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF MUSEUMSLOVEN (MUSEUMREFORM)

Museumsreformen, der er udsendt til høring, har virkelig mange kvaliteter, men også nogle uhensigtsmæssige facetter. Den gode reform kan blive endnu bedre. Derfor dette høringssvar på vegne af chefgruppen i museumsorganisationen ROMU.

Først kort om kvaliteterne:

- Det er særdeles positivt, at museumsreformen grundlæggende tager afsæt i museernes samlinger. Samlingerne er og bliver det unikke ved museerne, som adskiller os fra andre væsentlige kultur- og samfundsinstitutioner.
- Det er derudover særdeles positivt, at reformen gennem ord og bevillinger styrker hele området, museernes relevans, betydning og opgaver samt mulighed for at udvikle sig.
- Det er endvidere en stor kvalitet, at reformen nyder bred politisk opbakning, retter op på flere skævheder og på mange måder giver mere solide og stabile rammer for museernes vigtige virke i årene fremover.

Dernæst også kortfattet om uhensigtsmæssighederne:

- Det er et problem for hele museumsvesenets troværdighed på sigt, at det systematiske, skriftlige og omfattende **tilsyn**, der eksisterer i dag, udskiftes med et risikobaseret tilsyn. Netop når der tilføres flere midler, og samfunds betydningen vokser, er det vigtigt for den folkelige opbakning, at der finder et grundigt og ensartet tilsyn sted. Vi foreslår, at det nuværende tilsyn med de statsanerkendte museer opretholdes, med passende ressourcer til myndigheden, SLKS, som gør det godt.

- Museer skal – og forventes af kunne – vide noget ud over det gængse og sædvanlige om det, vi samler på og udstiller. Derfor er det et problem for hele museumsområdet troværdighed, at kravene til **forskning** nedsættes til en udgivelse hvert tredje år, som endda kan håndteres ved, at en ansat er medforfatter på noget, der udgives fra et andet museum. Befolkningens tillid vil med tiden dale, og vidensniveauet vil falde. Det er ødelæggende, også for andre, der forsker meget mere. Vi foreslår, at minimumskravet til forskning for alle statsanerkendte museer hæves mærkbart. Dette vil også som følge af museerne geografiske fordeling og lokale forankring bidrage til, at vidensniveauet om kulturarv øges i og om hele landet.
- Det **arkæologiske ansvar**, herunder løsningen af de lovfærdede kapitel 8-opgaver, er uforløst i reformen, og flere spørgsmål, der er væsentlige i praksis, er ubesvarede: Hvordan løses og honoreres den stigende mængde af danefæ-indleveringer reelt? Hvordan struktureres området, der pt. er fordelt på virkelig mange, meget forskellige institutioner, hvad angår størrelse og faglig tyngde? Hvordan forhindrer vi de utrolig mange projektorienterede ansættelser netop inden for dette fagområde, som følger af uforudsigelige, bygherrefinansierede opgavemængder? Hvordan sikres de arkæologiske standarder fremover, hvis både tilsyn og forskningskrav mindskes betragteligt? Vi foreslår, at der nedsættes en arkæologi-struktur-kommission, som skal følge op på reformen og komme med forslag til forbedring og ny organisering af arkæologien i Danmark, herunder se på forbedringer af rammerne for arkæologernes arbejdsmiljø.
- Museumsreformen retter op på flere skævheder, og det er prisværdigt, som anført til indledning. Men det er uheldigt for sammenhængskraften i hele landet, at netop den sjællandske region stort set ingen effekt vil mærke af reformen. **Region Sjælland** ligger i forvejen lavt, hvad angår kulturtilskud pr. borger. Ifølge de fremlagte beregninger vil statsanerkendte museer, der tilfældigvis er placeret i denne region, som gennemsnit blot få øgede bevillinger efter fuld indfasning på 4 procent, mens andre regioners museer kan notere over 30 procent i stigning. Dermed cementerer reformen, givetvis utilsigtet, en skævvridning i stedet for at rette op på den. Det er et uheldigt signal til Sjællands kulturliv og betydningen heraf. Vi foreslår, at der rettes op på dette, for eksempel via ekstra politisk justering af reformen med regionalt fokus eller gennem andre kulturpolitiske tiltag, der sigter mod at styrke museumslivet og kulturfyrterne i den sjællandske region.
- Museumsreformens afsæt i samlinger er grundlæggende fint og fornuftigt; dog forekommer springene i grundbevillingerne, særligt mellem kategori 3 og kategori 4, at kunne finjusteres yderligere for at opnå mere oplevet retfærdighed. I både kategori 3 og 4 befinder sig museer med samlinger af **national relevans**, men forskellen på, om disse vurderes at have særlig samfundsmæssig betydning udgør hen ved 7 millioner årlige støttøkroner. Samlinger fra kategori 3 af national relevans med f.eks. Kim Larsen eller H.C. Andersen, der ellers fysisk befinder sig ude i landet, får dermed 7 millioner mindre som udgangspunkt hvert år i støtte end samlinger bl.a. på flere museer i København i kategori 4. Det er for stor en forskel, der i årene fremover vil påvirke det basale samlings- og vidensarbejde i kategori 3 negativt. Vi foreslår, at grundbevillingerne her finjusteres i aftalekredsen, så de to nationale kategorier 3 og 4 kommer tættere på hinanden.

Samlet set står vi med en reform, der forbedrer og styrker museumsområdet. Det takker vi for, herunder også for muligheden for i et stærkt demokratisk samfund at komme med høringssvar, som vi har tillid til vil blive læst og have mulighed for at påvirke reformen til at blive yderligere gennemsigtig, retfærdig og langtidsholdbar.

Med mange venlige hilsner,

Morten Thomsen Højsgaard
direktør, ph.d.

//

Kopi til ODM.

SORØ KUNSTMUSEUM

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Sendt til kum@kum.dk

23. august 2024

Høringssvar fra Sorø Kunstmuseum til forslag om ændring af Museumsloven

Sorø Kunstmuseum ser grundlæggende med positive øjne på den fremlagte ændring af Museumsloven, som nu er i høring. Først og fremmest er det positivt, at museernes vægt, betydning og performance danner grundlag for tilskuds størrelse, således at der bliver ryddet op i det hidtidige uigennemskuelige og skæve tilskudssystem præget af historik og særlige aftaler. Desuden er det særdeles positivt, at området tilføres ekstra midler, så en reform kan gennemføres på en måde, hvor der både bliver plads til incitamentsreguleret tilskud og til at løfte en række museer via et hævet minimumstilskud og via et øget tilskud til flere hidtil forfordelte museer, så de kommer på niveau med de museer, de er sammenlignelige med. Det er alt sammen til gavn for det samlede museumsvesen.

Sorø Kunstmuseum er således enige i meget af det grundlæggende i reformen og ser reformen som et godt udgangspunkt. Men vi ser det netop som et udgangspunkt og finder det afgørende, at der bliver arbejdet videre med nogle væsentlige aspekter med henblik på (1) at øge transparens hvad angår grundtilskudskategorier, (2) styrke betydningen af museernes opgave og rolle i samfundet – i hele landet samt (3) sikre en stærkere incitamentsstyring for flere af landets museer, end de fremlagte lovmæssige rammer giver mulighed for.

Øge transparens vedrørende placering i grundtilskudskategorier og udvide vurdering med kvalitative vurderinger af samlingsformidling

Den fremlagte tilskudsmodel indplacerer landets 93 museer i grundtilskudskategorierne 1-5. Indplaceringen er foretaget af Slots- og Kulturstyrelsen og grundlaget for deres kategorisering er undtaget for aktindsigt og er ikke blevet fremlagt som en del af høringsgrundlaget. Det betyder, at vi som museum står med en række ubesvarede spørgsmål og grundlæggende stiller os undrende overfor flere museums indplacering, herunder Sorø Kunstmuseum, som er placeret i kategori 1. Kategoriseringerne virker i flere tilfælde skæve – nogen virker til at ligge for højt, andre for lavt – hvilket giver indtryk af, at vurderingerne af samlingernes betydning mangler klarhed og tydeligere sammenlignelighed museumssamlingerne imellem.

I det fremlagte forslag til ændring af museumsloven berører en del af teksten nok *samlingerne* og deres betydning, men en lige så stor del omhandler *museernes* betydning og rolle. Og man må spørge, hvad betydning for samfundet det har, hvis ikke et museum formår at arbejde aktivt med sin samling og bruge den til at fremdrage ny viden og perspektiver. Det er ikke nok at eje og bevare genstande, de skal også gøres tilgængelige og formidles for at have værdi for samfundet. Det må være kvaliteten af det arbejde, som har indflydelse på ens grundtilskud og ikke kun samlingen i sig selv.

Sorø Kunstmuseum har en god og repræsentativ samling, der spænder over 300 års primært dansk kunsthistorie. Desuden har museet to særsamlinger – dels af middelalderlige træskærerarbejder, dels

ej er vi landets eneste offentligt tilgængelige samling af russiske ikoner. Samlingen er af væsentlig betydning for den samlede kunsthistorie og øvrige kunstsamlinger. Det mærkes gennem andre både danske og udenlandske museers interesse for lån af væsentlige værker fra samlingen, hvilket i stigende grad giver anledning til udstillingssamarbejder med andre af landets mellemstore museer. På den baggrund mener vi, at museet burde vurderes som et museum af regional eller eventuelt national betydning. Således er det af stor betydning for os, at det bliver muligt at få vurderet og ændret sin kategorisering efter behandling af det kommende museumsråd.

Der efterlyses således større transparens for hvilke kriterier, der gør sig gældende for de enkelte kategorier. Disse kriterier bør ønskeligt foreligge i god tid før, der bliver åbnet for muligheden for at ansøge om at få ændret sin kategorisering, så såvel museer som museumsråd kan lade dem indgå i deres arbejde med ansøgningen.

Samling som primært grundlag afspejler ikke museernes opgave og rolle i samfundet. Det skal suppleres af flere forhold, hvilket vil øge transparensen og sikre stærke museer i hele landet

Museer er meget mere end deres samlinger, og derfor er det ikke hensigtsmæssigt, at det udelukkende er museernes samlinger, som begrunder indplaceringen i en given kategori. Dels viser størstedelen af museerne kun en meget lille del af deres samling for offentligheden. Dels siger det intet om, hvilken betydning museet har på en række andre parametre, ikke mindst lokalt. Hvis alle dele af Danmark skal have adgang til museer af en vis kvalitet, så bør man også seke til, at alle dele af Danmark er tilstrækkeligt prioriteret på museumsområdet, herunder hvilken betydning et museum vurderes at have for dannelse, forankring, demokratiforståelse, diversitet, osv. i et lokalområde. Sorø Kunstmuseum dækker eksempelvis som det eneste statsanerkendte kunstmuseum i Vestsjælland et meget stort opland, som på en række parametre ligger i bunden af landets statistikker for uddannelse og sundhed. Det er væsentligt at museet har ressourcerne til at sikre stærke kunst- og kulturtilbud til regionens borgere, ikke mindst børn og unge.

Forslag til løsning: I tillæg til samlingernes betydning og til det variable tilskud, kunne man have et tilskud, der netop forholder sig til vigtigheden af at have et museum af den pågældende art og kvalitet netop dér. Midlerne hertil kunne dels tages fra de politisk prioriterede midler, dels fra grundtilskudsmidlerne, hvor man i det fremlagte reformudspil kunne få den tanke, at nogle museer er højere placeret, end deres samling kvalificerer dem til, for at undgå at deres tilskud falder for meget med reformen. Det er helt fair at ville sikre museers økonomi, men det ville være mere hensigtsmæssigt for det kollegiale samarbejde museerne imellem, hvis der var større transparens om, hvilke begrundelser der ligger bag.

Pt. optræder spørgsmålet om demografi og museets vigtighed fra et samfundsmæssigt perspektiv i en langt fra transparent blanding mellem skæv indplacering i kategori og politisk prioriteret tilskud. Tilføjelsen af en ekstra kategori vedr. demografi i fordelingen af tilskud vil øge transparensen ift. hvad der udløser tilskud og samtidig styrke indplacering af grundtilskud ift. samlingernes kvalitet og karakter, idet der kan ryddes op i de skæve placeringer i kategorier, der synes at være gjort for at sikre konkrete museers fortsatte eksistens på det nuværende niveau. Samtidig vil det gøre det mindre usikkert for museer, der netop modtager politisk prioriterede midler pga. deres placering el.lign. og mindske afhængigheden af konkrete politikeres præferencer, samtidig med at en del af de politisk prioriterede midler fortsat vil være til fordeling.

Forslaget er blot én måde at indføre spørgsmålet om demografi i tilskudsmodellen. Målet er grundlæggende at sikre gode museer i hele landet. Det mål er mindre godt sikret i den nuværende model.

Det differentierede incitamentsbaserede tilskud skal tildeles pr. kategori 1-5 og ikke samlet set:

I det fremlagte lovforslag vil fordelingen af det differentierede incitamentsbaserede tilskud blive tildelt den halvdel af museer samlet set, som gør det bedst inden for hvert område: (1) Besøgstal, (2) besøgende børn og unge, (3) økonomi/omsætning og (4) forskning.

Set fra de mindre museers perspektiv er det hverken rimeligt eller hensigtsmæssigt. I et forsøg på at få et skarpere billede af, hvordan fordelingen er kategorierne imellem, har vi indført data fra det udsendte "Tilskud fordelt på museer" i en tabel. Se bilag.

Oversigten taler sit eget klare sprog og viser, at de mindre museer kun i begrænset omfang vil få mulighed for at få del i de variable tilskud som del af de bedste 50%. I stedet kunne man beslutte, at de 50% skal tages inden for *hver* kategori, i stedet for samlet set, for ellers vil det være meget svært at nå en vigtig del af hensigten med ordningen, nemlig at det skal være en gulerod og en incitamentsstyring for museerne. Som det er sat sammen nu, så bliver det snarere en måde at begrænse, hvad man kunne kalde de mindre museers sociale mobilitet. Man kunne også gå skridtet videre og tale for, at det ud over at være opdelt i kategori 1-5, også skulle operere med en anden procentfordeling i de grupper, hvor der er mange museer placeret, så fx museerne i kategori 1 har en procentdeling på de 70% bedst performende, kategori to har de 55% bedst performende, kategori 3 har de 50% bedst performende, kat. 4 har 45% og kat. 5 har 40% bedst performende.

Der er mange ubekendte i, hvilke data, der ligger til grund for fordelingen af de variable tilskud, men selvom der derfor er en del usikkerhed forbundet med overblikket, så er det på baggrund af vedhæftede tabel nemt at se, at museerne i kategori 1 er i stor risiko for at blive forfordelt og reelt ikke vil have nogen gulerod. Det er ærgerligt.

Sorø Kunstmuseum står naturligvis til rådighed, hvis der skulle være ønske om eller behov for præcisering af synspunkter og ser ellers frem til at følge den videre proces.

Med venlig hilsen

Marie Louise Helveg Bøgh
Direktør

Kategori	Antal museer	Museer med variabelt tilskud	Besøgende	B&U	Indtægter	Forskning	Samlet beløb	Gennemsnit alle museer i kategorien	Gennemsnit tilkomne museer i kategorien
1	40	18	7	7	9	11	34		
Beløb i mio. kr.			2,6	3,5	2,9	2,1	11,1	0,278	0,617
2	27	22	18	16	17	16	67		
Beløb i mio. kr.			9,5	9,4	7,7	3,1	29,7	1,100	1,350
3	16	14	12	14	12	9	47		
Beløb i mio. kr.			8	11,9	11,2	4,8	35,9	2,244	2,564
4	6	6	6	6	6	2	20		
Beløb i mio. kr.			9,3	7,9	7,1	1	25,3	4,217	4,217
5	4	4	4	4	4	3	15		
Beløb i mio. kr.			8	6,8	9,3	1,9	26	6,500	6,500
I ALT ANTAL	93	64	47	47	48	41			
I ALT BELØB			37,4	39,5	38,2	12,9	128		

20. august 2024

Vardemuseerne

Lundvej 4
6800 Varde
Tlf.: 75 22 08 77
vam@vardemuseum.dk
vardemuseerne.dk

Høringssvar fra Vardemuseerne angående**Forslag til lov om ændring af museumloven**

Tak til Kulturministeren og Folketingets partier for det store arbejde med udvikling af en ny tilskudsstruktur for de statsanerkendte museer. Vi er glade for den nye model med differentierede grundtilskud og incitamentstilskud efter fire parametre som en klar forbedring af det hidtidige system. Både anerkendelsen af betydningen af at tiltrække gæster og ikke mindst anerkendelsen af arbejdet med børn og unge er vigtige skridt i den rigtige retning. Men vi er nødt til at påpege tre punkter i forhold til de differentierede grundtilskud, som kræver opmærksomhed i forbindelse med implementeringen eller senest i forbindelse med evalueringen af systemet:

1: For det første er der brug for en meget hurtig og meget tydelig definition af betingelserne for placering i fem grundtilskudstrin. Det er 70% af de samlede tilskudsmidler, der uddeles i disse grundtilskud, og som det beskrevet foreløbigt, er det kun meget generelle beskrivelser, der forklarer placeringen. I nogle tilfælde endda beskrivelser, der er i modstrid med museets vedtægter. For Vardemuseerne er beskrevet, at museet har et regionalt ansvar, men af museets vedtægter fremgår, at museet har et nationalt ansvar for flygtningehistorier.

2: For det andet er det uhensigtsmæssigt, at grundtilskuddet alene baseres på en vurdering af "samlingens betydning". Både fordi det er en størrelse, der er praktisk taget umulig at måle, men primært fordi "samlingens betydning" jo ikke er et udtryk for museets betydning for samfundet. Det ville være langt mere relevant at lave det differentierede grundtilskud på baggrund af en vurdering museets opgaver, museets samling og museets evne til at gøre samlingen relevant for publikum.

**Opdag
den skjulte
Vestkyst**

3: For det tredje er det under alle omstændigheder vigtigt, at der senest i forbindelse med en evaluering af det nye system også laves en evaluering af de enkelte museers placering i grundtilskudssystemet. Både for at rette de eventuelle fejl, den meget hurtige indplacering under lovarbejdet kan have medført, og for at vurdere, om der er sket en udvikling i museets samlings betydning.

Venlig hilsen

Claus Kjeld Jensen

Direktør for Vardemuseerne

**Opdag
den skjulte
Vestkyst**

HØRINGSSVAR til forslaget til lov om ændring af museumsloven

"Museerne giver os fælles referencer og binder os sammen på tværs af landet. De er vitale for de lokalsamfund, de ligger i. De skaber møder mellem os og danner rammen for fællesskaber og aktiviteter – både inden for og uden for museernes mure. ... Museer er centrale i alle dele af landet, og i kraft af deres betydning for samfundets udvikling er det vigtigt, at befolkningen har adgang til relevante museer, så befolkningen kan deltage aktivt i den fortsatte udvikling af demokrati og samfundsliv. På samme måde er museer afgørende for, at vores børn og unge lærer, hvem vi er, og hvad vi kommer fra, så de får et holdepunkt i en ellers hektisk tilværelse. Det er afgørende, at museerne er relevante og inddragende for vores børn og unge, og at mulighederne for demokratisk dannelse ikke begrænses af postnummer. Derfor skal der fortsat være adgang til museumstilbud af høj kvalitet i alle dele af landet, ligesom alle dele af landet også rummer vigtig kultur- og naturarv."

Virkelighedens danske museumsvesen, som beskrevet i ordene fra Kulturministeriet, er en flot helhed. Gennem deres brede berøring og alsidige opgavevaretagelse spiller danske museer på tværs af landet en stor rolle på mange niveauer i deres lokalområder, nationalt og internationalt. Det er dette netværk af stærke resultater, som en ny lov om fordeling af statstilskud på bedste vis skal understøtte. Nedenfor følger refleksioner om, at museumsverdenens mangfoldighed kan blive trængt af det nye forslag, der dog ved tilretninger i stedet vil kunne understøtte endnu bedre.

DYNAMIK & MINIMUMSKRAV

"Det er vigtigt for aftalepartierne, at der er statsanerkendte museer i alle dele af landet og ambitionen er, at alle børn og unge skal vokse op i nærheden af et museum. På mindre øer er der langt fra det samme potentiale til at opnå højere besøgstal, og derfor imødekommes det i aftalen ved blandt andet at differentiere i kravene."

Danmark er kendt for at have et finmasket net af museer af høj kvalitet fordelt landet over. Det skal fordelingen af statstilskuddet være med til at understøtte. Ø-museerne nævnes specifikt, og dertil er det nødvendigt at forholde sig til alle tyndtbefolkede egne, da museernes opland er meget forskellige. 20.000 gæster midt i Jylland eller på Lolland i opland på 200-300.000 indbyggere er jo noget helt andet end 20.000 gæster i Københavns opland på 2,5 mio. potentielle museumsgæster. Om et museum ligger midt i en stærk turiststrøm eller ej, kan også have stor betydning for antallet af gæster. Det er afgørende, at museernes besøgstal relativiseres med omregningsfaktorer - ellers forfordes museerne i de tyndere befolkede egne uforholdsmæssigt i relation til hovedstadsområdet.

ET DIFFERENTIERET GRUNDTILSKUD

"Grundtilskuddets størrelse er differentieret i fem kategorier baseret på en faglig, skønsmæssig vurdering af betydningen af museernes samlinger, som afspejler museernes kerneopgaver i relation hertil. Kunstmuseernes samlinger er vurderet ud fra, hvor repræsentativ den enkelte samling er inden for museets ansvarsområde, samt samlingens betydning for den samlede kunsthistorie og øvrige kunstsamlinger."

Ud fra et seriøst arbejde med museernes samlinger er det svært at forstå, at grundtilskuddene, der udgør den største del af statsstøtten, fremover skal fordeles "på en skønsmæssig vurdering af museumssamlingernes betydning". Når målet med den nye lov er at skabe transparens, må der arbejdes for at skabe en model, hvor det udefra er synligt og forståeligt, hvorfor museer ender i hvilke kategorier.

Det er vigtigt at få præsenteret kriterierne for vurderingerne af samlingerne. Hvem foretager dem og på hvilket grundlag? Hvad skal der til for at et museum kan bevæge sig fra den ene kategori til en anden, eller er de for evig tid låst til de præsenterede kategorier?

ET VARIABELT INCITAMENTSBASERET TILSKUDSELEMENT

...et museum kan få et ekstra tilskud, hvis de er gode til fx at tiltrække børn og unge. Tilskuddet tildeles særskilt på baggrund af hver af de fire parametre enkeltvis:

- besøgende (30 pct. af tilskudselementet)
- børn og unge (30 pct. af tilskudselementet)
- indtægter (bestående af tilskud, herunder fx kommunalt tilskud og tilskud fra fonde samt entréindtægter) (30. pct. af tilskudselementet)
- fagfællebedømte forskningspublikationer (10 pct. af tilskudselementet)

Set i forhold til Ministeriets beskrivelse af det stærke, vedkommende og udadrettede danske museumsvesen med "tilbud af høj kvalitet", er det påfaldende, at incitamentstilskuddene alle fordeles ud fra rent kvantitative parametre frem for kvaliteten af museernes virke. Tallene må nødvendigvis relativiseres i forhold til fx de enkelte museers økonomiske og bemandingsmæssige ressourcer.

Om man gennem et rent fagligt museumsnavn kunne se på, fremhæve og belønne kvalitet, ville man gennem incitamentsbaserede tilskud kunne fremme og udvikle museernes arbejde. Frem for at skabe en ufrugtbar konkurrence, hvor jagten går på at nå de højeste tal, bør der udvikles modeller, der forholder sig til kvalitet. Det er jo ikke nødvendigvis det museum, der genererer flest gæster med mange børnebesøg og mange fondsmidler, der leverer de mest vedkommende, nytænkende og fagligt dybt kvalificerede resultater. Omvendt kan det jo være et lille museum, der tænker nyt og udvikler dele af museets virke i retninger, som også de største kan have glæde af.

For at mindske uligheden kunne man – som i det gamle Museumsnævns tid – fordele incitamentstilskuddene proportionalt til alle i hel gruppen. For år tilbage var det en fantastisk gulerod, at staten gik ind og matchede museets regnskab procentuelt. Var det lykkedes at skaffe god støtte lokalt eller hos fonde, gav det bonus til det enkelte museum. Lidt af tanken lever i det nye forslag, men hvorfor kun den øverste halvdel af gruppen?

Tankevækkende for både Folketingets og kommunernes politikere samt KL og den øvrige befolkning er det at se nærmere på de tal, der fremgår af Kulturministeriets oversigt "Tilskud fordelt på museer", der viser museernes nuværende driftstilskud og beregnet tilskud efter den nye tilskudsmodel. Sorø Kunstmuseum har opstillet vedhæftet oversigt, der ved helt enkle sammentællinger viser, hvordan den nye models tilskud fordeler sig blandt de museer, der efter de foreslåede kriterier vil modtage de variable tilskud. I snit vil fx de 22 kategori 2 museer hver modtage 1,35 mio. kr., mens et museum i kategori 1 vil få 617.000 kr. Der er unægtelig langt større muligheder for at udvikle et museum, der modtager et incitamentsbaseret tilskud på 1,35 mio. kr. end det, der får 617.000 kr.

Disse tal kan læses som et udsagn om, at man har mindst interesse i at udvikle de mindre museer, der er sat i kategori 1. Det ville være synd, for mange af disse museer ligger i de tyndere befolkede egne, hvor de spiller en stor rolle, men hvor der måske er mindre økonomiske ressourcer at spille ind med. Netop her ville et øget statstilskud gøre en markant forskel. Mindre institutioner er ofte mere omstillingsparate og kan levere uventet nytænkning. Dertil er store museer ikke nødvendigvis proportionalt set synonyme med fx mere og bedre forskning. Ved en omregning af resultater målt pr. medarbejder, er de mindre museer ofte mindst lige så leveringsdygtige – hvis ikke ligefrem mere produktive på flere fronter.

Tankevækkende i forhold til den fremtidige udvikling af den danske museumsverden er det, om den nederste 50% af kategorierne fremover helt skal være afskåret fra at komme i betragtning til de incitamentsbaserede tilskud.

Det vigtigt at hvert museum kan være med i hver kategori for sig, da nogle kan være stærke på antal gæster, andre på at skaffe midler, mens andre igen har særlig stærkt fokus på børn og unge.

Kriterierne for tildeling af incitamentsbaserede tilskud får her uddybende refleksioner med på vej:

BESØGENDE. Om museerne i hver kategori skal konkurrere om at få del i belønningerne for fx at have flest gæster, er der flere faktorer, der skal afklares:

Konkurrerer museerne med deres egne tidligere besøgstal? Hvad stiller man i givet fald op, hvis man er ved at have nået grænsen for, hvad en egen kan trække af gæster og der ikke er ressourcer til en storstilet turisme offensiv?

Eller har tanken været, at besøgstal skal ses kvantitativt på tværs af hele kategorien?

I givet fald vil de mindste museer aldrig komme i betragtning. Selv om de fordobler deres besøg, vil de aldrig nå op i nærheden af de 50% af gruppen, der har flest gæster.

I Statens Museumsnævns tid var det alle, der blev tilgodeset proportionalt i forhold til beløbet i den samlede pulje frem for på forhånd at udelukke halvdelen.

Museernes betingelser er vidt forskellige. Der er stor forskel på geografiske beliggenhed, demografiske forhold og på museernes fysiske rammer. Det er afgørende at få skabt omregningsfaktorer, der tager højde for, at en gæst proportionalt set er væsentlig lettere at skaffe i det tætbefolkede hovedstadsområde end ude i tyndt befolkede egne udenfor turiststrømmene.

Antallet af gæster bør også relativiseres til museets økonomiske og bemandingsmæssige ressourcer. En glidebane kunne være at øge annonceringsbudgetterne på bekostning af midlerne til faglige opgaver – er det marketing eller de faglige opgaver, der har mest at skulle have sagt, og hvor mødes de to interesser på en konstruktiv måde? Hvad med at belønne de gode eksempler, hvor høj, letforståelig faglighed når ud til brede skarer?

BØRN & UNGE. Da børn er fremtidens museumsgæster, er det selvfølgelig vigtigt, at børn bliver fortrolige med museerne så tidligt som muligt. Langt de fleste museer bruger mange ressourcer på børn og unge. Her er det også afgørende, at antallet af børn og unge ses i forhold til museets geografiske placering og ressourcer. Skal flere gæster ses procentuelt i forhold til museets score året før, eller i forhold til kollegainstitutioner? Om børn og unge allerede udgør 1/3 af museet gæster, skal den andel så øges for, at museet kan komme i betragtning til incitamentsbaseret tilskud?

INDTÆGTER. Museernes økonomi omfatter bl.a. ENTRÉINDTÆGTER. Om vi vil fremme, at folk, der ikke normalt er kulturbrugere, bliver museumsgæster, er det økonomiske råderum en faktor. Om en familie vil på museum, har det betydning, om billetter til et forældrepar koster 2 x 125 kr. eller en foreslået entré på 50 kr. Nogle museer har valgt en relativt lav entré for at være tilgængeligt for flest mulig gæster.

Og hvordan med fondstilskud, der fx falder blokvis, men dækker en længere periode ved fx museumsbyggeri. Kommunale anlægsmidler figurerer ikke nødvendigvis i årsregnskaberne, men skal fx 30 mio. kr. til museumsbyggeri fordeles ud til et gennemsnit over fx 5 år?

I forhold til museernes økonomi har de kommunalt ejede museer helt særlige forhold omkring fondsmidler og fondsmoms. Selv om museerne tildeles fondsmidler til ikke momsbelagte køb såsom kunstindkøb, skal der afløftes 17,5% i fondsmoms. Om muligt modtager disse museer hellere kunstværker som gaver end at modtage fondsmidler til selv at købe dem.

En del af landets kunstmuseer modtager til tider kostbare kunstværker som gaver. Ville det være muligt vha. auktionshusvurderinger at kapitalisere dem som en del af museets indtægter?

De kommunalt ejede museer har en anden fondsmoms udfordring, når fondsmidler fx går til forskning, hvor pengene bekoster en specialists arbejdstid, der er en ikke momsbelagt ydelse. I bemærkningerne til

loven står ordret, at hospitalsforskning er fritaget. Skulle det være muligt på tilsvarende vis at få fritaget de kommunale museers forskning?

DAGENS MUSEUMSVIRKELIGHED – FORMIDLING PÅ TRYK OG VIA SOCIALE MEDIER

"Digitale tilbud er for nogle museer blevet en central del af deres formidling, og det kommer kun til at fylde mere fremover. Der er i dag ikke tilstrækkeligt pålidelige og meningsfulde opgørelser, der kan måle museernes digitale formidling, hvilket arbejdsgruppen også konkluderede, hvorfor det på nuværende tidspunkt ikke indgår.

...Vidensudvikling er mere og andet end fagfællesbedømt forskning. Generel vidensudvikling, fx undersøgelser, analyser, foldere, populærvidenskabelige artikler, årbøger eller kataloger til udstillinger, er en vigtig del af museernes arbejde. Aftalepartierne anerkender dog arbejdsgruppens vurdering om, at det på nuværende tidspunkt er vanskeligt at understøtte med kvalitetsdata.

Da landets "relevante museer" netop er vedkommende for befolkningen ved så meget andet end peer-reviewed publikationer og artikler, er det helt afgørende at få etableret modeller for evaluering af museernes mange tryksager, skiltning, hæfter, tidsskrifter, bøger og anden information inklusiv de daglige opslag på de sociale medier. Her bruges tid og kræfter, der dagligt kommer mange hundrede følgere til gode – folk der bruger tid på at se og høre om museernes gode historier. Her er det helt afgørende at have fokus på kvalitet frem for kvantitet. Der er brug for et fagligt panel til analyse og vurdering af museernes resultater, der næppe kan kvantificeres og sættes på formel - en oplagt opgave for et fagfagligt museumsnet.

ET PRIORITETSTILSKUD, SOM ER FASTSAT POLITISK

- *Et prioritets tilskud, som er fastsat politisk.*

Aflæst af ministeriets oversigt ser det ud til, at tilskuddene primært er givet for at sikre, at museer i denne overgangsfase kommer til at stå med nogenlunde den samme samlede ressource, som de har haft. Er det midler, der forhandles år for år, eller er de på sin vis en forlængelse af det tidligere "kludetæppe"? Hvad om disse midler på sigt kunne fordeles til belønning af projekter på tværs af landet, der tænker ud af boksen og skaber spændende resultater? Der skal være plads til at belønne det, der gør noget andet end det forventede.

Refleksionerne sendes fra Vejen Kunstmuseum i håbet om, at der kan være tid og mulighed til at uddybe og tilpasse lovforslaget, så de mange statslige støttekroner på tværs af landet kommer flest mulig store og små museer til gode, så vi fremover fortsat har høj kvalitet over hele linjen – og en god understøtning af den videre udvikling.

Venlig hilsen fra

Teresa Nielsen
Museumsdirektør
teni@vejen.dk

VENDSYSSEL HISTORISKE MUSEUM

Museumsgade 3, 9800 Hjørring

Telefon: 96 24 10 50

CVR: 45 09 43 16

E-mail: vhm@vhm.dk

Hjørring, den 21. august 2024

Høringssvar til Forslag til Lov om ændring af museumsloven

Det fremgår af indledningen lovudkastet, at man med reformen vil skabe en mere retfærdig og gennemsigtig fordeling af museumstilskuddene. Vendsyssel Historiske Museum mener ikke, at dette fuldt ud er tilfældet med det foreliggende udkast. Museet vil herunder redegøre for dette synspunkt:

1. Arkæologisk ansvar: Formålet med reformen var at lade tilskud følge opgaver. Det er ikke tilfældet med lovudkastet, hvor det arkæologiske ansvar ikke honoreres. Det arkæologiske beredskab er en reel og stor udgiftspost for den tredjedel af museerne, som har et arkæologisk ansvar. For Vendsyssel Historiske Museums vedkommende betyder det en udgift på ca. 2 millioner kroner årligt, når den bygherrebetalte arkæologi er trukket fra.
2. Grundtilskud: Det er i lovforslaget uklart, hvad der skal til, for at man som museum kan rykke op i en højere kategori. Indplaceringen er sket på baggrund af samlingens betydning herunder geografiske betydning.
Det geografiske ansvarsområde er defineret i museets vedtægter, hvorfor det er svært at rykke sig på dette parameter. I lovforslaget er det desuden formuleret således: "Et statsanerkendt museum vil f.eks. kunne søge om ændret indplacering i grundtilskudskategori, fordi museet gennem aktiv indsamling inden for sit ansvarsområde har udviklet sin samling væsentligt i forhold til seneste vurdering af samlingens betydning, eller at samlingen inden for ansvarsområdet kan vurderes til at have fået større betydning på grund af samfundsudviklingen". *Hvad betyder denne formulering i praksis?*
I indplaceringen i grundtilskud i forhold til museets samling tages der ligeledes ikke højde for museernes udgifter til bevaring. Udgifter til magasiner og konservering af tusindvis af museumsgenstande honoreres således ikke, hvilket skaber en stor ulighed museerne imellem.
3. Incitamentsparametrene: Vi anerkender, at besøgstal kan give museerne et incitament til at præstere bedre. Museerne er dog ikke underlagt de samme rammevilkår rundt omkring i landet. Geografi og demografi er vidt forskellig, alt efter hvor i landet, museet er beliggende. Det skaber en geografisk ulighed museerne imellem.

Med venlig hilsen

Laila Zielke, formand, Vendsyssel Historiske Museum

Anne Dorthe Holm

Museumsdirektør, Vendsyssel Historiske Museum

Høring – forslag til lov om ændring af museumsloven

Sendt til kum@kum.dk – senest den 23. august.

Aars den 14. august 2024

Høringssvar fra Vesthimmerlands Museum

Bestyrelsen for Vesthimmerlands Museum anerkender intentionerne i den nye museumslov. Specielt er det glædeligt, at beløbet til de statsanerkendte museer er steget. Vi synes dog ikke at beskrivelserne af skiftet fra 5 til 3 søjler i de statsanerkendte museums arbejde er præcist og belyst tilstrækkeligt. Der er med loven i særdeleshed lagt op til en ændring af det forskningsmæssige arbejde, som virker meget voldsomt og uden sammenhæng med det vi skabt i de seneste 10 år – og det skaber stor utryghed om opgaven.

Der har også været en intention om at tilskudsfordelingen skal være gennemskuelig. Det synes vi ikke er lykkedes. Bestyrelsen er helt med på opdelingen i lokal, regional, national og international betydning. Men det ser ikke ud som om de 8 UNESCO-udpegninger i Danmark har haft nogen betydning for kategoriseringen. Det synes vi, man skal tage i betragtning, da det er steder af international betydning. De 8 UNESCO-udpegninger er jo egentlig 12, fordi de 5 ringborge jo er udnævnt som en serienominering og hører under fem forskellige museer i 5 forskellige kommuner.

Så vi vil foreslå, at man tager det i betragtning, inden aftalen bliver ophøjet til lov. Man kunne jo sige, at de museer, der administrerer og formidler UNESCO-udpegede områder, som udgangspunkt ligger i kategori 2 i jeres nye system, så har man vist at det betyder noget. Netop fordi der skal ydes en ekstraordinær indsats lokalt, nationalt og internationalt.

Som et kulturhistorisk museum (grundlagt i 1920) med de to faglige ansvarsområder arkæologi og nyere tids kulturhistorie (og kun én kommune som geografisk ansvarsområde) har vi bemærket, at arkæologien og kapitel 8 arbejde - som er museumslovens eneste fagområder, der i lovteksten endda er udpenslet til mindste detalje - ikke bliver tilgodeset i tilskudsmodellen.

Vi synes faktisk at der mangler en prioritering af områder med mange fundssteder. Vi har jo fx. 6 *DOIL steder* – ud af Danmarks 83. (Danmarks oldtid i landskabet, som ministeriet selv har prioriteret)

Det kan undre os de ikke er prioriteret, da museer af vores type jo netop på grund af sine faglige ansvarsområder har målrettet arbejdet og engageret sig i regionale, nationale og internationale kontekster, for at skabe grundlaget for en stærk formidling.

Til vores ansvarsområde hører jo også kendte lokaliteter som Ertebølle og kulturen omkring den stenalderlokation, som er nr. 1 på listen i Regeringens egen Historiekanon og Vikingeborgen Aggersborg fra UNECSOs verdensarvsliste. Fra Vesthimmerland stammer også betydningsfulde arkæologiske fund som Gundestrupkarret, Skarp Salling Karret og vikingetidens pragtssværd fra Søndersø.

For Vesthimmerlands Museum betyder museumsreformen, at den formentlig vil flytte fokus væk fra det lokale kulturarvsarbejde, fra indsamling, dokumentation, folkeoplysning og dannelse og hen til oplevelsesbaseret egenindtjening. Det kan godt være det er målet, men uden penge og klar besked om hvad vi så ikke skal, så hænger det økonomisk ikke sammen.

Yderområdernes mindre museer for arkæologi og nyere tids kulturhistorie, der efter seneste lovrevision i 2013 har investeret i at leve op til de mange, nye faglige krav, kan med den nu vedtagne reform i bedste fald forvente et meget beskedent løft og i værste fald se frem til et stort

tab.

Vi savner i reformen et større fokus på opgavevaretagelsen fra de nationale fundsteder og en anerkendelse af Aggersborgs UNESCO-indskrivning og det fremtidige arbejde med borgen som en opgave af national og international betydning. Det er der behov for hvis den større fokus på formidling af stederne skal blive en realitet.

På bestyrelsens vegne

Mads Krarup

Formand

Vesthimmerlands Museum

VIBORG
KOMMUNE

VIBORG
MUSEUM

Sct. Mogens Gade 5, 2. sal
8800 Viborg
vibmus@viborg.dk
Tlf: 8787 3838
viborgmuseum.dk

Høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af museumsloven

Viborg Museum anerkender det store arbejde, regeringen, aftalepartierne og embedsværket har gjort for at lande et forslag til en ændring af museumsloven med bred politisk opbakning. Vi finder det glædeligt, at der er foreslået en enkel og gennemskuelig model, at der er tilført nye midler til museumsområdet, og at der er særligt fokus på børn og unge.

Vi takker samtidig for muligheden at deltage i denne høring. Uagtet de nævnte og andre positive elementer i lovforslaget, ønsker Viborg Museum således at rette opmærksomhed på følgende syv punkter:

1. Flere museer, herunder Viborg Museum, har i en periode haft et lukket hovedmuseum pga. en længerevarende ombygning eller flytning. Det får den utilsigtede konsekvens, at det anvendte beregningsgrundlag for lovforslagets incitament-baserede tilskudsdele vedr. besøgende samt børn og unge ikke er retvisende.

Vi foreslår derfor, at disse museer gives en dispensation, således at tal fra det seneste åbningsår erstatter år uden adgang for gæster i beregningsgrundlaget for det besøgssted, det måtte vedrøre.

2. Vurderingen, og den deraf følgende placering i kategorierne 1 til 5 for henholdsvis kulturhistoriske museer og kunstmuseer, sker ikke på samme præmis. En vurdering, der ligger til grund for en fælles kategorisering, bør ske på samme grundlag.

Vi foreslår derfor, at de kulturhistoriske museer placeres i de fem kategorier efter samme princip som kunstmuseerne: At samlingens geografiske ophav nedtones, men at man i stedet vurderer ud fra, hvor repræsentativ den enkelte samling er, samt samlingens betydning for den samlede historie og øvrige samlinger.

3. Vi finder det problematisk, at de fire incitament-tilskud kun gives til de 50% bedste museer inden for hver kategori. I aftaleteksten for museumsreformen lyder det ellers, at *"museer bør ansføres til at gøre sig umage"*, og *"museer kan få et ekstra tilskud, hvis de er gode til fx at tiltrække børn og unge"*.

Det er ligeledes problematisk, at der i lovforslaget ikke er taget højde for de geografiske forskelle, der påvirker museernes performance muligheder. Viborg Museum og andre museer ligger i tyndt befolkede områder, hvor den kritiske masse af turister er lav, og hvor antallet af skolebørn ligeledes er relativt lavt.

Disse forhold får den uheldige konsekvens, at konkurrencen mellem museerne om at opnå højest mulige incitament-baserede tilskud er ulige. Den nederste tredjedel af museerne i de forskellige incitament-baserede tilskudskategorier vil aldrig kunne nå op blandt de 50% bedste, og museer i tyndt befolkede områder med lav turisme er i udgangspunktet dårligere stillet end museer i storbyområder og storbyer og kystområder med høj turismeintensitet.

Vi foreslår derfor, at man for besøgstal og antallet af børn og unge ikke sammenligner museerne efter reelle tal, men ud fra deres relative evne til at tiltrække gæster og børn og unge. Besøgstallet kan fx sættes i forhold til museets antal årsværk, mens antallet af børn og unge fx kan sættes i forhold til antallet af skolebørn i museets ansvarsområde. Det vil give en mere fair konkurrence mellem museerne.

4. I lovforslagets §3, stk. 3, anføres, at *"Kulturministeren kan anvende allerede foretagne indberetninger fra de statsanerkendte museers henholdsvis besøgstal, besøgstal for børn og unge (...)"*.

Incitament-tilskuddet for besøgende baserer sig i ministeriets konsekvensberegning på museernes selvangivne besøgstal. Der er i disse opgørelser overhængende risiko for, at optællingen er sket ud fra museernes egne definitioner af museumsgæster og ikke med ensartede metoder for optælling.

Vi foreslår derfor, at beregningsgrundlaget for incitament-tilskuddet for besøgende i 2025 udelukkende baserer sig på entréindtægter i museernes årsregnskaber, og at man i løbet af de tre kommende år erstatter disse med et besøgstal angivet af museerne på baggrund af revision og ud fra en tydelig definition af, hvad en museumsgæst er.

5. Museumsloven risikerer at hindre meningsgivende fusioner, hvis den vedtages, som forslaget er stillet. Det er en positiv intention, at den nye museumslov skal skabe et mere dynamisk landskab. Men der er øjensynligt lagt op til, at to museer ved en fusion ikke automatisk medtager begge grundtilskud i det fusionerede museum. Det risikerer at blive en afgørende negativ faktor for fremtidige fusioner, der ellers kunne have været meningsgivende.

Vi foreslår derfor, at museer ved fusioner automatisk medtager sit oprindelige grundtilskud som et minimumstilskud forud for en genvurdering af indplacering i kategorierne.

6. Vi savner i lovforslaget balance mellem statens tilskud og de udgifter, der er forbundet med at drive arkæologisk virksomhed. Det kræver omfattende ressourcer at drive arkæologisk virksomhed: Sagsbehandling, arkivalisk kontrol, dialog med myndigheder og bygherrer, forundersøgelser, samlingsarbejde, formidling og håndtering af danefæ. Udgifterne hertil skal dækkes af museets drift, og det er en opgave, der løses for staten. Derfor bør staten kompensere de arkæologiske museer for de reelle udgifter, der er forbundet hermed.

Vi foreslår, at indtægter fra arkæologisk virksomhed kan indgå i beregningsgrundlaget for det indtægtsbaserede incitament-tilskud, hvilket vil give en mere retfærdig og retvisende tilskudsstruktur ift. museernes ansvarsområder.

7. Vi savner et element i lovforslaget, der vedrører den grønne omstilling. At incitamenterne i tre af fire incitament-tilskud vedrører besøgstal og indtjening er udmærket, men i lyset af museumsbranchens stærke vækst i netop besøgstal og indtjening de seneste 20 år synes behovet for incitament-styring i den forbindelse ikke stort.

Vi foreslår derfor, at der indføres et krav om ESG-regnskaber på museerne, og at et af de incitament-baserede tilskud gives til de museer, der kan fremvise de bedste ESG-regnskaber.

Venlig hilsen

Brian Wiborg
Museumschef

VIKINGESKIBS
MUSEET

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K.

kum@kum.dk

Høring – forslag til lov om ændring af Museumsloven

Høringssvar fra Vikingskibsmuseet

Indledning

Vikingskibsmuseet er grundlæggende positiv overfor den politiske aftale om ændring af Museumsloven. Museet anerkender fuldt ud, at der igennem en længere årrække har været behov for at se på en række forhold i museumsloven, som virker uhensigtsmæssige og er utidssvarende i forhold til den måde, man både politiske og på de enkelte museer ønsker at drive en moderne kulturinstitution på.

Først og fremmest bemærker vi, at immateriel kulturarv nu nævnes som en parameter for at sikre høj kvalitet i samlingsarbejdet. Det er vigtigt og væsentligt for Vikingskibsmuseet og for vores arbejde med at sikre og formidle den nordisk klinkbyggede båd, som er optaget på UNESCOs verdensarvsliste for immateriel kulturarv.

Vikingskibsmuseet bakker som medlem af Dansk Industri op om DIs høringsvar, men vil nedenfor fremhæve en række forhold, som mere specifikt berører museet virke.

Indplacering i grundtilskudskategori

Jf. §13, stk. 4.: Kulturministeren bemyndiges i forbindelse med lovens ikrafttræden til at udstede regler, der indplacerer statsanerkendte museer, der er statsanerkendt før den 1. januar 2025, i en grundtilskudskategori 1-5, der bestemmer størrelsen af museets grundtilskud.

Endvidere står der i bemærkningerne til ovenstående at "Efter det foreslåede stk. 2 kan museer indplaceret af kulturministeren efter lovens § 13 a, stk. 4, ansøge museumsnævnet om en ændret indplacering fire år efter lovens ikrafttræden, dvs. fra den 1. januar 2029".

Vikingskibsmuseets bemærkning

Vikingskibsmuseet kan ikke genkende begrundelsen for en indplacering i kategori 3 givet i dokumentet "[Argumenter_for_indplacering_i_grundtilskud](#)", når det sammenholdes med beskrivelsen for indplacering i kategorier på SLKS hjemmeside. (<https://slks.dk/omraader/kulturinstitutioner/museer/politisk-aftale-om-en-museumsreform/det-nye-tilskudssystem/indplacering-i-grundtilskud>)

Vikingskibsmuseet

Vindeboder 12

4000 Roskilde

Tel 46 30 02 00

museum@vikingskibsmuseet.dk

www.vikingskibsmuseet.dk

Vikingeskibsmuseet finder at museets samling og virke til fulde lever op til beskrivelsen i kategori 4, idet vi mener, at museet har et: *"særligt museums-fagligt speciale med væsentlig betydning for forståelsen af centrale områder i samfundsudviklingen og vores fælles danmarkshistorie."*

Endvidere finder vi, at museet også lever op til kriterierne beskrevet i kategori 5 og mener at kunne dokumentere, at: *"samlingen [har] international betydning, herunder kontinuerlig international interesse. Det vil sige, at samlingen er genstand for international forskning og/eller udlån til udenlandske udstillinger og er delvist indsamlet internationalt."*

Vikingeskibsmuseet finder det derfor uheldigt, at museet ikke er blevet hørt eller inddraget i forbindelse med indplaceringen i tilskudskategorien, og at der først kan ansøges om ændring af placeringen fra 1. januar 2029. Vi opfordrer derfor til, at museernes indplacering kommer i høring inden lovens ikrafttræden, eller at museet modtager en uddybende begrundelse for indplacering i kategori 3.

Samlingsudvikling, Samlingens betydning og indplacering i grundtilskudskategori

§ 2, stk. 1, ændres »indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling« til: »samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling«.

I bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser står at "samlingsudvikling" vil rumme de tidligere begreber indsamling, registrering og bevaring. Endvidere at udviklingsperspektivet blandt andet består i, at museerne skal udvikle deres samlinger, så de følger med samfundsudviklingen, er relevante og kontinuerligt kan bringes i anvendelse med henblik på at skabe ny viden og interaktion med borgere og samfund.

Samtidig indebærer lovforslaget også, at samlingens betydning er afgørende for grundtilskuddets størrelse funderet på en differentiering i fem kategorier baseret på en samlet faglig, skønsmæssig vurdering af betydningen af de enkelte museers samling.

"Museumsnævnets indplacering vil skulle ske på baggrund af en faglig, skønsmæssig vurdering af betydningen af museets samlinger, som afspejler museernes kerneopgaver i forhold til samlingsudvikling."

Endelig indføres samlingsudvikling som et incitament til at løfte museet op i en højere kategori, der udløser et højere grundtilskud (s. 38 i udkastet): *"Museumsnævnets vurdering af om der skal ske en ændring, vil skulle tage udgangspunkt i betydningen af museets samling. Museumsnævnets vurdering af om der skal ske en ændret indplacering vil således skulle foretages på baggrund af en samlet faglig, skønsmæssig vurdering af betydningen af museets samling."*

Endelig står der i bemærkningerne side 38: *"Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om kriterier for indplaceringen, jf. lovforslagets § 13 a, stk. 11. Det påtænkes bl.a. at udfolde kriterier for indplacering på baggrund af ovenstående, herunder regler for ansøgning om ændret indplacering."*

Vikingeskibsmuseets bemærkning

Vikingeskibsmuseet ser frem til at kulturministeren udfolder kriterierne for vurdering af samlingernes betydning og dermed at kriterierne for indplacering, bliver tydelige og transparente, så det i praksis er muligt at bruge samlingsudviklingen som et incitament. Vikingeskibsmuseet har forhåbning om, at kulturministerens udfoldelse af kriterierne vil ske i dialog med museumsbranchen.

Vidensudvikling:

§ 2, stk. 1, ændres »indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling« til: »samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling«.

Når et veldefineret begreb som "forskning" (jf. beskrivelsen i eksempelvis Kulturministeriets Forskningsstrategi fra 2009) udgår og erstattes af det mere upræcise begreb "vidensudvikling," vil det svække museernes incitament til at fortsætte den forskningsbaserede udvikling, som allerede har moderniseret og styrket museernes position i samfundet som forskningsinstitutioner og som attraktive samarbejdspartnere for private fonde og universiteter mv. Den forskningsbaserede vidensproduktion er afgørende for at udvikle og modernisere museernes formidling på alle platforme og fastholde museer som pålidelige og troværdige kulturinstitutioner og forskningsmæssige relevante samarbejdspartnere.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det flere steder, eksempelvis s. 32, at: *"Med den foreslåede bestemmelse fastholdes derfor, at museerne er vidensinstitutioner, og at en væsentlig del af den viden, museerne genererer, bygger på forskning."*

Vikingeskibsmuseets bemærkning

Vikingeskibsmuseet anerkender og er meget positiv overfor, at der i lovforslaget og i bemærkningerne til ændring af museumsloven lægges op til et krav om, at museerne skal bidrage til en fagfælle bedømt publikation i en treårig periode.

For at fastholde og videreudvikle intentionen i lovforslaget om, at museerne er troværdige og attraktive forskningsinstitutioner, opfordrer vi til at begrebet "vidensudvikling" ændres til "vidensudvikling, herunder forskning" eller "forskning og anden vidensudvikling".

Vikingskibsmuseet ser endvidere frem til bekendtgørelsen, hvor der bliver fastsat regler og præcise krav til, hvordan museerne vil skulle opgøre fagfællebedømte forskningspublikationer og herunder hvordan de defineres.

Besøgstal, indtægter mv. og indberetning af data

Jf. "Stk. 6. Statsanerkendte museer kan tildeles et eller flere variable tilskud på baggrund af følgende parametre:

- 1) Besøgstal
- 2) Besøgstal for børn og unge
- 3) Indtægter
- 4) Fagfællebedømte forskningspublikationer"

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det side 39, at *"hensigten med § 13 a, stk. 6, nr. 1, er, at »besøgende« både vil inkludere betalende og ikke-betalende brugere og besøg i undervisningssammenhæng eller lign. Det er samtidig hensigten, at det vil være besøg i udstillingen, der vil kunne tælles med, herunder faglige arrangementer uden for og på museerne."*

Endvidere: *"Ifølge det foreslåede § 13, stk. 6, nr. 3, indgår »Indtægter« som et parameter. Indtægter vil som udgangspunkt omfatte de samlede indtægter fra museernes kernevirkomhed. Det er således hensigten, at det alene vil være dele af museets indtægt, som vil kunne sammenlignes på tværs af museums-kategorier, der vil skulle tælle med, herunder f.eks. entréindtægter, tilskud fra kommuner, støtte fra EU m.v., og ikke f.eks. indtægter fra café og butik."*

Vikingskibsmuseet har endvidere noteret sig, at der *"i bekendtgørelse [vil] blive fastsat regler om de nævnte parametre, herunder hvad der vil indgå i parameteret og præcise krav til, hvordan museerne vil skulle opgøre besøgstal, indtægter.... Disse krav vil kunne justeres, såfremt der opstår behov for og ønsker om at videreudvikle eller forenkle de variable tilskudsparametre i takt med samfundsudviklingen."*

Vikingskibsmuseets bemærkning

Vikingskibsmuseet finder, at det er vigtigt at besøgstal og indtægter bliver opgjort på en ensartet, transparent og sammenlignelig måde på tværs af museerne. Samtidig anerkender vi, at det traditionelt har været vanskeligt at finde fælles og sammenlignelige opgørelsesmetoder. Vikingskibsmuseet vil se frem til bekendtgørelsen om parametre og opgørelsesmetoder og bidrager gerne med erfaringer og viden fra vores egen virksomhed i justering og udvikling/forenkling af opgørelsesmetoderne.

Endvidere opfordrer vi til, at man på kort sigt også tager hul på at drøfte opgørelse af de digitale brugere og digitale besøgende på museernes forskellige platforme, hvor Vikingskibsmuseet og andre museer jo virkelig rækker langt ud og når nye brugergrupper.

Immateriel kulturarv

I bemærkningerne til lovforslaget s. 50 står der at *"høj kvalitet i samlingsudvikling vil indebære, at museerne arbejder med at sikre såvel materiel som immateriel kultur- og naturarv og arbejder med vidensbaseret og koordineret indsamling, dokumentation og udskillelse."*

Vikingskibsmuseets bemærkning

Vikingskibsmuseet konstaterer med stor glæde, at immateriel kulturarv anerkendes som en måde til at sikre høj kvalitet i arbejdet med samlingsudviklingen. Vikingskibsmuseet lykkedes i 2021, sammen med vores nordiske samarbejdspartnere, at få de nordiske klinkbådstraditioner optaget på UNESCOs liste over verdens immaterielle kulturarv. Det er derfor af overordentlig stor vigtighed for museets fortsatte udvikling, at det hermed fastslås, at hensigten med lovændringen også inkludere arbejdet med immateriel kulturarv. Samtidig følger det den nylige modernisering af ICOMs nye museumsdefinition, hvor immateriel kulturarv går hånd i hånd med den materielle kulturarv.

Marinarkæologi og museumslovens kapitel 8

I bemærkningerne til lovforslaget, side 52 står der: *"For at sikre høj kvalitet i opgaveløsningen skal museer med arkæologisk ansvar efter lovens kapitel 8 have de nødvendige kulturhistoriske og arkæologiske kompetencer samt adgang til tidssvarende udgravnings-, opmålings-, it-udstyr og faciliteter egnet til håndtering af arkæologiske fund og prøvemateriale (værksteder m.v.)."*

Vikingskibsmuseets bemærkning:

Hidtil har museet modtaget et særligt øremærket tilskud til at varetage det marinarkæologiske ansvar til at kunne opretholde det lovbestemte marinarkæologiske beredskab jf. citatet ovenfor. Med den foreslåede ændring i tilskudsstrukturen bliver det uklart og usikkert, hvordan museet fortsat kan understøtte et i forvejen underfinansieret beredskab, når tilskuddet fremadrettet tildeles efter kriterier, hvor den arkæologiske virksomhed ikke indgår som en parameter. Den foreslåede incitamentsstruktur i tilskudsfordelingen tilgodeser på ingen måde den marinarkæologiske virksomhed.

Vikingskibsmuseet opfordrer til, at der i forbindelse med lovændringerne bliver iværksat et arbejde, der kan tilvejebringe en mere robust understøttelse af det marinarkæologiske beredskab.

Bæredygtighed

Udover økonomisk bæredygtighed nævnes bæredygtighed kun én gang i bemærkningerne til lovforslaget, nemlig i forbindelse med den opgave som museumsnævnets medlemmer skal påtage sig, hvor der står på side 59: *"Uanset medlemmernes aktuelle og tidligere jobfunktioner og evt. organisatoriske positioner eller tilhørsforhold vil de som medlemmer af museumsnæv-*

net alene skulle handle ud fra hensynet til at fremme og sikre et museumsvesen kendetegnet ved mangfoldighed, relevans, bæredygtighed og høj kvalitet.”

Det nævnes altså, at bæredygtighed er et kendetegn for museumsvesenet, men jo nærmest i en bisætning.

Vikingeskibsmuseet bemærkning

Mange museer inklusive Vikingeskibsmuseet ønsker at inspirere gæsterne til at handle i deres eget liv, med udgangspunkt i de kulturhistoriske fortællinger. Samtidig efterspørger flere og flere gæster og samarbejdspartnere, at museerne har en bæredygtig profil. Museerne kan ikke redde verden fra klimaforandringer, krig og kriser, men museerne kan give håb, redskaber og perspektiver for fremtiden. Samtidig bevarer museerne deres samlinger for fremtidige generationer, så museerne ønsker at arbejde for, at der er en fremtid i et langsigtet perspektiv. Derfor ønsker museerne, ved at handle socialt, økonomisk, kulturelt og miljømæssigt bæredygtigt, selv at bidrage til, at der er en fremtid for os alle.

I lyset af den politiske ambition om at modernisere museumsvesenet og gøre museerne mere udviklingsorienterede, så ville det være rettidig omhu og mere ambitiøst at inkludere bæredygtighed som en parameter i museumsloven, der kan sikre høj kvalitet og fremtiden for museerne.

Med venlig hilsen

Tinna Damgård-Sørensen
Museumsdirektør

Jesper Stub Johnsen
Chef for Museumsfaglig Afdeling

Aalborg, 22. august 2024

Til

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K
kum@kum.dk

Høringssvar: Kulturministeriets forslag til lov om ændring af museumsloven, frist pr. 23. aug. 2024

Aalborg Universitet takker for invitationen til at respondere på Kulturministeriets *forslag til lov om ændring af museumsloven*. Ved flere af universitetets fagmiljøer, såsom historie, kommunikation, arkitektur, turisme, læring og geografi, samarbejdes med statsanerkendte danske kunst- og kulturhistoriske museer, både i relation til undervisning og forskning. Den kommende museumsreform ses der derfor på med stor interesse fra universitetets side, og det påskønnes at der nu foreligger et udkast til en gennemtænkt reform af museernes ansvar, og særligt de statslige tilskudsordninger.

Aalborg Universitet anser museer som vigtige eksterne partnere i universitetets strategi om at skabe "viden for verden." Samtidig indgås der tætte forskningssamarbejder på tværs af museer og universitetet, som bidrager til udvikling af viden og metoder hos begge parter. Aalborg Universitet har derfor interesse i, at forskningsniveauet på museerne bibeholdes og fortsat søges højnet. Ligesom universitetet ser museernes forskning som en vigtig grundsten for deres øvrige faglige aktiviteter, især samlingsudvikling og formidling.

I løbet af det sidste årti har både Kulturstyrelsen og en række private fonde opfordret til udvikling af museernes forskningskompetencer gennem eksempelvis krav til publicering, støtte til ph.d.-projekter, opkvalificering af forskning ihht. det almene forskningsbegreb og store fondssatsninger rettet mod forskning på tværs af museer og universiteter. Aalborg Universitet har indgået i både større og mindre forskningssamarbejder som bl.a. har været resultater af disse indsatser.

På den baggrund er det Aalborg Universitets opfattelse, at kravene til forskning i ændringsforslaget er for vage og for lave. Aalborg Universitet opfordrer således til, at **forskningsbegrebet hos museerne ikke udvandes til eks. "vidensudvikling" eller "grundforskning", men at der i museumssektoren bibeholdes en orientering mod det almene forskningsbegreb (defineret af OECD)**. Dertil anses kravet (§ 14, stk. 1, nr. 4.c) om 1 fagfællebedømt forskningspublikation over tre år at være for lavt, og **universitetet opfordrer Kulturministeriet til at hæve dette krav til 3 forskningspublikationer over tre år.**

I øvrigt bifalder Aalborg Universitet, at der nedsættes et museumsnævn, som skal træffe afgørelser om statsanerkendelse og grundtilskud. Men det foreslås at også akademiske repræsentanter med ekspertise indenfor museernes faglige kerneområder, som arkæologi,

AALBORG
UNIVERSITET

historie, etnologi, kunsthistorie, arkitektur, antropologi, naturhistorie og museologi, samt med forskningskompetencer burde være obligatoriske medlemmer i museumsnævnet. Det kunne eks. udmøntes ved **at 2 af de 5 af Kulturministeren udnævnte medlemmer skal have en akademisk position, mindst på lektorniveau, indenfor et, for museumssektoren, relevant fagområde.**

På vegne af Aalborg Universitet

23.08.24

A handwritten signature in blue ink, reading "Rasmus Antoft".

Rasmus Antoft. Dekan. Det Humanistiske og Samfundsvidenskabelige Fakultet

Att: Anna Sofie Gissel
Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Høringssvar fra Gammel Estrup Danmarks Herregårdsmuseum vedr. forslag til lov om ændring af museumsloven

Det er meget positivt, at kulturministeren, regeringen og en bred forligsgruppe viser vilje til at gennemføre en reform af museumsloven, herunder en ny model for tildeling af statstilskud, og at området tilføres 75 mio. kr. Lovudkastet er gennearbejdet og afspejler gode refleksioner, men der er elementer, hvor ændringer er nødvendige for at skabe en meningsfuld og bæredygtig reform.

Museernes opgaver

De danske museer har hidtil arbejdet ud fra de fem museumssøjler: indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling. I udkastet til ændring af museumsloven lægges der op til, at de fem museumssøjler fremadrettet samles i tre: samlingsudvikling, vidensudvikling og formidling. Indsamling, registrering og bevaring er intimt sammenhængende opgaver. Derfor giver det mening at disse fremadrettet samles under betegnelsen *samlingsudvikling*. Men når det kommer til betegnelsen *vidensudvikling*, er det anderledes kritisk med lovudkastets definition af opgaven. Her lægges vægt på, at museerne skal arbejde "til gavn for forskningen", mens det kun vagt italesættes, at museerne skal forske og har en reel forskningsforpligtelse. Forskningsforpligtelsen er et af de elementer, som har rykket kvaliteten af de danske museer allermest de sidste 10-20 år. Det vil være ødelæggende, hvis museernes forskningsopgave degraderes til blot at være til gavn for øvrig forskning på eksempelvis universiteterne. Derfor er det nødvendigt, at *vidensudvikling* slettes og *forskning* bibeholdes som betegnelse for en af museernes tre opgaver, eller at forskning og forskningsforpligtelsen tydeligt skrives frem i definitionen af *vidensudvikling*.

Tilskudsmodellen

De danske museer har længe efterspurgt en mere gennemskuelig model for tildeling af statstilskud. Den fremlagte tilskudsmodel er i flere henseender god, men der er behov for centrale ændringer for at gøre den rimelig.

Det er meningsfuldt, at størstedelen af den økonomiske ramme fordeles gennem grundtilskud, og at grundtilskuddet niveauinddeles gennem kategorier. Det er imidlertid kritisk, at der ikke foreligger meningsfulde og gennemskuelige kriterier for museernes indplacering i de forskellige kategorier. Gammel Estrup Danmarks Herregårdsmuseum er eksempelvis placeret i kategori 3, mens de mere end 700 herregårde over hele landet, som er museets

GAMMEL ESTRUP
DANMARKS HERREGÅRDSMUSEUM
THE DANISH MANOR & ESTATE MUSEUM

Randersvej 2
8963 Auning
Danmark

T +45 8648 3001
F + 45 8648 3181
post@gammelestrup.dk
www.gammelestrup.dk

arbejdsområde, udgør en særlig national del af vores fælles kulturarv og derfor naturligt fører museet i kategori 4. Det er nødvendigt, at kriterierne for indplacering i de forskellige kategorier gøres mere tydelige og i højere grad skrives sammen med museernes arbejdsområder i en skelnen mellem lokalt, tværkommunalt, regionalt, nationalt og internationalt, så de ikke kun beror på en subjektiv vurdering af samlingernes værdi og betydning.

I forhold til tilskudsmodellens incitamentstilskud er det positivt, at der lægges op til en dynamisk struktur, som ansporer til at skabe gode resultater inden for: besøgstal, børn og unge, indtægter og forskningspublikationer. Men det er kritisk, at både besøgstal, børn og unge samt indtægter tilgodeser bymuseer med langt bedre adgang til gæster og børn og unge end museer på landet. Det skaber ulige konkurrencevilkår og vil på sigt føre til en udhuling af museums-tilbuddene i landområderne, hvor der i forvejen er langt mellem kulturtilbudene og de måske har den allerstørste betydning. For at skabe et incitaments-tilskud, som baserer sig på fair konkurrence og som sikrer gode museer i hele landet til gavn for borgere såvel som børn, er det nødvendigt at måleparametrene gøres relative i forhold til museernes geografiske placering. Hertil er det kritisk, at indtægtsparameteret favoriserer lokalhistoriske museer med store kommunale tilskud, mens der ikke tages hånd om museer med nationale arbejdsområder, hvor staten har en særlig tilskudsforpligtelse.

Når det gælder prioritetsbidraget, er det forståeligt, at man fra politisk side har set sig nødsaget til at holde hånden under de museer, som stod til at miste midler gennem den nye tilskudsmodel – dette formentlig af hensyn til at gøre lovændringen realiserbar. Men det politiske prioritetsbidrag har den effekt, at tidligere tiders skævvridning af statstilskud videreføres og bidrager til ulige konkurrencevilkår i den nye tilskudsmodel, som netop skulle gøre op med dette. Derfor er det nødvendigt, at det politiske prioritetsstilskud udfases efter 4-5 år, når det ifølge den politiske aftale skal op til genovervejelse.

Museumsnævnet

Det er et godt tiltag, at der med museumsnævnet udpeges et armslængdeorgan, som skal tage stilling til optag af nye statsanerkendte museer, fratagelse af statsanerkendelse eller ændring af museernes placering i de forskellige grundtilskudskategorier. I forhold til sammensætningen af museumsnævnet er det dog kritisk, at der ikke er indskrevet krav om forskningskompetencer eller repræsentation fra universiteterne, som hører til blandt museernes vigtigste samarbejdspartnere. For at sikre en dækkende sammensætning er det nødvendigt, at nævnet suppleres med en repræsentant fra de danske universiteter.

Museumsnævnets beslutninger kommer til at få stor betydning for de museer, som tages under behandling. Udover armslængdeprincippet kræver en fair behandling af området/sagerne, at nævnets beslutninger træffes på baggrund af velovervejede slutninger og indgående indsigt i det danske museumslandskab. Derfor må det ekspliciteres tydeligt, at museumsnævnets beslutningsgrundlag skal baseres på sagsfremstillinger fra Slots- og Kulturstyrelsen.

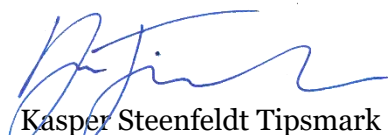
Opsummering af nødvendige ændringer

Det er nødvendigt:

- At *vidensudvikling* slettes, og *forskning* bibeholdes som betegnelse for en af museernes tre opgaver, eller at forskning og forskningsforpligtelsen tydeligt skrives frem i definitionen af *vidensudvikling*.
- At kriterierne for indplacering i de forskellige grundtilskudskategorier gøres mere tydelige og i højere grad skrives sammen med museernes arbejdsområder i en skelnen mellem lokalt, tværkommunalt, regionalt, nationalt og internationalt, så de ikke kun beror på en subjektiv vurdering af samlingernes værdi og betydning.
- At måleparametrene i forbindelse med incitamentstilskuddet gøres relative i forhold til museernes geografiske placering for derved at skabe lige konkurrencevilkår og sikre gode museumstilbud i hele landet.
- At det politiske prioritetstilskud udfases efter 4-5 år for derigennem at komme tidligere tiders skævvridning til livs.
- At museumsnævnet suppleres med et medlem udpeget af universiteterne, og at nævnets beslutningsgrundlag skal baseres på sagsfremstillinger fra Slots- og Kulturstyrelsen.

Kun på den måde kan kvaliteten af de danske museer bibeholdes, mens der skabes gennemsigtighed og lige vilkår i forhold til statstilskud samt saglighed i bedømmelsen af museerne.

Med ønsket om en god reform og en lys fremtid for de danske museer.

Kasper Steinfeldt Tipsmark
Museumsdirektør, ph.d.

Kulturministeriet

Rønne d. 22/8 -2024

”Høring – forslag til lov om ændring af Museumsloven”

Vi mener at indplaceringen/kategoriseringen af Bornholms Museum er forkert. Samlingen har international format og bredde – som kun ganske få danske museer kan matche. Vi vil med dette høringssvar på det kraftigste understrege at museets kategorisering bør genovervejes:

Museets hovedbidragsyder og arbejdsfelt er Bornholms Regionskommune, - hvilket tydeligt indikerer at Bornholm er mere end en afgrænset kommune i traditionel forstand. Altså at indplaceringen som minimum bør være i kategorien ”Regional”.

Samlingerne

Dette afspejler sig tydeligt i samlingerne der for Bornholms Museums vedkommende afspejler en fuldstændig anderledes danmarkshistorie påvirket af alle Østersø-kulturerne igennem historien.

Uanset om fokus er på stenalder, jernalder, vikingetid eller nyere historie, så er samlingen meget rig - med internationalt set anerkendte fundpladser, samlinger og tilknyttet forskning - og med en meget kompliceret geografisk/kulturel ophavssituation.

Dette har betydet at museet har en bred samarbejdsflade internationalt fsva. tolkningen af og forskningen i samlingen. Hvert år besøger 40-100 studerende samt mere end 20 forskere øen, og tager ophold for at lave feltarbejde eller studere samlingen.

Fra 2016 er der oprettet et internationalt arkæologiske center til at varetage disse mange besøg. Fra efteråret i år har centeret egne fysiske faciliteter, herunder projektarbejdspladser til de mange besøgende. Dette er finansieret gennem ekstraordinær bevilling fra Bornholms Regionskommune samt bevilling til etablering fra bl.a. A.P. Møller Fonden.

National/international opmærksomhed

Fsva. nyere tids historie så er samlingen præget af en markant anderledes geografi, og geopolitisk placering. De sidste års fokus på fiskeriets sammenbrud i Østersøen og ikke mindst et markant skifte i de militære styrkeforhold i Østersøen er markante eksempler herpå. Der har betydet en ekstrem stor interesse fra nationale og internationale medier på øen historie og i høj grad også på museets virke.

De besøgende – både landets mange lejrskoler og turister i øvrigt har præcis samme opfattelse af Bornholm og Bornholms Museum: dette er et anderledes stykke Danmark. Indplaceringen har væsentligt betydning for vores evne til at nå disse store besøgsgrupper og formidle med høj kvalitet.

Øvrige geografisk betingede forhold

Vi står på Bornholm alene med museumsopgaven. Det giver eksempelvis ikke økonomisk og praktisk mening af bygge magasiner sammen med nabokommunerne, selv om det ville være ressourcebesparende.

Vi står ligeledes alene med det arkæologiske ansvar og beredskab, som koster museet mange penge hvert år at opretholde, fordi der er forholdsvis mange små udgravninger med rig arkæologi, som ikke kan faktureres bygherre.

Vi indleverer 1500 Danefæ hvert år til Nationalmuseet. Dvs. at museet, der arealmæssigt fylder 1%, administrerer 10% af landets danefæ.

Opsummering

Vi mener på dette grundlag, at indplaceringen er decideret fejlagtig: Museet har en unik position i det danske museumslandskab, og vi har i høj grad brug for opbakning til at bibeholde denne position og sikre den fagligt med velbevarede samlinger og god formidling til øens beboere og vores mange besøgende.

På vegne af Bornholms Museum og bestyrelsen herfor

Museumsdirektør

Jacob Bjerring-Hansen

Migration er et aktuelt emne, men ikke en ny historie

I Farum ligger Immigrantmuseet – en vedkommende og aktuel tidskapsel, hvor vi ser fortidens mennesker i øjnene og møder mosaikker af personlige skæbner, der hjælper os til at forstå, at mennesket altid har vandret over store afstande i sin søgen efter et bedre liv.

Som det eneste museum i Danmark formidles her en fælles historie om de tusindvis af mennesker, der ved valg eller tilfælde med tiden er endt i Danmark. De har været vigtig arbejdskraft, væsentlige for landets økonomi og udtryk for danske idealer i internationale aftaler. Nogle blev inviteret, andre fandt selv vej. Men fælles for dem er, at de alle har formet det danske samfund, vi kender i dag – og den fortælling udfoldes på Immigrantmuseet.

Museet er et rum for mødet mellem mennesker – et møde, der er med til at nedbryde vores forestillinger om hinanden og skabe respekt og anerkendelse gennem en fælles forståelse for de valg, som fortidens mennesker har taget i håbet om en bedre tilværelse for deres familie og efterkommere.

På trods af alt det gode, som disse valg har bragt med sig, kæmper mange unge efterkommere i dag med en følelse af utilstrækkelighed. ”Hvor hører jeg til?” ér et af de spørgsmål, der rumsterer i hovedet – og svaret er ikke enkelt. I Danmark er man fremmed, i andre lande er man dansker. Så hvor har man egentlig hjemme?

I søgen efter et svar kan man på Immigrantmuseet på tværs af generationer starte med den svære samtale om fortid, rødder og identitet. For hvis man ikke kender sin historie og de ofre, som ens forfædre og -mødre har bragt for deres børn og børnebørns skyld, så er det klart, at man kan komme til at opleve en rodløshed. Unge efterkommere skal inddrages og opdage deres egen historie, så de kan tage ansvar for deres plads i samfundet og forstå sig selv som del af en større helhed. Og det får de mulighed for på Immigrantmuseet i mødet med fortidens mennesker.

Vi er derfor kede af at se, at Immigrantmuseets unikke samling af genstande og menneskefortællinger i lovforslaget til en ny museumsreform ikke anerkendes som værende af national betydning. Museets arbejde med samlingen gennem inddragende og samskabende initiativer berører borgere langt ud over den lokale kommunegrænse, og der er mange oversete, men værdifulde erfaringer at hente i fortællingen om Danmark som indvandringsland.

Vi håber derfor, at Kulturministeriet vil støtte op om at give indvandrerne og deres efterkommere den plads, de fortjener og bør anerkendes for i vores fælles danmarkshistorie.

De bedste hilsner

Burcu Yilmaz, Museumsambassadør, Immigrantmuseet

På vegne af Immigrantmuseets ambassadører og bidragsydere

22 august 2024

Burcu Yilmaz
Hagbardsvej 26
3550 Ølstykke
+45 28 51 91 70
burcu.yilmaz@egekom.dk

Abidin Anik,
Dusan Jovanovic,
Emin Akyuz,
Hernan Gonzalez
Johs Lynge Kundakci,
Mahmood Javaid,
Marianne Tejls
Kabakci,
Myriam Navarrete,
Orhan Dogru,
Pushpinder Singh
Dhanjal,
Sevki Nart